

Informácia o naplňaní strategických cieľov Akčného plánu Detstvo bez násilia pre všetky deti (2023-2026) za rok 2024 vychádzajúceho z Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím Detstvo bez násilia pre všetky deti (2023-2029)

Vláda Slovenskej republiky prijala uznesenie č. 594 z 13. novembra 2023¹, ktorým schválila Národnú stratégiu na ochranu detí pred násilím Detstvo bez násilia pre všetky deti (2023 – 2029) (ďalej ako „Národná stratégia“) a Akčný plán vychádzajúci z Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím Detstvo bez násilia pre všetky deti (2023 – 2026).

Akčný plán má 5 strategických cieľov, ktoré sa ďalej členia na výzvy a úlohy.

Témy digitálnej bezpečnosti budú predmetom samostatného odpočtu k Národnej koncepcii ochrany detí v digitálnom priestore (2019-2025).

ZOZNAM SKRATIEK

NKS	Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch
A PZ	Akadémia Policajného zboru
CDR	Centrum pre deti a rodiny
CPP	Centrum poradenstva a prevencie
CVP	Centrum vzdelávania a psychológie MV SR
CVP MV SR	Centrum vzdelávania a psychológie Ministerstva vnútra SR
GP SR	Generálna prokuratúra Slovenskej republiky
IK	Informačné kancelárie pre obete trestných činov
Koordinátor ODPN	Koordinátor ochrany detí pred násilím
KPD	Úrad komisára pre deti
KPOSZP	Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím
KR PZ	Krajské riaditeľstvo Policajného zboru
MCRŠ SR	Ministerstvo cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky
MK SR	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MPS	Multidisciplinárne pracovné stretnutie
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
MŠVVM SR	Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky
MÚ	Migračný úrad Ministerstva vnútra SR
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
Národná stratégia	Národná stratégia na ochranu detí pred násilím Detstvo bez násilia pre všetky deti (2023-2029)
NIVAM	Národný inštitút vzdelávania a mládeže
NJBPNM	Národná jednotka boja proti nelegálnej migrácii

¹ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/21219/1>

NP Detstvo bez násilia	Národný projekt Spoločne za detstvo bez násilia pre všetky deti
ODPN	Ochrana detí pred násilím
OKaP P PZ	Odbor komunikácie a prevencie Prezídia PZ
OKP P PZ	Odbor kriminálnej polície Prezídia PZ
OPK MV SR	Odbor prevencie kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky
OR PZ	Okresné riaditeľstvo Policajného zboru
P PZ	Prezídium Policajného zboru
PS	Pracovná skupina
PTC P PZ	Protiteroristická centrála Prezídia PZ
PZ	Policajný zbor
Regionálne platformy	Regionálne platformy pre pomoc obetiam trestných činov
RPMS	Rada pre mediálne služby
RPPS	Referát psychologicko-poradenských služieb
RVDZ	Rada vlády pre duševné zdravie
SOŠ PZ	Stredná odborná škola Policajného zboru
SOŠV	Slovenský olympijský výbor
SPODaSK	Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela
ŠVM	Špeciálne výsluchové miestnosti
ŠVZ	Špeciálne výchovné zariadenia
ÚHCP P PZ	Úrad hraničnej a cudzineckej polície P PZ
ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
Úrad PSVR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VÚDPaP	Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
zákon č. 305/2005 Z.z	Zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Strategický cieľ č. 1 Podpora ochrany detí pred násilím

Strategický cieľ č.1		
Podpora ochrany detí pred násilím		
Výzva 1	Posilňovanie multidisciplinárnej spolupráce na medzinárodnej, národnej aj regionálnej úrovni	
Úloha 1	Podpora a rozvoj kompetencií pre účely koordinácie multidisciplinárneho riešenia problematiky násillia na deťoch na národnej a regionálnej úrovni (pretrvávajúce podpory ale aj rozširovanie a rozvoj kompetencií)	
	Gestor	NKS
	Spolugestor	MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVM SR, MV SR, MK SR, GP SR, KPD
	Spolupracujúce subjekty	GP SR, KPD
Predpokladaný termín plnenia		Priebežne

Úloha sa plní priebežne.

NKS

NKS ako gestor Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím vytvorilo pre naplnenie strategického cieľa č. 1 podmienky prostredníctvom Národného projektu Podpora ochrany detí pred násilím (roky 2017- 2023) a nadväzujúceho Národného projektu Spoločne za detstvo bez násillia pre všetky deti od 1.1.2024 (ďalej ako „NP Detstvo bez násillia“), č. NP 401405DWJ2. MPSVR je prostredníctvom NKS partnerom a vecným gestorom NP Detstvo bez násillia. Prijímateľom je Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej ako „ÚPSVaR“). V rámci týchto nadväzujúcich projektov bola 9/2017 novovytvorená pracovná pozícia koordinátora ochrany detí pred násilím (ďalej ako „koordinátor ODPN“). Koordinátori ODPN sú v riadiacej pôsobnosti ÚPSVaR. V roku 2024 pôsobilo 46 koordinátorov ODPN, 3 regionálni koordinátori ODPN a 1 vedúci oddelenia podpory ochrany detí pred násilím. Zoznam koordinátorov ODPN spolu s ich územným obvodom koordinácie sa nachádza na webovej stránke NKS².

Úlohou NKS je v tejto súvislosti komunikácia s ministerstvami, GP SR, a inými subjektmi dotknutými problematikou ochrany detí pred násilím na národnej úrovni za účelom podpory a rozvoja koordinácie na miestnej úrovni (predovšetkým podpory zabezpečenia poskytovania potrebnej súčinnosti zo strany participujúcich subjektov). NKS tiež usmerňuje koordinátorov ODPN pri plnení úloh Národnej stratégie a vecných úloh vyplývajúcich z NP Detstvo bez násillia.

Koordinátori ODPN postupujú pri výkone práce podľa Koordinačnej metodiky k NP Detstvo bez násillia a vykonávajú nasledujúce aktivity:

1. Multidisciplinárne pracovné stretnutia (ďalej ako „MPS“):

² <https://detstvobeznasilia.nks.gov.sk/koordinacia-ochrany-deti-pred-nasilim/?csrt=9442669385123233642>

Ide o stretnutie zástupcov najmenej dvoch rôznych subjektov a identifikovanie potrieb v systéme ochrany detí pred násilím, nastavenie účinných mechanizmov komunikácie, výmeny informácií a uplatňovania kompetencií pri riešení problematiky násilia na deťoch. Koordinátor ODPN môže iniciovať a v spolupráci so subjektmi vytvoriť viacero tímov zameraných na rôzne oblasti ochrany detí pred násilím alebo môže riešiť systémové opatrenia a nastavenia vyplývajúce z analýzy závažného prípadu násilia v danom regióne .

2. Preventívne a osvetové aktivity:

Ide o scitlivovanie odbornej a laickej verejnosti a podpora realizácie edukatívnych aktivít vo všetkých relevantných oblastiach ochrany detí pred násilím. Cieľom je posilňovanie a podpora pozitívnych zdrojov laickej a odbornej verejnosti v oblasti ochrany detí pred násilím v súlade s jednotlivými článkami Dohovoru o právach dieťaťa. Cieľovou skupinou môžu byť dospelí a aj deti. Dôraz je vždy kladený na to, aby pri každej takejto aktivite, kde sú prijímateľmi deti, bola zabezpečená účasť odborníka z radov školených preventistov, psychológov a pod.

3. Multidisciplinárne odborné semináre:

Ide o vzdelávanie pre zástupcov participujúcich subjektov v územnom obvode podľa pôsobiska koordinátora ODPN zamerané na prehľbovanie vedomostí v oblasti identifikácie násilia, druhov a foriem násilia, súvisiacich metodických postupov, odporúčaní a realizovaných procesov a v oblasti súvisiacich právnych ustanovení. Významné je, že všetci účastníci vzdelávania dostanú rovnaké informácie o téme podľa ich vlastnej potreby (ktorú zisťuje koordinátor). S rovnakými vedomosťami napríklad o sexuálnom zneužívaní sa jednoduchšie a účinnejšie hľadajú spoločné nástroje identifikácie a súvisiacich opatrení.

NKS na národnej úrovni facilituje medzirezortnú skupinu zloženú z kontaktných osôb Národnej stratégie a multidisciplinárne pracovné skupiny k systémovým nedostatkom v ochrane detí pred násilím, ktoré identifikovali koordinátori ODPN, v roku 2024 to boli témy táborov pre deti a neskorého oznamovania návratu ohrozujúcej osoby do blízkosti dieťaťa.

V roku 2024 zorganizovalo NKS tri pracovné stretnutia k téme detských táborov. Prvé stretnutie 13.8. načrtlo odborný základ problematiky, na druhom stretnutí 9.10. boli prítomné všetky dotknuté subjekty ktoré predstavili svoju činnosť, kompetencie a dobrú prax a spoločne sa zhodli na 6 najväčších problémoch v oblasti detských táborov (1. Chýbajúca komplexná úprava organizácie detských táborov, 2. Potreba aktuálnosti a zjednodušenia vyhlášky o zotavovacích podujatiach č. 526/2007, 3. Problém legislatívnych požiadaviek na zdravotníkov, 4. Pri táboroch môžu byť činní dospelí s poruchou preferencie sexuálneho objektu, 5. Obchádzanie zákona č. 170/2018 Z.z. o zájazdoch organizátormi detských táborov z hľadiska zákona o zájazdoch, 6. Chýbajúca definícia toho čo je detský tábor). Na treťom stretnutí 14.11. dotknuté subjekty predstavili riešenia ktoré sú ochotné ponúknuť na odstránenie alebo zmenšenie jednotlivých prioritizovaných problémov. NKS ponúklo materiály pre vzdelávanie pracovníkov táborov v safeguardingu na zmiernenie problému č. 4 a pripravuje návrh zákona o táboroch pre deti, ktorý rieši problémy č. 1, 4 a 6.

NKS v roku 2024 viedlo pracovnú skupinu k neskorému oznamovaniu návratu ohrozujúcej osoby do blízkosti dieťaťa. Uskutočnili sa 2 pracovné stretnutia s MV, ÚPSVaR, MPSVR, MS, GP a s Inštitútom pre výskum práce a rodiny, ktorý robil v roku 2024 výskum o skúsenostiach žien zažívajúcich partnerské násilie so službami a inštitúciami (vrátane skúsenosti detí). NKS zanalyzovalo stav oznamovania návratu ohrozujúcej osoby v súčasnej praxi a legislatíve

a pracovná skupina navrhla niektoré riešenia ako nové znenie §46 ods. 10, §139 ods.4 a §415 ods. 6 Trestného poriadku a zavedenie nového príznaku „hrozba násilia“ do vyšetrovacieho spisu. Pracovná skupina pokračuje vo svojej činnosti.

NKS sa účastní na mnohých národných pracovných skupinách k aktuálnym témam ochrany detí pred násilím rôzneho druhu, napríklad pracovná skupina VRAX či pracovná skupina k ochrane mäkkých cieľov.

GP SR

Úloha je priebežne plnená podľa požiadaviek NKS. Prokurátorka trestného odboru Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej ako „GP SR“), ako kontaktná osoba, v rozhodnom období participovala podľa požiadaviek NKS aj na tvorbe materiálov národných politik a spolupracovala na národnej úrovni za prokuratúru Slovenskej republiky na pripomienkovaní predložených materiálov.

V rámci Bratislavského kraja na regionálnej úrovni naďalej pretrvávala výborná spolupráca nielen s miestnymi koordinátormi, ale aj so sociálnou kuratelou, kde bola vzájomne poskytovaná potrebná súčinnosť a zároveň bola zo strany prokuratúr poskytovaná pomoc a usmernenia k postupu SPODaSK v prípade podozrenia z násilia páchaného na deťoch. Koordináčny mechanizmus ochrany detí pred násilím predstavuje dôležitý nástroj zlepšovania postupov pri ochrane detí pred násilím, ktorý sa realizuje aj prostredníctvom koordinačných stretnutí, na ktorých aktívne participovali aj prokurátori. Prokurátori okresných prokuratúr sa pravidelne zúčastňovali multidisciplinárnych pracovných stretnutí organizovaných koordinátorom ODPN, v rámci územných obvodov a v prípade potreby poskytl aj súčinnosť koordinátorom ODPN.

Podľa údajov poskytnutých Okresnou prokuratúrou Pezinok, dňa 12.03.2024 bolo zo strany koordinátora ODPN Pezinok zorganizované pracovné stretnutie zamerané na podporu sieťovania a spoluprácu multidisciplinárneho tímu Bratislavského kraja, ktorého cieľom bolo nastavenie spolupráce, potrieb praxe a riešenie aktuálnych problémov v oblasti ochrany detí pred násilím. V rámci participujúcich subjektov bola zahrnutá aj prokuratúra. Dňa 26.06.2024 sa okresný prokurátor Okresnej prokuratúry Pezinok zúčastnil pracovného stretnutia prevenčného tímu organizovaného koordinátorom prevencie Mestskej polície Pezinok. Súčasťou prevenčného tímu je aj koordinátor ODPN. Účastníkmi pracovného stretnutia boli okrem zástupcu prokuratúry aj zástupcovia mesta Pezinok, Mestskej polície Pezinok a Modra, ďalej zástupcovia Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Pezinok, vrátane pracoviska Senec, ako aj zástupcovia Policajného zboru Pezinok, zástupcovia CPP Pezinok a zástupcovia viacerých základných a stredných škôl v okrese Pezinok. V rámci tohto pracovného stretnutia došlo k zhodnoteniu spolupráce v oblasti preventívno – osvetového pôsobenia v školskom prostredí za školský rok 2023/2024, vyhodnoteniu multidisciplinárnej spolupráce a participácie pri preventívnych činnostiach na školách. Účastníci pracovného stretnutia rovnako vyhodnotili spätné väzby preventívnej aktivity – Revolution Train 2024 a zhodnotili výsledky poskytnuté pedagógmi. V rámci programu stretnutia došlo aj zo strany účastníkov k aktualizácii a doplneniu podporného materiálu pre školy a školské poriadky na školský rok 2024/2025 a k nastaveniu postupov a opatrení pri zefektívnení poskytovania prevencie, osvetu a ochrany na školách. V rámci pracovného stretnutia boli pedagogickí zamestnanci a zástupcovia škôl zo strany príslušníkov PZ a prokuratúry poučení aj o spôsoboch, formách a náležitostiach podávania podnetov alebo trestných oznámení, ďalej bola rozoberaná otázka možnosti a podmienok nazerania pedagogických zamestnancov do osobných vecí dieťaťa v školskom prostredí. Podrobne bola rozoberaná aj otázka trestnoprávneho hľadiska pri podávaní podnetov, resp. trestných oznámení zo strany školy v oblasti šikany a kyberšikany.

Podľa údajov poskytnutých Okresnou prokuratúrou Bratislava III sa prokurátor – špecialista zúčastnil na multidisciplinárnych poradách, koordinačných pracovných stretnutiach organizovaných v rámci pôsobnosti okresu Bratislava III, kde prezentoval svoje poznatky.

V okrese Malacky miestny koordinátor ODPN zaslal dňa 28.11.2024 zástupcom participujúcich organizácií prostredníctvom e-mailu anonymný dotazník, cieľom ktorého bolo zmapovať, ako je odborná verejnosť pripravená prijímať oznámenia o násilí od samotných detí. Tento dotazník bol prokurátorom – špecialistom okresnej prokuratúry vyplnený a odoslaný. Koordinátora ODPN v roku 2024 zvolal v tejto téme koordinačné stretnutie vo forme multidisciplinárneho pracovného stretnutia s termínom uskutočnenia na začiatku roku 2025. Ako téma tohto stretnutia bola určená: „Nahlasovanie prípadov násilia na deťoch samotnými deťmi“.

Prokurátori všetkých okresných prokuratúr v obvode Krajskej prokuratúry v Trenčíne boli pravidelne prizývaní koordinátorom ODPN na koordinačné stretnutia. Zástupcovia Okresnej prokuratúry Prievidza sa spolu s ostatnými participujúcimi subjektami aktívne zúčastnili všetkých multidisciplinárnych pracovných stretnutí v rámci projektu „Spoločne za detstvo bez násilia“ pod gesciou ÚPSVaR. Prokurátorky Okresnej prokuratúry Trenčín, špecializované na trestnú činnosť páchanú na mladistvých a maloletých, sa podieľali na podpore koordinácie postupov na ochranu detí pred násilím, najmä prednáškovou činnosťou. Ďalšia spolupráca je vykonávaná v rámci pripomienkovania materiálov.

V územnom obvode Krajskej prokuratúry v Nitre okresné prokuratúry využívali fungujúce mechanizmy vzájomnej spolupráce všetkých zainteresovaných subjektov multidisciplinárneho riešenia problematiky násilia na deťoch na regionálnej úrovni. Na multidisciplinárnych stretnutiach organizovaných koordinátorkou ODPN sa zúčastnil okresný prokurátor, príp. námestník okresného prokurátora resp. prokurátor – špecialista na trestnú činnosť mladistvých a maloletých a trestné činy spáchané na deťoch a násilie v rodinách, zástupcovia úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, zástupcovia okresných riaditeľstiev Policajného zboru, zástupcovia neziskových organizácií, školskí psychológovia a pracovníci pedopsychologických poradní, prípadne zástupcovia miest a obcí. V pôsobnosti každej okresnej prokuratúry pôsobí aktívne jeden koordinátor ODPN. Ide o mechanizmus, fungovanie ktorého zabezpečuje najmä vzájomná komunikácia pri riešení konkrétnych poznatkov, pričom ďalšie rozvíjanie tohto mechanizmu zo strany jednotlivých prokuratúr je podmienené aktuálnym personálnym stavom a pracovnou vyťaženosťou prokurátorov, ktoré umožňujú len uplatnenie oprávnení prokurátora pri výkone dozoru v konkrétnych veciach, prípadne účasť na koordinačných, resp. multidisciplinárnych stretnutiach.

V obvode pôsobnosti Okresnej prokuratúry Komárno boli v roku 2024 zrealizované tri multidisciplinárne koordinačné stretnutia, ktoré boli organizované v súvislosti s implementáciou NP Spoločne za detstvo bez násilia pre všetky deti a plnením cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím Detstvo bez násilia pre všetky deti a Národnej koncepcie ochrany detí v digitálnom prostredí.

V obvode pôsobnosti Okresnej prokuratúry Nitra sa prokurátor účastnil dvoch multidisciplinárnych stretnutí k problematike ochrany detí pred násilím organizovaných koordinátorom ODPN. Predmetom týchto stretnutí bola identifikácia potreby systematického prístupu pri predchádzaní šikany, kyberšikany a nenávistných prejavov v školskom prostredí v záujme včasného záchytu prejavov patologického správania, vyjasňovali sa kompetenčné otázky, identifikovali aplikačné problémy a navrhovali systémové riešenia zistených aplikačných problémov.

V obvode pôsobnosti Okresnej prokuratúry Topoľčany boli v roku 2024 zrealizované dve multidisciplinárne stretnutia k problematike ochrany detí pred násilím organizované

koordinátorom ODPN v súvislosti s implementáciou NP Detstvo bez násillia a plnením cieľov Národnej stratégie a Národnej koncepcie ochrany detí v digitálnom prostredí. Cieľom ďalšieho stretnutia bolo predovšetkým nájsť riešenie situácií súvisiacich s ochranou detí pred násillím a rovnako hľadať možnosti k čo najefektívnejšiemu riešeniu problému v záujme dieťaťa, výmena skúsenosti z praxe, návrhy postupov efektívneho spôsobu riešenia problémov detí. Koordinátorka súčasne informovala zúčastnené subjekty o pripravovaných aktivitách, pričom na pracovných stretnutiach sa participujúce subjekty budú podieľať na identifikovaní nedostatkov a potrieb v oblasti ochrany detí pred násillím. Koordinátorka rovnako informovala participujúce subjekty, že sa podarilo na webovú stránku Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny dostať banner („pole“), ktorý zobrazí všetky adresy prvého kontaktu, kde je možné nahlásiť podozrenia, že sú porušované práva dieťaťa, a to na emailovú adresu a tak nie je potrebné prehľadávať weby Úradu ÚPSVR, čím sa reagovalo na zápis systémových nedostatkov za rok 2021 na Konferencii pediatriov, kde táto požiadavka bola predložená.

V obvode pôsobnosti Okresnej prokuratúry Levice bolo v sledovanom období zrealizované jedno multidisciplinárne stretnutie za účasti prokuratúry k problematike ochrany detí pred násillím, v rámci stretnutia boli riešené aktuálne nástrahy a ochrana detských obetí násillia, najmä šikana, kyberšikana a detská pornografia.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Nové Zámky sa nezúčastnil v sledovanom období žiadneho multidisciplinárneho stretnutia.

V obvode Krajskej prokuratúry v Žiline, predovšetkým v rámci Okresnej prokuratúry Martin prebiehala koordinácia zúčastnených subjektov predovšetkým na regionálnej úrovni. Prokurátor Okresnej prokuratúry Martin sa zúčastnil na piatich multidisciplinárnych stretnutiach organizovaných koordinátorkou ODPN, na ktorých sa zúčastnili aj zástupcovia jednotlivých participujúcich subjektov (Okresného súdu, Úradu práce sociálnych vecí a rodiny, Mestskej polície, Okresného riaditeľstva Policajného zboru, mesta Martin, Okresného úradu, zástupcovia jednotlivých školských zariadení a centier pre deti a rodiny a pod.). Následnou sumarizáciou a vyhodnocovaním poznatkov z fungovania regionálnych koordinačných mechanizmov bol vytvorený predpoklad rozvoja vzájomnej koordinácie.

V oblasti prevencie sa v roku 2024 rozvinula nová regionálna spolupráca Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici so zástupcami Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, odboru prevencie kriminality, IK v Banskej Bystrici vo forme spoločných preventívnych aktivít – prednášok na tému: „Oznamovacia a upozorňovacia povinnosť voči zodpovedným orgánom“. Cieľovou skupinou týchto prednášok boli riaditelia a výchovní poradcovia základných škôl. Išlo o multisubjektovú aktivitu, prednášok sa okrem vyššie spomínaného gestora a zástupcov prokuratúry, ktorých účasť koordinuje vedúca organizačného a personálneho oddelenia Krajskej prokuratúry Banská Bystrica, s príspevkami zúčastnili aj zástupcovia okresných úradov, odborov všeobecnej vnútornej správy, policajného zboru, zástupcovia príslušných úradov PSVR a koordinátor ODPN. Kompetencie zástupcov základných škôl v oblasti riešenia problematiky násillia na deťoch páchaného v školách, sa rozvíjajú formou prednáškových aktivít, kde sa prezentujú praktické prípady a postupy týkajúce sa povinnosti zástupcov škôl oznamovať a upozorňovať na protispoločenskú činnosť. Prednášok sa za prokuratúru v roku 2024 zúčastnili zástupcovia Okresnej prokuratúry Veľký Krtíš, Okresnej prokuratúry Zvolen, Okresnej prokuratúry Brezno a Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota.

V súlade s Národnou stratégiou sa do koordinačného mechanizmu v obvode Krajskej prokuratúry v Prešove zapojili rezorty vnútra, zdravotníctva, školstva, spravodlivosti, práce,

sociálnych vecí a rodiny, prokuratúry a súdy v obvode Prešovského kraja, ako aj jednotlivé okresné úrady (samospráva), regionálny úrad verejného zdravotníctva a neziskové organizácie. Celkovo sa uskutočnilo 8 multidisciplinárnych pracovných stretnutí za facilitácie koordinátora ODPN, ktoré sa konali na miestnej úrovni a spravidla za účasti stálych zástupcov z oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, všeobecných lekárov pre deti a dorast, polície, prokuratúry, obcí, škôl, centra pedagogicko – psychologického poradenstva a prevencie a delegátov ďalších subjektov v konkrétnych okresoch, ktorí sa danou problematikou zaoberajú.

Okresná prokuratúra Humenné uviedla, že za obvod ich prokuratúry sa uskutočnili 3 multidisciplinárne pracovné stretnutia na tému:

1. „Ochrana mäkkých cieľov na školách v súvislosti s radikalizáciou mládeže, nárastom násilnej a mravnostnej kriminality na deťoch páchanej samotnými deťmi.“ Cieľom bolo zabezpečenie jednotného postupu polície na školách pri prípadoch trestnej činnosti, sprístupnenie nahlásenia prípadov násilia páchaného na deťoch.

2. „Ochrana mäkkých cieľov na školách v súvislosti s radikalizáciou mládeže, nárastom násilnej a mravnostnej kriminality na deťoch páchanej samotnými deťmi.“ Cieľom bolo zabezpečenie jednotného postupu polície na školách pri prípadoch trestnej činnosti, sprístupnenie nahlásenia prípadov násilia páchaného na deťoch samotnými deťmi v podmienkach školy a nastavenie užšej vzájomnej spolupráce medzi subjektmi.

3. „Nárast rasovej neznášanlivosti, extrémizmu a kyberšikany medzi mládežou na školách a v spoločnosti.“ Cieľom stretnutia je zvyšovanie právneho vedomia a možnosti pomoci deťským obetiam, príklady overenej praxe z pohľadu Slovenského národného strediska pre ľudské práva a subjektov participujúcich v oblasti ochrany detí pred násilím.

V obvode Okresnej prokuratúry Kežmarok sa konali 2 multidisciplinárne pracovné stretnutia a to na tému: „Nové možnosti spolupráce a spoločného podieľania sa na problémových situáciách v oblasti ochrany detí pred násilím“ a „Koordínácia prevencie v oblasti ochrany detí pred násilím, nastavenie preventívnych činností v okrese Kežmarok.“

Okresná prokuratúra Prešov uviedla, že v okresoch Prešov a Sabinov sa v sledovanom období uskutočnili 3 multidisciplinárne pracovné stretnutia organizované koordinátorom ODPN, ktorých sa okrem vyššie uvedených subjektov zúčastnil neziskové organizácie Trojlístok, n. o. IPčko-KÁČKO Prešov, Cesta von, o. z. Gréckokatolícka charita, Človek v ohrození, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, ako aj rôzne základné a materské školy v okresoch Prešov a Sabinov. Témy stretnutí boli:

1 „Nové výzvy v oblasti ochrany detí pred násilím“ (Úrad PSVR Prešov). Cieľom multidisciplinárneho pracovného stretnutia bolo vyhodnotenie spolupráce v rámci ukončeného Národného projektu Podpora ochrany detí pred násilím, identifikovanie nových výziev, plánovanie aktivít a podujatí v oblasti ochrany detí pred násilím v dotknutom regióne s presahom na reálne možnosti spolupracujúcich subjektov.

2 „Deti ohrozené zanedbávaním v dôsledku generačnej chudoby“ (Úrad PSVR Prešov). Cieľom multidisciplinárneho pracovného stretnutia bola analýza situácie v oblasti ochrany detí ohrozených zanedbávaním v dôsledku generačnej chudoby v regióne, zachytenie príkladov dobrej (i zlej) praxe a v neposlednom rade návrh a nastavenie opatrení v záujme chrániť práva detí, ktoré sú príslušníkmi menších alebo inak znevýhodnených skupín.

3 „Bezpečné prostredie a oznamovacia povinnosť v školskom prostredí“ (Mestský úrad Sabinov). Cieľom multidisciplinárneho pracovného stretnutia bolo otvorenie témy

bezpečného prostredia na školách a v školských zariadeniach s presahom na zisťovanie možností a bariér v rámci realizácie, s akcentom na realizáciu oznamovacej povinnosti v školskom prostredí.

V obvode Okresnej prokuratúry Svidník sa uskutočnilo za prítomnosti prokurátora 1 MPS na tému: „Identifikácia nových výziev a plánovanie aktivít v oblasti ochrany detí pred násilím v územnom obvode koordinácie Bardejov“. Cieľom bolo zhodnotenie národného programu Podpora ochrany detí pred násilím za územný obvod Bardejov, nastavenie aktivít v rámci národného projektu na rok 2024.

V obvode Okresnej prokuratúry Bardejov sa uskutočnilo za prítomnosti prokurátora 1 MPS na tému Identifikácia nových výziev a plánovanie aktivít v oblasti ochrany detí pred násilím v územnom obvode Bardejov.

Okresná prokuratúra Poprad a Okresná prokuratúra Vranov nad Topľou uviedli, že nemajú vedomosť o uskutočnení multidisciplinárneho pracovného stretnutia v obvode ich prokuratúry. Okresná prokuratúra Poprad uviedla, že v prípade potreby prokurátorka, špecialistka úzko spolupracuje s Úradom PSVR Poprad a pracovníci tohto úradu sa aktívne zúčastňujú výsluchov maloletých osôb.

V rámci Krajskej prokuratúry v Košiciach koordinátori ODPN spolupracujú s prokuratúrou a informujú prokurátorov o multidisciplinárnych stretnutiach, ktoré sa konajú v ich gescii. Prokuratúra poskytuje súčinnosť pri implementácii rôznorodých činností na zabezpečenie preventívno – osvetových aktivít, vzdelávacích aktivít pre odbornú a laickú verejnosť a iné. V územnom obvode Krajskej prokuratúry v Košiciach boli na lokálnej úrovni koordinátorkou ODPN zrealizované multidisciplinárne pracovné stretnutia na tému „Šikana“, „Radikalizácia“ a „Prepájanie, sieťovanie odborníkov pre efektívnejšiu spoluprácu, riešenie sociálno – patologických javov, poskytovanie včasnej a adekvátnej pomoci z hľadiska najlepšieho záujmu dieťaťa“.

Podpora a rozvoj kompetencií pre účely koordinácie multidisciplinárneho riešenia problematiky násilia na deťoch na regionálnej úrovni boli realizované prostredníctvom aktívnej účasti na multidisciplinárnych pracovných stretnutiach v územnom obvode koordinácie Michalovce, a to v mestách Michalovce, Sobrance a Veľké Kapušany. Dňa 19.02.2024 sa uskutočnilo MPS organizované koordinátorom ODPN s témou poskytnutie a výmena informácií, sieťovanie subjektov, hľadanie možností ďalšej spolupráce a o možnostiach realizácie aktivít pre deti k prevencii násilia na deťoch. Dňa 19.09.2024 sa uskutočnilo MPS organizované koordinátorom ODPN v súvislosti so zvyšovaním vzájomného povedomia, výmenou informácií, vzájomného zosúladenia úloh a činností, hľadaním riešení v oblasti predmetnej problematiky, potrebou prevencie zo strany škôl a školských zariadení a stanovením úloh za jednotlivé oblasti do ďalšieho obdobia.

Okresná prokuratúra Michalovce realizovala aj samostatné aktivity v podobe prednášok za spoluúčasti vyšetrovateľov odboru kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Michalovciach a koordinátora ODPN. Obsahové zameranie jednotlivých prednášok spočívalo v analýze jednotlivých druhov kriminality a ich príčin, ktorých sa najčastejšie dopúšťajú mladistvé a maloleté osoby s dôrazom na rodinné prostredie, médiá a školu, možné oblasti vzniku páchanej trestnej činnosti, vznik trestnej zodpovednosti, vymedzenie základných trestnoprávných noriem a jednotlivé druhy kriminality. Deti boli upozornené na nedostatočné právne vedomie a oboznámené s pôsobnosťou orgánov činných v trestnom konaní, spoločnou

úlohou polície a prokuratúry a osobitnou úlohou prokuratúry ako dozorového orgánu, najčastejšími rozhodnutiami prokurátora pri mladistvých páchatel'och, inštitútom väzby, inštitútom obhajcu, zákonného zástupcu a orgánu SPODaSK, najčastejšími druhmi trestov ukladaných mladistvým páchatel'om a ich iným postihom, činnosťou inak trestnou u maloletých páchatel'ov, priebehom hlavného pojednávania u mladistvého páchatel'a, následkami odsúdenia a nástupom do ústavu na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých v Sučanoch, taktiež boli oboznámené s ústavným poriadkom Ústavu na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých v Sučanoch (práva a povinnosti odsúdených) a nadväzujúcou obrazovou dokumentáciou. Aktivity boli okrem iného zamerané aj na prevenciu sociálno – patologických javov, ako šikanovanie, kyberšikanovanie, prejavy netolerancie, stereotypizácie voči určitým skupinám osôb, bezpečnosti na sociálnej sieti a prezentáciou Národnej linky na pomoc deťom v ohrození (Viac ako nick). Pri tejto činnosti dochádzalo k prepojeniu prokurátorov trestného a netrestného úseku, ako aj iných orgánov (Policajného zboru Slovenskej republiky, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ku koordinácii detí s psychológmi a podobne).

Okresná prokuratúra Trebišov sa v súčinnosti s orgánom SPODaSK zaoberala riešením problematiky násillia na deťoch, podieľala sa na zjednotení postupu v oblasti problematiky týkajúcej sa násillia páchaného na deťoch. Cieľom takejto spolupráce na miestnej úrovni bolo podieľať sa na odstraňovaní všetkých foriem násillia páchaného na deťoch. V súčinnosti s koordinátorkou ODPN boli realizované multidisciplinárne pracovné stretnutia, na ktoré bol v prípade vhodnosti, pozývaný aj zástupca Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves. Dňa 19.03.2024 sa v priestoroch Úradu PSVR Spišská Nová Ves prokurátorka Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves zúčastnila multidisciplinárneho pracovného stretnutia v rámci NP Detstvo bez násillia. Organizátorkou a koordinátorkou pracovného stretnutia bola koordinátorka ODPN. Účastníkmi podujatia boli zástupcovia IOM – medzinárodná organizácia pre migráciu a Úradu komisára pre deti, ktorí odprezentovali ich pôsobenie, kompetencie a plnenie úloh.

V roku 2024 sa v obvode Okresnej prokuratúry Rožňava uskutočnilo multidisciplinárne vzdelávanie a stretnutia zainteresovaných subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násillím. Témou uvedených stretnutí bol napríklad BARNAHUS ako popredný model v Európe pre deti, poskytnutie a výmena informácií v súvislosti s ochranou detí v marginalizovaných skupinách a analýza výskytu násillia páchaného na deťoch za územnú časť Rožňavy a jej okolia.

Okresná prokuratúra Skalica uviedla, že v obvode jej prokuratúry pôsobí miestny koordinátor ODPN, pričom v minulosti sa koordinačných stretnutí zúčastnil špecialista na trestnú činnosť mladistvých a trestnú činnosť páchanú na deťoch. V mesiaci október sa tento prokurátor zúčastnil na multidisciplinárnom pracovnom stretnutí na tému: „Nastavenie multidisciplinárnej spolupráce subjektov v kontexte ochrany detí pred násillím“, ktoré sa konalo na Úrade PSVR Senica, pracovisko Holič za facilitácie koordinátorky ODPN. Stretnutia sa zúčastnili taktiež zástupcovia polície, základných a stredných škôl z okresu Skalica a taktiež zástupcovia obcí. Podstatou tohto stretnutia bolo oboznámenie prítomných subjektov o NP Detstvo bez násillia.

V priebehu roku 2024 sa uskutočnili dve multidisciplinárne pracovné stretnutia na úrovni okresu Šaľa k problematike násillia na deťoch, a to z iniciatívy koordinátorky ODPN Nové Zámky. Na úrovni okresu Galanta sa k problematike násillia na deťoch v súvislosti s realizáciou Národného projektu neuskutočnilo pracovné stretnutie za účasti prokurátora. V obvode pôsobnosti Okresnej prokuratúry Galanta v roku 2024 pôsobili dvaja koordinátori ODPN – jeden koordinátor ODPN Nové Zámky – pracovisko Šaľa a jeden koordinátor ODPN - pracovisko Galanta.

Okresná prokuratúra Dunajská Streda k tejto výzve uviedla, že prokurátorky – špecialistky na trestnú činnosť mladistvých a trestnú činnosť páchanú na deťoch sa zúčastňujú pracovných porád organizovaných koordinátorkou ODPN z oddelenia podpory ochrany detí pred násilím za územný obvod koordinácie Úradu PSVR Dunajská Streda, ktorá organizuje multidisciplinárne stretnutia v rámci NP Detstvo bez násilia.

V obvode Okresnej prokuratúry Piešťany pôsobí naďalej koordinátorka ODPN, ktorá v roku 2024 zrealizovala 5 multidisciplinárnych pracovných stretnutí, do ktorých boli zapojené rôzne subjekty a to OO PZ Piešťany, Mestská polícia Piešťany, Úrad PSVR Piešťany, oddelenie SPODaSK, CPP Piešťany, CDR, základné a materské školy v okrese Piešťany, stredné školy v okrese Piešťany, Centrum voľného času Ahoj Piešťany, Štátna školská inšpekcia Trnava, združenie STORM, cirkevný odbor MK SR, RCPÚ, vrátane špecialistky na trestnú činnosť mladistvých a trestnú činnosť páchanú na deťoch z Okresnej prokuratúry Piešťany.

V obvode pôsobnosti Okresnej prokuratúry Senica pôsobí miestny koordinátor ODPN. V roku 2024 k problematike násilia na deťoch v súvislosti s realizáciou cieľov NP Detstvo bez násilia nebola uvedená okresná prokuratúra prizvaná na žiadne koordinačné stretnutie a nebola ani informovaná o konaní multidisciplinárneho vzdelávania, resp. odborného seminára.

V okrese Dolný Kubín pôsobí jedna koordinátorka ODPN. V roku 2024 uskutočňovala multidisciplinárne stretnutia, do ktorých boli zapojené rôzne subjekty, a to zástupca okresnej prokuratúry, zástupca okresného súdu, zástupca Úradu PSVR, (oddelenie SPODaSK, referát poradensko – psychologických služieb, odd. hmotnej núdze, náhradného výživného a štátnych sociálnych dávok), zástupcovia okresného úradu, OR PZ Dolný Kubín, zástupca mestského úradu (rôzne odbory), Spišská katolícka charita, zástupcovia občianskych združení (napr. Garáž klub, o. z., Návrat o. z., odbor prevencie kriminality, Združenie miest a obcí Dolná Orava, Liga za duševné zdravie, Tlakový hrniec, n. o.), Odbor prevencie kriminality MV, Úrad komisára pre deti, CPP Dolný Kubín, materské, základné a stredné školy okresu, Konzultačné a informačné centrum EDUKOS Dolný Kubín, o. z., Mestská polícia, CDR, Implementačná agentúra MPSVR, Žena v tiesni, Slovenský červený kríž.

V hodnotenom období roku 2024 v obvode Okresnej prokuratúry Ružomberok nová miestna koordinátorka ODPN v súvislosti s implementáciou NP Detstvo bez násilia a plnením cieľov Národnej stratégie zorganizovala na miestnej úrovni jedno MPS, ktoré sa uskutočnilo v sídle CPP v Ružomberku dňa 05.06.2024 na tému: „Zanedbávanie starostlivosti o deti v súvislosti s používaním návykových látok v rodine“. Programom a cieľom tohto pracovného stretnutia bolo predstavenie činnosti novovzniknutej poradne OZ Žena v tiesni – pobočka Ružomberok, prejednanie problematiky užívania návykových látok v rodine a ich dopadu na starostlivosť o maloleté deti a diskusia k otázke zintenzívnenia multidisciplinárnej spolupráce a postupov subjektov participujúcich pri ochrane detí pred násilím. Zúčastnení zástupcovia rôznych orgánov a inštitúcií vrátane zástupcu tunajšej prokuratúry na tomto stretnutí v širšej diskusii o. i. prejednali možnosti spolupráce participujúcich subjektov pri riešení danej problematiky, relevantné sociálne a výchovné opatrenia a možný trestnoprávny postih zanedbávania starostlivosti o maloleté deti zo strany rodiča, resp. rodičov, ktorí užívajú návykové látky, ako aj problematiku ochrany detí a matiek pred násilím. Prítomná zástupkyňa OZ Žena v tiesni – pobočka Ružomberok predstavila účel, kompetencie a fungovanie tejto poradne, pričom účastníkom stretnutia poskytla aj propagačné brožúry a letáky s názvom „Bezpečná cesta

z násilia“, „Ženské práva sú ľudské práva“ – príručka pre učiteľov a učiteľky“ a „Sprievodca rodovými stereotypmi pre (rómskych) žiakov a žiačky“.

V priestoroch Úradu PSVR Liptovský Mikuláš od mája 2018 pôsobí pre celý okres Liptovský Mikuláš jedna koordinátorka ODPN. V okrese Liptovský Mikuláš sa na prevencii násilia na deťoch počas celého roka 2024 podieľali nasledovné subjekty: 1. IK, Žilina (MV SR) – témy: Nenávistné prejavy na internete, Internetová bezpečnosť, Šikana a kyberšikana, Obchodovanie s ľuďmi, Internetová bezpečnosť a Mediálna gramotnosť. Besedy sú určené pre žiakov II. stupňa základných a stredných škôl. 2. Úrad komisára pre deti – detašované pracovisko Ružomberok– besedy zamerané na trestnoprávnu zodpovednosť detí a mladistvých. 3. CPP Liptovský Mikuláš – témy zamerané okrem iného na prevenciu šikanovania, kyberšikanovania, závislostí, extrémizmu a pod. Témy sú prispôbované veku detí od materských škôl až po stredné školy. 4. OR PZ Liptovský Mikuláš – témy sú zamerané na bezpečnosť vo vzťahu k cudzím ľuďom, bezpečnosť na železnici, na cestách, ale aj prevenciu šikanovania, kyberšikanovania, obchodovania s ľuďmi a závislostí. Prevencia je vykonávaná v materských, základných a stredných školách v okrese Liptovský Mikuláš. 5. Mestská polícia Liptovský Mikuláš – podobne ako OR PZ, ale orientované iba na mesto Liptovský Mikuláš. V priebehu roka sa koordinátorka pravidelne zúčastňovala zasadnutí regionálnej platformy pre pomoc obetiam trestných činov na úrovni Žilinského kraja. Hlavnou myšlienkou uvedeného stretnutia bolo nastaviť spoluprácu so subjektmi, ktorých náplňou je zabezpečovanie priamych podpôr obetiam trestných činov a poukázať na problémové oblasti, ktoré je potrebné riešiť a ktoré pomôžu k zlepšeniu práce s jednotlivými cieľovými skupinami. Doposiaľ nebol vytvorený medzirezortný expertný podporný tím zložený z odborníkov a zástupcov subjektov participujúcich na problematike násilia na deťoch.

Ďalej boli v obvode Krajskej prokuratúry v Žiline realizované nasledovné podujatia NKS – odborný seminár konaný v priestoroch Mestského úradu Žilina na tému: „Extrémizmus a hrozba radikalizácie detí/ mládeže“ a MPS k problematike radikalizácie a extrémizmu u detí/mládeže, ktoré sa konalo v priestoroch Úradu PSVR Žilina.

Poskytovanie súčinnosti na vzájomnej regionálnej báze funguje v rámci pôsobnosti Krajskej prokuratúry Banská Bystrica na dobrej úrovni, prokurátori – špecialisti boli v pravidelnom osobnom aj telefonickom kontakte s konkrétnym koordinátorom. Prokurátori boli o všetkých multidisciplinárnych pracovných stretnutiach a iných aktivitách včas a riadne informovaní, pričom boli zapájaní aj do rôznych prieskumov a vyplňania dotazníkov. Okrem pracovných stretnutí organizovali odborné semináre a rôzne workshopy. Ako príklad možno uviesť účasť prokurátorov Okresnej prokuratúry Lučenec a Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota na viacerých stretnutiach organizovaných koordinátorom ODPN. Napríklad prokurátori Okresnej prokuratúry Lučenec sa zúčastnili dvoch multidisciplinárnych pracovných stretnutí v dňoch 22.04.2024 a 07.05.2024, ktoré boli organizované koordinátorom ODPN v územnom obvode Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec za účasti viacerých subjektov – referát poradensko – psychologických služieb, oddelenie SPODaSK, Mesto Lučenec, príslušné OR PZ, CPP. V druhej polovici roka 2024 sa uskutočnili dva odborné semináre organizované týmto koordinátorom ODPN na tému: „Komunikácia s dieťaťom a rodičmi pri prebiehajúcom rodičovskom konflikte“ a „Rovesnícke násilie – Kyberšikana“, ktorých sa zúčastnil prokurátor (špecialista) Okresnej prokuratúry Lučenec a tiež zástupcovia vyššie uvádzaných subjektov. V mesiaci november 2024 sa konal aj workshop pre subjekty angažované v problematike domáceho násilia na tému: „Aký dopad má kontakt s maloletými deťmi v prípade osoby podozrivej z páchania domáceho násilia resp. osoby vo výkone trestu odňatia slobody“, ktorého sa takisto zúčastnil zástupca Okresnej prokuratúry Lučenec.

Aktívnu spoluprácu s koordinátorom ODPN vykázala aj Okresná prokuratúra Rimavská Sobota, ktorej prokurátori sa zúčastnili multidisciplinárneho vzdelávania, resp. odborného seminára, ktorý sa konal dňa 04.06.2024 na tému: „Komunikácia s dieťaťom a rodičmi pri prebiehajúcom rodičovskom konflikte.“ Dňa 24.06.2024 sa zástupca tejto okresnej prokuratúry zúčastnil multidisciplinárneho pracovného stretnutia s názvom „Možnosti a limity spolupráce subjektov pri prevencii a eliminácii násilia na deťoch. Nastavenie spolupráce v rámci multidisciplinarity v oblasti ochrany deti pred násilím.“. Dňa 25.06.2024 sa prokurátor zúčastnil Večernej školy organizovanej NKS na tému: “Deti, rodičia a škola. Ako hľadať rovnováhu pri nárokoch rodičov a školy na deti.“ Dňa 28.11.2024 koordinátor ODPN zorganizoval MPS s názvom „Ublížujem si. Je to so mnou vážne. Duševné zdravie detí a mladých ľudí“, za účasti psychologičky CPP Rimavská Sobota a psychologičky RPPS Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Rimavská Sobota.

Z vyjadrenia Krajskej prokuratúry v Prešove vyplýva, že v rámci obvodu každej okresnej prokuratúry v jej pôsobnosti pracoval v roku 2024 jeden koordinátor ODPN, zväčša sa jedná o osoby, ktoré na tejto pozícii pracujú od roku 2017. V obvode Okresnej prokuratúry Svidník pracovali dvaja miestni koordinátori ODPN na pracovisku Svidník a Stropkov. Jedine od 01. 03. 2024 v obvode Okresnej prokuratúry Kežmarok došlo k zmene v osobe koordinátora ODPN, pričom prokurátor Okresnej prokuratúry Kežmarok sa osobne dňa 10. 07. 2024 stretol s koordinátorkou a dohodli si zámer ďalšej spolupráce a vybrali témy na besedy a semináre. Okresná prokuratúra Vranov nad Topľou uviedla, že v ich obvode bola spolupráca s dotknutými inštitúciami nedostatočná, vzhľadom na skutočnosť, že od koordinátorky v ich okrese obdržala iba jednu pozvánku na odborný seminár. Ostatné prokuratúry v obvode Prešovského kraja prácu s koordinátormi hodnotili pozitívne.

MŠVVM SR

Priamo riadená organizácia MŠVVM SR Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie (ďalej len „VÚDPaP“), realizoval webináre pre odborných a pedagogických zamestnancov škôl, zariadení poradenstva a prevencie, špeciálnych výchovných zariadení a CDR, ktoré sú venované odborným témam v rámci metodické podpory a metodického usmerňovania a podpore multidisciplinárnej spolupráce.

Dostupné (po prihlásení) na: <https://vudpap.sk/hlavne-cinnosti/vzdelavania-a-webinare/webinare/>

Vzdelávania so začiatkom v roku 2024 (prebiehajúce):

- Spolupráca v multidisciplinárnych tímoch formou sociálno-psychologického výcviku vedúci zamestnanci škôl, 50 hodín) absolvovalo 120 účastníkov
- Manažment krízových situácií a ich prevencia (začalo 243 účastníkov, ukončia v roku 2025, sú to pedagogickí a odborní zamestnanci škôl, zariadení prevencie a poradenstva, ŠVZ a CDR, rozsah 120 hodín)
- Metódy korektívnej práce s klientom v kontexte výchovy a vzdelávania (pedagogickí a odborní zamestnanci zo ŠVZ, 150 hodín)
- Webináre v rámci vzdelávacieho programu NKS pre osoby pracujúce s deťmi, téma: “Vedomé, rešpektujúce rodičovstvo / sprevádzanie detí svetom internetu” (realizované 2x na jar, 2x na jeseň)

Priamo riadená organizácia MŠVVM SR Národný inštitút vzdelávania a mládeže (NIVAM) realizoval niekoľko vzdelávacích a odborných podujatí zameraných na pracovníkov a pracovníčky v školskom prostredí:

- MPC_EDU: vzdelávací program pre učiteľstvo **Bezpečnosť detí a žiakov v digitálnom priestore (Ako sa brániť manipulácii a hoaxom v online prostredí)**, 50 účastníkov, akreditácia platná do 31.12.2024 - <https://mpc-edu.sk/sk/edu/program/923>
- MPC_EDU: vzdelávací program **Bezpečnosť a ochrana zdravia detí a žiakov v školskom prostredí** - <https://edu.NIVAM.sk/sk/edu/program/804>
- V Katalógu odborných činností a programov vzdelávania na školský rok 2023/2024 NIVAM (<https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2023/08/NIVAM-KATALOG-FINAL-FinalovajObalka.pdf>) nájdeme ponuku Základného modulu doplnujúceho pedagogického štúdia pre majstrov odbornej výchovy, ktorý pracuje aj s témou ľudských práv (s.88). Témy rovnosti a inklúzie sú prítomné aj v špecifických cieľoch programu ERASMUS + pre mládež. V rámci ponuky programov vzdelávania sú bohato zastúpené aj programy orientované na pomoc pri začleňovaní detí odídencom z Ukrajiny do výchovno-vzdelávacieho procesu v materských školách, ktoré sú zamerané i na adaptáciu práv dieťaťa, ale aj aktivity orientované na rešpektovanie práv dieťaťa v pred-primárnom vzdelávaní prostredníctvom hry (s. 12). Do katalógu odborných činností a programov vzdelávania je zaradená aj ponuka programu s názvom Projektovanie edukačnej jednotky s dôrazom na kritické myslenie. Jeho absolvent/ka sa aktívne oboznámi aj s dokumentmi dotýkajúcimi sa práv dieťaťa (s.68); https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf
- K ľudskoprávnemu vzdelávaniu, vzdelávaniu k demokratickému občianstvu, celkovej kultivácii poznatkov a postojov študujúcej mládeže a tým k posilňovaniu základných pilierov demokracie, medzi ktoré rovnosť bez výhrad patrí, prispievajú aj Olympiády ľudských práv (OLP). Sú určené stredoškolskej mládeži a sú postupové. Realizujú sa písomnými a ústnymi súťažnými formami: testami, poznatkovo-postojovou prezentáciou téz, riešením modelových prípadov/situácií, obhajobou písomných prác a riešením finálových zadanií. Súťaž je trojúrovňová, prebieha v školských a krajských kolách a vrcholí v celoštátnom kole. Témy Olympiády ľudských práv pružne reagujú na aktuálne spoločenské dianie. Zaujímavosť nájdú podrobné informácie o Olympiáde ľudských práv na: <https://www.iuventa.sk/olympiady/ucitel-organizator/olympiada-o-ludskych-pravach/> a na: <https://www.olp.sk/>.
- Vzdelávanie Ľudské práva v primárnom vzdelávaní - <https://edu.NIVAM.sk/sk/edu/program/717>
- Vzdelávanie Ľudské práva v školskej praxi - <https://edu.NIVAM.sk/sk/edu/program/1040>
- Školenie: Ako rozprávať s mladými o ľudských právach cez neformálne vzdelávanie; 29.9. – 3.10.2024 - <https://NIVAM.sk/udalost/skolenie-ako-rozpravat-s-mladymi-o-ludskych-pravach-cez-neformalne-vzdelavanie/>
- Vzdelávanie pod názvom **Prevencia obchodovania s ľuďmi v rámci programu Sociálna prevencia v školskej praxi**; NIVAM krajské pracovisko Trnava – 29.1.2024; <https://edu.NIVAM.sk/sk/edu/group/5450>
- účasť jedného zamestnanca NIVAM na tréningu „Prevencia obchodovania s ľuďmi v kontexte humanitárnych kríz“, ktorý sa uskutočnil 24-25.9.2024 v Bratislave a bol organizovaný International Organization for Migration
- podporné opatrenia pre deti a žiakov - <https://NIVAM.sk/podporne-opatrenia-pre-deti-a-ziakov/> ; <https://NIVAM.sk/podporne-opatrenia-pre-deti-a-ziakov/webinare-podporne-opatrenia-pre-deti-a-ziakov/>
- Vzdelávanie Školský špecialista vo výchove a vzdelávaní detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia - https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf

- Vzdelávací program **Diagnostika detí predškolského veku v systéme podporných opatrení** - https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf
- Vzdelávací program **Poskytovanie podporných opatrení deťom v predškolskom veku** - https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf
- Vzdelávací program **Diagnostika detí a žiakov mladšieho a staršieho školského veku v systéme podporných opatrení** - https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf
- Vzdelávací program **Poskytovanie podporných opatrení deťom a žiakom v mladšom a staršom školskom veku** - https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf
- Vzdelávací program **Využitie hry na rozvoj osobnosti dieťaťa** - <https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2023/08/NIVAM-KATALOG-FINALOBALKKA.pdf>
- Vzdelávací program **Školský psychológ v online prostredí zameraný na rizikové správanie žiakov** - <https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2023/08/NIVAM-KATALOG-FINALOBALKKA.pdf>

MPSVR SR

ÚPSVaR je prijímateľom NP Detstvo bez násilia. NKS je partnerom NP. 46 koordinátorov ODPN, ktorí pôsobia na každom úrade PSVR, zrealizovalo v roku 2024:

- 169 multidisciplinárnych pracovných stretnutí so zástupcami subjektov participujúcich v oblasti ochrany detí pred násilím (poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, školy a školské zariadenia, obce, orgány SPODaSK, Centrá pre deti a rodiny, akreditované subjekty, Policajný zbor, prokuratúra, súdy, mimovládne organizácie, občianske združenia, projekty zamerané na deti v ohrození). Do multidisciplinárnych pracovných stretnutí bolo celkovo zapojených 2675 subjektov. Na multidisciplinárnych pracovných stretnutiach koordinátor vytvára pre zástupcov participujúcich subjektov priestor na nastavenie si vzájomnej komunikácie a multidisciplinárnej spolupráce. V roku 2024 sa venovali mnohým témam, napr.: zlepšeniu bezpečnosti detí v online a offline priestore, ochrane mäkkých cieľov na školách v súvislosti s radikalizáciou mládeže, nárastom násilnej a mravnostnej kriminality na deťoch páchanej samotnými deťmi či riešeniu problematiky sociálno-patologických javov, možnostiam pomoci a podpore duševného zdravia detí a iné.

Príklady identifikovaných potrieb od zástupcov participujúcich subjektov a ich riešenie:

Na základe podnetu od pediatrov sa na web stránku ÚPSVR umiestnil zoznam emailových adries prvého kontaktu, kde môže každý nahlásiť podozrenie, že sú porušované práva dieťaťa bez zdĺhavého hľadania emailovej adresy konkrétneho pracovníka odd. SPODaSK.

NKS zvolalo a vedie pracovnú skupinu zameranú na odstránenie najväčších problémov na táboroch, napr. nejednotnosť právnej úpravy, zastaralá vyhláška o zotavovacích podujatiach, nedostatočné podmienky na kvalifikačné predpoklady personálu a pod., ktoré boli identifikované koordinátormi ODPN a participujúcimi subjektmi.

Koordinátori ODPN v spolupráci s participujúcimi subjektmi identifikovali problémy a riziká súvisiace s ubytovaním neplnoletých zahraničných vysokoškolských študentov na internátoch

a na základe tohto podnetu začalo NKS spolupracovať s MŠVVM SR na príprave smernice pre vysoké školy a plnomocenstva pre rodičov detí, ktoré sa týka ubytovania neplnoletých študentov a taktiež funkčného zákonného zástupcu. Smernica je v súčasnosti v pripomienkovom procese.

- 92 odborných seminárov pre zamestnancov participujúcich subjektov (počet účastníkov cca 2500), ktoré sú zamerané na prehĺbovanie vedomostí v oblasti všetkých druhov a foriem násilia páchaných na deťoch a súvisiacich právnych ustanovení.

Témy odborných seminárov vychádzajú z identifikovaných potrieb daného regiónu, ako napríklad: Riziká a hrozby internetu a sociálnych sietí, Riešenie rovesníckeho násilia a prevencie šikanovania v školskom prostredí, Sebapoškodzovanie, možné príčiny a možnosti intervencie, Návykové látky v kontexte násilia páchaného na deťoch, Práca s (problémovou) rodinou a ďalšie.

- V oblasti prevencie a osvetu sa koordinátori spolupodieľali na 898 rôznych preventívnych a osvetových aktivitách, zameraných na deti, odbornú aj laickú verejnosť (počet účastníkov 92 697). Tieto aktivity zahŕňali prednášky, besedy, konferencie, diskusie, workshopy, semináre, webináre, mediálne reportáže, ale aj výtvarné, literárne či spevácke súťaže.

Témy sa dotýkali aktuálnych problémov ako sú šikana, kyberšikana, internetová bezpečnosť, nenávisťné prejavy na internete, mediálna gramotnosť, sebapoškodzovanie, duševné zdravie a ďalšie.

Preventívne a osvetové aktivity sa realizovali v spolupráci so školami, školskými zariadeniami, Centrami poradenstva a prevencie, Policajným zborom, neziskovými organizáciami a ďalšími subjektmi, ktoré majú povinnosť vykonávať prevenciu v súlade s príslušnými právnymi predpismi.

Príklady realizovaných preventívnych a osvetových aktivít:

„Neži online, užívaj offline“ – práca so žiakmi v skupinách, podpora k uvedomeniu si dopadov nadmerného používania digitálnych technológií na ich fyzické a psychické zdravie ako aj ich sociálne vzťahy.

„Som rodič, preto mi záleží“ – interaktívna prednáška spojená s prezentáciami na tému internetovej bezpečnosti, zameraná na rodičov detí.

Divadelné predstavenie SPLEŤ o (kyber)šikane a duševnom zdraví – určené pre žiakov z vyšších ročníkov základných škôl, študentov stredných škôl, ale aj pre rodičov a širokú verejnosť.

Propagácia a prezentácia Národnej linky pre pomoc deťom v ohrození VIAC AKO NI(c)K, či už pre samotné deti alebo pre odbornú a laickú verejnosť.

„Ochrana detí pred násilím – Rodovo podmienené násilie – Multidisciplinárna spolupráca v praxi“ – konferencia pre odbornú verejnosť, už štvrtý ročník konferencie, organizovaný koordinátorom ODPN v spolupráci s IVPR a Vysokou školou zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. Bratislava.

„Aj na nás záleží“ – festival pre mladých určený pre žiakov 8.ročníka základných škôl s bohatým programom: divadelné predstavenie, hudobné vystúpenia, prednášky na témy rovesnícke vzťahy a šikana, bezpečný internet, participácia mládeže.

„Nebud' nevšímavá/ý“ – detská konferencia určená pre žiakov 8. a 9. ročníkov základných škôl a stredoškolákov, odborné prednášky zamerané na prevenciu šikany a kyberšikany, bezpečnosť na internete, fungovanie na sociálnych sieťach, prezentáciu Národnej linky na pomoc deťom v ohrození VIAC AKO NI(c)K, informovanie o činnosti parlamentu mladých, ktoré boli doplnené hudobným, tanečným aj divadelným vystúpením samotných detí.

„Detstvo bez násilia“ – konferencia pre odbornú verejnosť bola zameraná na aktuálne problémy v regióne v kontexte ochrany detí pred násilím.

„Dieťa má právo na ochranu (je v našich rukách)“ – osvetovo – edukačná aktivita realizovaná formou pracovného semináru pre zástupcov subjektov participujúcich v oblasti ochrany detí pred násilím.

Odborná pracovná skupina zložená z koordinátorov ODPN pracovala v roku 2024 na príprave metodického materiálu pre vznik a fungovanie multidisciplinárnych expertných podporných tímov (ďalej ako „MEPT“). Metodika MEPT založí kompetencie koordinátorov ODPN v krízovom manažmente. Koordinátor ODPN nebude vykonávať krízovú intervenciu, ale bude koordinovať/pomáhať koordinovať všetky zdroje na poskytnutie všestrannej krízovej intervencie pri krízovej udalosti ako napr. strel'ba na škole alebo strel'ba na detskom tábore.

Stálym odborným orgánom pre otázky týkajúce sa práv dieťaťa a pre problematiku mládeže je aj Výbor pre deti a mládež, ktorý pri svojej činnosti sa riadi najmä princípmi najlepšieho záujmu dieťaťa, nediskriminácie a participácie. Výbor predkladá Rade vlády SR pre ľudské práva a rodovú rovnosť podnety na základe vlastnej iniciatívy alebo na základe podnetu uvedenej rady spracúva pre radu návrhy čiastkových a systémových opatrení pre zvýšenie úrovne ochrany a dodržiavania práv detí a pre zvýšenie úrovne podpory mládeže. Výbor spolupracuje s ministerstvami a inými ústrednými orgánmi štátnej správy, orgánmi územnej samosprávy, sociálnymi partnermi, mimovládny neziskovými organizáciami, nadáciami, ako aj detskými a mládežníckymi organizáciami a zástupcami detskej a mládežníckej samosprávy a inými organizáciami a inštitúciami. Výbor sa prostredníctvom svojich členov zastúpených vo výbore (za verejnú správu, ako aj mimovládny sektor a nezávislé inštitúcie) systematicky zapája do plánovania, implementácie, monitorovania a hodnotenia politík, plánov a programov súvisiacich s právami detí.

MV SR

V rámci rezortu vnútra je zodpovedný za plnenie úloh Policajný zbor (ďalej len „PZ“) prostredníctvom Prezídia Policajného zboru (ďalej len „P PZ“), ktoré má v gescii zabezpečenie plnenia národného koordinačného rámca pre riešenie násilia na deťoch prostredníctvom spolupracujúcich útvarov PZ. Za účelom zabezpečenia plynulej spolupráce s NKS bola nominovaná kontaktná osoba zastupujúca PZ - zástupca odboru kriminálnej polície Prezídia

Policačného zboru (ďalej len „OKP P PZ“), ktorá má mandát na koordináciu plnenia strategických zámerov a zároveň sa pravidelne zúčastňuje všetkých multidisciplinárnych pracovných stretnutí, ktoré organizuje a koordinuje NKS.

V hodnotenom období bolo plnenie všetkých úloh riadne zabezpečené prostredníctvom participácie relevantných útvarov v pôsobnosti MV SR v rámci ich vecnej príslušnosti nasledovne:

Odbor prevencie kriminality MV SR (ďalej len „OPK MV SR“) v roku 2024 pokračoval v realizácii regionálnych platforiem pre pomoc obetiam trestných činov na úrovni jednotlivých krajov (ďalej len „regionálne platformy“) v celkovom počte 8. Činnosť každej regionálnej platformy je koordinovaná miestne príslušnou informačnou kanceláriou pre obete trestných činov (ďalej len „IK“), ktoré svoju činnosť vykonávajú v zmysle zákona č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Cieľom regionálnych platforiem je pomoc obetiam trestných činov (vrátane detských obetí), nastavenie a posilnenie spolupráce s inštitúciami a poskytovateľmi služieb v danom kraji, identifikácia nedostatkov v oblasti prístupu obetí trestných činov k službám, navrhovanie riešení legislatívnej aj nelegislatívnej povahy pre elimináciu identifikovaných nedostatkov, posilnenie prevencie v jednotlivých regiónoch v závislosti od ich potrieb a koordinovanie preventívnych aktivít v spolupráci so subjektmi platformy. Členmi regionálnych platforiem v každom kraji sú aj koordinátori ODPN v záujme prenosu poznatkov týkajúcich sa ohrozenej cieľovej skupiny mládeže. V hodnotenom období bolo uskutočnených spolu 16 zasadnutí regionálnych platforiem v jednotlivých krajoch, pričom niektoré z hlavných tém boli priamo realizované s ohľadom na ohrozenú cieľovú skupinu mládeže, napr. „Plnenie oznamovacej povinnosti voči zodpovedným orgánom so zameraním na školské prostredie“, „Zodpovednosť za neoznámenie a neprekazenie trestného činu“, „Poskytovanie podpory školskému prostrediu pri ochrane detí a mládeže“, „Koordinácia vzdelávaco preventívnych aktivít pre školské prostredie v Nitrianskom kraji“ a „Prevencia obchodovania s ľuďmi“. V každej regionálnej platforme je aktívne činných 10 – 15 zástupcov jednotlivých subjektov pôsobiach na regionálnej a krajskej úrovni.

Odbor komunikácie a prevencie P PZ (ďalej len OKaP P PZ) prostredníctvom policajtov služobne zaradených na úsekoch prevencie, tzv. „preventisti“ sa v priebehu roku zúčastňovali na pracovných stretnutiach, na multidisciplinárnych pracovných stretnutiach zameraných na ochranu detí pred násilím, ktoré organizovali koordinátori ODPN v príslušných regiónoch. Spoluprácu s koordinátormi ochrany detí pred násilím hodnotíme ako spoluprácu na veľmi dobrej úrovni.

OKP P PZ má v gescii plnenie úloh z predmetnej Národnej stratégie a je zodpovedný za ich priebežné plnenie za PZ. Za facilitácie koordinátora ODPN sa uskutočnilo v marci 2024 MPS na tému: „Spolupráca, sieťovanie, mapovanie potrieb v Bratislavskom kraji“, kde boli spolupracujúcim subjektom poskytnuté aktuálne informácie, prezentované jednotlivé kompetencie a koordinačná metodika v súvislosti so spustením uvedeného projektu. Následne sa konalo ďalšie MPS v júni 2024 na tému: „Systémový nedostatok chýbajúceho včasného informovania obete o návrate ohrozujúcej osoby na slobodu“. Uvedené stretnutia boli iniciované NKS na základe požiadavky zo strany koordinátorov ODPN, ako následok zistenia

systémových nedostatkov v rámci prieskumu analýzy potrieb za tento kraj a pre potrebu mapovania participujúcich subjektov v oblasti prevencie a spolupráce. Cieľom uvedených stretnutí je hľadanie spoločných východiskových riešení na skvalitnenie spolupráce a prípadné odstránenie zistených nedostatkov a možné nastavenie systémových opatrení.

Zástupca z OKP P PZ sa pravidelne zúčastňuje všetkých multidisciplinárnych pracovných stretnutí, ktoré organizuje a koordinuje NKS, zapája sa aktívne do tvorby koordinačného rámca násillia páchaného na deťoch a zároveň navrhuje riešenia, ktoré sú v súlade so zákonmi. Rovnako aktívne participuje na spracovávaní stanovísk alebo podkladov k danej problematike a predkladá svoje návrhy a pripomienky.

Úrad hraničnej a cudzineckej polície P PZ (ďalej len „ÚHCP P PZ“) aktívne spolupracoval so štátnymi, ako aj mimovládnymi organizáciami, keď príslušníci Národnej jednotky boja proti nelegálnej migrácii (ďalej len „NJBPNM“) pri svojej činnosti intenzívne participujú pri identifikácii možných obetí obchodovania s ľuďmi, medzi nimi aj detí, ako aj pri odhaľovaní možných páchatel'ov. Ako príklad uvádza spoluprácu s príslušníkmi informačného centra na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality OPK MV SR pri zabezpečovaní a poskytovaní informácií k obetiam obchodovania s ľuďmi, ktoré prejavili záujem o vstup do programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi, aktívna spolupráca prebieha tiež s úradom PSVR pri referovaní možných detských obetí obchodovania s ľuďmi alebo účasť na expertných skupinách so zameraním na boj proti obchodovaniu s ľuďmi, teda aj na obchodovanie s deťmi.

Strategický cieľ č.1		
Podpora ochrany detí pred násillím		
Výzva 1	Posilňovanie multidisciplinárnej spolupráce na medzinárodnej, národnej aj regionálnej úrovni	
Úloha 2	Posilnenie postavenia a kompetencií koordinátora ochrany detí pred násillím (zákon o koordinácii, poskytovanie súčinnosti)	
	Gestor	NKS
	Spolugestor	MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVM SR, MV SR, MK SR, GP SR, KPD
	Spolupracujúce subjekty	GP SR, KPD
	Predpokladaný termín plnenia	do roku 2025

Úloha sa plní priebežne.

NKS

NKS pripravuje návrh zákona o multidisciplinárnych postupoch pri ochrane detí pred násillím, ktorý zastabilizuje pozíciu koordinátora ODPN v štátnom systéme. K zákonu, ktorý je v pláne legislatívnych úloh vlády, bol schválený odklad predloženia.

GP SR

Koordinácia ochrany detí pred násilím na regionálnej úrovni sa zameriavala na vytváranie, udržiavanie a rozvoj aktívnej siete participujúcich subjektov. V rámci multidisciplinárneho stretávania participujúcich subjektov (vrátane GP SR) bol poskytnutý odborný pracovný priestor slúžiaci k efektívnej spolupráci, komunikácii a výmene informácií. GP SR sa dlhodobo snaží o zvyšovanie povedomia v oblasti ochrany detí pred násilím, o rozširovanie vedomostí a zvyšovanie povedomia odborníkov pracujúcich s deťmi a širokej verejnosti v problematike ochrany detí pred násilím, pretože vzájomným informovaním o možnostiach zefektívňovania spolupráce a súčinnosti sa prispieva k zefektívneniu procesov súvisiacich s danou problematikou. Dochádza pritom k realizácii spoločných, časovo hospodárnejších konzultácií v rámci koordinačných stretnutí, k čomu prispieva aj znižovanie formalizmu v komunikácii.

Aktívna koordinácia sa prejavila najmä zorganizovaním koordinačných stretnutí, často organizovaných ad hoc, ktoré reflektujú na identifikovanie aktuálnych systémových nedostatkov pri odhaľovaní prípadov násilia a ďalšie naliehavé potreby.

Krajská prokuratúra v Bratislave, Krajská prokuratúra v Trenčíne a Krajská prokuratúra v Nitre uviedli, že nedisponujú poznatkami v oblasti posilnenia postavenia a kompetencií koordinátora ODPN. Krajská prokuratúra Nitra ďalej uviedla, že koordinátor ODPN doposiaľ nepožiadala ani jednu z okresných prokuratúr v jej obvode o súčinnosť pri posilnení jeho postavenia a kompetencií.

MŠVVM SR

MŠVVM SR spolupracuje s NKS a priebežné podnety vyplývajúce o.i. z aplikačnej praxe koordinátorov ODPN. NKS postupuje MŠVVM SR a sú priebežne riešené podľa kompetencií a možností MŠVVM SR.

MZ SR

MZ SR ako spolugestor predmetnej úlohy poskytlo súčinnosť pri riešení podnetov najmä z pracovnej činnosti koordinátorov ODPN a pri analýze systémových nedostatkov identifikovaných koordinátormi. MZ SR pripravuje projekt na prevenciu neprenosných ochorení [Švajčiarsko-slovenská spolupráca | Zdravie](#). Projekt je koncipovaný z úrovne VÚC – MŠVVM SR a NKS, MPSVR vyjadrili ochotu k spolupráci. MZ SR absolvovalo diskusie o o zavedení zdravotvedy do škôl.

MV SR

MV SR plní úlohu priebežne podľa dožiadania NKS a vybavuje podnety vyplývajúce z aplikačnej praxe koordinátorov ODPN a z hlásených systémových nedostatkov.

PZ je oprávnený plniť úlohy výhradne v medziach zákona, kde v rámci poskytovania súčinnosti je oprávnený zabezpečiť spoluprácu v zmysle ustanovenia § 3 zákona č. 171/1993 Z.z. Národnej rady SR o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov a v zmysle ustanovenia § 14 zákona č. 583/2008 Z.z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V prípade dožiadania si plní svoje povinnosti v rámci vecnej pôsobnosti.

Strategický cieľ č.1		
Podpora ochrany detí pred násilím		
Výzva 1	Posilňovanie multidisciplinárnej spolupráce na medzinárodnej, národnej aj regionálnej úrovni	
Úloha 3	Sprehľadňovanie právomocí, oprávnení a povinností spolupracujúcich subjektov – efektívna spolupráca (revízia príručiek – aktualizácia)	
	Gestor	NKS
	Spolugestor	MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVM SR, MV SR, MK SR, GP SR, KPD
	Spolupracujúce subjekty	
	Predpokladaný termín plnenia	do roku 2024 a priebežne

Úloha sa plní priebežne.

NKS

Prehľad právomocí a povinností spolupracujúcich subjektov je spracovaný na stránkach NKS - [subjekty posobiace v oblasti ochrany detí pred násilím prehľad oprávnení a povinností print v erzia-1-1.pdf](#) a NKS ho bude v roku 2025 v spolupráci s koordinátormi ODPN aktualizovať.

GP SR

Efektívna spolupráca vyplýva z realizácie multidisciplinárnych stretnutí, na ktorých sa zúčastňujú spolupracujúce subjekty tak ako je uvedené v úlohe 1, na ktorých sa riešia aj kompetencie jednotlivých zúčastnených subjektov.

Na multidisciplinárnych stretnutiach bývajú vždy diskutované spôsoby ako sprehľadniť a zefektívniť informácie o postupoch spolupracujúcich subjektov, pričom boli v obvode Krajskej prokuratúry v Žiline zaznamenané opakované dopyty, akým spôsobom sa obracať na OČTK, pričom dokonca prokurátorka Okresnej prokuratúry Martin v minulosti vykonala opakované prednášky na túto tému pre zástupcov školských zariadení v regióne.

Prokurátori Okresnej prokuratúry Martin dňa 24.10.2024 sa zúčastnili na participatívnom stretnutí organizovanom NKS, pričom sa podieľali na komunikácii s deťmi ako dotknutou stranou. Zisťovali pritom, čo navrhujú deti odstrániť pri ich prístupe k štátnym inštitúciami s dôrazom na prístup orgánov činných v trestnom konaní pri podávaní trestných oznámení. Závery ku ktorým dospeli v rámci komunikácie s deťmi, mali byť použité ako podklad pri riešení problematiky nahlasovania násilia deťmi. Záverom tohto stretnutia bolo edukovať deti, ako prebiehajú procesy na jednotlivých štátnych inštitúciách, aby z nich nemuseli mať „strach“. Dňa 19.11.2024 sa prokurátorka danej prokuratúry zúčastnila na pozvanie riaditeľky NKS participatívneho podujatia s názvom Bubnovačka 2024 – s podtitulom „Aby detský hlas bolo počut“. Na tomto podujatí sa zúčastnili štátni tajomníci MS SR a MPSVR SR, zástupcovia súdov, zástupcovia Slovenskej advokátskej komory, zástupcovia Polície Slovenskej republiky, zástupcovia ústavu na výkon trestu odňatia slobody ako aj prokuratúry, kde opäťovne bola deťom prezentovaná inštitúcia prokuratúry a bolo im odpovedané na rôzne otázky ohľadom jej fungovania.

Pokiaľ ide o posilňovanie multidisciplinárnej spolupráce na regionálnej úrovni, v tejto súvislosti možno poukázať na prvé stretnutie kľúčových inštitúcií v Banskobystrickom kraji, ktoré zorganizovali zástupcovia Banskobystrického samosprávneho kraja dňa 09.10.2024, pričom témou stretnutia bolo: „Každé jedno dieťa: Jednotný postup v krízových situáciách v BBSK“. Cieľom stretnutia bolo zo strany Banskobystrického samosprávneho kraja začať pracovať na vytvorení systému a jednotného postupu v krízových situáciách pri poskytnutí pomoci deťom, resp. prezentácia ich už čiastočne vytvoreného systému, ktorým sa snažia pomôcť deťom, ktoré sa ocitnú v krízovej situácii alebo potrebujú poskytnúť odbornú pomoc po tom, ako sa stali obeťami násilnej činnosti, či zo strany iných detí (šikana v škole a obdobne), alebo zo strany dospelých, či už rodičov, príbuzných alebo iných osôb. Pokiaľ ide o aktualizáciu, resp. revíziu príručiek, túto možno jednoznačne podporiť. Súčasťou multidisciplinárnych stretnutí boli už vytvorené prezentácie zo strany koordinátora ODPN, resp. prítomných lektorov. Tieto slúžia na prípadnú spoluprácu pri možnom vzniku relevantných (krízových) situácií, vyžadujúcich si intervenciu. V tejto súvislosti sú distribuované širokému spektru subjektov. Poskytujú dostatočne odborný podklad pre základné zorientovanie sa týchto subjektov v procesných postupoch a v oprávneniach jednotlivých orgánov, ktorých činnosť je determinovaná legislatívnou úpravou.

Z vyjadrenia Krajskej prokuratúry v Prešove vyplýva, že s výnimkou Okresnej prokuratúry Bardejov, Okresnej prokuratúry Poprad a Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou, boli v roku 2024 koordinátormi ODPN zorganizované stretnutia týkajúce sa vzájomnej výmeny informácií a nastavení preventívnych aktivít v jednotlivých okresoch.

V rámci Krajskej prokuratúry v Košiciach boli v spolupráci s koordinátorkou ODPN vytvorené kontakty pomoci pre deti v územnom obvode koordinácie Michalovce. Bol vytvorený leták na šikanu a kyberšikanu, ktorý bol distribuovaný v meste Michalovce.

MŠVVM SR

V roku 2024 prebehla aktualizácia Štandardov odborných činností v systéme poradenstva a prevencie. Výkonové a obsahové štandardy, ktoré určujú odborné činnosti jednotlivých stupňov podporných úrovní, majú za cieľ zaručiť poskytovanie rovnakej odbornej starostlivosti na celom Slovensku. Štandardy predstavujú rámec vykonávania odborných činností v súlade s piatimi stupňami podporných úrovní v systéme poradenstva a prevencie, v ktorých sa uskutočňuje odborná činnosť v zmysle § 130 ods. 1 školského zákona. Štandardy odborných činností (Obsahové štandardy pre diagnostickú činnosť – diagnostika v zariadeniach poradenstva a prevencie a v prostredí škôl, Obsahové štandardy odborných činností v zariadeniach poradenstva a prevencie a v prostredí škôl, Výkonové štandardy odborných činností) schválilo MŠVVM SR dňa 24. 08. 2023 pod číslom 2023/13787:1 – C1661 s účinnosťou od 1. septembra 2023. <https://www.minedu.sk/standarty-odbornych-cinnosti-v-systeme-poradenstva-a-prevencie/>

MZ SR

MZ SR participovalo na príprave Príručky účasti detí na rozhodovacích procesoch týkajúcich sa ich zdravia so zástupcom slovenskej delegácie pri Riadiacom výbore Rady Európy pre

ľudské práva v oblasti biomedicíny a zdravia a NKS. Príručku³ pripravili [Riadiaci výbor Rady Európy pre ľudské práva v oblasti biomedicíny a zdravia \(CDBIO\)](#) a [Riadiaci výbor pre práva Dieťa \(CDENF\)](#) na základe mandátu Rady Európy s cieľom uľahčiť vykonávanie článku 6 [Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne \(ETS č. 164\)](#) a [odporúčania Výboru ministrov \(2012\)2](#) o účasti detí a mládeže mladších ako 18 rokov na rozhodovacích procesoch detí. Cieľom príručky je poskytnúť praktické usmernenia zdravotníckym a iným odborníkom pracujúcim pre deti a s deťmi o tom, ako zlepšiť svoje postupy pri zapájaní detí do rozhodovacích procesov ovplyvňujúcich ich zdravie. Hoci uznáva dôležitosť podpory účasti detí na rozvoji zdravotných politík a služieb, zameriava sa na individuálne rozhodovanie o zdravotnej starostlivosti.

MV SR

OKP P PZ bol oslovený na spoluprácu v rámci prípravy brožúry (sprievodcu) „Guidelines for First Responders in Child Sexual Abuse and Exploitation Cases“ (Usmernenie pre osoby prvého kontaktu v prípadoch sexuálneho zneužívania a vykorisťovania detí) na tvorbe ktorej participoval Europol v rámci projektu „Grace“. Uvedený materiál má slúžiť ako sprievodca prvej reakcie v prípadoch sexuálneho zneužívania a vykorisťovania dieťaťa pre verejnosť, ale aj ako metodická pomôcka pri vzdelávaní príslušníkov PZ v súvislosti s prácou s obzvlášť zraniteľnou osobou-obetou. Momentálny stav súvisiaci s publikáciou a distribúciou spomínanej príručky pre potreby využitia v policajnej praxi je v štádiu posudzovania a vyhodnocovania, keďže predmetný dokument nie je právne záväzný a má len odporúčací charakter. V rámci efektívnej spolupráce je v pláne nájsť vhodné a najmä účelné nástroje pre jej cielené využitie.

Strategický cieľ č.1		
Podpora ochrany detí pred násilím		
Výzva 1	Posilňovanie multidisciplinárnej spolupráce na medzinárodnej, národnej aj regionálnej úrovni	
Úloha 4	Spolupráca pri implementácii medzinárodných dokumentov a spolupráca s medzinárodnými organizáciami v oblasti ochrany detí pred násilím a dodržiavania práv dieťaťa (spolupráca pri úlohách, súčinnosť pri vypracovávaní podkladov a monitorovania úloh)	
	Gestor	NKS
	Spolugestor	MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVM SR, MV SR, MK SR, GP SR, KPD
	Spolupracujúce subjekty	GP SR, KPD
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne

³ <https://www.coe.int/sk/web/human-rights-and-biomedicine/guide-to-good-practice-concerning-the-participation-of-children>

Úloha sa plní priebežne.

NKS

NKS zabezpečuje úlohy koordinátora pre vykonávanie Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním (Lanzarotský dohovor).

NKS zabezpečovalo v roku 2024 zástupcu SR, ktorý má funkciu Predsedu Výboru expertov Rady Európy pre prevenciu násillia (ENF-VAE) a zúčastňuje sa Riadiaceho výboru Rady Európy pre práva dieťaťa (CDENF). NKS zabezpečuje úlohy pri implementácii Stratégie Rady Európy pre práva detí (Rímska stratégia).

NKS prostredníctvom svojho zástupcu zabezpečuje účasť SR na Sieti EÚ pre práva detí (EU Network on childrens' rights).

NKS koordinovalo prípravu odpočtu k 6. periodickej správe k Dohovoru o právach dieťaťa.

NKS sa účastní pracovnej podskupiny „Ochrana detí“ vedenej UNHCR a UNICEF. Na základe podnetu z tejto podskupiny NKS pripravovalo v spolupráci s MŠVVM a Úradom komisára pre deti Usmernenia MŠVVM pre neplnoletých zahraničných študentov na vysokých školách. Usmernenie vyjde na začiatku roku 2025.⁴ Usmernenie sa týka jazykovej prípravy, prijímacieho konania, zápisu na vysokoškolské štúdium, uzavretia ubytovacej zmluvy, podporného systému tutorstva a zdravotnej starostlivosti zahraničných študentov. Osobitný dôraz sa kladie na maloletých zahraničných študentov, hlavne z Ukrajiny, vzhľadom na rozdielny systém stredoškolského vzdelávania v tejto krajine.

GP SR

Z vyjadrenia jednotlivých krajských prokuratúr vyplýva, že žiadna z nich neparticipovala pri implementácii medzinárodných dokumentov a na spolupráci s medzinárodnými organizáciami v oblasti ochrany detí pred násillím a dodržiavania práv dieťaťa.

Trestný odbor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, medzinárodný odbor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a odbor legislatívy, stratégie a ústavného práva Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky úzko spolupracujú pri implementácii medzinárodných dokumentov. Taktiež je nastavená spolupráca s medzinárodnými organizáciami v oblasti ochrany detí pred násillím a dodržiavania práv dieťaťa.

MCRŠ SR

Šport v bezpečí

Slovenský olympijský a športový výbor (ďalej ako „SOŠV“) 1. októbra 2020 prijal Smernicu SOŠV o ochrane pred diskrimináciou, obťažovaním, šikanovaním a zneužívaním v športe. Táto smernica je záväzná pre všetky športové organizácie, ktoré SOŠV zastrešuje. Na web stránke SOŠV je nahlasovací formulár, prostredníctvom ktorého môžu všetci nahlasovať ak sa cítia

⁴ <https://www.minedu.sk/usmernenie-k-prijimaciemu-konaniu-jazykovej-priprave-zapisu-na-studium-uzavretiu-ubytovacej-zmluvy-systemu-tutorstva-zdravotnemu-poisteniu-a-zdravotnej-starostlivosti-zahranicnych-studentov-na-slovenskych-vysokych-skolach/>

v ohrození. Nahlasovanie môže byť anonymné aj pod vlastným menom. Nahlasené prípady rieši ombudsman SOŠV Ľubomír Fogaš, ktorého kontakty sú na uvedenom portáli zverejnené.

Portál <https://www.olympic.sk/sport-v-bezpeci> slúži pre všetkých účastníkov športu (nie je určený výhradne jednej skupine rozdelenej podľa veku, pohlavia, funkcie, zaradenia a podobne). Na portáli sú uverejnené aj ďalšie linky, inštitúcie a postupy ako postupovať pri obťažovaní, zneužívaní a podobne. Pri spustení kampane bol urobený aj prieskum o zneužívaní a obťažovaní v športovom priestore. V doterajšej histórii bolo nahlásených dvanásť prípadov, ktoré boli aj riešené. O téme Šport v bezpečí boli zverejnené rôzne články, ako napríklad, O práci ombudsmana, Spustenie iniciatívy Šport v bezpečí či Rozhovor s Monikou Šiškovou, predsedníčkou Komisie pre rovnosť príležitostí SOŠV v rokoch 2017 – 2024 (<https://www.olympic.sk/clanok/monika-siskova-generalna-sekretarka-sgf-kazdy-ucastnik-sportoveho-prostredia-mal-svoje>).

Šport v bezpečí v medzinárodnom meradle

Inšpiráciou k práci na Smernici bola Medzinárodná gymnastická federácia (FIG), ktorá po škandáloch so zneužívaním gymnastiek v USA spustila masívnu kampaň na ochranu svojich členov. V súčasnosti je zriadený nezávislý úrad “Gymnastics Ethics Foundation”, ktorý posudzuje nahlásené prípady. <https://www.gymnasticsethicsfoundation.org/>. Na webovom portáli FIG je samostatná časť venovaná Safeguardingu, kde je taktiež nahlasovací formulár. <https://www.gymnastics.sport/site/pages/safeguarding.php> Na uvedenej stránke sú zverejnené aj vzdelávacie materiály, ktoré sú veľmi zrozumiteľné práve deťom pod názvom 10 zlatých pravidiel. <https://www.gymnastics.sport/site/pages/safeguarding-goldenrules.php>

Slovenský futbalový zväz (ďalej ako „SFZ“) v septembri 2023 schválil a prijal Stratégiu spoločenskej zodpovednosti SFZ. Stratégiu definuje 5 kľúčových oblastí, na ktoré sa SFZ zameriava a jednou z nich je aj Ochrana detí (vytváranie bezpečného prostredia vo futbale a prevencia všetkých foriem zneužívania či diskriminácie). Táto agenda má strategický význam pre rozvoj slovenského futbalu, pretože spája športový rozvoj s dlhodobou spoločenskou hodnotou, čo je aj cieľom UEFA a moderného športového manažmentu. Spoločenská a environmentálna zodpovednosť je aj jednou zo základných kapitol Strategického plánu SFZ na roky 2023-2027. To len podčiarkuje dôležitosť a prioritizáciu tejto témy. V rámci oblasti ochrany detí má každá členská asociácia vytvorenú pozíciu Child and Youth Protection Officera.

Od roku 2022 SFZ spolupracuje s internetovou poradňou IPčko <https://futbalsfz.sk/sfz-nadviazal-spolupracu-s-obcianskym-zdruzenim-ipcko/> V rámci tejto spolupráce IPčko prevádzkuje nonstop poradňu prostredníctvom chatu, e-mailu (futbal@ipcko.sk), videa aj telefónu (0800 500 333), prípadne pomoc v osobnom kontakte a zároveň dodáva reporty o jej využívaní – 3xročne (cca 600 kontaktov za rok). Poradňa je pravidelne využívaná. Pre jej propagáciu SFZ v minulosti realizovali napr. aj nálepkovú kampaň, pričom distribuovali 15 000 ks špeciálne vytvorených nálepiek s kontaktami a postupmi, ktoré boli doručené na jednotlivé regionálne futbalové zväzy (BFZ, ZsFZ, SsFZ, VsFZ) a odtiaľ mali byť preposlané ďalej do klubov <https://futbalsfz.sk/sfz-opat-o-krok-blizsie-k-bezpecnemu-futbalu/>.

Okrem psychologickkej poradne a psychického zdravia nadviazal SFZ v pilotnej fáze projektu fyzického zdravia a jeho prevencie spoluprácu s Ministerstvom zdravotníctva SR, Odborom Verejného zdravia, skríningu a prevencie. V rámci pilotu (FC Petržalka U14-U16, regionálny

výber U14 chlapcov v Poprade 04/25) SFZ realizoval prednášky na tému Sladené a energetické nápoje, tabakové a nikotínové výrobky. Prednášky sú určené pre mládež vo futbalových kluboch. Na základe prísľubu spolupráce s RÚVZ plánujú vzdelávanie a šírenie povedomia v rámci regionálnych výberov mládeže pod záštitou SFZ (potenciálnych reprezentantov a reprezentantiek), futbalových akadémií a dostupnosť materiálu na webových stránkach SFZ

Výkonný výbor SFZ schválil v máji 2024 Stratégiu ochrany detí vo futbale, ako aj Stratégiu prevencie obťažovania vo futbale.

SFZ implementoval platformu pre ochranu detí do vzdelávania trénerov. Od leta 2024 musí každý jednotlivec, ktorý absolvuje kurz pre získanie licencie, resp. ten, ktorý si licenciu obnovuje, absolvovať online kurz o ochrane detí. Viac info tu: https://futbalsfz.sk/sfz-uefa-child-safeguarding-povinna-sucast-kontinualneho-vzdelavania-trenerov/?fbclid=IwY2xjawH69vNleHRuA2FlbQlXMQABHa1fIHfwsfeogaG0j7WiVxXX5VNCn3SVwIDh0x2TvGhaeDCLwCCChLyCw0A_aem_Vu4oyVU_gsXTPDPdwlFleQ

MPSVR SR

MPSVR SR spolupracuje pri implementácii medzinárodných dokumentov v oblasti ochrany detí pred násilím a dodržiavania práv dieťaťa (napr. Dohovor o právach dieťaťa, Lanzarotský dohovor) s NKS, a spolupracuje s NKS pri vypracúvaní správ alebo odpočtov v oblasti plnenia úloh vyplývajúcich z týchto dokumentov.

MPSVR SR je prijímateľom výstupov projektu „Implementácia Európskej záruky pre deti/Inklúzia detí so zdravotným znevýhodnením v kontexte deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti“ (ďalej ako „projekt“), podporenom Európskou komisiou (prostredníctvom Nástroja technickej podpory), ktorého odborným riešiteľom je UNICEF pre Európu a Strednú Áziu. V rámci projektu boli o.i. pripravené 3 Odporúčania pre postupy v rámci inklúzie detí so zdravotným znevýhodnením („Krok za krokom“, „Rodiny+“ a „Vedenie prípadu“), prebehli školenia („Pochopenie znevýhodnenia“, „Iniciovanie zmien v manažmente postupov“ a „Lepšie porozumenie znevýhodnenia a inklúzie“ a školiace moduly v téme školenia profesionálnych náhradných rodičov), diskusie a osobné stretnutia tímu UNICEF s témou náborovej kampane profesionálnych náhradných rodičov v jednotlivých CDR (Nitra, Martin, Košice, Prešov, Komárno, Sečovce) s vyústením do regionálnych kampaní, vybrané CDR zároveň realizovali štúdie na rozbor jednotlivých prípadov zameraných na dobrú prax (kazuistika prípadov) s cieľom pochopiť čo najlepšie zmysel inklúzie detí so zdravotných znevýhodnením, predísť umiestneniu do CDR a zistiť príčiny umiestnenia vs. možnosti iného postupu (výstupy boli následne zhodnotené a prediskutované s úradmi PSVR a CDR) a v neposlednom rade bol spracovaný základný dokument „Rámec opatrení v systéme SPOD a SK na Slovensku“. Všetky výstupy z projektu budú postupne zavádzané do praxe, resp. zapracovávané do súvisiacich právnych úprav.

MZ SR

MZ SR zabezpečuje vykonávanie Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním v rozsahu vecnej pôsobnosti rezortu. Priebežne poskytuje informácie a podklady pre Lanzarotský výbor.

MZ SR na základe vyžiadania Ministerstva zahraničných vecí SR poskytuje vecne príslušné podkladové informácie k následným periodickým správam podľa článku 12 ods. 2 Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii.

MZ SR podporilo Slovenskú spoločnosť primárnej pediatickej starostlivosti Slovenskej lekárskej spoločnosti prostredníctvom občianskeho združenia Pediatri deťom, pri získaní finančných prostriedkov z organizácie UNICEF na zamestnanie 25 pediatrov z Ukrajiny v ambulanciách primárnej pediatickej starostlivosti na Slovensku. Pediatri z Ukrajiny môžu byť zamestnaní v takých slovenských ambulanciách, ktoré na to majú vytvorené vhodné prevádzkové podmienky. Spolupráca prebieha najmä v regiónoch, kde žijú ukrajinské rodiny s deťmi. Hlavnou náplňou práce lekára z Ukrajiny je starostlivosť o tieto rodiny a ich deti pod dohľadom slovenského pediatra a tiež zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti aj slovenským deťom. Projekt bol spustený 15. marca 2023 a trval do 31. decembra 2023. Vzhľadom na vyvíjajúce sa potreby na zabezpečenie primárnej zdravotnej starostlivosti pre najzraniteľnejších detských utečencov z Ukrajiny bola spolupráca medzi UNICEF, MZ SR a vybranými partnermi predĺžená do konca decembra 2024.

V rámci nastavenia podmienok v SR pre zabezpečenie efektívneho systému identifikovania a odosielania detí v núdzi, pri plnom rozvoji vývinového potenciálu, vrátane detí so ZP, resp. detí zo sociálne znevýhodneného prostredia, do systémov podpory a pomoci v oblasti rezortu zdravotníctva od roku 2024 prebieha odborná korektúra slovenského prekladu materiálov WHO:

- Practical manual for working with the International Classification of Functional Ability, Disability and Health (ICF) - Praktická príručka pre prácu s medzinárodnou klasifikáciou funkčnej schopnosti, zdravotného postihnutia a zdravia (ICF);
- The Nurturing Care Framework - Rámec starostlivosti o výchovu;
- Framework on Early Childhood Development in the WHO region - Rámec rozvoja raného detstva v regióne WHO.

MV SR

V hodnotenom období bolo plnenie všetkých úloh riadne zabezpečené prostredníctvom participácie relevantných útvarov v pôsobnosti MV SR v rámci ich vecnej príslušnosti nasledovne:

OKP P PZ bol požiadaný spoluprácu pri implementácii medzinárodných dokumentov najmä v súvislosti s Lanzarotským dohovorom. Ide o medzinárodnú spoluprácu v oblasti ochrany detí pred násilím a dodržiavania práv dieťaťa.

V tejto súvislosti OKP P PZ počas roku 2024 zabezpečil a spracoval informácie monitorovacej správy k implementácii Lanzarotského dohovoru v Slovenskej republike k materiálu: „Informačný prehľad – SR: Ochrana detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním prostredníctvom informačných a komunikačných technológií: riešenie výziev, ktoré prinášajú obrázky a/ alebo videá so sexuálnym obsahom vytvorené deťmi“.

Ďalej poskytol súčinnosť pri zodpovedaní otázok pre „Dotazník o mechanizmoch zberu dát týkajúcich sa údajov o sexuálnom vykorisťovaní a sexuálnom zneužívaní detí“ a pre dotazník „Ochrana detí pred sexuálnym zneužívaním v kruhu dôvery: Právne rámce“.

Zástupcovia OKP P PZ sa v rámci spolupráce s medzinárodnými organizáciami v oblasti ochrany detí pred násilím a dodržiavania práv dieťaťa zúčastnili 4-dňového workshopu konanom v decembri 2024 v Bratislave na tému „Ukraine Child Trafficking and Core Crime Prevention and Accountability Projekt“ (Špecificky zraniteľné obeť- vojnové zločiny a obchodovanie s ľuďmi v kontexte konfliktu na Ukrajine) zastrešovaný medzinárodnou organizáciou KIND (KIDS IN NEED OF DEFENCE) a Ligou za ľudské práva (HRL).

Strategický cieľ č.1		
Podpora ochrany detí pred násilím		
Výzva 2	Sprevádzanie dieťaťa z ohrozujúcej situácie do bezpečia	
Úloha 1	Vytváranie pozitívnej klímy a bezpečného prostredia pre deti – safeguarding (vo všetkých zariadeniach, na formálne organizovaných podujatiach) (tvorba a distribúcia materiálov na tieto témy, tvorba odporúčaní a podpora vzdelávania v tejto oblasti)	
	Gestor	NKS
	Spolugestor	MŠVVM SR, MPSVR SR, MV SR, MZ SR
	Spolupracujúce subjekty	KPD
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne

Úloha sa plní priebežne.

NKS

NKS sa spolupodieľalo na vytvorení viacerých metodických materiálov, ktoré sú k dispozícii na webovej stránke NKS v sekcii Dokumenty, Odborné materiály: Metodická príručka SAFEGUARDING – Stratégia na ochranu detí pred zneužívaním, vykorisťovaním a zlým zaobchádzaním, 2022, Safeguarding – Sprievodca pre pracovníkov s deťmi v mimoškolských aktivitách. Distribúciu daných materiálov, ako aj povedomia o nutnosti safeguardingu zabezpečujú koordinátori ODPN, ktorých NKS metodicky vedie, príkladom je multidisciplinárne stretnutie organizované koordinátorkou ODPN Čadca v júni 2024 so subjektami z organizovaného športu a mimoškolských aktivít na tému: „Koncepcia Safeguarding. Sprievodca pre pracovníkov s deťmi v mimoškolských aktivitách. Ako reagovať, keď sa Vám dieťa zdôverí o násilí“ a koordinátorkou ODPN Spišská Nová Ves vo februári 2024.

V roku 2024 zorganizovalo NKS tri pracovné stretnutia k téme detských táborov. Zúčastnené subjekty: MŠVVM SR (tábory organizované mládežníckymi organizáciami), MZ (ÚVZ SR), MCRŠ SR (športové sústredenia a komerčné tábory), MPSVR SR (odbor ochrany práce, Inšpektorát práce), MPSVR SR (tábory detí z CDR), mládežnícke organizácie organizujúce tábory pre deti (Rada mládeže Slovenska), komerčné cestovné kancelárie organizujúce tábory pre deti (Wachumba CK a Slniečko CK+ Slovenská asociácia cestovných

kanceláriia cestovných agentúr), MV SR(oddelenie registrácií, občianske združenia), MV SR (odbor živnostenského podnikania) – ospravedlnil sa, SOI, MH SR (odbor ochrany spotrebiteľa), MK SR (cirkevný odbor – cirkevný odbor – registrácia cirkví a poskytovanie súčinnosti oddeleniu registrácií MV). Prvé stretnutie 13.8. načrtlo odborný základ problematiky, na druhom stretnutí 9.10. boli prítomné všetky dotknuté subjekty ktoré predstavili svoju činnosť, kompetencie a dobrú prax a spoločne sa zhodli na 6 najväčších problémov v oblasti detských táborov (1. Chýbajúca komplexná úprava organizácie detských táborov, 2. Potreba aktuálnosti a zjednodušenia vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na zotavovacie podujatia č. 526/2007, 3. Problém legislatívnych požiadaviek na zdravotníkov, 4. Pri táboroch môžu byť činní dospelí s poruchou preferencie sexuálneho objektu, 5. Obchádzanie zákona č. 170/2018 Z.z. o zájazdoch organizátormi detských táborov z hľadiska zákona o zájazdoch, 6. Chýbajúca definícia toho čo je detský tábor). Na treťom stretnutí 14.11. dotknuté subjekty predstavili riešenia ktoré sú ochotné ponúknuť na odstránenie alebo zmenšenie jednotlivých prioritizovaných problémov. NKS ponúklo materiály pre vzdelávanie pracovníkov táborov v safeguardingu na zmiernenie problému č. 4 a pripravuje návrh zákona o táboroch pre deti, ktorý rieši problémy č. 1, 4 a 6.

MŠVVM SR

Tvorba materiálov pre vytváranie pozitívnej klímy a bezpečné prostredie:

Metodicko – odborný časopis pre poradenskú prax a širšiu verejnosť „Diet’a v centre odbornej pozornosti“ č.1, venovaný téme „Špeciálne výchovné zariadenia“:

<https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2024/06/dcp-2024-1-v102.pdf>

NIVAM realizoval nasedujúce vzdelávacie programy:

- MPC_EDU: vzdelávací program pre učiteľstvo **Bezpečnosť detí a žiakov v digitálnom priestore (Ako sa brániť manipulácii a hoaxom v online prostredí)**, 50 účastníkov, akreditácia platná do 31.12.2024 - <https://mpc-edu.sk/sk/edu/program/923>
- MPC_EDU: vzdelávací program **Bezpečnosť a ochrana zdravia detí a žiakov v školskom prostredí** - <https://edu.NIVAM.sk/sk/edu/program/804>
- Vzdelávanie **Školský špecialista vo výchove a vzdelávaní detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia** - https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf
- Vzdelávací program **Poskytovanie podporných opatrení deťom a žiakom v mladšom a staršom školskom veku** - https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf
- Vzdelávací program **Školský psychológ v online prostredí zameraný na rizikové správanie žiakov** - <https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2023/08/NIVAM-KATALOG-FINALOBALKKA.pdf>

MPSVR SR

Špecifická starostlivosť je deťom poskytovaná v skupinách centier pre deti a rodiny (ďalej len „CDR“) so špecializovaným programom pre deti so syndrómom CAN, psychicky a fyzicky

týrané, sexuálne zneužívané a zanedbávané. Tento špecializovaný program v CDR umožňuje poskytnúť deťom potrebnú starostlivosť s ohľadom na ich špecifické potreby.

Vzhľadom na skutočnosť, že práve odborná pomoc v krízových situáciách dieťaťa, ktoré je obeťou trestného činu obchodovania s ľuďmi, dieťaťa týraného alebo pohlavne zneužívaného (resp. overenie miery ohrozenia dieťaťa týraním, pohlavným zneužívaním alebo inými činmi ohrozujúcimi jeho život, zdravie, priaznivý psychický, fyzický alebo sociálny vývin) má svoje špecifiká je výkon pomoci upravený osobitne formou špecializovaného programu.

Podstatou takejto špecializácie je poskytnutie odbornej pomoci dieťaťu v krízovej situácii (trestný čin) alebo overenie, či je dieťa ohrozené napr. týraním, sexuálnym zneužívaním (diagnostika je zásadná, dôležité je popri zameraní na odbornú pomoc v existujúcich situáciách aj potvrdenie alebo vyvrátenie domnienky, či je alebo nie je dieťa ohrozené napr. sexuálnym zneužívaním), dôraz je kladený na včasnú takýchto opatrení. Popri možnosti umiestniť dieťa v CDR na základe dohody s rodičom/osobou, ktorá sa o dieťa osobne stará (na odporúčenie orgánu SPODaSK) a na žiadosť dieťaťa, môže byť dieťa prijaté aj na základe súdneho rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia. CDR so špecializovaným programom je povinné vykonávať opatrenia podľa spracovaného špecializovaného programu CDR, avšak nie je povinné (na rozdiel od programov iných centier) zverejňovať program na svojom webovom sídle.

Celý systém SPODaSK je koncipovaný tak, aby bolo možné v súčinnosti s ostatnými zodpovednými subjektmi poskytnúť deťom, vrátane detí, ktoré sú oznamovateľmi prípadov zneužívania vo svojej rodine (a to nezávisle na tom, či je primárnou obeťou dieťa alebo kto je možným páchatelom) včas takú pomoc, akú potrebuje. Právne podmienky umožňujú rôznu intenzitu a formu pomoci dieťaťu (v závislosti od miery ohrozenia zohľadňujúce okolnosti v rodine a možnosti rodiny) – od ambulantnej pomoci, cez pobytové formy pomoci na základe dohody s rodičmi až po zásah súdu formou neodkladného opatrenia a pobytovú pomoc na základe rozhodnutia súdu.

V roku 2024 boli v CDR so špecializovaným programom vykonané na základe rozhodnutia súdu opatrenia pobytovou formou pre 54 detí, na ktorých bolo páchané násilie.

Na základe praktických skúseností sa spresnil text vo vykonávacom predpise - Vyhláške MPSVR SR č. 103/2018 Z.z., tak, aby mohlo CDR so špecializovaným programom bezproblémovo vykonávať odborné metódy ambulantnou/terénnou formou aj pre deti umiestnené v inom CDR alebo napr. pre rodiča týchto detí.

Národná linka na pomoc deťom v ohrození VIAC AKO NI(c)K prezenčnou formou prispieva k zvyšovaniu povedomia odbornej verejnosti na konferenciách, multidisciplinárnych stretnutiach pomáhajúcich profesií o možnostiach riešenia, zvládania ohrozujúcich situácií a sprevádzania dieťaťa do bezpečia. Odbornú pomoc dištančnou formou v online priestore ponúka bezplatne, anonymne, 24 hodín denne v chatovej a mailovej forme na www.viacakonick.sk.

MZ SR

Na základe spolupráce MZ SR a UNICEF v programe: „Posilnenie a rozšírenie starostlivosti o raný detský vývin na Slovensku, vrátane detí odídencov z Ukrajiny” (Strengthening and expanding early childhood development services in Slovakia, including for Ukrainian refugee children), ktorý sa realizoval od apríla 2023 do decembra 2024, bola vytvorená „Politika o prevencii pred sexuálnym vykorisťovaním a zneužívaním“ (ďalej ako „politika PSEA“)

a zavedený mechanizmus hlásenia sťažností a spätnej väzby na prijímanie obvinení zo sexuálneho vykorisťovania a zneužívania detí. Bezpečné a dostupné oznamovacie kanály sú potrebné na to, aby umožnili a povzbudili sťažovateľov, aby sa prihlásili a nahlásili dôverne obvinenia a podozrenia zo sexuálneho vykorisťovania a zneužívania detí, bez strachu z odvety alebo stigmatizácie. Správny návrh poskytne všetkým sťažovateľom rovnaký prístup k podávaniu správ a prekonáva kultúrne, sociálne a fyzické bariéry. Sťažnosti je možné nahlásiť prostredníctvom komunikačného kanálu a koordinátorky politiky PSEA. Koordinátorka je dostupná 24 hodín denne a 7 dní v týždni na mobilnom čísle. Kontaktné údaje sú verejnosti dostupné nielen na webovej stránke <https://www.zdraviedietata.sk/vyvinove-dotazniky>, ale sú aj vylepené na plagátoch pred ambulanciou a v ambulancii Národného ústavu detských chorôb. Podnety a sťažnosti je možné nahlásiť aj anonymne. Koordinátorka „okamžite a dôverne, spôsobom, ktorý zaisťuje bezpečnosť všetkých zúčastnených, nahlásuje obvinenia zo sexuálneho vykorisťovania a zneužívania“ vyplývajúce z partnerskej dohody s UNICEF. Koordinátorka svoje obavy alebo podozrenia môže predkladať kontaktným bodom PSEA v krajine, vedúcemu kancelárie UNICEF v krajine alebo riaditeľovi UNICEF, Úradu pre vnútorný audit a vyšetrovanie (OIAI), prostredníctvom e-mailovej horúcej linky integrity1@unicef.org. Koordinátorka informuje UNICEF (prostredníctvom vedúceho kancelárie príslušnej krajiny) o nahlásených prípadoch zdieľaním pravidelných aktualizácií o zisteniach týkajúcich sa prípadu, procesu vyšetrovania a výsledku a odporúčania pre obeť a iné osoby. V rámci programu sa uzavrela zmluva s 2 externými vyškolenými vyšetrovateľmi. Prvým vyšetrovateľom je zakladateľ občianskeho združenia OCHRÁŇ MA, bývalý policajný vyšetrovateľ so špecializáciou na mravnostné trestné činy, najmä trestné činy detskej pornografie, pedofílie, zneužívania detí online a domáceho násillia. Druhou vyšetrovateľkou je odborná garantka, analytička, právnička so zameraním na ľudské práva, osobitne ľudské práva žien a hlavná manažérka Koordinačno – metodického centra pre rodovo podmienené a domáce násillie, ktoré je zriadené v rámci IVPR.

MZ SR predložilo novelu zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Pri prepúšťaní dieťaťa z nemocnice, ktoré má byť umiestnené v zariadení na výkon rozhodnutia súdu, budú poučení zamestnanci zariadení, už v čase, kedy súd ešte nerozhodol napr. vo veci neodkladného opatrenia (§ 9 nový ods. 14).

„Primárnym cieľom návrhu je utvorenie podmienok pre poskytovanie starostlivosti aj dieťaťu s vážnym zdravotným znevýhodnením v profesionálnej náhradnej rodine CDR hneď po jeho prepustení z nemocnice bez potreby jeho dočasného umiestnenia v špecializovanej samostatne usporiadanej skupine CDR.“ (Dôvodová správa k návrhu zákona).

MZ SR participuje na Stratégii Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021 – 2028, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 754/2021 zo dňa 14. 12. 2021. Náležitú pozornosť venuje zapájaniu mladých ľudí, ich spájaniu a posilňovaniu ich postavenia. Stratégia sa zameriava na desať prioritných oblastí, ktoré sú vzájomne prepojené: Mladí ľudia v centre záujmu spoločnosti a politik; Participácia; Práca s mládežou a voľný čas; Dobrovoľníctvo;

Inklúzia, rovnosť a nediskriminácia; Kľúčové kompetencie; Zamestnanosť; Digitálna transformácia; Udržateľná a zelená budúcnosť; a Zdravý životný štýl a psychické zdravie.

MZ SR je v rámci Stratégie Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021 – 2028 gestorom opatrení:

Opatrenie 10.1.2.2 Realizovať sekundárnu a terciárnu prevenciu v oblasti najčastejších problémov mladých ľudí, zvládania ťažkých životných situácií a psychických porúch mladých ľudí

Text identifikátora: Navýšenie počtu detských psychiatrických lôžok

V oblasti lôžkového fondu detských psychiatrických lôžok prišlo k navýšeniu počtu z 200 na 223 lôžok. Napriek navýšeniu počtu detských psychiatrických lôžok pretrváva nedostatočná kapacita lôžok v odbore detská psychiatria pre akútne stavy, pre vybrané skupiny duševných porúch ako sú poruchy príjmu potravy, poruchy autistického spektra a liečba závislostí, doliečovacie lôžka, absencia špeciálnych lôžok pre agresívne deti. Pretrváva problém umiestnenia maloletých s duševnou poruchou do zariadení zdravotnej starostlivosti poskytujúcich zdravotnú starostlivosť v odbore detská psychiatria, zistený z priemerného počtu podaní za rok 2024 (30 podaní).

Štatistické výstupy za rok 2023 k problematike detskej psychiatrie sú dostupné na webovej stránke NCZI na linku: [//www.nczisk.sk/Statisticke_vystupy/Tematicke_statisticke_vystupy/Psychiaticka_starostlivost/Pages/default.aspx](http://www.nczisk.sk/Statisticke_vystupy/Tematicke_statisticke_vystupy/Psychiaticka_starostlivost/Pages/default.aspx)

Návrhy opatrení:

Novelizácia kategorizačnej vyhlášky k spôsobu vykazovania hospitalizácií detských psychiatrických pacientov na oddeleniach dospeléj psychiatrie.

Program 98 – Analytický dočasný medicínsky program

Medicínska služba S98-98

Potrebné vykázat výkon 93091 – Analytický výkon pre zaradenie do medicínskej služby

Poznámka uvedená v Zozname zdravotných výkonov (ZZV):

Nižšie uvedené pravidlá nebudú súčasťou vyhlášky, budú uvedené len v zozname zdravotných výkonov DRG ako poznámka pri výkone a budú slúžiť aj ako revízne pravidlá pre kontrolu vykazovania týchto medicínskych služieb.

Výkon sa vykazuje iba za účelom vykázania medicínskej služby MS S98-98, vykazuje sa v situáciách:

Psychiatrických pacientov hospitalizovaných na psychiatrických oddeleniach pre dospelých pacientov, pričom ide o pacientov vo veku 1-17+364 - detskí psychiatrickí pacienti, ktorí môžu byť hospitalizovaní na oddelení dospeléj psychiatrie. Identifikácia HP na báze vek do 18 rokov a psychiatrické oddelenie. Uvedené opatrenie je dočasným riešením v rámci errátovej novely č. 210/2024 Z.z., ktoré je platné do vydania novely Vyhlášky č. 531/2023 Z.z. o kategorizácii ústavnej zdravotnej starostlivosti. V novelizovanej vyhláške (pravdepodobne od 1.3.2025) budú všetky medicínske služby z Programu pediatrickej psychiatrie zdieľané v Psychiatrickom

programe (pre dospelých) iba vo vekovom rozmedzí detí 16-18 rokov a s tým, že tieto MS budú v nemocnici V. úrovne vedené ako N (nepovinné) a v nemocniciach IV. a III. úrovne vedené ako P (povinné).

Vytvorenie lôžkových kapacít

MZ SR sa otázkou požiadavky na vytvorenie moderného doliečovacieho zariadenia pre detských psychiatrických pacientov, v súlade so štandardnými diagnostickými a terapeutickými postupmi, s počtom lôžok 20 až 25 v Bratislave alebo okolí v dostupnosti do 40 km zaoberá dlhodobo v spolupráci s odborníkmi v danej oblasti a hľadá riešenia. Na základe opakovaných stretnutí s viacerými odborníkmi v odbore detská psychiatria od roku 2019 bol prijatý návrh na vytvorenia doliečovacích lôžok pre detskú psychiatriu v priestoroch Psychiatrickej nemocnice Philippa Pinela v Pezinku (ďalej len „PNPP“).

PNPP disponuje priestorovými a kapacitnými možnosťami s možnosťou vytvorenia bezpečného prostredia pre pacientov, ako aj možnosťou zabezpečenia odborného garanta v odbore detská psychiatria zo strany Kliniky detskej psychiatrie Národného ústavu detských chorôb v Bratislave (ďalej len „NÚDCH“).

V nadväznosti na vyššie uvedené bolo dňa 08. 01. 2024 zrealizované pracovné stretnutie za prítomnosti pani ministerky so záverom vypracovania projektu rekonštrukcie objektu v rámci PNPP na zriadenie doliečovacích lôžok pre detskú psychiatriu, za súčasného dodržania minimálnych požiadaviek na materiálno-technické vybavenie a personálne zabezpečenia, najmä z pohľadu personálneho zabezpečenia zdravotníckymi pracovníkmi – lekármi a sestrami s príslušnou špecializáciou v odbore.

Záverom predmetného stretnutia bolo, že PNPP ako identifikovaný vhodný poskytovateľ ústavnej zdravotnej starostlivosti pre odbor detská psychiatria, na základe predchádzajúcej komunikácie jej vedenia so zástupcami NÚDCH, obstará vypracovanie projektu rekonštrukcie objektu v rámci nemocnice na zriadenie doliečovacích lôžok pre detskú psychiatriu, za súčasného dodržania minimálnych požiadaviek na materiálno-technické vybavenie a personálne zabezpečenia, najmä z pohľadu personálneho zabezpečenia zdravotníckymi pracovníkmi – lekármi a sestrami s príslušnou špecializáciou v odbore.

Na základe tohto rozhodnutia boli zo štátneho rozpočtu - kapitoly MZ SR na rok 2024 poskytnuté kapitálové výdavky pre PNPP vo výške 42 060 Eur na projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu priestorov pavilónu C na detské oddelenie.

Zriadenie odbornej **pracovnej skupiny pod Výborom pre kvalitu starostlivosti o duševné zdravie Rady vlády pre duševné zdravie** s účinnosťou od 01.03.2024 zaoberajúcou sa komunitnou psychiatrickou starostlivosťou s nasledovnými výstupmi:

- Návrh legislatívnej úpravy komunitnej zdravotnej starostlivosti v zákone č. 360 z 10. decembra 2024, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony;

- Návrh legislatívnej úpravy verejnej minimálnej siete poskytovateľov špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti pre odbor psychiatria, vrátane odboru detská psychiatria a gerontopsychiatria a pre odbor „medicína drogových závislostí“ v podobe normatívu psychiatrických stacionárov v nariadení vlády SR č. 417 z 18. decembra 2024, ktorým sa dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 640/2008 Z. z. o verejnej minimálnej sieti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov;
- Vypracovaný návrh zoznamu zdravotných výkonov špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti v odbore psychiatria, v odbore detská psychiatria, v odbore klinická psychológia a ošetrovateľská starostlivosť v psychiatrii vhodných pre účely poskytovania komunitnej zdravotnej starostlivosti v rámci novelizácie nariadenia vlády SR č. 776/2004 Z. z. z 15.12.2004, kt. sa vydáva Katalóg zdravotných výkonov;

vypracovaný návrh štandardného operačného postup „Cesta pacienta psychiatrickou starostlivosťou v podmienkach Slovenskej republiky“; zobratý na vedomie členmi RVDZ na VIII. zasadnutí dňa 12.12.2024 v podobe uznesenia.

MZ SR pokračuje v plnení Memoranda o spolupráci pri realizácii reformy psychiatrickej starostlivosti medzi MZ SR a Slovenskou psychiatrickou spoločnosťou zo 6. júna 2022. Zároveň sa realizujú postupné kroky k napĺňaniu „Koncepcie zdravotnej starostlivosti v odbore detská psychiatria“ v rámci investícií ku Komponentu 12 Plánu obnovy a odolnosti. V procese plnenia je zriadenie odborných pracovných skupín pod Výborom pre kvalitu starostlivosti o duševné zdravie Rady vlády pre duševné zdravie zaoberajúcich sa komunitnou psychiatrickou starostlivosťou (obsiahne všetky formy hybridných zariadení pre multidisciplinárnu spoluprácu) a ďalších odborných pracovných skupín.

Opatrenie 10.1.2.3 Realizovať sekundárnu a terciárnu prevenciu v oblasti najčastejších problémov mladých ľudí, zvládania ťažkých životných situácií a psychických porúch mladých ľudí.

Text identifikátora: Zriadenie detských stacionárov

Zriadenie detských psychiatrických stacionárov v rámci K-12 POO Investícia 4_Dostupná zdravotno-sociálna starostlivosť s dôrazom na komunitné riešenia - „Doplnenie siete psychiatrických stacionárov“, Kód výzvy: 12I04-21-V12, zverejnená 30. 11. 2022, v pláne je vybudovanie 15 PS; V roku 2023 v rámci Komponentu 12: Humánna, moderná a dostupná starostlivosť o duševné zdravie bola vyhlásená výzva 12I04-21-V12 Doplnenie siete psychiatrických stacionárov zmenené k 01.03.2023 a uzavretá 31. 03. 2023. Hodnotenie výzvy je ukončené, a k 31. 12. 2023 je 10 žiadateľov, ktorí splnili podmienky a z toho 9 prijímateľov poskytnutia prostriedkov mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti doplnenia siete psychiatrických stacionárov (3x psychiatrické stacionáre pre deti, z toho 1x liečba porúch príjmu potravy a 7x psychiatrický stacionár pre dospelých, z toho 1x pre závislosti).

Vzhľadom na nenaplnenie počtu 15 žiadateľov pre zriadenie a doplnenie siete psychiatrických stacionárov na Slovensku bolo dňa 9. augusta 2024 na web stránke MZ SR zverejnená výzva Doplnenie siete psychiatrických stacionárov, kódové označenie 12I04-21-V35, zároveň v ten deň bola výzva vyhlásená prostredníctvom IS ISPO <https://health.gov.sk/>. Výzva otvorená od

15.08.2024 do 09.10.2024. Začiatok prevádzky: Q4 2025. V rámci predmetnej výzvy bolo predložených 7 ŽoPPM, ktoré boli postúpené do procesu posudzovania a odborného hodnotenia ŽoPPM.

Zabezpečenie udržateľnosti psychiatrických stacionárov bolo realizované vypracovaním návrhu úpravy verejnej minimálnej siete poskytovateľov špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti pre odbor psychiatria, vrátane odboru detská psychiatria a gerontopsychiatria a pre odbor „medicína drogových závislostí“ vydaním NV SR č. 417/2024 Z. z. z 18.12.2024, ktorým sa dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 640/2008 Z. z. o verejnej minimálnej sieti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov.

Program Slovensko na roky 2021 – 2027 plánuje vyhlásenie výzvy na vybudovanie centier krízovej intervencie, modernizáciu existujúcich psychiatrických stacionárov a špecializovanej ambulantnej starostlivosti, modernizáciu psychodiagnostických metód, modernizáciu materiálno-technického zabezpečenia a psychodiagnostických metód z európskeho fondu regionálneho rozvoja vo výške investície 8,1 mil. €.

Prišlo k dohode po nadobudnutí účinnosti výnosu od 1. septembra 2022 budú zdravotné poisťovne uhrádzať 60 € za miesto/deň pre dospelého pacienta v psychiatrickom stacionári a 80 € za miesto/deň pre dieťa v psychiatrickom stacionári. Poisťovne už platia túto sumu.

MV SR

OKP P PZ sa prostredníctvom svojho zástupcu na pravidelnej báze zúčastňuje všetkých formálne organizovaných podujatí najmä pod záštitou NKS, ktorých cieľom je upozorniť verejnosť na ochranu dieťaťa pred násilím, ako napr. účasť na podujatí „Bubnovačka 2024,“ ktorá sa koná každoročne v novembri vo viacerých krajinách s cieľom upozorniť na dôležitosť ochrany detí pred násilím (Aby bolo deti lepšie počuť) a pripomenutie potreby včasnej prevencie v spoločnosti.

Zástupca OKP P PZ sa rovnako pravidelne zúčastňuje stretnutí a zasadnutí komisie organizovaných Úradom komisára pre deti, ktorých cieľom ja práve „safeguarding“- vytváranie pozitívnej klímy a bezpečného prostredia pre deti.

Migračný úrad MV SR (ďalej len „MÚ“) minimálne na trojmesačnej báze realizuje stretnutia priamo v CDR a na úrade PSVaR (oba subjekty sa nachádzajú v Medzilaborciach), kde sú umiestňované maloleté osoby bez sprievodu, ktoré požiadajú o azyl. Stretnutia sú zamerané na prediskutovanie a posúdenie celkovej situácie maloletých osôb, ktoré žiadajú o medzinárodnú ochranu, v kontexte týchto sa potom optimalizujú, resp. navrhujú úkony/politiky súvisiace so zabezpečením komplexnej starostlivosti o tieto osoby, vždy aj v kontexte predchádzania násilia na deťoch a s tým súvisiacim negatívnym javom. Okrem toho pracovníci MÚ minimálne raz mesačne komunikujú s aktérmi, do ktorých kompetencie spadá starostlivosť o deti telefonickou/e-mailovou formou.

Strategický cieľ č.1		
Podpora ochrany detí pred násilím		
Výzva 2	Sprevádzanie dieťaťa z ohrozujúcej situácie do bezpečia	
Úloha 2	Edukácia detí v oblasti identifikácie násillia a k správnym reakciám na násillie (tvorba a distribúcia materiálov, kampane, podpora formálneho a neformálneho vzdelávania v tejto oblasti)	
	Gestor	NKS, MŠVVM SR
	Spolugestor	MV SR, MK SR
	Spolupracujúce subjekty	GP SR, KPD
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne

Úloha sa plní priebežne.

NKS

NKS realizuje celoslovenské podujatie Bubnovačka do ktorého bolo zapojených v novembri roku 2024 viac ako 320 000 detí a dospelých v SR a ČR v 1 128 participujúcich obciach – ide o dlhoročnú spoluprácu s Centrom Slniečko. Už 11. ročník Bubnovačky s ústrednou myšlienkou, aby bolo deti lepšie počuť, každoročne upozorňuje na dôležitosť ochrany detí pred násilím a pripomína v spoločnosti potrebu včasnej prevencie a informuje o možnostiach pomoci. Web podujatia je www.bubnovačka.eu. Bubnovačka organizovaná NKS v Bratislave sa v roku 2024 venovala predstaveniu tímu odborníkov, ktorí sa venujú ochrane detí pred násilím. Deti mali možnosť diskutovať s prítomnými odborníkmi ohľadom ich kompetencií a zaujímavostí týkajúcich sa ich profesií. Bubnovačky sa zúčastnili sudcovia, prokurátor, zástupcovia PZ, Slovenská advokátska komora, pracovník Justičnej a väzenskej stráže, pracovník diagnostického centra, pracovník orgánu SPODaS a zástupca Protiteroristickej centrály. Podujatie Bubnovačka bolo po celej SR spoluorganizované aj koordinátormi ODPN, ktoré NKS metodicky vedie.

GP SR

Prokurátori si uvedomujú dôležitosť názoru dieťaťa. Uplatňujú tzv. “justíciu priateľskú k deťom”. Pri práci majú na zreteli najlepšie záujmy dieťaťa. Pri voľbe procesného postupu sa vyhýbajú prostriedkom, ktoré by mohli deťom spôsobiť druhotnú viktimizáciu a v tomto duchu usmerňujú aj policajtov vykonávajúcich trestné konanie. V súvislosti s tým sa vždy skúma, či dieťa má v trestnom konaní zákonného zástupcu, ktorý nie je v konflikte záujmov a je schopný, spôsobilý a ochotný práva dieťaťa vykonávať. Pokiaľ tomu tak nie je, dieťaťu je v konaní prostredníctvom uznesenia súdu ustanovený opatrovník z radov advokátov, ktorého úlohou je účinné uplatňovanie práv dieťaťa. Prokurátori prispievajú k tejto edukácii prednáškovou činnosťou na školách.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava V v priebehu roka 2024 aktívne vykonávala prednáškovú činnosť na viacerých základných školách v rámci jej územného obvodu, v rámci ktorých sa zaoberala aj problémami týkajúcimi sa šikany, kyberšikany, detskej pornografie a rôznych foriem násillia či zneužívania maloletých osôb. Niektoré triedy absolvovali aj vopred

pripravené anonymné testy na témy šikany a zneužívania. Osobitne boli upozornení na existenciu kyberšikany na internete, spôsoby kyberšikany, nástrahy a riziká vo virtuálnom svete, ktorý sa stáva ich tzv. „druhým domovom“, pretože na mobiloch trávajú veľa času, denne niekoľko hodín.

V rámci územného obvodu Malacky sa uskutočnila obdobná edukačná prednáška dňa 10.12.2024 na Gymnázium v Malackách.

Prokurátori Okresnej prokuratúry Trenčín sa každý rok aktívne podieľajú na edukácii mladistvých na úrovni základných a stredných škôl účasťou na prednáškach so zameraním na všeobecné témy ako sú priestupková a trestná zodpovednosť, rozdiel medzi trestným činom a priestupkom, kto môže podať trestné oznámenie, trestnoprávna zodpovednosť mladistvých, trestné stíhanie voči maloletému páchateľovi pre čin inak trestný, ukladanie trestov pre mladistvých, ukladanie výchovných opatrení. Prokurátori sa tiež zúčastňujú prednáškových aktivít nielen v priestoroch základných škôl, ale kooperujú aj pri účasti študentov a žiakov základných a stredných škôl na hlavnom pojednávaní či na verejných zasadnutiach na Okresnom súde Trenčín, v rámci ktorých je žiakom vysvetlený procesný postup trestného konania ako aj zákonné znaky skutkovej podstaty konkrétneho prejednávaneho trestného činu s akcentom na generálnu prevenciu páchania trestnej činnosti.

Okresná prokuratúra Považská Bystrica sa zapojila do edukačnej prednáškovej činnosti na 2. stupni základných škôl.

Okresná prokurátorka v Novom Meste nad Váhom vykonala 18 prednášok pre žiakov základných škôl a stredných škôl v roku 2024 v oblasti trestnoprávnej zodpovednosti mladistvých páchateľov, šikany a kyberšikany a zneužívania návykových látok.

Prokurátor Krajskej prokuratúry v Trenčíne vykonal dňa 29.01.2024 na Gymnázium Ľ. Štúra v Trenčíne prednášku spojenú s besedou so študentami na tému „Trestnoprávna zodpovednosť mladistvých páchateľov, trestné činy páchané mladistvými páchateľmi, detská pornografia, šikana a kyberšikana na školách, trestné činy páchané na mladistvých osobách“.

V obvode pôsobnosti Krajskej prokuratúry v Nitre boli realizované prednášky na školách, na ktorých boli deti aj osobitne poučené o možnostiach oznámenia trestnej činnosti, ako i o ďalšom postupe orgánov činných v trestnom konaní po podaní trestného oznámenia s ohľadom na práva poškodeného a oznamovateľa.

Okresná prokuratúra Nitra sa v priebehu mesiacov november a december zúčastnila prieskumu realizovaného NKS a koordinátormi ODPN s cieľom identifikovania bariér pri nahlasovaní násilia samotnými deťmi.

Jednotlivé okresné prokuratúry v obvode Krajskej prokuratúry v Žiline sa snažia v rámci svojej prednáškovej činnosti pravidelne edukovať deti aj v tejto téme, vysvetľovať im a približovať im cez modelové prípady, ako sa v prípade takejto situácie zachovať a objasňujú im spôsoby ako sa obracať na OČTK. Prokurátori – špecialisti úzko spolupracujúci s miestnymi preventistami OR OZ, ktorí v prípade vytypovania problémového zariadenia v rámci svojej územnej pôsobnosti, kontaktujú prokurátora špecialistu a ten spolu s preventistom vykoná prednášku na prevenciu negatívnych vplyvov násilia páchaného na deťoch. Rovnako v prípade identifikovania problému v súvislosti s násilím páchaným na deťoch v konkrétnej trestnej veci,

dozorujúci prokurátor reaguje pokynom pre políciu, aby bol odstúpený poznatok o potrebe vykonania v danom školskom zariadení prednáškovej činnosti zo strany preventistu OR PZ. Prokurátori sa aktívne zapájajú do prednáškovej činnosti na školách, napríklad prokurátori Okresnej prokuratúry Čadca v roku 2024 uskutočnili na základných a stredných školách 17 prednášok zameraných na edukáciu detí vo vekovom rozmedzí od 13-tich do 18-tich rokov v oblasti základov trestnoprávnej zodpovednosti mladistvých, priestupkovej zodpovednosti, inštitútov trestného konania mladistvých, najčastejšie páchaných trestných činov mladistvými, trestných činov súvisiacich s omamnými, psychotropnými látkami a drogovým prekurzorom a tiež súvisiacimi s detskou pornografiou a iných trestných činov páchaných aj využitím počítačovej siete.

Prípadné situácie, keď sa dieťa ocitne v ohrozujúcej situácii, rieši príslušný úrad PSVR – oddelenie SPODaSK, ktorého zamestnanci vstupujú do rodiny, zisťujú mieru ohrozenia u dieťaťa a následne vypracujú plán sociálnej práce s dieťaťom (jeho rodičmi), podľa ktorého sa postupuje. Každá situácia sa vyhodnocuje individuálne, podľa miery ohrozenia. Miestny koordinátor ODPN iniciatívne organizuje a zabezpečuje preventívno – osvetové programy na miestnej úrovni, zamerané na žiakov a študentov základných a stredných škôl a ich pedagógov v spolupráci s príslušnými kompetentnými odborníkmi. Dňa 12.03.2024 prokurátorka – špecialistka v rámci Okresnej prokuratúry Ružomberok vykonala prednášku na tému: "Šikana a kyberšikana" s prezentáciou Národnej linky na pomoc deťom v ohrození pre žiakov 5. a 6. ročníka základných škôl a ich pedagógov. V dňoch 27.02.2024 a 05.03.2024 koordinátorka ODPN vykonala prednášku a pracovné stretnutie koordinátorov prevencie a výchovných poradcov škôl okresu Ružomberok, pričom aktuálne informácie k jednotnej prezentácii a propagácii následne v rámci aktivít budú môcť vykonávať koordinátori priamo deťom na základných a stredných školách. Dňa 25.10.2024 sa v priestoroch Katolíckej univerzity v Ružomberku uskutočnil odborný seminár organizovaný koordinátorkou ODPN na tému: „Teoretické východiská pre prácu s dieťaťom a jeho rodinou so zameraním na špecifické typy násillia a zanedbávania a možnosti pomoci“. Toto vzdelávacie podujatie lektorovala pediatrička MUDr. Janka Nosková, MPH. a jeho obsahom bolo o. i. vplyv traumy na mozog a správanie, multidisciplinárna tímová spolupráca (lekár – špecialista, sociálny pracovník, rodičia, logopéd, fyzioterapeut, výživový poradca a dobrovoľníci), pravidlá spolupráce s rodičom, rozbor kazuistik a príkladov dobrej praxe. Náместníčka okresného prokurátora Okresnej prokuratúry Ružomberok JUDr. Elena Makovická, ktorá je poverená vykonávaním preventívno – výchovnej činnosti prokuratúry, v roku 2024 realizovala celkom 12 prednášok pre žiakov základných a stredných škôl a chovancov Diagnostického centra Ružomberok na tému Inštitúcia prokuratúry a náplň jej činnosti, trestná a priestupková zodpovednosť mladistvých osôb s dôrazom a zameraním na problematiku páchania drogovej a majetkovej trestnej činnosti, kyberšikany a detskej pornografie. Miestna koordinátorka ODPN dňa 31.01.2025 požiadala zástupcov jednotlivých participujúcich subjektov v územnom obvode Ružomberok o spoluprácu pri zosumarizovaní všetkých preventívnych a osvetových aktivít dostupných v regióne za účelom vytvorenia Zbierky preventívnych a osvetových aktivít. Finálna verzia zbierky bude následne zaslaná všetkým školám, školským zariadeniam a odborníkom pracujúcim s deťmi ako praktická pomôcka pri zorientovaní sa v množstve tém a aktivít, ktoré tieto subjekty vedia profesionálne zastrešiť v oblasti prevencie.

Krajská prokuratúra v Banskej Bystrici uskutočnila prednáškové aktivity prokurátorov na rôzne témy pripravované na podklade aktuálne sa rozvíjajúcich trendov v oblasti kriminality mládeže. Z jej obvodu sa v roku 2024 do prednáškových aktivít, zameraných na prevenciu kriminality, zapojilo celkom 49 prokurátorov zo všetkých ôsmich okresných prokuratúr v služobnom obvode krajskej prokuratúry a traja právni čakatelia prokuratúry, ktorí uskutočnili

celkom 159 prednášok, z toho bolo 76 spoločných prednášok s preventistami Policajného zboru.

Pri plnení tejto úlohy je potrebné uviesť, že je potrebné nielen identifikovať násillie v populácii, resp. v rodinách, ale je potrebné preventívnou činnosťou a následným zabezpečením ochrany detí pred násillím vyvinúť podporné a osvetové aktivity.

Zo správy Okresnej prokuratúry Humenné, Okresnej prokuratúry Stará Ľubovňa a Okresnej prokuratúry Svidník vyplynulo, že v ich okresoch sú zo strany prokuratúry vyvíjané aktivity vo forme prednášok na pôde škôl. Okresná prokuratúra Humenné vykonala 8 preventívnych aktivít pre žiakov základných a stredných škôl. Jedna aktivita bola zameraná na tému Internetová bezpečnosť mládeže a 7 aktivít bolo venovaných trestnoprávnej zodpovednosti mládeže. Veľmi pozitívne možno hodnotiť aktivitu, ktorá sa uskutočnila v spolupráci s miestnou organizáciou Slovenského červeného kríža, a to pre žiakov základných škôl. Bola realizovaná beseda spojená s diskusiou na tému: „Pomoc detí pri zaradení do kolektívu spolužiaka s psychickými problémami“. V spolupráci so Slovenským národným strediskom pre ľudské práva boli zorganizované aktivity pre pedagógov a žiakov stredných škôl, zamerané na tému: „Ako zvládnuť digitálny svet a jeho hrozby“. Pre žiakov Strednej zdravotníckej školy v Humennom bola v spolupráci so Slovenským národným strediskom pre ľudské práva vykonaná beseda na tému: „Práva hospitalizovaných detí s psychickými poruchami v kontexte zdravotníctva“.

Okresná prokuratúra Stará Ľubovňa sa zamerala na prednáškovú činnosť vo vzťahu k žiakom druhého stupňa základných škôl a študentov stredných škôl. Aj zo strany polície bola vyvíjaná aktivita, pričom hlavným projektom, ktorý bol realizovaný referentom špecialistom skupiny prevencie v 7 základných školách pre 150 žiakov bol projekt „DETSKÁ POLICAJNÁ AKADÉMIA“, Projekt sa zameriava na prevenciu kriminality. Okrem hlavného zámeru sleduje aj čiastkové ciele, ktoré sú rozpracované v piatich témach:

1. Zoznámte sa s našou políciou
2. Bezpečne na internete
3. Každý je iný
4. Na ceste nie si sám
5. Stop násilliu

Preventívny projekt „Póla radí deťom“ bol realizovaný referentom špecialistom skupiny prevencie v 8 základných školách pre 220 žiakov a je určený deťom posledného ročníka materskej školy alebo prvého až druhého ročníka základnej školy. Cieľom projektu je oboznámiť žiakov s problematikou dopravnej výchovy, integrovaného záchranného systému, úlohami a poslaním polície, šikanovania a závislostí. V spolupráci s Centrom voľného času Stará Ľubovňa bol v obvode Okresnej prokuratúry Stará Ľubovňa realizovaný projekt „Deti a paragrafy“, kde v cykle 4 prednášok k témam: trestná zodpovednosť, kriminalita mládeže, drogy, alkohol a fajčenie bola pozornosť venovaná „problémovým“ žiakom 7. – 9. ročníkov základných škôl. Projekt bol realizovaný v priestoroch centra voľného času. Prevencii kriminality v okrese sa venovalo okrem projektov, kampaní a akcií aj prednáškovou formou na školách, do ktorých boli zapojené všetky zložky Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Starej Ľubovni. V roku 2024 bolo vykonaných celkom 118 prednášok a besied v materských, základných a stredných školách v rámci okresu Stará Ľubovňa. Ako najefektívnejšie aktivity sa osvedčili prednášky na témy: doprava, drogy, alkohol, fajčenie, záškoláctvo, šikanovanie, kriminalita, krádeže, agresivita, domáce násillie, trestná zodpovednosť a obchodovanie s ľuďmi.

V mesiaci november sú organizované hlavne na stredných školách prednášky na tému: „Domáce násilie páchané na ženách“.

Okresná prokuratúra Svidník vykonala jednu vzdelávaciu aktivitu na Strednej odbornej škole obchodu a služieb vo Svidníku. Prítomní študenti boli oboznámení so základmi trestnej zodpovednosti, s postupom orgánov činných v trestnom konaní v prípade zistenia trestného činu aj násilnej povahy spáchaného na dieťati. V rámci prevencie násilia páchaného voči deťom bol na podnet Okresnej prokuratúry Svidník v rámci Okresného riaditeľstva Policajného zboru Svidník určený príslušný policajt, ktorý sa prioritne venoval danej oblasti. Preventívno – osvetová aktivita bola v máji 2024 na tému: „Trestnoprávna zodpovednosť“ na Strednej odbornej škole polytechnickej a služieb arm. gen. L. Svobodu vo Svidníku. Aktivitu sa zúčastnilo 27 žiakov.

Okresná prokuratúra Vranov nad Topľou uviedla, že v tomto smere v obvode ich okresnej prokuratúry vykonali preštudovanie „Koordinačnej metodiky“, ktorou sa riadi činnosť koordinátora ODPN a oboznámili sa s oprávneniami, právami a povinnosťami vo vzťahu prokuratúry k iným subjektom pri prevencii, identifikácii a riešení násilia páchaného na deťoch, a s možnosťami nadviazania spolupráce so školami pri realizácii preventívno-osvetových aktivít a s poskytnutím kontaktov pomáhajúcich inštitúcií.

Prokurátor netrestného úseku spolu s prokurátorom trestného úseku Okresnej prokuratúry Trebišov vykonali v roku 2024 v Reedukačnom centre Bačkov (RC Bačkov) prednášku na tému: „Úteky z reedukačného centra a trestné činy mladistvých“.

MPSVR SR

Národná linka na pomoc deťom v ohrození VIAC AKO NI(c)K prezenčnou formou vekovo vhodnou prezentáciou prispieva k zvyšovaniu povedomia na základných a stredných školách samotným deťom o možnostiach riešenia, zvládania ohrozujúcich situácií a ich sprevádzania do bezpečia. Odbornú pomoc dištančnou formou v online priestore ponúka bezplatne, anonymne, 24 hodín denne v chatovej a mailovej forme na www.viacakonick.sk

Koordinátori ODPN v roku 2024 realizovali 898 rôznych preventívnych a osvetových aktivít v spolupráci so školami, školskými zariadeniami, Centrami poradenstva a prevencie, Policajným zborom, neziskovými organizáciami a ďalšími subjektmi, ktoré majú povinnosť vykonávať prevenciu v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Mnohé z týchto aktivít boli zamerané na deti a týkali sa identifikácie násilia a správnych reakcií na násilie, ide najmä o prezentáciu Národnej linky na pomoc deťom v ohrození VIAC AKO NI(c)K.

MK SR

Národné osvetové centrum (ďalej ako „NOC“) realizovalo päť tematických skupinových edukačných podujatí pre bratislavskú stredoškolskú mládež, ktoré reflektovali aj problematiku prevencie a eliminácie násilia. Vzdelávania sa zúčastnilo 104 študentov.

Témy podujatí:

Vzťahové závislosti a ich riziká – (čo je závislosť na vzťahu a ako sa prejavuje, zdravé a nezdravé vzťahy, ako sa prejavuje patologický závislostný vzťah v škole, v partnerstve, možnosti pomoci a prevencia);
Látkové a nelátkové závislosti – (spoločné znaky látkových a nelátkových závislostí, riziká a ohrozenia internetu, násilie v online prostredí, patologické nezdržanlivé nakupovanie, vzťahové závislosti

a ich riziká a ďalšie behaviorálne závislosti, možnosti pomoci a prevencia);

Psychohygienu u stredoškolačka – význam duševného zdravia (čo je duševné zdravie a aký je jeho význam, čo je depresia, úzkosť, závislosti, poruchy príjmu potravy, sebapoškodzovanie, suicidálne správanie), zásady psychohygieny u stredoškolačka;

Alkohol a legálne drogy – (riziká pitia alkoholu u mladých, špecifiká užívania alkoholu u dievčat a chlapcov, zásady psychohygieny u stredoškolačka/stredoškolačky, možnosti pomoci a prevencia);

Čo je duševné zdravie a ako sa o seba starať – (čo je duševné zdravie a aký je jeho význam, ako predchádzať rizikovému správaniu, čo robiť a kde hľadať pomoc).

Lektorky: doc. PhDr. Ľuboslava Sejčová, CSc. psychologička a VŠ pedagogička, FF UK v Bratislave

doc. PhDr. Mgr. Ingrid Hupková, PhD., psychologička, NOC

Termín realizácie: 13. a 14. jún 2024

Miesto realizácie: Multifunkčné centrum V-klub, Bratislava

V rámci účelovej dotácie MK SR **Kultúra pre školy** NOC realizovalo štyri tematické skupinové edukačné podujatia pre bratislavskú stredoškolskú mládež (dve gymnáziá, stredná odborná škola a chovanci Diagnostického centra pre mládež, v Záhorskej Bystrici, ktoré boli zamerané na podporu a ochranu duševného zdravia a na prevenciu a elimináciu násillia. Vzdelávania sa zúčastnilo 252 študentov.

Témy podujatí: **Vzťahové závislosti a ich riziká** (čo je závislosť na vzťahu a ako sa prejavuje, zdravé a nezdravé vzťahy, ako sa prejavuje patologický závislostný vzťah v škole, v partnerstve, možnosti pomoci a prevencia);
Rizikové správanie mládeže (Čo je rizikové správanie v online a offline prostredí, čo je zámerné sebapoškodzovanie, možnosti pomoci – čo robiť a kde hľadať pomoc)

Psychohygienu u stredoškolačka – význam duševného zdravia (čo je duševné zdravie a aký je jeho význam, čo je depresia, úzkosť, závislosti, poruchy príjmu potravy, sebapoškodzovanie, suicidálne správanie), zásady psychohygieny u stredoškolačka;

Čo je duševné zdravie a ako sa o seba starať (čo je duševné zdravie a aký je jeho význam, čo je depresia, úzkosť, závislosti, poruchy príjmu potravy, sebapoškodzovanie, suicidálne správanie ako predchádzať rizikovému správaniu, čo robiť a kde hľadať pomoc).

Lektorky: doc. PhDr. Ľuboslava Sejčová, CSc., psychologička a VŠ pedagogička, (FF UK Bratislava)

Mgr. Ing. Ida Szalayová, psychologička, psychoterapeutka (Psychológ pre teba)

doc. PhDr. Mgr. Ingrid Hupková, PhD., psychologička, (NOC)

Termín realizácie: október- november 2025

Miesto realizácie: klubové priestory škôl a DCM

Slovenská národná knižnica zrealizovala niekoľko podujatí primárne určených pre žiakov základných škôl a študentov stredných škôl:

- **Radšej byť ako byť** (19. september 2024): dve podujatia pre školy zamerané na to, ako fungujú vzťahy medzi ľuďmi (rovesníkmi, rodičmi a deťmi, žiakmi a učiteľmi), ako si

vytvoriť vlastnú identitu na internete, ako podporiť sebalásku a ako rozpoznať rozdiely medzi fikciou a realitou na sociálnych sieťach.

- **Ako sa brániť?** (26. september 2024): dve podujatia zamerané na prevenciu šikanovania a kyberšikanovania v školskom prostredí so zreteľom na zraniteľnú skupinu detí a mládeže – ochrana pred násilím a včasné zachytenie varovných príznakov šikanovania.
- **Šikana digitálnej doby alebo Ako pestovať zdravé vzťahy?** (7. november 2024): podujatie zamerané na riešenie šikanovania na základných a stredných školách, jej náznakoch, prejavoch, dôsledkoch aj trestno-právnej zodpovednosti.
- **Je v poriadku mlčať? Obet' verus agresor** (7. november 2024): sociálno-patologické javy u detí a mládeže a ako im predchádzať, ako ich odhaliť a riešiť; beseda o šikanovaní, kyberšikanovaní a závislostiach.

Divadelný ústav v priestoroch Štúdia 12 uviedol:

- filmovú projekciu **Commander** (30. október 2024), ktorý sa venuje ochrane detí pred fyzickým násilím a pred kyberšikanovaním. Filmová koláž rozohráva dialógy zostavené výhradne z fragmentov skutočných chatov neonacistickej skupiny FKD, ktorú pod profilom Commander viedol trinásťročný chlapec. Zasadzuje ich do fiktívnych situácií v reálnom svete a vkladá ich do úst hercom – deťom. Film je tiež súčasťou rovnomennej divadelnej inscenácie (réžia: Viliam Dočolmanský/Farma v jeskyni).⁵
- činoherno-tanečné predstavenie **Táto izba sa nedá zjesť** (tri predstavenia v apríli, máji a novembri 2024), ktoré sa venuje problematike vzťahu dieťaťa s dospelým mužom, ktorý prerastie do intímneho vzťahu s neplnoletou (réžia: Patrícia Rotterová).

MV SR

OPK MV SR prostredníctvom IK zriadených na účel zlepšenia ochrany, podpory a pomoci obetiam kriminality a inej protispoločenskej činnosti, realizujú okrem informačnej podpory a sprostredkovania odbornej pomoci obetiam aj aktivity napomáhajúce osvetovej činnosti na ochranu obetí. V tejto súvislosti sú realizované vzdelávacie preventívne aktivity v priamom kontakte aj s ohrozenými skupinami z radov mládeže so zameraním na rôzne témy v oblasti prevencie kriminality. V hodnotenom období bolo pre cieľovú skupinu mládeže uskutočnených spolu **1 501** vzdelávacích preventívnych aktivít pre 35 902 účastníkov z radov detí a mládeže. Vzhľadom na odpočítanú úlohu boli preventívne aktivity realizované na tému nenávisťné prejavy (283 aktivít, 6140 účastníkov), šikana a kyberšikana (689 aktivít, 16 711 účastníkov), internetová bezpečnosť detí a mládeže (289 aktivít, 7390 účastníkov), prevencia obchodovania s ľuďmi (177 aktivít, 4229 účastníkov). V rámci realizácie uvedených tém je pozornosť venovaná posilňovaniu stratégií bezpečného správania cieľovej skupiny na základe poznania rizík ako aj možnostiam pomoci v prípade, ak sa osoba stane obeťou.

OKaP P PZ v hodnotenom období realizoval preventívne projekty, preventívne aktivity, osvetovú činnosť zamerané na zvyšovanie informovanosti a právneho vedomia o problematike násilia a prevenciu viktimácie násilnej trestnej činnosti detí a mládeže. Najmä „**preventisti**“ upozorňovali na rôzne formy násilia a negatívne javy, s ktorými sa deti môžu stretnúť, s cieľom

⁵ <https://www.theatre.sk/novinky/filmy-efemery-a-commander-v-studiu-12>

naučiť ich násilie včas identifikovať a vzniknutú situáciu riešiť. V rámci preventívnej činnosti policajti poskytovali odporúčania ako sa bezpečne správať doma, na ulici i pri využívaní moderných informačných zariadení, poukazovali na zdravý životný štýl a na pozitívne priority v živote človeka. Vysvetľovali pojmy priestupok, trestný čin, druhy trestov i možné následky protiprávneho konania. Poskytovali tiež rady a odporúčania, kam sa človek môže obrátiť v prípade, že sa stane obeťou násilia a potrebuje pomoc. Preventívna činnosť bola realizovaná priebežne počas roku 2024 v materských školách, základných školách, stredných školách, ale aj v špeciálnych základných školách, liečebno-výchovných sanatóriách, v centrách pre deti a rodiny a v reedukačných zariadeniach.

V rámci problematiky násilia policajti upozorňovali na skutočnosť, že násilie je negatívny jav, ktorý by nemal byť v spoločnosti tolerovaný s dôrazom, že nikto nie je povinný násilie znášať. Poskytovali rady a odporúčania ako sa správať v prípade, ak sa niekto stane obeťou násilia, na koho sa obrátiť o pomoc. Zrealizovaných bolo **227** preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených **5987** osôb (z toho: v materských školách boli tri preventívne aktivity, počas ktorých bolo oslovených 55 detí, na základných školách bolo 131 preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených 3321 žiakov, na stredných školách bolo 93 preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených 2 611 študentov). Policajti sa zaoberali rôznymi oblasťami trestnej činnosti a okrem aktivít zacielených priamo na prevenciu násilia, bola táto problematika zahrnutá aj v ďalších aktivitách:

Trestnoprávna zodpovednosť a zvyšovanie právneho vedomia (napr. kriminalita detí, záškoláctvo) – zamerané na všeobecné objasnenie základných pojmov z trestného práva s cieľom zvýšiť právne vedomie oslovených. Bolo zrealizovaných **1 377** preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených **32 514** osôb (z toho: na základných školách bolo 943 preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených 20 698 žiakov, na stredných školách bolo 434 preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených 11 816 študentov).

Obchodovanie s ľuďmi - boli realizované preventívne aktivity, ktorých cieľom bolo zvýšiť informovanosť o existencii problému obchodovania s ľuďmi a jeho formách a spôsoboch. Zvýšiť právne vedomie osôb a znížiť riziko stať sa obeťou obchodovania s ľuďmi. Bolo zrealizovaných **171** preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených **4 002** osôb (z toho: na základných školách bolo 60 preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených 1 255 žiakov, na stredných školách bolo 111 preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených 2 747 študentov).

Sám doma a cudzí ľudia - preventívne aktivity zamerané na únosy detí, nezvestnosť, bezpečne na ulici, správny životný štýl. Bolo zrealizovaných **171** preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených **3 773** detí (z toho: v materských školách bolo zrealizovaných 74 preventívnych aktivít pre 1 530 detí, na základných školách bolo 97 preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených 2 043 žiakov).

Póla radi deťom - cieľom celoslovenského preventívneho projektu bolo naučiť deti bezpečne sa správať v rizikových situáciách, pripravovať ich k zodpovednosti za svoje zdravie, správanie a majetok, primeranou formou zvyšovať ich právne a sociálne vedomie. Témy príbehov: Práca polície a čísla tiesňového volania, Bezpečne v doprave, Sám doma a cudzí ľudia, Hraj sa

bezpečne, Závislosti a šikana, Zopakuj si a zabav sa. Na projekte sa v roku 2024 zúčastnilo 12 891 deťí posledných ročníkov v materských školách a prvých ročníkov základných škôl.

ÚHCP P PZ i napriek tomu, že sa príslušníci NJBPNM nevenujú prioritne prevencii, v prípade, že sú oslovení o súčinnosť alebo edukáciu deťí na školách, vykonávajú aj túto činnosť. Napríklad počas roka 2024 príslušníci NJBPNM realizovali nasledovné školiace vzdelávacie aktivity pre žiakov stredných škôl k obchodovaniu s ľuďmi, teda aj k obchodovaniu deťí: Školenie na gymnázium v Rajci (80 študentov + 4 pedagogickí zamestnanci) a školenie na Strednej zdravotníckej škole v Košiciach (104 študentov + 2 pedagogickí pracovníci).

Strategický cieľ č.1		
Podpora ochrany deťí pred násilím		
Výzva 3	Zlepšenie a zefektívnenie systému nahlasovania násillia na deťoch	
Úloha 1	Vytvorenie kontaktných bodov pre deťí na nahlasovanie násillia (sprístupnenie nahlasovanie prípadov násillia deťom, v podmienkach prijateľných deťom)	
	Gestor	MPSVR SR
	Spolugestor	NKS
	Spolupracujúce subjekty	
	Predpokladaný termín plnenia	do roku 2025

Úloha sa plní priebežne.

NKS

NKS zrealizovalo pomocou koordinátorov ochrany deťí pred násilím na konci roka 2024 prieskum o stave nahlasovania násillia samotnými deťmi. Výskum prebehol v súlade s metodikou vypracovanou odbornou pracovnou skupinou zloženou z koordinátorov ODPN a NKS na právnom základe na základe § 8 ods. 1 a 2 zákona č. 305/2005 Z.z. Celkový počet získaných odpovedí od subjektov ochrany deťí pred násilím z celého Slovenska je 2377. Podľa výsledkov dotazníka sa javí, že subjekty ochrany deťí pred násilím vnímajú svoju povinnosť prijať žiadosť o pomoc od dieťaťa samotného (95% zo všetkých odpovedí) a sú schopné označiť možné bariéry, s ktorými sa dieťa pri nahlasovaní násillia v inštitúciách môže stretnúť (až 73% zo všetkých odpovedajúcich identifikovalo možné bariéry pre dieťa). Na základe návratnosti dotazníka je možné skonštatovať, že 32% oslovených subjektov ochrany deťí pred násilím vníma tému nahlasovania násillia dieťaťom samotným ako dôležitú. Ako najvýraznejšie bariéry nahlasovania dieťaťom subjekty označili obmedzujúce úradné hodiny (36%) a nedostatok personálu vyškoleného na prijímanie žiadostí od dieťaťa (34%). Subjekty vnímajú tiež ako možný problém budovu neprehľadnú pre dieťa (15%) a chýbajúcu vrátnicu, ktorá by dieťa navigovala k pomoci (14%). 8% subjektov udáva, že proces nahlasovania násillia samotným dieťaťom je z ich pohľadu úplne bez prekážok. Na zač. roka 2025 prebehnú multidisciplinárne pracovné stretnutia so subjektami ochrany deťí pred násilím s cieľom označiť možné spôsoby odstránenia bariér, ktoré bránia deťom samostatne žiadať o pomoc v ich inštitúcii a tvorby kontaktných bodov pre deťí na nahlasovanie násillia.

MPSVR SR

Dieťa má podľa § 8 ods. 1 a 2 zákona č. 305/2005 Z.z právo požiadať o pomoc pri ochrane svojich práv orgán SPODaSK, iný štátny orgán, ktorý je príslušný chrániť práva a právom

chránené záujmy dieťaťa, zariadenie, obec, vyšší územný celok, akreditovaný subjekt, školu, školské zariadenie alebo poskytovateľa zdravotnej starostlivosti. Všetky tieto orgány, právnické osoby a fyzické osoby sú povinné poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc pri ochrane jeho života a zdravia, vykonať opatrenia na zabezpečenie jeho práv a právom chránených záujmov, a to aj sprostredkovaním tejto pomoci. To platí aj vtedy, ak dieťa nemôže vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť požiadať o pomoc samo, ale prostredníctvom tretej osoby. Dieťa má právo požiadať o pomoc pri ochrane svojich práv aj bez vedomia rodičov alebo osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa.

Úrady PSVR sú pripravené na prijatie oznámenia podaného dieťaťom o páchaní násillia na deťoch. Každému nahlásenému násilliu je venovaná zvýšená pozornosť (bezodkladné preverenie stavu dieťaťa, zhodnotenie situácie dieťaťa a jeho rodiny a v prípade potreby vykonávanie opatrení SPODaSK).

Pri vykonávaní opatrení je zakázané používať všetky formy telesných trestov na dieťati a iné hrubé alebo ponižujúce formy zaobchádzania a formy trestania dieťaťa, ktoré mu spôsobujú alebo môžu spôsobiť fyzickú ujmu alebo psychickú ujmu. Tiež je zakázané používať ako výchovný prostriedok zákaz kontaktu s rodičmi a ďalšími blízkymi osobami, sociálne vylúčenie, vyžadovanie neprimeraných fyzických výkonov, zásahov do vonkajšieho vzhľadu a nosenia znevažujúceho oblečenia, neodôvodnené zasahovanie do stravovania a iné výchovné prostriedky a postupy práce, ktoré dieťaťu môžu spôsobiť poníženie a môžu neprimerane zasiahnuť do jeho ľudskej dôstojnosti. Voči dieťaťu je zakázané použiť výchovný prostriedok len preto, že je súčasťou rovnakej skupiny detí ako dieťa, pri výchove ktorého má byť použitý výchovný prostriedok. Dieťa nesmie byť zodpovedné za rozhodovanie alebo určovanie výchovných prostriedkov pre iné dieťa (§7 ods. 3 zákona č.305/2005 Z.z.).

Každé dieťa umiestnené v CDR má vedomosť o tom, na koho sa v prípade pocitu ohrozenia dieťaťa iným dieťaťom, dospelým alebo zamestnancom CDR (šikanovanie, fyzické alebo psychické násillie, zneužívanie, prejavy syndrómu CAN) môže obrátiť. Každé dieťa je podporované v kontaktoch s blízkou osobou /vzťahovou osobou/, ktorej sa v prípade ohrozenia môže zveriť. Meno tejto osoby je uvedené v Pláne výchovnej práce s dieťaťom. Každý je povinný upozorniť na porušovanie práv dieťaťa orgán SPODaSK.

Deti majú k dispozícii propagačný materiál, edukatívne pomôcky s právami detí, plagát, kde sú vyznačené viditeľne kontakty na Detskú linku záchrany, Linku detskej istoty, LDI – UNICEF, Linku pomoci obetiam násillia, Linku pre nezvestné a sexuálne zneužívané deti, Národnú linku na pomoc deťom v ohrození VIAC AKO NI(c)K, Linku detskej dôvery – adresa, telefón, email, Linku detskej istoty a tiesňovú linku – 112, kde sa môžu v prípade krízových situácií obrátiť. Deti, ktoré nemajú telefón a internet majú vedomosť, na koho sa môžu v CDR obrátiť a že o pomoc môžu požiadať aj spolužiakov a učiteľov a poznajú adresy polície v meste, v ktorom žijú v prípade, že je na nich páchané násillie. CDR majú zriadenú tzv. Schránku pre prokurátora, kde má dieťa možnosť anonymnej sťažnosti na nespokojnosť so starostlivosťou alebo porušovaním jeho práv.

ÚPSVaR implementovalo od roku 2017 Národný projekt Podpora ochrany detí pred násillím, v rámci ktorého bolo samostatnou pod aktivitou vznik, zriadenie a prevádzkovanie Národnej linky na pomoc deťom v ohrození VIAC AKO NI(c)K (ďalej ako „NL“). NL vznikla 30.04.2021 a odvtedy je v nepretržitej prevádzke. Nové činnosti online sociálnej práce jej vznikli v rámci implementácie nového Národného projektu od februára 2024 – NP Prevencia a eliminácia násillia a sociálneho vylúčenia prostredníctvom národných liniek pomoci. NL je

prvou štátom zriadenou linkou pomoci pre deti a mladých ľudí nielen na Slovensku, ale v celej Európe.

NL je anonymná, bezplatná a nonstop linka. Klientmi národnej linky sú deti a mladí ľudia, ktorí prežívajú akúkoľvek formu násilia alebo prežívajú čokoľvek, ohľadom čoho sa chcú poradiť s odborníkmi, prípadne sa chcú len porozprávať o tom s dospelou osobou. Môžu to však byť deti, alebo aj mladí ľudia, ktorí poznajú vo svojom okolí mladého človeka s problémom a chcú mu pomôcť. Rovnako tak sa môžu na národnú linku obrátiť aj dospelí klienti s podnetom alebo konzultáciou k riešeniu prípadu násilia na dieťati.

Cieľom Národného projektu je zabezpečenie dostupnosti dištančnej krízovej pomoci osobám v nepriaznivej sociálnej situácii v dôsledku ohrozenia násilím alebo ohrozenia duševného zdravia, vrátane detí. Špecifickým cieľom je stanovenie štandardov výkonu dištančného poradenstva a bezplatný prístup k poradenstvu pre cieľové skupiny, zároveň prevencia sociálneho vylúčenia, zvyšovanie povedomia o nenásilí a duševnom zdraví a eliminácia vzniku sociálno-patologických javov v spoločnosti.

Počet konzultantov 22, 1 špecialista na poradenstvo. 1 špecialista na osvetovo preventívnu činnosť a vedúca NL. Od 01.01.2024 do 31.12.2024 bolo na NL zaznamenaných 7544 kontaktov. Zaznamenaných číťových kontaktov : 7319 a zaznamenaných emailov: 225 z toho podnetov na SPODaSK: 29.

Koordinátori ODPN, ktorí patria pod ÚPSVaR a ktorých metodicky riadi NKS v období od 25.11. do 5.12.2024 zrealizovali zber dát od zástupcov subjektov participujúcich v oblasti ochrany detí pred násilím formou google dotazníka v územnom obvode každého úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Celkovo dostali odpovede od 2 377 participujúcich subjektov. Výsledky zberu dát slúžili ako podklad k multidisciplinárnym pracovným stretnutiam, ktoré sa budú realizovať v termíne január – marec 2025 v každom územnom obvode koordinácie. Na základe analýzy zozbieraných údajov budú zástupcovia participujúcich subjektov identifikovať bariéry nahlasovania násilia na deťoch samotnými deťmi a hľadať možnosti ich odbúravania.

Strategický cieľ č.1		
Podpora ochrany detí pred násilím		
Výzva 3	Zlepšenie a zefektívnenie systému nahlasovania násilia na deťoch	
Úloha 2	Optimalizácia a zlepšenie postupov Policajného zboru pri nahlasovaní násilia deťmi	
	Gestor	MV SR
	Spolugestor	
	Spolupracujúce subjekty	
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne

Úloha splnená a plní sa priebežne.

MV SR

V hodnotenom období bolo plnenie všetkých úloh riadne zabezpečené prostredníctvom participácie relevantných útvarov v pôsobnosti MV SR v rámci ich vecnej príslušnosti nasledovne:

Predmetná úloha bola navrhnutá z dôvodu potreby profesionálneho prístupu k detským obetiam, čo je možné zabezpečiť len v prípade, že príslušník PZ absolvuje preškolenie a špeciálny výcvik pre situácie, ako citlivo pristupovať k obzvlášť zraniteľnej osobe - dieťaťu a samozrejme spĺňa aj osobnostné predpoklady pre prácu s deťmi. Predmetné kurzy a školenia sú realizované pod záštitou OKP P PZ prostredníctvom Akadémie Policajného zboru (ďalej len „APZ“) najmä v súvislosti s efektívnym využívaním špeciálnych výsluchových miestností (ďalej len „ŠVM“).

V rámci optimalizácie postupov polície príslušníci PZ (najmä vyšetrovatelia) dodržiavajú všetky zákonné postupy ako aj interné predpisy stanovujúce postupy príslušníkov PZ pri prijatí trestného oznámenia.

Príslušníci NJBPNM sa zaoberajú všetkými podnetmi možného obchodovania s ľuďmi, vrátane detí, ktoré sú následne dôkladne prešetrené a zadokumentované.

V rámci vzdelávania policajtov na SOŠ PZ sa v rámci výuky predmetov Právo a Kriminalistika venuje pozornosť témam ako: prijatie trestného oznámenia, výsluch poškodeného a výsluch svedka, kde je rozoberaný postup pri prijatí oznámenia deťmi, výsluch dieťaťa, ako aj osobitosti a taktiky výsluchu maloletých.

PZ má v súčasnosti v rámci projektov zriadených a využíva celkovo 25 ŠVM pre detské obete a ďalšie obzvlášť zraniteľné obete trestných činov. ŠVM sú vybavené anatomickými bábikami, ktoré je možné v prípade potreby využiť ako výsluchové pomôcky pri výsluchu detských obetí najmä sexuálneho zneužívania, prípadne týrania.

APZ v hodnotenom období realizovala vzdelávanie v kurze: „ŠVM pre detské obete a ďalšie obzvlášť zraniteľné obete trestných činov“. Kurz bol zameraný na získanie nových teoretických vedomostí a praktických zručností pri výsluchu a práci s detskými obeťami a ďalšími obzvlášť zraniteľnými obeťami trestných činov s využitím na to zriadených ŠVM. V rámci vzdelávania sa venuje pozornosť aj vybraným špecifikám v súvislosti s trestným činom sexuálneho zneužívania detí. Súčasťou kurzu bol nácvik modelovej situácie s reálnym nahrávaním a následným analyzovaním záznamu, zároveň absolventi získavajú v rámci odbornej prípravy vedomosti ohľadom práce s metódou „demonštračné bábky“.

PZ má pre prípady okamžitého nahlasovania spáchania akéhokoľvek skutku zriadenú telefonickú linku na čísle 158, ktorá funguje nepretržite 24/7. Maloleté deti môžu trestnú činnosť, resp. podozrenie z akejkolvek trestnej činnosti oznamovať nepretržite 24 hodín denne, 7 dní v týždni, buď osobne na hociktorom útvare Policajného zboru alebo aj písomne, resp. nahlásiť na linke 158. Oznamovať môžu maloleté deti samé alebo v sprievode dospelé osoby, resp. aj prostredníctvom dospelé osoby. Príslušníci Policajného zboru sú povinní prijať

oznámenie od každej osoby, vrátane maloletého dieťaťa. Policajný zbor sa zaoberá každým podaním, resp. oznámením.

Strategický cieľ č.1		
Podpora ochrany detí pred násilím		
Výzva 3	Zlepšenie a zefektívnenie systému nahlasovania násilia na deťoch	
Úloha 3	Príprava odbornej verejnosti na prijatie oznámenia o násilí zo strany dieťaťa (tvorba a distribúcia materiálov, tvorba odporúčaní a podpora vzdelávania v tejto oblasti)	
	Gestor	MŠVVM SR, MPSVR SR, MV SR, NKS
	Spolugestor	MZ SR
	Spolupracujúce subjekty	GP SR, KPD
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne

Úloha sa plní priebežne.

NKS

NKS zrealizovalo pomocou koordinátorov ochrany detí pred násilím na konci roka 2024 prieskum o stave nahlasovania násilia samotnými deťmi. Výskum prebehol v súlade s metodikou vypracovanou odbornou pracovnou skupinou zloženou z koordinátorov ODPN a NKS na právnom základe na základe § 8 ods. 1 a 2 zákona č. 305/2005 Z.z. Celkový počet získaných odpovedí od subjektov ochrany detí pred násilím z celého Slovenska je 2377. Podľa výsledkov dotazníka sa javí, že subjekty ochrany detí pred násilím vnímajú svoju povinnosť prijať žiadosť o pomoc od dieťaťa samotného (95% zo všetkých odpovedí) a sú schopné označiť možné bariéry, s ktorými sa dieťa pri nahlasovaní násilia v inštitúciách môže stretnúť (až 73% zo všetkých odpovedajúcich identifikovalo možné bariéry pre dieťa). Na základe návratnosti dotazníka je možné skonštatovať, že 32% oslovených subjektov ochrany detí pred násilím vníma tému nahlasovania násilia dieťaťom samotným ako dôležitú. Ako najvýraznejšie bariéry nahlasovania dieťaťom subjekty označili obmedzujúce úradné hodiny (36%) a nedostatok personálu vyškoleného na prijímanie žiadostí od dieťaťa (34%). Subjekty vnímajú tiež ako možný problém budovu neprehľadnú pre dieťa (15%) a chýbajúcu vrátnicu, ktorá by dieťa navigovala k pomoci (14%). 8% subjektov udáva, že proces nahlasovania násilia samotným dieťaťom je z ich pohľadu úplne bez prekážok. Na zač. roka 2025 prebehnú multidisciplinárne pracovné stretnutia so subjektami ochrany detí pred násilím s cieľom označiť možné spôsoby odstránenia bariér, ktoré bránia deťom samostatne žiadať o pomoc v ich inštitúcii a tvorby kontaktných bodov pre deti na nahlasovanie násilia.

GP SR

V tejto oblasti plní úlohy a vykonáva svoje kompetencie najmä Policajný zbor Slovenskej republiky, ktorý je väčšinou prvým kontaktom pre osoby poškodené trestnými činmi, a to aj ak sú maloleté. Na tento účel pôsobia na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru preventisti pre túto oblasť, ktorých úlohou je aj šírenie osvetu medzi mladými ľuďmi a maloletými na školách a ďalších zariadeniach.

Okresná prokuratúra Pezinok uviedla, že v prípadoch podávania trestných oznámení zo strany detí, prokurátori pracujú okrem iného s Manuálom upravujúcim „Výpoved' dieťaťa predškolského a mladšieho školského veku pred štátnymi orgánmi“ vypracovaného Výskumným ústavom detskej psychológie a patopsychológie v rámci Programu podpory a rozvoja multidisciplinárnej spolupráce v praxi. Uvedený Manuál obsahuje okrem iného odporúčania a postupy pri výsluchu detí so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami, vrátane detí so sluchovým alebo zrakovým postihnutím, detí s mentálnym postihnutím a autizmom. Ako aj spôsoby vhodnej komunikácie s týmito deťmi na tému násilia, týrania alebo zneužívania.

Okresná prokuratúra Bratislava V uviedla, že v rámci edukácie prokurátorka – špecialistka jednotlivé témy prednášok preberá s riaditeľom a zástupkyňou školy, ako aj triednym učiteľom, ktorý je počas prednášky aj osobne prítomný.

Prokurátori Okresnej prokuratúry Trenčín sa každý rok aktívne podieľajú na edukácii mladistvých na úrovni základných a stredných škôl účasťou na prednáškach. Prokurátori sa tiež zúčastňujú prednáškových aktivít nielen v priestoroch základných škôl, ale aj účasťou študentov a žiakov základných a stredných škôl na hlavnom pojednávaní či na verejných zasadnutiach na Okresnom súde Trenčín.

Námestník krajského prokurátora v Nitre vystúpil na odbornom seminári organizovanom koordinátorkou ODPN s názvom "Osvetovo -edukačná aktivita. Dieťa má právo na ochranu (je v našich rukách)" dňa 28.11.2024 s prednáškou s názvom "Zvyšovanie právneho povedomia subjektov participujúcich na ochrane detí v oblasti trestného práva". Účastníkmi tohto odborného seminára boli subjekty participujúce na ochrane detí, teda riaditelia škôl, zástupcovia centier detí a rodiny, ako aj sudkyňa Okresného súdu v Nitre a zástupcovia neziskových organizácií.

Miestna koordinátorka ODPN v okresne Ružomberok v rámci Národného projektu Spoločne za detstvo bez násilia pre všetky deti s cieľom zlepšiť a zefektívniť systém nahlasovania násilia na deťoch a lepšie tak chrániť deti pred násilím dňa 28.11.2024 požiadala zástupcov jednotlivých participujúcich subjektov v územnom obvode Ružomberok o spoluprácu pri zhromažďovaní údajov a informácií o ich praktickom postupe v prípadoch, ak dieťa samotné nahlási násilie na ňom, a to aj bez vedomia rodičov. Aj v rámci predchádzajúcich MPS prebiehala diskusia a komunikácia k uvedenej problematike. Na prednáškach sa žiakom a študentom základných a stredných škôl dávali a dávajú do pozornosti možnosti oznámenia akéhokoľvek nevhodného správania sa voči nim, resp. niekomu v ich okolí. Prax je však taká, že maloleté deti takmer vôbec neohlasujú takéto správanie orgánom činným v trestnom konaní alebo orgánu SPODaSK, ale skôr kamarátom, spolužiakom, pedagógom, súrodencom, prípadne rodičom, resp. jednému rodičovi.

V rámci okresu Liptovský Mikuláš sa v okrese Liptovský Mikuláš uskutočnili dva celodenné odborné semináre organizované koordinátorom ODPN na tému: „Práca s problémovou rodinou“, „Sebapoškodzovanie, možné príčiny a možnosti intervencie“ a tri pracovné stretnutia na témy: „Spolupráca škôl s Okresným riaditeľstvom Policajného zboru a Oddelenia sociálno – právnej ochrany detí a sociálnej kurately pri riešení sociálno-patologických javov v školách“, „Oznamovacia povinnosť“ a tému: „Aktuálne problémy dospievajúcich detí a možnosti práce s touto vekovou skupinou“.

V rámci pracovnej skupiny zameranej na prevenciu kriminality, ktorá bola zriadená v roku 2022 pod záštitou Krajskej prokuratúry Žilina, sa aj v roku 2024 realizovali aktivity v oblasti prevencie a zvyšovania právneho povedomia. Podstatnú časť prevenčných aktivít tvorili prednášky pre žiakov základných a stredných škôl k téme všeobecnej prevencie kriminality a trestnej zodpovednosti mladistvých spojenej s premietaním pripravenej prezentácie prokurátora, pri ktorých boli deti stručne oboznámené aj s činnosťou a fungovaním prokuratúry. V rámci prevenčnej činnosti a v záujme zvyšovania právneho povedomia sa tiež žiaci základných a stredných škôl, resp. študenti vysokej školy zúčastnili vybraných súdnych pojednávaní najmä v trestnej agende, po ktorých nasledovala beseda za účasti sudcu a prokurátora.

Taktiež sa v priestoroch Okresnej prokuratúry Žilina dňa 28.11.2024 uskutočnilo medzirezortné pracovné stretnutie, ktorého sa zúčastnili inštitúcie a organizácie: Človek v ohrození, o. z., Občianske združenie Náruč, Okresná prokuratúra Žilina, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, IK Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a IPčko, OZ Káčko Žilina. Predmetom pracovného stretnutia boli primárne možnosti ochrany detí pri ohlasovaní násilných, prípadne iných trestných činov. Stretnutie sa venovalo aj problematike podávania trestných oznámení o násilí na deťoch (pri podozrení z domáceho násillia, zneužívaní detí a ich zanedbávaní).

V rámci ostatných prokuratúr v obvode Krajskej prokuratúry v Žiline o danej problematike rovnako prebieha komunikácia v rámci multidisciplinárnych stretnutí. Na prednáškach sa vždy žiakom a študentom dali do pozornosti možnosti oznámenia akéhokoľvek nevhodného správania sa voči nim, resp. niekomu v ich okolí.

Krajská prokuratúra v Banskej Bystrici uviedla, že existuje regionálna spolupráca s IK pre obete trestných činov Banská Bystrica vo forme spoločných preventívnych aktivít – prednášok na tému „Oznamovacia a upozorňovacia povinnosť voči zodpovedným orgánom“. Pokiaľ ide o prípravu odbornej verejnosti na prijatie oznámení o násilí zo strany dieťaťa, poukázala na aktívny prístup prokurátorov – špecialistov na jednotlivých okresných prokuratúrach, ktorí v prípade potreby najmä v trestných veciach vedených za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona, resp. za iné trestné činy súvisiace s domácim násillím, resp. s násillím páchaným na deťoch, vrátane sexuálneho násillia, vykonávajú telefonické, resp. osobné konzultácie s príslušnými vyšetrovateľmi odboru kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru, ako aj s pracovníkmi príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, oddelenia SPODaSK ako aj s ďalšími kompetentnými pracovníkmi a to z dôvodov zjednodušenia a uľahčenia spolupráce všetkých týchto orgánov ihneď, resp. v čo najkratšom časovom intervale po oznámení o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že došlo k spáchaniu násillia na maloletom dieťati, ako aj za účelom stanovenia čo najefektívnejšieho zákonného postupu v konkrétnom prípade.

Okrem spolupráce v rámci trestných vecí sa prokurátorka Okresnej prokuratúry Zvolen zúčastnila ako prednášajúca seminára organizovaného koordinátorom ODPN „Oznamovacia a upozorňovacia povinnosť voči zodpovedným orgánom“ na Mestskom úrade Zvolen, určeného pedagogickým zamestnancom okresov Zvolen, Detva, Krupina.

Okresná prokuratúra Humenné uviedla, že ich prokuratúra úzko spolupracuje s Okresným riaditeľstvom Policajného zboru, ako aj s masovokomunikačnými prostriedkami, a to prostredníctvom jednotlivých hovorcov. Cieľom je presvedčiť občanov o nevyhnutnosti

vzájomnej prospešnosti spolupráce obyvateľov a Policajného zboru a priblížiť prácu orgánov činných v trestnom konaní širokej verejnosti a poskytnúť informácie o nápade trestnej činnosti, žiadosti o pátranie po hľadaných osobách, resp. páchatel'och trestných činov. V sledovanom období bolo poskytnutých 79 príspevkov, ktoré boli zasielané regionálnym, printovým, televíznym a rozhlasovým médiám, ktoré informácie boli následne zverejnené na sociálnych sieťach.

V sledovanom období bol v obvode Okresnej prokuratúry Stará Ľubovňa, v regionálnych médiách zverejnený príspevok na tému „Domáce násilie“, prostredníctvom ktorého bola široká verejnosť informovaná o spôsoboch vlastnej ochrany a nahlásovania prípadov domáceho násilia. V rámci kampane sú na prednáškach a besedách distribuované letáky na tému: „(Nie) Som obeťou násilia?!“

V územnom obvode Krajskej prokuratúry v Košiciach koordinátori ODPN zrealizovali dotazníkový prieskum ohľadom pripravenosti a začali sa realizovať multidisciplinárne pracovné stretnutia v jednotlivých lokalitách koordinátormi ODPN k danej úlohe v spolupráci s participujúcimi subjektami. Prokurátor (špecialista) pre ochranu rodiny a mládeže sa zúčastnil aj dvoch multidisciplinárnych pracovných stretnutí so zástupcami policajného zboru, mestskej polície, orgánu SPODaSK a zástupcami regionálneho úradu verejného zdravotníctva venujúceho sa téme: „Implementácia Národného projektu Spoločne za detstvo bez násilia pre všetky deti“, ktorá sa konala dňa 09.04.2024 pod patronátom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trebišov, ako aj ďalšieho stretnutia dňa 24.09.2024 na tému: „Eliminácia šikany a kyberšikany.“

MV SR

OPK MV SR prostredníctvom IK v záujme ochrany obetí z radov mládeže v školskom prostredí sa v hodnotenom období v rámci výkonu osvetovej činnosti zameralo aj na posilňovanie informovanosti osôb prvého kontaktu (najmä pedagogických a odborných zamestnancov škôl, školských zariadení a zariadení poradenstva a prevencie), ktoré sú schopné vzhľadom na svoj pravidelný kontakt s ohrozenou skupinou identifikovať jej ohrozenie a iniciovať kroky v záujme ochrany pred ďalšou viktimizáciou. V tejto súvislosti OPK MV SR v spolupráci so zástupcami kompetentných orgánov ochrany detí, vrátane polície, koordinátorov ochrany detí pred násilím, zriaďovateľov škôl, školskej inšpekcie a iných uskutočnil na regionálnych úrovniach informačné stretnutia so zameraním na problematiku: „Plnenie oznamovacej povinnosti voči zodpovedným orgánom“ pri identifikovanom ohrození v školskom prostredí. Stretnutia boli určené pre štatutárov a zamestnancov škôl a organizované spôsobom, aby neboli len prehľadom legislatívne ukotvených povinností, ale poskytli priestor aj pre diskusiu a nasmerovanie pri oznamovaní a riešení konkrétnych problémov a ohrození detí hraničiacich s protiprávnou činnosťou alebo dosahujúcich intenzitu trestnej činnosti.

V hodnotenom období bolo spolu uskutočnených 27 takýchto odborných stretnutí, ktorých sa zúčastnilo viac ako 951 účastníkov. V rámci stretnutí bola účastníkom v tlačenej verzii distribuovaná aj brožúra vytvorená v spolupráci s OKP P PZ a Koordinačno-metodického centra pre prevenciu násilia na ženách „Zodpovednosť za neoznámenie neprekazenie trestného činu“.

A PZ v rámci podpory vzdelávania v tejto oblasti, vedecko-pedagogickí zamestnanci katedry verejnoprávných vied A PZ zabezpečujú výuku predmetu Ochrana ľudských práv a predmetu Polícia a ľudské práva. V rámci prednášky venovanej ochrane práv detí je pozornosť sústredená rovnako špecifikám získavania výpovede dieťaťa osobitné aj s ohľadom na jeho právo na spravodlivý súdny proces, aktívnu účasť na konaní spôsobom zohľadňujúcim vek, povahu, rozumovú a vôľovú vyspelosť dieťaťa a s tým spojené jeho právo byť vypočutý a informovaný, apelujúc na rozsiahly výpočet kľúčových ľudsko-právnych dokumentov garantujúcich ochranu procesných záruk detí, ktorých obsah sa v dôsledku záväzkov plynúcich z členstva SR v nadnárodných organizáciách premieta rovnako do textácie vnútroštátnej právnej úpravy smerujúc v súvislosti s prijímaním oznámení o násillí zo strany dieťaťa k eliminovaniu možnosti vzniku jeho sekundárnej viktimizácie.

Strategický cieľ č. 2 Dieťa ako súčasť spoločnosti

Strategický cieľ č.2		
Dieťa ako súčasť spoločnosti		
Úloha 1	Podpora a rozvoj mediálnej gramotnosti a kritického myslenia u detí (tvorba a distribúcia materiálov, podpora vzdelávania v tejto oblasti)	
	Gestor	MŠVVM SR
	Spolugestor	MPSVR SR, NKS, MK SR, MV SR,
	Spolupracujúce subjekty	KPD, Rada pre mediálne služby
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne

Úloha sa plní priebežne.

NKS

NKS koordinuje projekt Centra bezpečného internetu, ktoré vzniklo 22.7.2024. Centrum je súčasťou prestížnej európskej siete Insafe a iniciatívy **Better Internet for Kids**. Jeho poslaním je chrániť deti v digitálnom priestore, poskytovať podporu a vzdelávať verejnosť o bezpečnosti na internete. Centrum bezpečného internetu má tri hlavné zložky:

- Vzdelávanie: Programy pre deti, rodičov a odborníkov, ktoré zvyšujú povedomie o bezpečnom správaní online – Večerné školy NKS, kampaň Deň bezpečného internetu a peer-to-peer vzdelávanie prostredníctvom mimovládnej organizácie DigiQ
- Linka pomoci Viac ako ni(c)k: Nonstop podpora pre deti v krízových situáciách prostredníctvom četu, e-mailu a aplikácie. NKS metodicky vedie národnú linku Viac ako ni©k
- Hotlinka: Nástroj na nahlasovanie a odstraňovanie nelegálneho obsahu, ako je materiál zobrazujúci sexuálne zneužívanie detí (CSAM). Odpočet bude robený samostatne. Večerné školy pre rodičov a odborníkov, plagáty k aktuálnej téme Deň bezpečného internetu, kampaň Dňa bezpečného internetu, POA na školách NKS,

Všetky aktivity NKS týkajúce sa digitálnych tém budú zvlášť odpočítované v odpočte Národnej koncepcie ochrany detí v digitálnom priestore.

Rada pre mediálne služby

Zákonnou kompetenciou Rady pre mediálne služby (RPMS) v súvislosti s mediálnou gramotnosťou, je iniciovať, skúmať a analyzovať mediálne prostredie s ohľadom na mediálnu gramotnosť a tiež iniciovať a vykonávať aktivity na jej podporu.

Aktivity na podporu zlepšenia mediálnej gramotnosti či kompetencií obyvateľov Slovenska realizuje niekoľko inštitúcií na akademickej pôde (veda, výskum i vzdelávanie), na úrovni štátnych inštitúcií aj tretieho sektora. Ambíciou RPMS je tieto aktivity združovať a prepájať, najmä prostredníctvom platformy Mediálna gramotnosť+, ktorá vznikla v roku 2023. Súčasťou platformy sú inštitúcie štátnej a verejnej správy, neziskové organizácie, vzdelávacie inštitúcie, zástupcovia médií a kultúrneho priemyslu. Aktuálne má platforma 35 členov a 11 pozorovateľov. Poslaním platformy Mediálna gramotnosť+ je vytvoriť konštruktívne prostredie pre organizácie a inštitúcie, ako aj pre odborníčky a odborníkov aktívnych v oblasti mediálnej gramotnosti na Slovensku s cieľom zdôrazniť potrebu a nevyhnutnosť rozvoja mediálnej gramotnosti všetkých vekových skupín obyvateľstva. V roku 2024 sa uskutočnili štyri online stretnutia platformy Mediálna gramotnosť+. Okrem výmeny informácií o aktivitách členov bolo každé stretnutie tematicky zamerané na problematiku súvisiacu s mediálnou gramotnosťou alebo činnosťou jednotlivých organizácií, napr. problematika online hier, AI gramotnosť - umelá inteligencia v súvislosti so vzdelávaním.

S cieľom zabezpečiť prísun a výmenu informácií medzi aktérmi v oblasti mediálnej gramotnosti a zároveň informovať širšiu verejnosť so záujmom o túto problematiku, publikuje už druhý rok raz za mesiac RPMS newsletter. Obsah tvorí prehľad aktivít, pozvánky na podujatia, informácie o aktuálnych výskumoch, ale aj tipy na zaujímavé zahraničné projekty.

Už po tretíkrát sa RPMS spolu s členmi platformy Mediálna gramotnosť+ pripojila posledný októbrový týždeň k iniciatíve UNESCO a zastrešila na Slovensku Týždeň mediálnej a informačnej gramotnosti. Všetky aktivity, ktoré členovia platformy pripravili, rámcoval podtitul Možnosti vs. Zodpovednosť: Ako (pre)žiť v digitálnom svete. Týždeň mediálnej a informačnej gramotnosti zahŕňal workshopy, diskusie, konferencie, ale vzišiel z neho napríklad aj návod na prežitie kvalitného života v digitálnom svete. Osem praktických rád tohto návodu, vysvetlených priamo ich autormi - odborníkmi na digitálnu zodpovednosť, online bezpečnosť či kritické myslenie, sa k verejnosti dostávali prostredníctvom sociálnych sietí platformy. Prehľad všetkých aktivít zhromažďovala RPMS na svojom webovom sídle a informovala o nich aj prostredníctvom špeciálneho vydania newslettera. V jedinom týždni sa členom platformy podarilo zorganizovať viac ako sto hodín vzdelávacích aktivít a diskusií, ktorých sa zúčastnilo vyše tisícpäťsto účastníkov.

Do Týždňa mediálnej gramotnosti sa RPMS zapojila nielen ako koordinátor platformy, ale aj zorganizovaním úspešnej konferencie zameranej na aktuálne výzvy digitálneho vzdelávania. Desiatky učiteľov, digitálnych koordinátorov a pracovníkov knižníc na nej svojimi skúsenosťami prispeli k hľadaniu rovnováhy medzi príležitosťami, ktoré digitálny svet ponúka, a zodpovednosťou, ktorá je pri ich využívaní nevyhnutná. Počas konferencie, ktorú Rada a platforma zorganizovali v spolupráci s Prešovskou univerzitou a Regionálnym centrom podpory učiteľov, sa mohli účastníci zapojiť do workshopov, ktoré im poodhalili svet umelej inteligencie, objasnili pozadie správania sa mladých ľudí na internete a priblížili riziká zdieľania neoverených informácií, zorientovali ich aj v základných nástrojoch kritického myslenia a poukázali tiež na pozitívny efekt čítania kníh pri eliminácii nežiadúcich dopadov digitálnej éry na deti a ich rozvoj. Účastníci konferencie na nej ocenili najmä šírku tematického záberu a získaný prehľad v relevantných zdrojoch, ktorý im bude slúžiť pre ďalšiu inšpiráciu.

MŠVVM SR

Podpora a rozvoj mediálnej gramotnosti a kritického myslenia u detí prebieha na stredných školách aj prostredníctvom experimentálneho overovania nového obsahu predmetu Etická výchova, ktorého súčasťou sú témy ako mediálna gramotnosť a kritické myslenie u detí. Daný predmet sa overuje na šiestich školách v rámci Bratislavského samosprávneho kraja. Ide o gymnáziá aj o stredné odborné školy.

Zámerom experimentálneho overenia je overiť inovované edukačné zdroje a metodické materiály pre vyučovanie etickej výchovy v stredných školách doplnené o námety na podporu uplatňovania etických princípov v bežnom živote. Predmetom experimentálneho overovania budú inovované edukačné zdroje a metodické materiály pre predmet etická výchova na stredných školách. Odborným garantom je NIVAM.

VÚDPAP, priamo riadená organizácia MŠVVM SR:

1. Program: Tvoj Digitálny Život: Bezpečne a Rozumne

Základné informácie: Vytvoriť učebný plán vyvinutý v rámci programu „Tvoj Digitálny Život: Bezpečne a Rozumne“ Spolupráca britského Ministerstva zahraničných vecí, Commonwealthu a rozvoja, podporeného MŠVVM SR a spravovaného organizáciou IREX. **Detailnejšie:** Zámerom (výstupom) tohto ročného projektu je vytvoriť otestované, politicky neutrálne zdroje – kurikulum digitálneho občianstva (učebný plán vyvinutý v rámci programu), zamerané na zlepšovanie schopností mládeže aj dospelých rozpoznávať manipulatívne informácie v digitálnom prostredí a odolávať im. Súčasťou programu je aj rozvoj kritického myslenia a mediálnej a digitálnej gramotnosti žiakov 7. – 9. ročníka základných škôl. Materiály budú môcť byť následne ďalej používané na iných školách. Učebný plán sa v súčasnosti testuje v pilotnom programe vo vybraných školách po celom Slovensku. Spolupráca začala na jeseň roku 2024.

Metodické materiály:

Sociálne siete - metodický materiál: <https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2024/10/Bezpecnost-v-digitalnom-svete-Ako-zvladnut-socialne-siete.pdf>

Sociálne siete - plagát: <https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2025/02/Rizika-socialnych-sieti.pdf>

5 C-éčok mediálneho rodičovstva: Sprievodca pre rodičov <https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2025/02/5-C-metodicky-material.pdf>

5 C-éčok mediálneho rodičovstva: Sprievodca pre rodičov - plagát: <https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2025/02/5C-plagat.pdf>

Rovnica regulácie používania digitálnej technológie - plagát: <https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2025/02/Rovnica.pdf>

NIVAM realizoval niekoľko vzdelávacích programov a odborných podujatí:

- MPC_EDU: vzdelávací program pre učiteľstvo **Bezpečnosť detí a žiakov v digitálnom priestore (Ako sa brániť manipulácii a hoaxom v online prostredí)**, 50 účastníkov, akreditácia platná do 31.12.2024 - <https://mpc-edu.sk/sk/edu/program/923>
- Školenie: Ako rozprávať s mladými o ľudských právach cez neformálne vzdelávanie; 29.9. – 3.10.2024 - <https://NIVAM.sk/udalost/skolenie-ako-rozpravat-s-mladymi-o-ludskych-pravach-cez-neformalne-vzdelavanie/>
- Vzdelávanie pod názvom **Prevencia obchodovania s ľudmi v rámci programu Sociálna prevencia v školskej praxi**; NIVAM krajské pracovisko Trnava – 29.1.2024: <https://edu.NIVAM.sk/sk/edu/group/5450>
- Vzdelávací program **Využitie hry na rozvoj osobnosti dieťaťa** - <https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2023/08/NIVAM-KATALOG-FINALOBALKKA.pdf>
- Vzdelávanie **Projektovanie edukačnej jednotky s dôrazom na kritické myslenie**, NIVAM krajské pracovisko Trnava, 17.01.2024 - <https://edu.NIVAM.sk/sk/edu/group/5053>

MPSVR SR

Koordinátori ODPN v roku 2024 realizovali 898 rôznych preventívnych a osvetových aktivít v spolupráci so školami, školskými zariadeniami, Centrami poradenstva a prevencie, Policajným zborom, neziskovými organizáciami a ďalšími subjektmi, ktoré majú povinnosť vykonávať prevenciu v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Mnohé z týchto aktivít boli zamerané na deti a týkali sa aj tém so zameraním na mediálnu gramotnosť a kritické myslenie.

Koordinátori ochrany detí pred násilím v roku 2024 zorganizovali 92 odborných seminárov pre zástupcov participujúcich subjektov a tri z nich boli zamerané na tému „Vplyv médií a mediálneho násillia na deti a rozvoj mediálnej gramotnosti u detí“.

MK SR

Národné osvetové centrum realizovalo **edukačný workshop Rizikové správanie mládeže** – skupinové edukačné podujatie pre bratislavskú stredoškolskú mládež, ktoré reflektovalo tému mediálnej gramotnosti s osobitným akcentom na riziká online priestoru a prevenciu a elimináciu online a offline vzťahov (13. jún 2024, Bratislava).

Slovenská národná galéria realizovala vzdelávací program pre druhý stupeň základných škôl s názvom **Obraz krajiny** (realizovaný 14-krát pre 282 detí).

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici pripravila prednášky zamerané na kritické myslenie pre základné a stredné školy: **Ako nenaletieť hlúpostiam – kvíz mediálnej gramotnosti; Fakescape – dezinformačný workshop; Fakescape – úniková hra mediálnej gramotnosti.**

Štátna vedecká knižnica v Košiciach organizovala workshopy **Kam smeruje budúcnosť**. Tieto interaktívne podujatia pomáhali žiakom 2. stupňa základných škôl a študentom stredných škôl (cca 13 – 18 rokov) lepšie pochopiť kľúčové pojmy, ako sú online súkromie, dizajn ako nástroj technologickej závislosti, či etické správanie v digitálnom priestore. Pomáhali im kriticky sa zamyslieť nad tým, aký vplyv majú technológie na ich každodenný život. V roku 2024 sa uskutočnilo celkom 32 takýchto workshopov pre 582 účastníkov.

Divadelný ústav v rámci projektu Dramaticky mladí organizuje **Dielne kreatívneho písania** pre deti a mládež (celoročne od októbra do júna). V roku 2024 sa dielne realizovali pod

lektorským vedením dramaturga a dramaturgičiek v ich domovských divadlách: v Činohre Slovenského národného divadla v Bratislave (lektor Mário Drgoňa), v Mestskom divadle Žilina (lektorka Daniela Brezániová), v Bábkovom divadle na Rázcestí v Banskej Bystrici (lektorka Iveta Škripková) a v Divadle J. G. Tajovského vo Zvolene (lektorka Uršula Turčanová).

Divadelný ústav v Štúdiu dvanásť prezentoval projekt **mal[DOT]org**⁶ (tvorivý tím: Andrej Purkart, Martina Havierová, Magdaléna Lišková), ktorý vznikol v rámci platformy Mliečne zuby⁷ (10. január 2024). Ide o experimentálny projekt o nástrahách virtuálneho sveta, ktorý reflektuje pocity úzkosti, stratu identity aj vytváranie idealizovaných či mýtických virtuálnych budúcností.

Slovenský filmový ústav priebežne realizoval program **Filmový kabinet deťom** (organizované školské i verejné projekcie s lektorským úvodom), ktorého cieľom je priblížiť deťom vo veku 6 – 10 rokov princípy audiovizuálneho rozprávania tvorby významov. Okrem toho SFÚ realizoval populárno-náučné podujatie (workshop) pre deti vo veku 12 – 14 rokov pod názvom **Film a jeho odraz**. Školských projekcií s odbornými úvodmi sa v roku 2024 zúčastnilo 1 645 žiakov.

MV SR

OPK MV SR v hodnotenom období prostredníctvom informačných kancelárií uskutočnil 53 vzdelávacích preventívnych aktivít so zameraním na tému „Mediálna gramotnosť – hoaxy, dezinformácie a falošné správy pre 1 168 účastníkov z radov mládeže. V rámci realizácie uvedenej témy bola pozornosť venovaná napríklad objasneniu a porozumeniu základným pojmom - napr. hoaxy, misinformácie, dezinformácie, konšpiračné teórie, kritické myslenie, overovanie informácie, ako aj poskytnutiu rád a odporúčaní, vrátane kontaktov pomoci v záujme posilnenia bezpečnosti tejto cieľovej skupiny.

OKaP P PZ realizoval v hodnotenom období preventívne aktivity v oblasti „Bezpečné používanie informačno-komunikačných technológií zamerané na bezpečné používanie internetu, ozrejmienie rizík spojených s používaním internetu na predchádzanie páchania internetovej kriminality, základné fakty, formy a následky kyberšikany, ochranu osobných údajov, na prevenciu zneužívania detí online. Bolo zrealizovaných **1 171** preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených **27 280** osôb (z toho: na základných školách bolo 957 preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených 21 834 žiakov, na stredných školách bolo 214 preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených 5 446 študentov).

Strategický cieľ č.2			
Dieťa ako súčasť spoločnosti			
Úloha 2	Prevencia a intervencia šikanovania detí (tvorba a distribúcia informačných materiálov, publikácií a kampaní, organizácia podujatí, sieťovanie odborníkov preventívnych aktivít)		
	Gestor	MŠVVM SR, NKS	
	Spolugestor Spolupracujúce subjekty	MV SR, MPSVR	SR KPD

⁶ <https://www.studio12.sk/repertoar>;

⁷ <https://www.theatre.sk/projekty/mliecne-zuby>

	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne
--	------------------------------	-----------

Priebežne sa plní.

NKS

NKS realizovalo v roku 2024 1 mediálnu kampaň "Super hrdinovia - Šírme digitálne dobro" od 2.-22.12.2024. Kampaň pozostávala z dvoch spotov na tému šikanovania/kyberšikanovania. Kampaň bola zameraná na zvyšovanie povedomia o problematike násilia na deťoch prostredníctvom sociálnych sietí a o webovej stránke: www.nks.gov.sk. Počet impresií v portfóliu Ringier (aktuality.sk, najmama.sk a iné) bol 2 360 000/počet klikov 7305/ CTR (click-through-rate teda miera prekliku) 0,23%. Počet impresií na News and Media Holding 2 941 000/počet klikov 6365/ CTR 0,22%. Počet impresií na Zozname 7 730 000/počet klikov 39400/ CTR 0,51%.

NKS zabezpečuje účasť odborníkov na diskusii s divákmi po divadelnom predstavení divadla Nová scéna PUNK ROCK. NKS pripravilo v roku 2024 leták s kontaktami pomoci, ktorý sa rozdáva deťom a mladým ľuďom po predstavení. Divadelné hra poukazuje na problematiku rovesníckeho násilia s fatálnym dopadom. Diskusia je zameraná na základné vysvetlenie procesov a pojmov, ale predovšetkým na sprostredkovanie pomoci.

MŠVVM SR

Webináre k téme šikanovania:

Pedagogickí aj odborní zamestnanci nájdu v týchto vybraných webinároch informácie o šikanovaní a kyberšikanovaní a v kontexte realizácie univerzálnej a selektívnej prevencie webináre, ktoré môžu byť v praxi nápomocné pri práci s triedou, skupinou.

<https://vudpap.sk/webinare/zostrih-z-webinara-sikanovanie-a-kybersikanovanie-v-skolach-moznosti-prevencie-intervencie/>

<https://vudpap.sk/webinare/nenavistne-prejavy-na-internete-pre-odbornych-a-pedagogickych-zamestnancov-a-rodicov/>

Podcasty

Podcasty Odborne na slovíčko a Nahlas o deťoch⁸, ktoré sú venované problémovému resp. rizikovému správaniu vrátane šikanovania a môžu byť nápomocné odborným či pedagogickým zamestnancom a rodičom zorientovať sa v tejto problematike a v možnostiach prevencie resp. intervencie:

Poruchy správania u detí

[Emocionálne bezpečie – prečo je také dôležité? Mobilné telefóny na školách po novom – 1. časť](#)

⁸ <https://vudpap.sk/podporne-cinnosti-vudpap/podcasty/>

Mobilné telefóny v školách po novom – 2. časť

Hoaxy, dezinformácie a konšpirácie medzi mladými ľuďmi

Regulácia telefónov v školách

Zároveň MŠVVM SR v roku 2024 realizovalo prostredníctvom priamo riadenej organizácie VÚDPAP medzinárodnú konferenciu “**HoDeKoProM – Konferencia o dezinformáciách a mediálnej gramotnosti u mladých ľudí**”. Organizoval ju VÚDPAP v spolupráci s Masarykovou univerzitou v Brne. Cieľom konferencie bolo priniesť poznatky odborníkov a odborníčok venujúcich sa téme dezinformácií odbornej verejnosti a zároveň prezentovať výsledky z mapovania skúseností mladých ľudí s HoDeKoProM. Pričom prednášky z podujatia sú dostupné na webe: <https://vudpap.sk/podporne-cinnosti-vudpap/projekty-vudpap/projekty-erasmus/hodekoprom/>

Metodické materiály:

- Bezpečnosť v digitálnom svete: ako zvládnuť sociálne siete: <https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2024/10/Bezpecnost-v-digitalnom-svete-Ako-zvladnut-socialne-siete.pdf>
- Odporúčania pre rodičov, ako predchádzať kyberšikanovaniu: <https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2025/02/Odporucania-pre-rodicov-ako-predchadzat-kybersikanovaniu-metodicky-material.pdf> (vydané 1.12.2024)

V roku 2024 k danej téme NIVAM realizoval viacero vzdelávacích a odborných podujatí:

- Odborné podujatie **Šikana a kyberšikana**, v rámci programu Šikanovanie na školách: Odborné podujatie realizované prezenčne na krajskom pracovisku NIVAM v Košiciach <https://edu.NIVAM.sk/sk/edu/group/5654> , 30 účastníkov
- Odborný seminár **Rizikové správanie detí a žiakov v školskom prostredí so zameraním na kyberšikanu**, NIVAM krajské pracovisko Trenčín, 18 obsadených miest- <https://edu.NIVAM.sk/sk/edu/group/6706>
- Odborné podujatie **Prevencia rizikového správania detí alebo žiakov v školskom prostredí**:
NIVAM krajské pracovisko Trenčín, problematika prevencie drogových a iných závislostí
problematika prevencie násilia a šikanovania na školách, vrátane kyberšikanovania, <https://edu.NIVAM.sk/sk/edu/group/6010>
- **Školský koordinátor vo výchove a vzdelávaní Primárna prevencia drogových závislostí a ďalších sociálno-patologických javov, Katalóg odborných činností a programov vzdelávania NIVAM 2024/2025:**

Ponúkané špecializačné vzdelávanie prináša prierez tém, ktorými absolvent získa, resp. rozšíri svoje kompetencie v oblastiach žiak, proces prevencie a profesijný rast a sebarozvoj so zameraním na špecializované činnosti školského koordinátora vo výchove a vzdelávaní. Naučí sa identifikovať vývinové, psychosomatické a sociálne faktory správania sa žiaka, jeho sociokultúrne prostredie, zoznámi sa s obsahom špecializácie koordinátora prevencie, získa prehľad o dostupných preventívnych programoch. Zároveň sa naučí plánovať, projektovať, koordinovať a realizovať preventívnu činnosť, hodnotiť jej priebeh, ale aj plánovať a realizovať svoj profesijný rast a sebarozvoj- https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf, <https://NIVAM.sk/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-skolsky-rok-2024-2025/>

- V rámci **Katalógu podporných opatrení na rok 2024, špecificky Podporné opatrenie Prevencia na podporu fyzického zdravia, duševného zdravia a prevencia výskytu rizikového správania**- Cieľom podporného opatrenia podľa § 145a ods. 2, písm. t) školského zákona - Prevencia na podporu fyzického zdravia, duševného zdravia a prevencia výskytu rizikového správania - je systematicky posilňovať schopnosti detí/žakov, ktoré majú priamy vplyv na ich optimálny zdravý vývin a formovanie primeraných postojov v oblasti fyzického a duševného zdravia a vedú k znižovaniu prejavov a výskytu rizikového správania. Cieľom opatrenia je tiež predchádzať vzniku poruchy duševného a fyzického zdravia u detí/žakov prostredníctvom realizovania podporných aktivít zameraných na rozvoj ich subjektívnej pohody (psychickej, sociálnej a fyzickej)- https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/09/KPO_AKTUAL_sept.2024.pdf, <https://NIVAM.sk/podporne-opatrenia-pre-deti-a-ziakov/>
- Odborný seminár **Ľudské práva vo vyučovaní so zameraním na problematiku šikany a kyberšikany**, dátum platnosti do 31.12.2025- <https://edu.NIVAM.sk/sk/edu/program/698>

MPSVR SR

CDR majú vypracované rôzne preventívne programy, prispôbované aktuálnej skladbe detí, ich vekovej aj mentálnej úrovni a spoločenským potrebám. Primárne sú orientované na prevenciu sociálno-patologických javov nevynímajúc problematiku šikanovania. Preventívne aktivity zabezpečujú najmä odborní zamestnanci CDR formou skupinových aktivít so psychológom, špeciálnym pedagógom a odborné prednášky v spolupráci s rôznymi vzdelávacími inštitúciami, ktoré sa zameriavajú na prevenciu napr. Tlakový hrniec, o.z., Ipčko.sk, preventisti z OR PZ. CDR úzko spolupracujú aj s NKS a s koordinátormi ODPN.

Koordinátori ODPN v roku 2024 realizovali 898 rôznych preventívnych a osvetových aktivít v spolupráci so školami, školskými zariadeniami, Centrami poradenstva a prevencie, Policajným zborom, neziskovými organizáciami a ďalšími subjektmi, ktoré majú povinnosť vykonávať prevenciu v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Mnohé z týchto aktivít boli zamerané na témy týkajúce sa rovesníckeho násillia, šikany a kyberšikany a boli určené nielen deťom, ale aj odbornej a laickej verejnosti.

Nastaveniu efektívnej multidisciplinárnej spolupráce pri prevencii a intervencii šikanovania sa venovali aj mnohé zo 169 multidisciplinárnych pracovných stretnutí so zástupcami participujúcich subjektov, ktoré v roku 2024 koordinátori ODPN organizovali naprieč celým Slovenskom. V roku 2024 pracovala v rámci NP Spoločne za detstvo bez násillia pre všetky deti odborná pracovná skupina, ktorá nastavila postupnosť krokov pri tvorbe databázy preventívnych a osvetových aktivít určenej školám a školským zariadeniam ako nástroj pre efektívne plánovanie týchto aktivít a ktorú začnú koordinátori ODPN vytvárať v roku 2025.

MV SR

V hodnotenom období bolo plnenie všetkých úloh riadne zabezpečené prostredníctvom participácie relevantných útvarov v pôsobnosti MV SR v rámci ich vecnej príslušnosti nasledovne:

OPK MV SR v hodnotenom období prostredníctvom IK uskutočnil so zameraním na tému „**Šikanovanie a kyberšikanovanie**“ spolu 689 vzdelávacích preventívnych aktivít pre 16 711 účastníkov z radov mládeže a 26 aktivít pre 399 účastníkov z radov pedagogických a odborných zamestnancov škôl. V rámci realizácie uvedenej témy bola pozornosť venovaná objasneniu a porozumeniu základným pojmom, formám, následkom, príkladom z praxe, trestnoprávnej zodpovednosti, ako aj informáciám o dostupných kontaktoch pomoci a podpory v osobnej ako aj v dištančnej forme.

OKaP P PZ v rámci problematiky šikanovania realizoval preventívne aktivity zacielené na oboznámenie sa so základnými pojmami ako násillie, agresivita, šikanovanie, predchádzanie rizikového správania, zvýšenie trestno-právneho vedomia detí a mládeže, formovanie postojov voči násilliu, rady ako pomôcť šikanovanému. Bolo zrealizovaných **1 210** preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených **27 440** osôb (z toho: v materských školách bolo zrealizovaných päť preventívnych aktivít pre 199 detí, na základných školách bolo 1 070 preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených 23 715 žiakov, na stredných školách bolo 135 preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených 3 526 študentov).

MÚ v rámci svojej činnosti spolupracuje a v minulosti sa aj podieľal na spoločnom projekte s UNICEF a katedrou sociálnej práce Univerzity Komenského, v rámci ktorého prebieha aj výskum niektorých aspektov problematiky migrácie, aj v kontexte maloletých migrujúcich osôb. Spolupráca nie je však zameraná výlučne na problematiku násillia na deťoch, aj keď v jeho rámci sú mapované aj zraniteľnosti maloletých, ktoré môžu medziiným indikovať aj to, že dieťa bolo obeťou násillia.

A PZ - v dňoch 20.-24. mája 2024 vedúci katedry kriminalistiky a forenzných vied Akadémie Policajného zboru prof. JUDr. Jozef Meteňko, PhD. a expert Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru v Bratislave PaedDr. Miriam Meteňková, PhD. zrealizovali prednášku a nácvik správania na tému: „**Šikana, bullying, mobbing, bossing**“ pre 2. stupeň základnej školy v Budmericiach, vrátane kyberšikany a možností zneužitia citlivých fotografií a údajov pri únikoch a vydieraní.

Strategický cieľ č.2

Dieťa ako súčasť spoločnosti		
Úloha 3	Podpora a rozvoj vzdelávania detí v oblasti ľudských práv a demokratického občianstva, tolerancie a rešpektu k inakosti (podpora a rozvoj vzdelávania a zvyšovania povedomia, výchova k občianstvu a ľudským právam, aktivity s deťmi)	
	Gestor	MŠVVM SR
	Spolugestor	MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MV SR, MK SR, NKS
	Spolupracujúce subjekty	GP SR, KPD, KPOSZP
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne

Úloha sa plní priebežne.

NKS

NKS v každom roku realizuje stretnutia „**Participácie detí**“, teda zapájanie detí do vecí, ktoré sa ich týkajú. Na týchto stretnutiach sa deti a subjekty ochrany detí pred násilím (PZ, prokuratúra, súdy, SPODaSK, samospráva, pediatri, atď.) v moderovaných diskusiách a sediac za spoločnými stolmi oboznámia s Dohovorom o právach dieťaťa a môžu sa vyjadrovať k porušovaniu práv detí, k tvorbe strategických materiálov, zrozumiteľných postupov napr. pri ošetrovaní dieťaťa, trestných a súdnych úkonoch. Participácia detí slúži na podporu detského aktivizmu a záujmu detí o verejné veci.

V roku 2024 boli 3 stretnutia „Participácia detí“ v Stropkove, Rožňave a Prievidzi, kde účastníci pomáhali NKS pri tvorbe materiálov k téme „Justícia priateľská a zrozumiteľná deťom,“ s cieľom zdôrazniť, že systém spravodlivosti má byť prispôsobený potrebám detí. Deti diskutovali o možnostiach nahlasovania násilia deťmi samotnými a o postupoch ktoré sú pre deti prijateľné. Celkovo sa zapojilo takmer 100 detí a vyše 30 dospelých - odborníkov pracujúcich v oblasti ochrany detí pred násilím. Ďalšia forma participácie detí bola v Bratislave na každoročnom podujatí Bubnovačka, kde sa deti oboznámili s jednotlivými povolaniami ktoré chránia deti pred násilím a pomohli „preložiť“ do detskej reči ich význam v trestnom konaní. Výstup bude spracovaný do materiálu, ktorý deťom objasní ako vyzerá trestné konanie – ak sú obeťami, svedkami alebo páchatelmi násilí.

GP SR

Ľudskoprávne vzdelávanie je jednou z kľúčových edukácií pre nadobudnutie zmyslu pre demokraciu, rešpektu k ľudskej jedinečnosti a dôstojnosti. Ľudské práva a demokratické občianstvo sú zásadné pre sociálnu stabilitu, kohéziu a rozvoj. Preto edukácia detí v uvedených oblastiach je veľmi dôležitou súčasťou ich vzdelávania, najmä za účelom eliminácie extrémistických prejavov správania sa a radikalizácie u detí.

Okresné prokuratúry sa v rámci prednáškovej činnosti zameriavali na názory detí a na vysvetlenie postupu deťom v prípade, ak sa stanú obeťou šikany (nebát' sa oznámiť skutok rodičovi, pedagógovi) a nabádali ich aj k nenásilnej aktívnej obrane zraniteľných osôb (spolužiakov).

Dňa 24.10.2024 sa prokurátori Okresnej prokuratúry Prievidza zúčastnili podujatia „Participácia detí 2024 – Children friendly justice“. Podujatie organizovalo NKS. Účasť

prokurátorov spočívala v aktívnom zapojení sa do diskusie detí a zástupcov orgánov podieľajúcich sa na výkone „justície“ v širšom slova zmysle o otázkach sprístupnenia justície deťom a jej porozumeniu.

Prokurátor Krajskej prokuratúry v Trenčíne vykonal dňa 29.01.2024 na Gymnáziu Ľ. Štúra v Trenčíne prednášku spojenú s besedou so študentami na tému: „Trestnoprávna zodpovednosť mladistvých páchatel'ov, trestné činy páchané mladistvými páchatel'mi, detská pornografia, šikana a kyberšikana na školách, trestné činy páchané na mladistvých osobách“.

Okresná prokuratúra Považská Bystrica sa zapojila do edukačnej prednáškovej činnosti na 2. stupni základných škôl.

Okresná prokurátorka v Novom Meste nad Váhom vykonala 18 prednášok pre žiakov základných škôl a stredných škôl v roku 2024 v oblasti trestnoprávnej zodpovednosti mladistvých páchatel'ov, šikany a kyberšikany a zneužívania návykových látok.

Dňa 12.04.2024 námestník okresnej prokurátorky v Komárne odprezentoval študentom Strednej priemyselnej školy stavebnej v Hurbanove prednášku na tému „Právo, právny systém, úloha a činnosť prokuratúry“.

Dňa 16.05.2024 sa v priestoroch Reedukačného centra Vráble konala prednáška pre žiakov predmetného centra vo veku od cca. 11-15 rokov na tému: „Základy trestnej zodpovednosti a základné informácie o trestnom konaní“. Prednášku viedli okresná prokurátorka v Nitre a námestníčka okresnej prokurátorky v Nitre, táto bola zameraná predovšetkým na podanie základných informácií o postavení a úlohe prokurátora, o definícii trestného činu so zameraním sa na stručný rozbor trestnej činnosti páchanej mladistvými, ako aj na postavenie a práva obete trestnej činnosti. Prioritne boli riešené otázky majetkovej, násilnej a drogovej trestnej činnosti mladistvých, otázky sexuálnych deliktov páchaných mladistvými páchatel'mi ako aj problematika trestnej činnosti súvisiacej so šikanou a odhaľovaním páchatel'ov šikany, definície pojmu ako aj objasnenia trestných činov súvisiacich so šikanou. Prednáška bola spojená s následnou diskusiou so žiakmi centra. Žiaci centra boli osobitne poučení o možnostiach oznámenia takejto trestnej činnosti, ako i o ďalšom postupe orgánov činných v trestnom konaní po podaní trestného oznámenia s ohľadom na práva poškodeného a oznamovateľa.

Dňa 08.02.2024 o 10.00 hod. sa uskutočnila na pôde liečebného výchovného sanatória v Poľnom Kesove prednáška na tému: „Trestná zodpovednosť mladistvých“. Námestníčka okresného prokurátora v Nitre v rámci prednášky venovala osobitnú pozornosť otázkam majetkovej, násilnej a drogovej trestnej činnosti mladistvých, otázkam sexuálnych deliktov páchaných mladistvými páchatel'mi ako aj problematike trestnej činnosti súvisiacej so šikanou. Prednáška bola spojená s následnou diskusiou so žiakmi centra.

Dňa 19.02.2024 námestníčka okresného prokurátora v Nitre iniciovala u sudcu Okresného súdu Nitra účasť dotknutých žiakov na hlavnom pojednávaní, ktorého sa zúčastnili žiaci Liečebného výchovného sanatória Poľný Kesov spolu s riaditeľkou. Po skončení hlavného pojednávania bola spoločne s prítomnou prokurátorkou, obhajkyňou a sudcom okresného súdu vykonaná diskusia so žiakmi, pri ktorej im bolo umožnené klásť otázky týkajúce sa procesného postupu ako i pojednávanej trestnej veci.

Námestníčka okresnej prokurátorky v Leviciach v rámci preventívnych opatrení ochrany detí pred násilím a predchádzania páchaniu činnosti inak trestnej v roku 2024 zrealizovala spolu s prokurátorkou Okresnej prokuratúry Levice štyri prednášky pre žiakov a študentov v územnom obvode okresu Levice. Prednášková činnosť bola zameraná na pôsobnosť prokurátora a vybrané aspekty kriminality mladistvých a maloletých (aktuálne nástrahy a následky protiprávneho konania).

Okresná prokurátorka v Topoľčanoch zrealizovala dve prednášky, jednu na základnej škole a jednu na gymnáziu, ktoré boli zamerané na drogovú trestnú činnosť, kyberšikanu, detskú pornografiu a trestnoprávny postih mladistvých páchatel'ov ako aj na prevenciu kriminality.

K plneniu tejto úlohy prispela Krajská prokuratúra v Banskej Bystrici formou prednáškových aktivít prokurátorov na základných a stredných školách, ktoré boli uskutočnené v roku 2024 na témy: Trestnoprávna zodpovednosť, Priestupková zodpovednosť, Prevencia kriminality maloletých a mladistvých, Výchovné opatrenia podľa zákona o rodine, Protiprávne konanie pod vplyvom alkoholu a drog, Zaradenie prokuratúry v systéme orgánov ochrany práva, Priebeh trestného konania. Uvedené prednáškové aktivity prokurátorov smerujú k zvyšovaniu právneho povedomia mládeže a podporujú rozvoj jej vzdelávania v oblasti ľudských práv a občianstva.

V rámci súčinnostných aktivít v oblasti preventívno – osvetových činností boli v závere jednotlivých prezentácii odprezentované témy k dodržiavaniu ľudských práv.

MŠVVM SR

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR vyhlásilo výzvu na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na projekty v rámci programu "Rozšírenie inovácií do výchovy a vzdelávania v školách"⁹, cieľom ktorej je šíriť overené vzdelávacie inovácie a zvýšiť podiel nových inovatívnych prístupov vo výchove a vzdelávaní v základných školách, stredných školách a v poslednom ročníku materských škôl. V rámci výzvy bolo podporených 16 organizácií celkovou sumou 1 380 000 €.

Za inovácie a inovatívne postupy vo výchove a vzdelávaní sa pre účely tejto výzvy rozumie:

- podpora rozvoja gramotností (napr. digitálnej gramotnosti, mediálnej gramotnosti, finančnej gramotnosti a podobne),
- podpora participatívneho a rastového nastavenia škôl,
- podpora aktivizačných foriem výchovy a vzdelávania, vrátane bádateľských metód, gamifikácie, riešenie problémov, tvorivých aktivít a podobne,
- podpora personalizácie výchovy a vzdelávania a inkluzívneho prístupu,
- podpora vyrovnávania rozdielov prostredníctvom efektívneho vzdelávania,
- podpora responzívnej a inovatívnej odbornej prípravy vzhľadom na potreby trhu práce.

⁹ <https://www.minedu.sk/vyzva-rozsirenje-overenych-inovacií-do-vychovy-a-vzdelavania-v-skolach-v-roku-2024/>

Podpora a rozvoj vzdelávania detí v oblasti ľudských práv a demokratického občianstva, tolerancie a rešpektu k inakosti prebieha na stredných školách prostredníctvom experimentálneho overovania nového obsahu predmetu Etická výchova, ktorého súčasťou sú témy ako ľudské práva a demokratické občianstvo, tolerancia a rešpekt k inakosti. Daný predmet sa overuje na piatich školách v rámci Bratislavského samosprávneho kraja. Ide o gymnáziá aj o stredné odborné školy.

MPSVR SR

Každé CDR povinne vypracúva a zverejňuje na webových sídlach CDR svoj program tak, aby bol prístup k náležitostiam programu verejne dostupný. Program CDR je záväzný materiál, ktorý obsahuje všetky podstatné informácie (prevádzkové, priestorové, personálne a iné), účel a druh vykonávaných opatrení CDR spolu s popisom všetkých činností súvisiacich s poskytovanou starostlivosťou. Súčasťou programu je aj opis práv a povinností dieťaťa, rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb alebo plnoletej fyzickej osoby pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v CDR, vrátane spôsobu udržiavania kontaktu dieťaťa s rodičmi a ďalšími blízkymi osobami, podmienok návštev v CDR tak, aby nenarúšali program CDR. Súčasťou programu je aj taxatívne vymedzenie výchovných prostriedkov, ktoré CDR môže uložiť pri nedodržiavaní povinností vrátane času ich trvania, možnosti prehodnotenia ak sním dieťa nesúhlasí, opisu postupu v rizikových situáciách a pod.. S programom CDR musí byť preukázateľne oboznámené dieťa, jeho rodiča, iné blízke osoby dieťaťa. Programy centier musia spĺňať ustanovené náležitosti podľa zákona č.305/2005 Z.z. a jeho vykonávacieho predpisu.

Koordinátori ODPN v roku 2024 realizovali 898 rôznych preventívnych a osvetových aktivít v spolupráci so školami, školskými zariadeniami, Centrami poradenstva a prevencie, Policajným zborom, neziskovými organizáciami a ďalšími subjektmi, ktoré majú povinnosť vykonávať prevenciu v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Mnohé z týchto aktivít boli zamerané na témy týkajúce sa ľudských práv, dohovoru o právach dieťaťa, tolerancie a rešpektu k inakosti a boli určené nielen deťom, ale aj odbornej a laickej verejnosti.

MK SR

Slovenské národné múzeum – Historické múzeum v Bratislave pripravilo v spolupráci s Ústavom pamäti národa výstavu **NE/SPÚTANÍ 89** (15. 11. 2024 – 31. 5. 2025) venovanú 35. výročiu Nežnej revolúcie, udalosti, ktorá v roku 1989 priniesla pád komunistického režimu a obnovenie demokracie.

Prvá časť výstavy preniesie návštevníka do Československa 80. rokov. Totalitný režim sa obával vplyvu západných demokracií so slobodnou kultúrou a moderným životným štýlom, osobitne na mládež. Podcenil však slobodne mysliacu mladú generáciu, čo sa prejavilo nielen v novembri 1989, ale bolo to viditeľné už niekoľko rokov pred ním. Napriek hrozbám totalitného režimu sa študenti zapájali do nezávislých aktivít, akými boli ochranárstvo, výroba a distribúcia samizdatov, zúčastňovali sa náboženských pútí. V snahe žiť autentický a slobodný život hľadali informácie aj z neoficiálnych zdrojov. V tejto časti výstavy si možno prečítať ako vyzeralo povolenie na diskotéku, pozrieť si ukážky odevu mladých (originálne punkácke tričká nevynímajúc), predmety zo spartakiád, či brannej výchovy. Množstvo dobových fotografií dokumentujúcich zjazd SZM, ako aj nepovolené stretnutia mladých ľudí „lennonovského typu“.

Druhá časť výstavy je venovaná študentskému hnutiu počas Nežnej revolúcie, pričom neobchádza ani situáciu v regiónoch. Od vzniku hnutia Verejnosť proti násiliu, 19. novembra 1989, sa študenti stali jeho najbližším spojencom, a zároveň jeho aktívnou súčasťou. Podieľali

sa na príprave letákov a plagátov, mobilizovali občanov k účasti na mítingoch, prihovárali sa im z tribún, organizovali happeningy. Na námestiach a na fakultách sa vyformovali silné osobnosti, ktoré aj po roku 1990 aktívne vystupovali vo verejnom priestore a angažovali sa v boji za demokraciu a ľudské práva. Množstvo fotografií a dobových dokumentov spolu s reprodukciami plagátov robených študentmi prenesie návštevníka do dní Nežnej revolúcie, kedy mladí ľudia zažili silu občianskeho aktivizmu. Spoznali, že to, čo nemôže zmeniť jednotlivec, dokáže zmeniť čínorodá občianska spoločnosť. Ani sloboda a demokracia neboli a ani nie sú samozrejmosť. Študenti Nežnej revolúcie túto skúsenosť žijú dodnes.

Súčasťou výstavy sú aj audiovizuálne materiály – svedectvá aktérov historických udalostí, ľudí, ktorí v druhej polovici 80. rokov študovali na rôznych univerzitách a vysokých školách na Slovensku a mali osobný podiel na historických zmenách v roku 1989.

Súčasťou výstavy sú aj tematické komentované prehliadky pre školy. Prehliadky sú určené primárne pre 9. ročník základných škôl a stredné školy. Kurátori a lektori SNM – Historického múzea a Ústavu pamäti národa počas 45 – 60 minút prevádzajú skupinu výstavou a počas svojho výkladu sa zamerajú na vybranú tému:

1. **Výlet do Viedne bol sen:** Počas tejto komentovanej prehliadky sa podrobnejšie dozvedia, ako sa cestovalo počas minulého režimu, alebo koľko trvalo vybavenie dokladov.
2. **Čeť práci, súdružka učiteľka!:** Hlavnou podmienkou ovládnutia občanov Komunistickou stranou Československa v totalitnom štáte bola ich poslušnosť. K poslušnosti až podriadenosti boli vedení žiaci i študenti. Vládnuca strana prostredníctvom školy určovala deťom a mladým nielen to, čo sa majú učiť, ale aj to ako majú tráviť voľný čas. Výstava poskytla informácie aj o výchove na školách, branných cvičeniach a Socialistickom zväze mládeže (SZM).
3. **Všetci píšete modrým perom:** Ako mal vyzerat vzorný študent či študentka? Nahladko oholený, nakrátko ostrihaný, bez líčenia, či bez zlatého krížika na krku? Komentovaná prehliadka aj o tom, ako žili mladí ľudia hľadajúci cestičky k slobode – o hudbe, nelegálnych burzách a „voľnej mládeži“, ale aj o tých, ktorí slobode stáli v ceste.
4. **Tajná cirkev a stretávanie sa mladých:** Prejavy a hlásenia sa k náboženskej viere boli v ČSSR tvrdo potláčané. Tajné stretnutia skupiniek boli útočiskom pre tých, ktorí chceli slobodne žiť vo svojej viere a kde šírili samizdaty či dodržiavali kresťanské sviatosti. Akú úlohu zohrala tajná cirkev pri ceste k slobode?
5. **Máme holé ruce!:** Brutálne zbitie mladých študentov vyburcovalo ich rodičov a množstvo ďalších, aby začali konať. Ktoré protesty boli kľúčové pre spustenie Nežnej revolúcie? Bližšie si pozrú protestné akcie od sviečkovej manifestácie až po udalosť 16. a 17. novembra 1989.
6. **Študentské hnutie a regióny:** Nastúpte do Vlaku Nežnej revolúcie! Komentovaná prehliadka výstavou zameraná na protestné aktivity študentského hnutia, šírenie myšlienok Verejnosti proti násiliu, občianske aktivity v slovenských mestách, ale aj o tom, ako čaro Vianoc, chuť po slobode a ochota pomôcť zabezpečili humanitárnu pomoc Rumunsku.
7. **Ochranárske hnutie:** Environmentálna situácia v Československu bola na konci 80. rokov neudržateľná – nebezpečné skládky, krátkozraký chemický priemysel, či životnebezpečné pesticídy v poľnohospodárstve ohrozovali životy ľudí v socializme. Na vedľajšej koľaji boli však aj viaceré pamiatky, najmä šľachtické sídla, kostoly, kláštory a cintoríny. Zistite viac o mladých ochranároch, organizácii Strom života, či prvom slobodnom eko dokumente Bratislava nahlas.

Do konca roka 2024 bolo poskytnutých 13 komentovaných prehliadok pre 311 žiakov.

Slovenské národné múzeum – Múzeum židovskej kultúry zo svojej podstaty národnostného menšinového múzea realizuje rôzne kultúrne či vzdelávacie podujatia, ktoré svojim obsahom smerujú k odbúravaní predsudkov voči židovskej menšine a boju proti antisemitizmu, rasizmu a ďalším foriem diskriminácie. V tomto ohľade teda tieto podujatia pôsobia pozitívne aj v rámci podpory vzdelávania o ľudských právach a podpory výchovy k tolerancii a rešpektu voči rôznym formám inakosti, a taktiež k rozvoju kritického myslenia u mladých ľudí. Majoritnú skupinu návštevníkov, ktorí počas roka navštevujú SNM – MŽK v Bratislave tvoria práve organizované skupiny detí žiakov a študentov. Počas celého roka SNM – MŽK poskytuje tejto skupine návštevníkov lektoráty a špecializované vzdelávacie programy na témy týkajúce sa rôznych oblastí židovskej kultúry a histórie. Za rok 2024 poskytlo SNM – MŽK v Bratislave 129 lektorátov, z toho 66 bolo zameraných špeciálne na detského návštevníka a zúčastnilo sa 1 465 žiakov/študentov. Podobne tak bolo aj v expozícii SNM – MŽK v synagóge v Prešove, ktorú za rok 2024 navštívilo 748 návštevníkov do 18 rokov.

V rámci projektu **Art&Holocaust** realizovalo múzeum pre školské kolektívy v Tatranskej galérii v Poprade prednášku a prezentáciu výstavy David Unreich – šampión, ktorý vyzval Hitlera na súboj (prednášajúci: Michal Vaněk).

Múzeum sa podieľa na realizácii **projektu Krókus/Šafran**. Ide o mimoriadne dôležitý medzinárodný projekt pre žiakov a študentov, ktorý SNM – MŽK už niekoľko rokov realizuje na Slovensku a zastrešuje ho írská organizácia Holocaust Education Ireland. Cieľom projektu je pripomenka približne 1,5 milióna detských obetí holokaustu. Na ich počesť sadia žiaci/študenti cibulky žltých krókusov (do kvetnáčov alebo priamo na školskom dvore/areáli školy), ktoré majú symbolizovať žltú Dávidovu hviezdu, ktorou museli byť Židia počas holokaustu označení na svojom odeve. V roku 2024 sa do projektu zapojilo 132 škôl z celého Slovenska. Toto číslo sa považuje za veľký úspech, pretože sa školy museli samé finančne zapojiť do projektu formou zaplattenia poštovného. Pre ročník 2024/2025 projekt nezískal grant z európskych fondov, a preto financovanie muselo byť zabezpečené zo strany partnerských inštitúcií – v prípade SR v rézii SNM – MŽK. Pre porovnanie v roku 2023 (kedy bol projekt podporený grantom) sa do projektu zapojilo viac než 300 škôl.

SNM – MŽK – Múzeum holokaustu v Seredi venovalo osobitnú pozornosť v roku 2024 vzdelávacím programom zameraným na tému holokaustu, antisemitizmu, genocídy, xenofóbie a rasového násillia. **Edukačné programy zacielené na žiakov II. stupňa základných škôl a študentov stredných a vysokých škôl** prebiehali v troch formách a to internej, externej a špecificky zameranej. Interný edukačný program bol realizovaný v priestoroch samotného múzea. Jeho obsah tvorila tematická prednáška, metodicky prepojená s komentovanou prehliadkou priestorov pracovného tábora a následnou diskusiou. Pre potreby prednášok boli k dispozícii dve prednáškové miestnosti a jedna seminárna miestnosť s dostatočným audiovizuálnym vybavením. Dĺžka jedného interného edukačného programu bola približne 2,5 hodiny (témy: Prenasledovanie Židov počas slovenského štátu; Deti a holokaust; Úteky z táborov smrti; Prenasledovanie Rómov počas holokaustu). Ďalšou možnosťou interného vzdelávania bolo absolvovanie workshopov s názvom **Život a deportácie zo seredského tábora a Propaganda vs. realita prvej vlny transportov**. Oba okruhy poskytujú hlbšie pochopenie problematiky pracovného a koncentračného tábora v Seredi a transportov realizovaných v roku 1942. Celková dĺžka workshopov je 3 hodiny.

Aj v roku 2024 pokračovalo Múzeum holokaustu v Seredi v realizácii **externej formy edukácie v rámci programu sprístupnenia vzdelávania aj vzdialenejším regiónom**. Program bol okrem svojho pôvodného zacielenia obohatený aj o prednášky realizované v spolupráci s ďalšími inštitúciami (Múzeum Prvého slovenského gymnázia v Revúcej, Súkromné centrum voľného času v Koščanoch nad Turcom). Priamou aktivitou múzea boli oslovené školy v geograficky vzdialených regiónoch v Prešovskom a Koščickom samosprávnom kraji

(Medzilaborce, Svidník, Sabinov, Michalovce, Trebišov, Vranov nad Topľou, Svit, Podolínec, Kežmarok). Obsahom vzdelávacieho programu bola prezentácia tematickej prednášky a následná diskusia. Edukačný program bol takto zrealizovaný na 10 základných a 4 stredných školách. O dôležitosti externej formy vzdelávania svedčí aj pozitívna spätná väzba od pedagógov z regiónov a narastajúci záujem o takýto typ edukácie.

V rámci nadviazania spolupráce sa v téme holokaustu Židov a genocídy Rómov v priestoroch Múzea Prvého slovenského gymnázia v Revúcej dovzdelávali žiaci a študenti 3 základných a 3 stredných škôl.

V priebehu roka pripravilo Múzeum holokaustu v Seredi v spolupráci so Súkromným centrom voľného času v Koščanoch nad Turcom aj nový **vzdelávací program, špecificky zameraný na vyhladzovací tábor v Sobibore**. Študenti oslovených stredných škôl sa najprv zúčastnili premietania filmu o vyhladzovacom tábore Sobibor, na ktorý tematicky nadviazala odborná prednáška spojená s diskusiou. Takto zameraný vzdelávací program absolvovali študenti v Martine, Liptovskom Mikuláši a Liptovskom Hrádku.

Múzeum holokaustu v Seredi aj naďalej pokračovalo vo vzdelávacích aktivitách zameraných na žiakov a študentov zo sociálne znevýhodneného prostredia, marginalizovaných rómskych komunít, ako aj zdravotne znevýhodnených. Špecificky upravené prednášky na tému Prenasledovania Židov a Rómov a Genocídy Rómov počas 2. svetovej vojny boli prezentované na špeciálnych školách v Kežmarku, Sabinove a Medzilaborciach.

Počas roku 2024 múzeum poskytlo celkovo 344 vzdelávacích programov, ktorých sa zúčastnilo 13 193 študentov. Z toho bolo poskytnutých 36 externých prednášok a v múzeu sa realizovalo 10 workshopov.

Začiatkom júla 2024 sa zrealizoval celodenný vzdelávací **Seminár pre učiteľov o vzdelávaní o holokauste**. V septembri sa v priestoroch múzea organizoval **seminár Medzinárodnej aliancie pre pripomínanie holokaustu (IHRA) s názvom „Školenie IHRA-UNESCO na budovanie kapacít proti skresľovaniu holokaustu pre pedagógov a tvorcov politík“**, ktorý bol určený predstaviteľom ministerstiev, štátnej a miestnej samosprávy a pedagógom a celkovo sa ho zúčastnilo 45 účastníkov.

Múzeum tiež organizovalo **seminár, ktorý bol určený pre pedagógov s témou ľudských práv v školskej praxi**.

Slovenská národná galéria uskutočnila dve stretnutia **Meetup v SNG** pre 12 detí, ktoré boli zamerané na reflexiu ľudskoprávných tém vo vizuálnom umení.

BIBIANA – Medzinárodný dom umenia pre deti realizovala v roku 2024 niekoľko podujatí, ktoré pracovali aj s témou ochrany detí pred násilím, a zároveň obsahovali témy ako dotyk s inakosťou, akceptácia, citlivosť prístupu, prekonávanie strachu, význam láskavosti a priateľstva, napr.:

- **Nebojím sa strachu** (22. 2. 2024 – 8. 9. 2024): Výstava, ktorá prezentovala 130 kníh z 35 krajín s tematikou strachu z odlúčenia, smrti, tmy či niečoho neznámeho. Na výstave plnej hier mali možnosť deti pod vedením lektorov poodhaliť podoby strachu a nájsť spôsob, ako mu porozumieť.
- **Pozdravy z ciest**: Sprievodný program k výstave Cesta okolo sveta – tvorivý cestovateľský workshop po vybraných krajinách s Ježkom Brunom z UNICEF. Každý mesiac iná krajina.
- **Volanie domova**: Bábkovo-činoherná inscenácia o hľadaní domova – príbeh adopcie a hľadania vlastnej identity na motívy knihy Volanie močiara od talianskeho spisovateľa Davide Cali.

Činohra Slovenského národného divadla Činohra SND odohrala v roku 2024 59 repríz inscenácie **Čaute!**, ktorá reaguje na šikanovanie v školách a násillie v rodinách. Inscenácia je určená stredoškólakom a odohráva sa priamo v triede. Po predstavení nasleduje diskusia v spolupráci so školskými psychológmi.¹⁰

Divadlo Nová scéna aj v roku 2024 ponúklo svojim divákovi inscenáciu priamo zameranú na problematiku detského násillia a šikanovania – predstavenie **PUNK ROCK**. Inscenácia vznikla v rámci samostatnej dramaturgickej línie divadla Mladá Nová scéna, v ktorej sa aktuálnymi a problémovými témami a ich atraktívnym javiskovým spracovaním snažíme čo najadresnejšie osloviť práve mladého diváka. PUNK ROCK divákovi predostiera tému násillia páchaného na samotných deťoch a mládeži. A to rovesníkmi samotnými. Zaoberá sa témou hrubosti, arogancie, napätých vzťahov uprostred tíndžerov samotných, ale aj otázkami sebapoškodzovania, straty sebavedomia, dôstojnosti a fatálnych následkov, ktoré vedú až ku kriminálnym činom mladistvých. Pre spoločnosť tak nebezpečnými. Po skončení predstavení sa uskutočňujú pravidelné diskusie s divákmi a zástupcami odborníkov z radov psychológov a sociálnych kurátorov, ktorých zastrešuje NKS.

Tému inklúzie, inakosti, sociálneho, mentálneho či fyzického znevýhodnenia mladého človeka sa tematicky odráža aj v iných inscenáciách Divadla Nová scéna, napr. v činohre komédie Dáš to!, v muzikáli Oliver alebo v komornej činohre inscenácii Hra pre dvoch. Priamy proces začleňovania dieťaťa (bez akéhokoľvek rozdielu) a podpora jeho otvorenosti a kreativity sa priamo rozvíja a využíva v interaktívnej inscenácii pre najmladšieho diváka Nová scénička.

Štátna opera v Banskej Bystrici má už od roku 2016 vo svojom repertoári hudobno-dramatickú a tanečnú inscenáciu Dany Dinkovej **Nemé tváre/Výkriky do ticha**, ktorá spracováva problematiku šikanovania detí. Dielo rozvíja dve paralelné línie: fyzické a psychické šikanovanie a jeho smutné dôsledky, ale aj nevšimavosť okolia. V roku 2024 sa uskutočnili 3 reprízy.

Národné divadlo Košice malo vo svojom repertoári 42 titulov, ktoré sa priamo alebo nepriamo venujú tematike ochrany detí pred násillím: Malá scénička (2 reprízy v roku 2024), Čarodejník z krajiny Oz (3 reprízy v roku 2024), Príbeh sv. Mikuláša (11 repríz v roku 2024), Denník Anny Frankovej (4 reprízy v roku 2024), Milada Horáková (4 reprízy v roku 2024), Orchestriček (12 repríz v roku 2024), Malý princ (6 repríz v roku 2024). Okrem odohraných repertoárových titulov realizovalo divadlo aj besedy so študentmi (napr. beseda so študentmi Gymnázia Dominika Tatarku v Košiciach po predstavení Denník Anny Frankovej).

Divadelný ústav predstavil v Štúdiu 12 filmovú projekciu Komuna (26. jún 2024). Tanečný film sa venuje vplyvu skupiny na jednotlivca – nosným prvkom je manipulácia, jej prejavy a dôsledky na medziľudské vzťahy a integritu jednotlivca (námet, scenár, réžia a choreografia: Dominika Malenovská).

Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO pri Univerzitnej knižnici v Bratislave v spolupráci so Sekretariátom Slovenskej komisie pre UNESCO zorganizovalo konferenciu **Stretnutie Pridružených škôl UNESCO v SR** (29. október 2024). Konferencia tvorí platformu, na ktorej školy prezentujú celoročnú činnosť a projekty v oblasti UNESCO, ktorých úlohou je šírenie myšlienok UNESCO, ako je morálna solidarita ľudskej spoločnosti, výchova k mieru a porozumeniu, k ochrane ľudských práv a k zachovaniu kultúrneho a prírodného

¹⁰ <https://snd.sk/inscenacia/4127/caute>

dedičstva našej planéty. Konferencia nadviazala na Fórum partnerov,¹¹ ktoré sa konalo 28. októbra 2024 na Ministerstve zahraničných vecí a európskych záležitostí SR.

Štátna vedecká knižnica v Prešove zrealizovala panelovú výstavu **Sacharovova cena – Európsky parlament a ľudské práva** (február/marec 2024). Výstavu navštívilo 173 používateľov knižnice, prevažne študenti stredných škôl.

V kine Lumière Slovenského filmového ústavu sa v roku 2024 uskutočnilo niekoľko filmových festivalov, ktoré reflektujú tému ľudských práv a demokracie (Jeden svet, Filmový festival Inakosti, Festival slobody).

Slovenský filmový ústav realizoval projekcie filmov tematizujúcich problematiku násilia páchaného na deťoch, napr.:

- Blízko (Lukas Dhont, FR,BE,NL, 2022)
- Hranica (Agnieszka Holland, CZ,FR,BE,PL,US,DE,TR, 2023)
- Krásne bytosti (Guðmundur Arnar Guðmundsson, IS, 2022)
- Quo vadis, Aida? (Jasmila Žbanić, BA, 2020)
- Mediha (Hasan Oswald, US, 2023)
- Nech je svetlo (Marko Škop, SK,CZ, 2019)
- Striedavá starostlivosť (Xavier Legrand, FR, 2017)
- Svetloplachosť (Ivan Ostrochovský, CZ,SK,UA, 2023)
- Thelma (Joachim Trier, FR,DK,NO,SE, 2017)
- Tretí koniec palice (Jaroslav Vojtek, SK, 2023)
- Zoznámte sa s ballroomom (Juru Vitã, BR, 2024)

MV SR

OKaP P PZ realizuje celoslovenský preventívny projekt Detská policajná akadémia, ktorého cieľom je zvýšiť informovanosť detí na úseku prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti, ako aj prevencia viktimácie detí a mládeže. Čiastkové ciele projektu sú rozpracované do piatich tém: 1. Zoznámte sa s našou políciou, 2. Bezpečne na internete, 3. Každý je iný! 4. Na ceste nie si sám! 5. Stop násiliu! Projekt je adresovaný žiakom 5., 6. a 7 ročníkov základných škôl. Na projekte sa v roku 2024 zúčastnilo 4 967 žiakov.

MS SR

V zmysle zákona č. 302/2016 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a o zmene a doplnení zákona č. 545/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky a o zmene a doplnení zákona č. 617/2007 Z. z. o oficiálnej rozvojovej pomoci a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 287/2012 Z. z. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej ako „MS SR“) poskytuje dotácie na:

¹¹ <http://www.unesco.sk/a/Forum-partnerov-Slovenskej-komisie-pre-UNESCO-5>

- a) presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie a
- b) poskytovanie odbornej pomoci obetiam trestných činov.

Ministerstvo spravodlivosti v roku 2024 vyhlásilo tri výzvy, a síce: výzvu, ktorou podporilo projekty akreditovaných subjektov zamerané na poskytovanie odbornej pomoci obetiam trestných činov (pridelené dotácie spolu vo výške 382 162,- €), výzvu, ktorou podporilo projekty intervenčných centier zamerané na poskytovanie špecializovanej odbornej pomoci obetiam trestného činu domáceho násillia (pridelené dotácie spolu vo výške 1 616 554,- €), a napokon, výzvu, ktorou podporilo ľudsko-právne projekty zamerané na podporu ľudských práv a slobôd a prevenciu všetkých foriem diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a iných prejavov intolerancie.

V rámci dotačnej schémy na podporu ľudských práv poskytlo MS SR dotácie v celkovej výške 769 500,- €. Okrem projektov, ktorých cieľová skupina nebola špecifikovaná vekom, bolo podporených 8 projektov súvisiacich s rozvojom vzdelávania detí v oblasti ľudských práv dotáciami spolu vo výške 249 692,12 €.

Strategický cieľ č.2		
Dieťa ako súčasť spoločnosti		
Úloha 4	Prevencia extrémizmu a radikalizácie u detí (tvorba a distribúcia materiálov, podpora vzdelávania v tejto oblasti)	
	Gestor	NKS, MV SR
	Spolugestor	
	Spolupracujúce subjekty	GP SR
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne

Plní sa priebežne.

NKS

NKS zorganizovalo v spolupráci s koordinátormi ODPN v roku 2024 2 bezplatné celodenné odborné semináre pre subjekty ochrany detí pred násillím v Žiline a v Banskej Bystrici, kde bolo hlásené konkrétne prípady mladých radikalizovaných osôb. Lektori: Pavol Struhár (Katedra politológie, Trenčianska univerzita AD v Trenčíne) a zástupca PTC P PZ a nadväzujúce MPS, kde došlo k vyjasneniu kompetencií jednotlivých subjektov. Počet účastníkov odborného seminára v Žiline: 60, v BB: 52.

Sprístupnenie informácií k téme radikalizácie prebehlo v roku 2024 aj cez **podcast NKS Týka sa ma to** (9 dielov podcastu za rok 2024 šírených na sociálnych sieťach, na youtube a na spotify). Priemerný počet zhliadnutí jedného podcastu Týka sa ma to za rok 2024 je na youtube 2921. 1 diel s odborníkom pánom Struhárom sa venoval radikalizácii a extrémizmu mladých.

GP SR

Prokurátori prispievajú k tejto edukácii prednáškovou činnosťou na školách v rámci svojej územnej pôsobnosti. V súvislosti s preventívnou činnosťou prokurátorov v týchto oblastiach sa však javí ako problematická skutočnosť, že prokuratúry zatiaľ nedisponujú vhodnými materiálmi, ktoré by mohli napomôcť pri šírení osvetu v oblasti ľudských práv, ochrany detí

nielen pred násilím, ale aj pred extrémizmom, či radikalizáciou, alebo akýmkoľvek typom šikany, a to aj napriek tomu, že tieto témy sú v spoločnosti čím ďalej dôležitejšie. Prostredníctvom informačných letákov, stručných publikácií a plagátov s adekvátnym obsahom by bola edukácia detí v oblasti ľudských práv a v oblasti identifikácie násillia, či už domáceho, alebo násillia mimo domova, na pôde školy, medzi kamarátmi a inde, kde môže byť dieťa násilliu vystavované, jednoduchšia a oveľa účinnejšia. Materiály by mohli medzi sebou šíriť a rozprávať sa o ich obsahu doma aj na školách. Prokuratúry nemajú možnosti, prostriedky ani kapacity na tvorbu takýchto materiálov. Externe získané materiály by však mohli rôznymi formami distribuovať, a to aj s potrebným vysvetlením počas edukačných aktivít v závislosti od veku detí, ktoré by boli ich adresátmi.

Dňa 22.10.2024 sa prokurátor Okresnej prokuratúry Trenčín z netrestného úseku zúčastnil na zasadnutí komisie pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti na Okresnom úrade Trenčín, kde okrem iného pred zúčastnenými členmi, vrátane host'a – generálneho sekretára Rady vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality, prezentoval súčasné poznatky zamerané na preventívne zamedzovanie kriminality mládeže. V súčasnosti existuje pracovná pozícia tzv. policajného preventistu na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru Trenčín.

Prokurátorka – špecialistka Okresnej prokuratúry Martin sa dňa 14.11.2024 zúčastnila na multidisciplinárnom stretnutí zástupcov dotknutých organizácií (napr. pracovníkov Národného centra ľudských práv, Úradu práce sociálnych vecí a rodiny, Národného inštitútu vzdelávania a mládeže, Regionálny školský úrad, Centra poradenstva a prevencie Žilina, zástupcov Mesta Žilina, zástupcov Žilinského samosprávneho kraja, vyšetrovateľov Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Žiline a iných) na tému: „Radikalizácia a extrémizmus u detí/mládeže“ v územnom obvode Mesta Žilina. Na tomto stretnutí sa jednotlivé inštitúcie vyjadrovali k problematike radikalizácie detí a mládeže, a to najmä s dôrazom na ich osobné skúsenosti s touto problematikou, poznatky a spôsoby ich riešenia. Následne prebehla široká diskusia na túto tému, pričom akcent bol venovaný na spôsoby ako sa obracať na orgány činné v trestnom konaní resp. ako daný problém riešiť.

Prokurátori okresných prokuratúr v rámci obvodu Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici sa v rámci prevencie extrémizmu a radikalizácie detí zúčastnili viacerých multidisciplinárnych pracovných stretnutí, pričom táto téma je aj predmetom prednáškovej činnosti prokurátorov okresných prokuratúr v rámci obvodu Krajskej prokuratúry Banská Bystrica na základných a stredných školách. Napr. prokurátori Okresnej prokuratúry Banská Bystrica sa zúčastnili na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica multidisciplinárneho pracovného stretnutia organizovaného koordinátorom ODPN, ktorého predmetom boli prejavy a možnosti jeho identifikácie a situácia medzi mládežou v územnom obvode tohto okresu.

V predmetnej oblasti bolo koordinátorkou ODPN v okresoch Prešov a Stará Ľubovňa zrealizované MPS, kde v rámci témy Deti ohrozené zanedbávaním v dôsledku generačnej chudoby, bolo o. i. poukázané na príklady dobrej praxe zo Slovenska v oblasti prevencie radikalizácie a extrémizmu na školách. Boli nastavené opatrenia v záujme chrániť práva detí z marginalizovaných skupín alebo detí, ktoré sú príslušníkmi menšín.

Okresná prokuratúra Vranov nad Topľou uviedla, že prokurátori sa oboznámili s letákmi, resp. brožúrkami s názvami „Nebezpečné spoločenstvá“ a „Podozrivé spoločenstvá“. Autormi uvedeného materiálu bolo Ministerstvo kultúry a Ústav pre vzťahy štátu a cirkvi. Pri výkone

previerok v tomto služobnom obvode prítomný prokurátor, špecialista na netrestnom úseku viedol neformálne pohovory s jednotlivcami, pričom sa snažil vysvetliť jednotlivé aspekty a formy prevencie pred páchaním trestnej činnosti. Táto prokuratúra uviedla, že zo strany koordinátorky ODPN bol realizovaný odborný seminár na tému: „Budovanie duševného zdravia detí v školskom prostredí“.

Okresná prokuratúra Kežmarok, Okresná prokuratúra Poprad, Okresná prokuratúra Prešov a Okresná prokuratúra Stará Ľubovňa v danej oblasti vyzdvihli participáciu a činnosť príslušníkov polície, nakoľko na základe metodických pokynov sa v danej problematike venovali prezentácii prevencie extrémizmu a radikalizácie detí a to na základe metodických pokynov. Tejto problematike sa na základe požiadaviek venovali špecializované útvary Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Prešove.

Vychádzajúc zo skúseností, ako aj z informácií odborníkov, ktorí sa zúčastňujú koordinačných stretnutí možno uviesť, že problémom v súvislosti s možnou radikalizáciou a zvyšovaním agresivity u detí je nielen závislosť na sociálnych sieťach, či časté požívanie alkoholu a iných psychotropných látok, ale aj nedostatočné ocenenie, prejavy lásky zo strany najbližšieho okolia (najmä rodičov) a nedostatočné aktívne a účelové mimoškolské aktivity. Medzi deťmi sa prejavuje násilie aj vo forme tzv. šikany. Zo strany rodičov je badať buď nezáujem, alebo záujem v podobe tzv. opičej lásky, pričom tieto sa v mnohých prípadoch vyskytujú nielen v rodinách žijúcich v marginalizovanom, resp. slabom sociálnom prostredí, ale aj v rodinách s dobrým sociálnym zabezpečením.

MŠVVM SR

VÚDPAP, priamo riadená organizácia MŠVVM SR: pripravoval v roku 2024 preventívne programy – v rámci Národného projektu Duševné zdravie a prevencia: Tvorba preventívneho programu zameraného na študentov stredných škôl „Preventívny program zameraný na extrémizmus a dezinformácie“, prevažne pre učiteľov dejepisu a program pre žiakov 7-9.ročníka ZŠ „Preventívny program zameraný na prevenciu radikalizácie a extrémizmu prostredníctvom práce s predsudkami a stereotypmi“ pre OZ - publikovanie 2025

Výstupy:

- **Zsírosová, J.** (2024). Rádio expres, relácia Braňo Závodský naživo (18.01.2024). Dostupné na: <https://www.expres.sk/320218/marek-madro-z-ip-cka-radikalizovani-mladi-sa-citia-ako-obete-systemu-potrebuju-blizkost-a-vypocut/>
- **Zsírosová, J.** (2024). Zámer k radikalizmu mládeže na Slovensku – Priebežné výsledky a zistenia z výskumu. Okrúhly stôl na tému prevencia rizikového správania a podpora duševného zdravia v Banskej Bystrici. Prezentácia (15.2.2024).
- **Zsírosová, J. – Belovičová, K.** (2024). Radikalizácia a extrémizmus mládeže a vplyv dezinformácií na tieto fenomény, Webinár, VÚDPaP, 07.05.2024. Záznam dostupný na: <https://vudpap.sk/webinare/webinar-97-radikalizacia-a-extremizmus-mladeze-a-vplyv-dezinformacii-na-tieto-fenomeny/>
- **Tomšík, R. – Zsírosová, J.** (2024). Psychometrické vlastnosti dotazníka budovania odolnosti voči násilnému extrémizmu (BRAVE-14). Odborný poster na konferencii Dieťa v ohrození v Bratislave (29.-30.05.2024).
- **Zsírosová, J.** Ako chrániť deti pred extrémizmom. Reportáž v Ranné noviny TV JOJ. (red. Hrozánová, 19.8.2024)

- **Zsírosová, J.** (2024). Zámer k radikalizmu. Odborný príspevok na minikonferencii Ako na radikalizáciu mladých ľudí na Slovensku. Prešov: 11.11.2024
- **Zsírosová, J.** (2024). Radikalizácia, extrémizmus a mladí ľudia. Vzdelávanie pre Národnú linku – Viac ako Ni(c)k. 25.11.2024, 27.11.2024

V roku 2024 realizoval NIVAM niekoľko súvisiacich vzdelávacích programov a odborných podujatí:

- V rámci projektu Národný projekt Profesionálny rozvoj učiteľov (TEACHERS) v roku 2024 NIVAM ponúkol odborné vzdelávanie **Mentoring v profesionálnom rozvoji pedagogického zamestnanca**. Účastník vzdelávania sa naučil identifikovať svoje silné stránky v role mentora, identifikovať rozvojové oblasti pedagogického zamestnanca. Vie vybrať techniky a nástroje mentoringu na budovanie vzťahu dôvery so zamestnancom, na prácu s emóciami v procese mentoringu, naučil sa viesť štruktúrovaný rozhovor so zamestnancom a poskytnúť mu konštruktívnu spätnú väzbu. Program vzdelávania sa realizoval formou praktických cvičení (<https://mpc-edu.sk/sk/edu/program/828>).
- Prebehla výzva pre zapojenie sa do projektu **Europe Goes Local 2024**. *Projekt Europe Goes Local sa zameriava na riešenie kľúčových otázok v oblasti práce s mládežou na lokálnej úrovni prostredníctvom organizovania školení a poskytovania bezplatného mentoringu od vyškolených mentorov, ktorí pôsobia po celom Slovensku.* (<https://NIVAM.sk/vyzva-pre-zapojenie-sa-do-projektu-europe-goes-local-2024/>).
- Webinár **Európsky zbor solidarity** (2.2.2024) – (https://www.youtube.com/watch?v=Wks1ix49AXQ&ab_channel=NIVAM-Neform%C3%A1lnevzdel%C3%A1vanie). NIVAM v rámci sekcie neformálneho vzdelávania pripravil webinár k programom ERASMUS + a Európsky zbor solidarity ku kľúčovým akciám 1 a 2 a solidárnych projektov. Cieľom je posilňovať angažovanosť žiactva a študentstva v solidárnych projektoch, posilňovať ich hodnotové postoje orientované na podporu solidarity, súdržnosti, inklúzie, demokracie a aktívneho občianstva a tým pôsobiť preventívne v oblasti radikalizácie mládeže.
- **Olympiáda ľudských práv**. K ľudskoprávnemu vzdelávaniu, vzdelávaniu k demokratickému občianstvu, celkovej kultivácii poznatkov a postojov študujúcej mládeže a tým k posilňovaniu základných pilierov demokracie prispieva aj Olympiáda ľudských práv (OLP). Je určená stredoškolskej mládeži a je postupová. Realizuje sa písomnými a ústnymi súťažnými formami: testami, poznatkovo-postojovou prezentáciou téz, riešením modelových prípadov/situácií, obhajobou písomných prác a riešením finálových zadanií. Súťaž je trojúrovňová, prebieha v školských a krajských kolách a vrcholí v celoštátnom kole. Témy Olympiády ľudských práv pružne reagujú na aktuálne spoločenské dianie. Podrobné informácie o Olympiáde ľudských práv na dostupné na: <https://www.iuventa.sk/olympiady/ucitel-organizator/olympiada-o-ludskych-pravach/> a na: <https://www.olp.sk/>

- NIVAM v období september 2023 - január 2024 uskutočnil inovatívne vzdelávanie Interkultúrne vzdelávať v školách so žiakmi z rómskych komunit. Vzdelávania sa zúčastnilo 17 pedagogických zamestnancov zo Základnej školy Zlaté Klasy. V rámci tohto vzdelávania boli okrem iných tém (rómsky jazyk, rómska kultúra) zahrnuté témy z obdobia druhej svetovej vojny, rómskeho holokaustu a života Rómov počas druhej svetovej vojny a života Rómov po druhej svetovej vojne. V januári 2024 účastníci vzdelávania prezentovali svoje prípravy na vyučovacie hodiny, v ktorých implementovali svoje poznatky z predmetného vzdelávania ([Úspešne ukončujeme inovatívne vzdelávanie učiteľov | Spolu • Together • Jekhetane \(spolu-together-jekhetane.sk\)](#)).
- NIVAM v rámci uvedeného projektu finalizuje Metodiku k Dejepisnej čítanke pátrame po minulosti Rómov a Metodiku k „Roma history/Histórie Rómov“. Obe metodiky sú publikované na vzdelávacom a metodologickom portáli <https://spolu-together-jekhetane.sk/sk>,
- NIVAM vydal novú edíciu učebných materiálov so zameraním na rómsky jazyk, rómsku kultúru a rómsku históriu (15.5.2024) ([NIVAM vydáva novú edíciu učebných materiálov so zameraním na rómsky jazyk, rómsku kultúru a rómsku históriu | Spolu • Together • Jekhetane \(spolu-together-jekhetane.sk\)](#))
- Inovačné vzdelávanie **Systém podporných opatrení ako nástroj sociálnej inklúzie detí/žakov** - http://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf
- Inovačné vzdelávanie **Systém podporných opatrení ako nástroj na dosahovanie inklúzie detí/ žakov so zdravotným postihnutím vo vzdelávaní** - https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf
- Vzdelávací program Vzdelávanie PZ a OZ zamerané na spoluprácu s nízkomotivovanými rodičmi - https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf
- Program inovačného vzdelávania **Rozvíjanie mäkkých zručností žakov v edukačnom procese** - https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf
- Program inovačného vzdelávania **Tvorba výchovných programov pre školské zariadenia s ohľadom na inkluzívny prístup vo výchove** - https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf
- Program vzdelávania **Rómsky jazyk pre začiatočníkov** - https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf
- Program inovačného vzdelávania **Tvorba inkluzívnej kultúry školy a školského zariadenia z pohľadu pedagogických a odborných zamestnancov – východiská tvorby inkluzívneho prostredia triedy a skupiny** - <https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2023/08/NIVAM-KATALOG-FINALOBALKKA.pdf>
- Program inovačného vzdelávania **Tvorba inkluzívnej školy a školského zariadenia – inkluzívna politika v praxi** - <https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2023/08/NIVAM-KATALOG-FINALOBALKKA.pdf>

- Vzdelávacia aktivita **Subkultúry a kontrakultúry mládeže** - <https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2023/08/NIVAM-KATALOG-FINALOBALKKA.pdf>
- Vzdelávacia aktivita **Kultúrny kompas: Cesta k lepšiemu pochopeniu kultúry** - <https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2023/08/NIVAM-KATALOG-FINALOBALKKA.pdf>
- Projekt **Podpora odídenčov z Ukrajiny** - <https://NIVAM.sk/podpora-cudzincov/>
- Vzdelávanie **Vedenie ľudí v škole alebo v školskom zariadení** - https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf
- Program vzdelávania **Prevenčia a eliminácia prejavov násilia a šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach** - https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf
- Program vzdelávania **Vzdelávanie k občianstvu v digitálnom veku** - https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/08/katalog-odbornych-cinnosti-a-programov-vzdelavania-24-25_online.pdf
- Vzdelávací program **Školský psychológ v online prostredí zameraný na rizikové správanie žiakov** - <https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2023/08/NIVAM-KATALOG-FINALOBALKKA.pdf>

MPSVR SR

Koordinátori ODPN v roku 2024 realizovali 898 rôznych preventívnych a osvetových aktivít v spolupráci so školami, školskými zariadeniami, Centrami poradenstva a prevencie, Policajným zborom, neziskovými organizáciami a ďalšími subjektmi, ktoré majú povinnosť vykonávať prevenciu v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Mnohé z týchto aktivít boli zamerané na témy týkajúce sa extrémizmu a radikalizácie detí a boli určené odborníkom pracujúcim s deťmi a aj samotným deťom.

Na základe identifikovanej potreby z viacerých regiónov SR bola pridaná téma „Extrémizmus a hrozba radikalizmu mládeže“ do zoznamu tém odborných seminárov pre zástupcov participujúcich subjektov pre rok 2025.

MV SR

OKP MV SR - Vláda SR dňa 6. novembra 2024 vzala záznamom na vedomie informatívny materiál s názvom „Monitorovacia správa o stave extrémizmu v Slovenskej republike za obdobie rokov 2022 a 2023,“ ktorú predložil minister vnútra SR na základe úlohy B.3. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 22 z 13. januára 2021 na rokovanie vlády SR ako materiál nelegislatívnej povahy. Monitorovacia správa o stave extrémizmu v Slovenskej republike za obdobie rokov 2022 a 2023 bola predmetom vnútrorezortného pripomienkového konania v rámci MV SR, ako aj sprístupnená na pripomienky v rámci medzirezortného pripomienkového konania.

Výbor pre predchádzanie a elimináciu rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie 12. apríla 2024 prijal uznesenie č. 69 k informácii o splnení úlohy 4.8 na vypracovanie návrhu modelu deradikalizačného programu z aktualizácie úloh Koncepcie boja

proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024. V bode B.1. uznesenia bola uložená úloha zástupcom vybraných štátnych inštitúcií rozpracovať návrh modelu deradikalizačného programu formou organizačnej schémy a procesnej mapy, vrátane identifikácie subjektov, rolí, úloh a postupov, a predložiť na rokovanie výboru. Predmetná úloha je plnená pracovnou skupinou zameranou na vypracovanie modelu deradikalizačného programu v SR.

Je vypracovaná identifikácia subjektov zapojených do deradikalizačného programu/procesu. Rovnako boli identifikované jednotlivé role a úlohy subjektov a čiastočne zhodnotené postupy jednotlivých subjektov v procese deradikalizačného programu/procesu.

V hodnotenom období OPK MV SR prostredníctvom IK so zameraním na tému „Nenávistné prejavy“ uskutočnil 283 vzdelávacích preventívnych aktivít pre 6 140 účastníkov z radov mládeže a 12 aktivít pre 221 účastníkov z radov pedagogických a odborných zamestnancov škôl. V rámci realizácie osvetovej činnosti na uvedenú tému je pozornosť venovaná objasneniu základných pojmov, špecificky nenávistným prejavom na internete, trestnoprávnej zodpovednosti, možnostiam nahlasovania nenávistných prejavov, poskytnutiu odporúčaní so zameraním na prevenciu a ich riešenie, s ohľadom aj na dostupné kontakty pomoci a podpory.

OKaP P PZ - Predchádzanie radikalizácii, diskriminácii a extrémizmu – preventívne aktivity boli zamerané na vysvetlenie pojmov, foriem, prejavov, rasizmu a extrémizmu. Oboznámenie so súvisiacimi skutkovými podstatami trestných činov súvisiacich s extrémizmom a možných následkoch protiprávneho konania. Bolo zrealizovaných **166** preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených **3 514** osôb (z toho: na základných školách bolo 108 preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených 2 365 žiakov, na stredných školách bolo 58 preventívnych aktivít, počas ktorých bolo oslovených 1 149 študentov).

Protiteroristická centrála P PZ v roku 2024 realizovala v spolupráci s občianskym združením **IPčko** celkovo desať odborných vzdelávaní naprieč celým Slovenskom zameraných na zvyšovanie povedomia školských psychológov a odborných zamestnancov škôl na prejavy radikalizácie u mládeže.

Strategický cieľ č.2		
Dieťa ako súčasť spoločnosti		
Úloha 5	Činnosť medzirezortnej pracovnej skupiny v záujme ochrany detí pred manipulatívnymi svetonázorovými a spirituálnymi skupinami	
	Gestor	MK SR
	Spolugestor	MŠVVŠ SR, MZ SR, MPSVR SR, MS SR, MV SR
	Spolupracujúce subjekty	GP SR, KPD
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne

Plní sa priebežne.

NKS

NKS je členom medzirezortnej pracovnej skupiny v záujme ochrany detí pred manipulátivnými svetonázorovými a spirituálnymi skupinami. V roku 2024 sa realizovali 2 stretnutia pracovnej skupiny.

GP SR

V spolupráci s NKS a Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky bol vytvorený leták s názvom „Podozrivé spoločenstvá“, ktorý bol distribuovaný do všetkých škôl.

Podľa informácií od Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves medzirezortná pracovná skupina spracovala materiál: „Nebezpečné spoločenstvá“ (aj v elektronickej forme), ktorý bol zasielaný školám, Centráam pre deti a rodiny a rôznym iným inštitúciám.

MK SR

Medzirezortná pracovná skupina v záujme ochrany detí pred manipulátivnými svetonázorovými a spirituálnymi skupinami sa aj v roku 2023 zamerala na zvyšovanie informovanosti a prepojenosti jednotlivých rezortov a odborníkov pri riešení problémov súvisiacich s prenikaním manipulátivných svetonázorových a spirituálnych skupín do sféry ochrany práv detí, ako aj na vytvorenie efektívnych informačných kanálov komunikácie tejto problematiky smerom k cieľovým skupinám.

V roku 2023 sa uskutočnili dve zasadnutia medzirezortnej pracovnej skupiny (17. januára 2023 a 25. októbra 2023). Na prvom zasadnutí sa členovia navzájom informovali o pozitívnych skúsenostiach z využívania letáku „Pozor, podozrivé spoločenstvá“ (ďalej len „leták“) v rámci ich rezortov v období od jeho zverejnenia v septembri 2022. V nadväznosti na predchádzajúce obdobie, v ktorom sa skupina prioritne zameriavala na distribúciu letáka, hlavným cieľom skupiny v roku 2023 bolo vytvorenie medzirezortnej spolupráce k vydaniu metodické príručky k práci s letákom. V priebehu roka 2023 v spolupráci Ministerstva kultúry SR, Národného osvetového centra a NKS (v rámci NP Podpora ochrany detí pred násilím, ktorého prijímateľom bolo ÚPSVR) bola spracovaná **metodicko-informačná príručka Ako rozpoznať bezpečné spoločenstvo v online a offline prostredí**¹² (ďalej len „metodika“), ktorej on-line verzia bola pripravená k zverejneniu ku koncu roka 2023.

Metodika podrobne rozpracováva jednotlivé varovné znaky rizikových spoločenstiev a ponúka priame preventívne techniky a aktivity najmä pre pracovníkov prvej línie, ktorí s deťmi a mládežou priamo pracujú. Je v nej rešpektovaná širokosť témy, vzťahuje sa na všetky druhy spoločenstiev, nielen na náboženské, ale aj svetonázorové. Ide o informačno-metodickú príručku, v ktorej čitateľ nájde sumár najvýznamnejších informácií a poznatkov nevyhnutných pre prax, a zároveň sumár aktivít na priamu preventívnu intervenciu, ako aj užitočnú literatúru na hlbšie samoštúdium. V závere je publikovaná sieť kontaktných miest a možnej profesionálnej pomoci. Je určená najmä na priamu preventívnu činnosť cielenú na deti staršieho školského veku a mládež.

V ďalšom období sa bude medzirezortná pracovná skupina popri distribúcii metodiky a organizovaní sprievodných vzdelávacích aktivít zameriavať na riešenie konkrétnych a aktuálnych problémov, ktoré členovia skupiny registrujú v súvislosti so zasahovaním manipulátivných spoločenstiev do sféry ochrany práv detí.

V roku 2024 skupina pokračovala vo svojej činnosti zameranej najmä na riešenie informačných a metodických nedostatkov pri definovaní varovných znakov rizikových spoločenstiev

¹² <https://www.culture.gov.sk/posobnost-ministerstva/cirkvi-a-nabozenske-spolocnosti/dokumenty>

penikajúcich do sféry ochrany práv detí. Uskutočnili dve zasadnutia (6. júna 2024 a 5. novembra 2024).

Na prvom zasadnutí bola členom skupiny prezentovaná tlačená verzia informačno-metodickej príručky „**Ako rozpoznať bezpečné spoločenstvo v online a offline prostredí**“¹³ (metodika), ktorú vydalo Národné osvetové centrum v spolupráci s cirkevným odborom MK SR v náklade 800 ks. Za súčinnosti členov skupiny budú v ďalšom období organizované vzdelávacie podujatia s pokrytím celého územia SR s cieľom predstaviť metodiku čo najširšiemu okruhu odborníkov, ktorí budú môcť odovzdať prvotné informácie a podať pomocnú ruku adresátom metodiky.

Skupina ďalej opakovane poukázala na nedostatky ohľadne poskytovania rôznych vedecky nepodložených preventívnych programov na školách, ako aj na objavujúce sa prípady laického psychologického poradenstva najmä v rámci letných festivalov. Riešeniu týchto problémov bolo venované druhé zasadnutie skupiny. Skupina požiadala v tejto súvislosti odborníkov a odborné inštitúcie (hlavného odborníka MZ SR pre medicínu drogových závislostí, Radu vlády SR pre protidrogovú politiku a VÚDPaP) o ich stanoviská k preventívnym protidrogovým programom. Podľa jednotného vyjadrenia oslovených odborníkov protidrogovú prevenciu ponúkanú osobami bez odborného vzdelania a neopierajúcu sa o odborné zistenia medicíny založenej na vedeckých dôkazoch nie je možné odporúčať, pretože takáto prevencia nie je efektívna a pre deti a mládež nie je bezpečná. Komunikáciu tohto stanoviska smerom k zodpovedným subjektom si skupina stanovila ako jednu zo svojich priorit do ďalšieho obdobia. Ohľadne laického poskytovania psychologického poradenstva sa skupina obrátila na Etickú komisiu pri MZ SR, v spolupráci s ktorou bude hľadať riešenia aj pre túto problematiku.

Skupina taktiež vzala na vedomie informáciu o pripravovanej online databáze preventívnych programov, ktorú MŠVVM SR plánuje vytvoriť v rámci NP Duševné zdravie a prevencia a sprístupniť verejnosti začiatkom roka 2025. Keďže ide o databázu, na ktorej absenciu členovia skupiny už dlhodobo poukazujú, v nasledujúcom období je skupina pripravená spolupracovať pri propagácii, ako aj pri naplňaní obsahu tejto databázy.

Ďalšie úlohy skupiny budú riešené priebežne podľa konkrétnych a aktuálnych problémov, ktoré členovia skupiny zaregistrujú v súvislosti so zasahovaním manipulatívnych spoločenstiev do sféry ochrany práv detí.

MZ SR

MZ SR je členom medzirezortnej pracovnej skupiny v záujme ochrany detí pred manipulatívnymi svetonázorovými a spirituálnymi skupinami a poskytuje súčinnosť podľa potreby.

Strategický cieľ č.2	
Diet'a ako súčasť spoločnosti	
Úloha 6	Podpora a rozvoj detského aktivizmu, zapájanie detí do rozhodovacích procesov (podpora detských fór a parlamentov, zapájanie detí do rozhodovania, participácia detí, deti budú mať možnosť vyjadriť sa vo veciach, ktoré sa ich týkajú, a ich názorom sa bude venovať náležitá pozornosť v súlade s ich vekom a vyspelosťou. Deťom sú k dispozícii úplné a zrozumiteľné informácie, rešpektujúce ich vek a rozumovú vyspelosť, o ich práve na slobodné vyjadrenie názoru, možnostiach využitia tohto práva v

¹³ <https://www.culture.gov.sk/wp-content/uploads/2022/05/AkoRozoznatBezpecneSpolocenstvo-FINALNA.pdf>

	rozhodovacích procesoch, o rozsahu ich účasti. V rámci spoločnosti sú šírené informácie o dôležitosť zapájania detí do rozhodovacích procesov a rešpektu k názoru dieťaťa.)	
	Gestor	NKS, MPSVR SR, MŠVVM SR
	Spolugestor	
	Spolupracujúce subjekty	KPD
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne

Úloha sa plní priebežne.

NKS

NKS v každom roku realizuje stretnutia „**Participácie detí**“, teda zapájanie detí do vecí, ktoré sa ich týkajú. Na týchto stretnutiach sa deti a subjekty ochrany detí pred násilím (PZ, prokuratúra, súdy, SPODaSK, samospráva, pediatri, atď.) v moderovaných diskusiách a sediac za spoločnými stolmi oboznáma s Dohovorom o právach dieťaťa a môžu sa vyjadrovať k porušovaniu práv detí, k tvorbe strategických materiálov, zrozumiteľných postupov napr. pri ošetrovaní dieťaťa, trestných a súdnych úkonoch. Participácia detí slúži na podporu detského aktivizmu a záujmu detí o verejné veci.

V roku 2024 boli 3 stretnutia „Participácia detí“ v Stropkove, Rožňave a Prievidzi, kde účastníci pomáhali NKS pri tvorbe materiálov k téme „Justícia priateľská a zrozumiteľná deťom,“ s cieľom zdôrazniť, že systém spravodlivosti má byť prispôsobený potrebám detí. Deti diskutovali o možnostiach nahlásovania násilia deťmi samotnými a o postupoch ktoré sú pre deti prijateľné. Celkovo sa zapojilo takmer 100 detí a vyše 30 dospelých - odborníkov pracujúcich v oblasti ochrany detí pred násilím. Ďalšia forma participácie detí bola v Bratislave na každoročnom podujatí Bubnovačka, kde sa deti oboznámili s jednotlivými povolaniami ktoré chránia deti pred násilím a pomohli „preložiť“ do detskej reči ich význam v trestnom konaní. Výstup bude spracovaný do materiálu, ktorý deťom objasní ako vyzerá trestné konanie – ak sú obeťami, svedkami alebo páchatel'mi násilí.

MPSVR SR

CDR má zákonnú povinnosť pripraviť v spolupráci s orgánom SPODaSK, a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, aj s dieťaťom, individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa, ktorého súčasť tvorí plán sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou, plán výchovnej práce s dieťaťom, hlavné úlohy psychologickéj alebo inej odbornej činnosti a plán ošetrovateľskej činnosti, ak si dieťa vyžaduje ošetrovateľskú starostlivosť. Tieto plány sú pravidelne prehodnocované aj za účasti dieťaťa a dieťa je podporované k tomu aby vyjadrovalo svoj názor ku všetkým záležitostiam, ktoré sa ho týkajú.

V dňoch 11. - 12.7.2024 ÚPSVaR v spolupráci s Fórom zamestnancov centier pre deti a rodiny zorganizovalo v Liptovskom Jáne odbornú konferenciu pre deti a mladých dospelých z 13 CDR. Počas konferencie odzneli prednášky k témam :

- obchodovanie s ľuďmi, ktorú odborne zastrešili zamestnanci Oddelenia koordinácie a programov prevencie kriminality Ministerstva vnútra SR,
- riziká pornografie a neplánované tehotenstvo formou prednášky a rôznych aktivít predstavilo občianske združenie Tlakový hrniec

- komunikáciu v krízových situáciách a prípravu na pracovný pohovor pútavou formou workshopov deťom a mladým dospelým priblížili lektorky Asociácie mediačných centier Slovenska.

Okrem odborných prednášok mali deti a mladí dospelí možnosť vyjadriť svoj názor k poskytovanej starostlivosti a podmienkam v CDR. Účastníci konferencie pozitívne vyhodnotili program a zároveň navrhli témy, ktorým by sa chceli venovať v budúcnosti. Podobné aktivity zamerané na podporu vyjadrenia názoru dieťaťa budú realizované aj v nasledujúcom období.

Koordinátori ODPN v roku 2024 spolupracovali s NKS na organizácii troch participácií s deťmi, na ktorých okrem dospelých zástupcov participujúcich subjektov prevažnou mierou participovali deti zo základných a stredných škôl. Tieto diskusie sa realizovali v októbri 2024 v Prievidzi, Rožňave a Stropkove. Koordinátori ODPN zapájajú do svojich aktivít aj deti, napríklad pri realizácii preventívnych a osvetových aktivít spoluprácou s detskými a študentskými parlamentami, peer-to-peer programami, organizovaním detských a študentských konferencií, napr. Detská konferencia "Nebud' nevšímavá/ý" - ku šikane, kyberšikane, internetovej bezpečnosti a duševnému zdraviu detí v Martine.

Strategický cieľ č. 3 Predchádzanie všetkým formám inštitucionálneho násilia

Strategický cieľ č.3		
Predchádzanie všetkým formám inštitucionálneho násilia		
Výzva 1	Zlepšenie postavenia a zvýšenie ochrany detských obetí a detských páchatel'ov v konaniach pred OČTK	
Úloha 1	Zlepšenie prístupu k justičnému systému a systému ochrany detí pred násilím deťom, legislatívne a nelegislatívne materiály (ktoré sa ich týkajú) zrozumiteľné pre deti (špecializované výsluchové miestnosti, edukačné a informačné materiály na oboznámenie sa s procesmi)	
	Gestor	NKS
	Spolugestor	MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVM SR, MV SR
	Spolupracujúce subjekty	GP SR, KPD
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne

Plní sa priebežne.

NKS

V roku 2024 boli 3 stretnutia „Participácia detí“ v Stropkove, Rožňave a Prievidzi, kde účastníci pomáhali NKS pri tvorbe materiálov k téme „Justícia priateľská a zrozumiteľná deťom,“ s cieľom zdôrazniť, že systém spravodlivosti má byť prispôsobený potrebám detí. Deti diskutovali o možnostiach nahlásovania násilia deťmi samotnými a o postupoch ktoré sú pre deti prijateľné. Celkovo sa zapojilo takmer 100 detí a vyše 30 dospelých - odborníkov pracujúcich v oblasti ochrany detí pred násilím. Ďalšia forma participácie detí bola v Bratislave na každoročnom podujatí Bubnovačka, kde sa deti oboznámili s jednotlivými povolaniami ktoré chránia deti pred násilím a pomohli „preložiť“ do detskej reči ich význam v trestnom

konaní. Výstup bude spracovaný do materiálu, ktorý deťom objasní ako vyzerá trestné konanie – ak sú obeťami, svedkami alebo páchatel'mi násillia.

GP SR

Krajská prokuratúra Bratislava považuje v tejto súvislosti za dôležité poukázať na nedostatočný počet špeciálnych výsluchových miestností v obvode Krajskej prokuratúry Bratislava, ktoré slúžia najmä na výsluchy obzvlášť zraniteľných obeť, t. j. aj deť. Špeciálne výsluchové miestnosti sú zriadené v obvodoch Okresnej prokuratúry Bratislava II, Okresnej prokuratúry Bratislava IV a Okresnej prokuratúry Malacky, ktoré sa využívajú na účely výkonu úkonov v trestnom konaní s maloletými poškodenými, resp. svedkami.

Okresná prokuratúra Bratislava I uviedla, že výsluchy deť sa realizujú vo výsluchovej miestnosti situovanej na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v Bratislave I, ktorá však nezodpovedá potrebám trestného konania, je zastaralá a jej technické vybavenie je nedostatočné.

Okresná prokuratúra Bratislava III a Okresná prokuratúra Pezinok využívajú na výsluchy deť špeciálnu výsluchovú miestnosť pre detské obeť zriadenú na Akadémii Policajného zboru v Bratislave s pozitívnymi skúsenosťami.

V obvode ostatných okresných prokuratúr v pôsobnosti Krajskej prokuratúry v Bratislave špeciálne výsluchové miestnosti zriadené doposiaľ neboli a výsluchy deť sa naďalej uskutočňujú v bežných výsluchových miestnostiach Policajného zboru, ktoré sú na tento účel extrémne nevhodné. Opakovane je potrebné poukázať na skutočnosť, že zriadenie dostatočného počtu špeciálnych výsluchových miestností je nesmierne dôležité pre vytvorenie pokojného, bezpečného a dôstojného prostredia na komunikáciu s maloletými obeťami, čo v konečnom dôsledku prispieva aj k vyššej kvalite trestného konania.

Na Okresnej prokuratúre Piešťany a na Okresnej prokuratúre Dunajská Streda sa nevyskytujú doposiaľ špecializované výsluchové miestnosti, preto sa výsluchy vykonávajú prevažne v kancelárii policajta.

V obvode Okresnej prokuratúry Senica a Okresnej prokuratúry Skalica bola zriadená špecializovaná výsluchová miestnosť, ktorá sa nachádza v budove odboru kriminálnej polície OR PZ v Senici. Táto výsluchová miestnosť je k dispozícii pre všetkých policajtom z celého Trnavského kraja.

Okresná prokuratúra Galanta využíva okrem zriadenej špecializovanej výsluchovej miestnosti na OR PZ v Galante a na Okresnom súde v Galante aj špecializovanú výsluchovú miestnosť nachádzajúcu sa na OR PZ v Nitre.

Okresná prokuratúra Piešťany napriek absencii zriadenia takejto špecializovanej výsluchovej miestnosti využíva špecializovanú výsluchovú miestnosť zriadenú na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru v Trnave.

V rámci obvodu Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline sa na niektorých OR PZ nachádzajú výsluchové miestnosti pre účely výkonu úkonov v trestnom konaní s maloletými poškodenými, resp. svedkami, ktorá je prispôsobená potrebám maloletých deť. V prípade, ak

sa na príslušnom Okresnom riaditeľstve Policajného zboru taká miestnosť nenachádza, výsluch sa realizuje v priestoroch zariadenia Náruč v Žiline.

V obvode Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici sú vo všetkých okresoch (okrem Okresnej prokuratúry Veľký Krtíš) realizované výsluchy maloletých v špeciálnych výsluchových miestnostiach zriadených priamo na OR PZ, prípadne v budovách súdov. Výsluchy maloletých tu vedú vyšetrovatelia, ktorí majú skúsenosti s výsluchom maloletých detí, za prítomnosti detských psychológov, ktorí dohliadajú na priebeh a psychický stav vypočúvaných osôb. Zároveň je na výsluchoch vždy prítomný zástupca orgánu SPODaSK. Týchto výsluchov sa zúčastňujú aj dozoroví prokurátori – špecialisti. Pokiaľ ide o Okresnú prokuratúru Veľký Krtíš, napriek nezriadenej špeciálnej výsluchovej miestnosti, sa výsluch dieťaťa realizuje len v prítomnosti vyšetrovateľa (povereného príslušníka Policajného zboru) a samotného dieťaťa. Ostatné subjekty trestného konania sa nachádzajú v inej miestnosti v budove, kde výsluch sledujú (prípadne do neho zasahujú elektronickou komunikáciou) prostredníctvom videokonferenčného zariadenia v súlade s ustanovením § 135 ods. 1 Trestného poriadku.

V obvode Okresnej prokuratúry Poprad nie je zriadená výsluchová miestnosť. Výsluchy maloletých obetí, resp. zraniteľných obetí vykonávajú v priestoroch Okresného úradu Poprad, kde táto výsluchová miestnosť bola otvorená v roku 2024 a je vybavená špecifickým technickým vybavením.

V obvode Okresnej prokuratúry Stará Ľubovňa, nebola doposiaľ vytvorená nová výsluchová miestnosť pre účely výkonu úkonov v trestnom konaní s maloletými poškodenými, resp. svedkami, hoci od roku 2019 je zo strany Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Starej Ľubovni v spolupráci s Centrom podpory Prešov vyvíjaná aktivita k tomu, aby na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v Starej Ľubovni takáto miestnosť zriadila. Okresná prokuratúra Stará Ľubovňa uviedla, že v prípade potreby vykonávania úkonov v trestnom konaní, sú tieto s maloletými realizované v miestnosti na prízemí Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Starej Ľubovni pri využití všetkých dostupných technických prostriedkov.

V obvode Okresnej prokuratúry Prešov bola v roku 2024 otvorená nová výsluchová miestnosť na OR PZ v Prešove, ktorá slúži pre potreby trestného konania.

Ostatné okresné prokuratúry (Bardejov, Kežmarok, Humenné, Vranov nad Topľou a Svidník) uviedli, že v ich obvode nie je zriadená žiadna špeciálna výsluchová miestnosť.

V rámci súčinnostných aktivít v oblasti prevencie a osvety v spolupráci s odborom kriminálnej polície OR PZ v Michalovciach, orgánom SPODaSK a koordinátorom ODPN a prokuratúrou sú poskytované informácie o existencii výsluchovej miestnosti, o jej možnostiach, určení a vybavení. Zároveň je táto informácia sprostredkúvaná aj v rámci multidisciplinárnych pracovných stretnutí, ktoré sú usporadúvané koordinátorom ODPN.

Výsluchovými miestnosťami orgány činné v trestnom konaní v obvode okresu Trebišov pre účely výkonu úkonov v trestnom konaní s maloletými poškodenými, resp. svedkami nedisponujú, teda doposiaľ neboli vytvorené. Pri výsluchu maloletých detí sa v prvom rade vyrieši otázka, či vôbec je vhodný takýto výsluch. Ak áno, berie sa zreteľ na to, či s prihliadnutím na vek a zrelosť dieťaťa bude vypočuté pred vznesením, alebo po vznesení obvinenia. Pokiaľ však ide o výsluch dieťaťa, ktorý je podstatným dôkazom, je snaha, aby bol vykonaný takýto výsluch až po vznesení obvinenia. V záujme súdnej objektivity hodnotenia dôkazov vykonaných v prípravnom konaní je výsluch uskutočňovaný zároveň pomocou

technických zariadení určených na vyhotovovanie zvukovo – obrazového záznamu za účasti psychológa, takáto miestnosť, avšak nedostatočne technicky vybavená, sa nachádza na OR PZ v Trebišove, jedná sa o prerobenú miestnosť z miestnosti využívanej na rekogníciu páchatel'ov.

Na OR PZ v Spišskej Novej Vsi je zriadená špeciálna výsluchová miestnosť, ktorá je vizuálne oddelená od osôb prítomných na realizovanom úkone a vypočúvanému dieťaťu je tak zabezpečená osobitná ochrana. Počas výsluchu je prítomný psychológ, ktorý prispieva jednak k správne mu vedeniu výsluchu a jednak k ochrane maloletého dieťaťa.

V obvode Okresnej prokuratúry Rožňava bola zriadená jedna výsluchová miestnosť na účely výsluchov maloletých poškodených a svedkov v trestnom konaní na Okresnom súde Rožňave a rovnako aj jedna výsluchová miestnosť na odbore kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Rožňave. Uvedené miestnosti sú vybavené kamerovým systémom s možnosťou kladenia otázok bezprostredne prostredníctvom textovej komunikácie s osobou, ktorá vedie výsluch. Zároveň sú miestnosti vybavené hračkami a zariadené spôsobom, ktoré vytvárajú dieťaťu príjemné prostredie.

MŠVVM SR

Poskytovanie súčinnosti pri výsluchoch maloletých detí na polícii (24 účasti psychológov VÚDPaP).

MS SR

V rokoch 2019-2024 realizovalo MS SR projekt „Zvyšovanie účinnosti súdnictva prostredníctvom ochrany/posilnenia postavenia obetí a zraniteľných strán“. Cieľom projektu bolo prispieť k zefektívneniu a skvalitneniu justičného systému v oblasti ochrany obetí trestných činov a maloletých v rámci rodinných právnych sporov. Preto boli na ôsmich súdoch (okresných súdoch v Galante, Spišskej Novej Vsi, Rožňave, Rimavskej Sobote, Zvolene, Bratislave II, Prešove a Krajského súdu v Prešove) zriadené špecializované miestnosti, ktoré sa majú primárne využívať na prácu s deťmi, je však možné ich využívanie v prípade všetkých obzvlášť zraniteľných obetí. Nie sú určené výlučne len na výsluchy v súdnom konaní, v zmysle usmernenia MS SR ich môžu využívať aj príslušníci Policajného zboru a Úrady práce sociálnych vecí a rodiny. Tieto miestnosti je možné využívať tak v prípade trestných konaní ako aj civilných konaní.

Projekt bol realizovaný v piatich samostatných aktivitách, pričom jedna z nich je priamo prepojená s obsahom tohto aktuálneho odborného materiálu. Prakticky má napomôcť skvalitneniu prístupu k deťom a zvýšiť citlivosť k potrebám maloletých detí v profesiách, ktoré z hľadiska prípravy na výkon činnosti nevyžadujú vzdelanie v sociálnej práci alebo psychológii, čo je charakteristické najmä pre sudcov a čiastočne pre mediátorov.

Výstupom z projektu bolo, okrem iného, vytvorenie rozličných odborných publikácií. V tejto súvislosti dávame do povedomia edukačný materiál, ktorý bol pripravený zo strany MS SR v priebehu roku 2024 s názvom: „Zvyšovanie poznatkov o výhodách prevencie opakovanej viktimizácie“. Predmetný materiál si kladie za cieľ komplexnejšie objasniť problematiku viktimizácie a výhody prevencie v tejto oblasti. Zameraný je osobitne pre sudcov a vyšších súdnych úradníkov. V úvodnej časti sa zameriava na základné pojmy z kriminologickej a právnej perspektívy, pričom adekvátnu pozornosť venuje zákonu o obetiach trestných činov. Neopomenul pritom ani jeho úskalia a odporúčenia pre aplikačnú prax. Ďalej sa venuje

teoretickým náležitostiam výsluchu maloletej osoby a obsahovo poukazuje na zrealizované časti projektu, ktorými sú špeciálne výsluchové miestnosti.

MV SR

V hodnotenom období bolo plnenie všetkých úloh riadne zabezpečené prostredníctvom participácie relevantných útvarov v pôsobnosti MV SR v rámci ich vecnej príslušnosti nasledovne:

OPK MV SR uvádza, že v hodnotenom období bola pomoc prostredníctvom IK poskytnutá v celkovom počte **18** klientom z radov detí v dôsledku skutočností nasvedčujúcich spáchanie priestupku, sexuálnych trestných činov, nebezpečného vyhrážania, vydierania, ublíženia na zdraví, trestného činu v online prostredí, trestného činu z nenávisti či v dôsledku domáceho násillia. Podnety týkajúce sa ohrozenia obetí z radov detí s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa, informačné kancelárie komunikujú v zmysle § 3 ods. 2 Trestného poriadku č. 301/2005 Z.z. s orgánmi činnými v trestnom konaní a orgánmi SPODaSK v zmysle § 7 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele.

ÚHCP P PZ - NJBPNM realizovala v rokoch 2019-2023 projekt Európskej únie z fondu pre vnútornú bezpečnosť pod názvom „Boj proti obchodovaniu s ľuďmi a aplikácia nástrojov na jeho predchádzanie“. Cieľom projektu bolo zefektívniť boj proti organizovanej a najmä cezhraničnej trestnej činnosti akou je obchodovanie s ľuďmi. K dosiahnutiu uvedeného cieľa a cestou projektu boli získané „nástroje“, ktoré uľahčujú, zefektívňujú a urýchľujú samotné vyšetrovanie tohto trestného činu a všetky činnosti s ním spojené. Jedným z nástrojov sú novovybudované ŠVM, ktoré slúžia od januára 2024 na vypočúvanie obetí trestného činu obchodovania s ľuďmi, medzi nimi aj detí. Uvedené ŠVM sú umiestnené v Bratislave v Devínskej Novej Vsi a v Humennom. Špecifikom týchto miestností je ich prispôsobenie na výsluch obzvlášť zraniteľných obetí, čím sa zabezpečilo právo obetí s osobitnou potrebou ochrany počas trestného konania, aby sa ich výsluch uskutočnil v priestoroch určených a prispôsobených na tento účel a zároveň bolo vytvorené vhodné prostredie k poskytnutiu výpovedí obetí, svedkov trestných činov obchodovania s ľuďmi, a to pomocou technických zariadení, tak ako je ustanovené v Trestnom poriadku v ustanovení § 134 a § 135. Zároveň je vybudovanie týchto miestností účinným opatrením na zabezpečenie splnenia práva na ochranu obetí pred druhotnou viktimizáciou, tak ako je uvedené v ustanovení § 8 ods. 2 Zákona o obetiach trestných činov. Ďalším dôležitým aspektom ŠVM je vznik technických opatrení na zabránenie vizuálneho a osobného kontaktu medzi obeťou a páchatelom, resp. ostatnými účastníkmi trestného konania počas procesných úkonov, čo napomáha pri vytváraní pozitívnej klímy a bezpečného prostredia.

OKP P PZ má v gescii realizáciu projektu „ŠVM pre detské obeť a ďalšie obzvlášť zraniteľné obeť trestných činov“ financovaného prostredníctvom Fondu pre vnútornú bezpečnosť ISF/AMIF, bolo zriadených celkovo **15** ŠVM. Tieto sú lokalizované v mestách Bratislava III – Akadémia PZ, Bratislava IV, Malacky, Trnava, Senica, Nitra, Nové Zámky, Bánovce nad Bebravou, Dolný Kubín, Banská Bystrica, Lučenec, Poprad, Prešov, Košice, Michalovce.

V rámci tohto projektu bolo realizované vzdelávanie pre vyšetrovateľov PZ a poverených príslušníkov PZ k práci s obzvlášť zraniteľnými obeťami, pričom vzdelávanie pokračuje v rámci udržateľnosti tohto projektu aj naďalej. Doposiaľ bolo vyškolených **449** policajtov.

Ďalej v rámci partnerského projektu „Zlepšenie ochrany práv obetí – posilnenie kapacít a postupov boja proti násilliu na ženách a domácejmu násilliu“ financovaného prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu (prijímateľ Inštitút pre výskum práce a rodiny) OKP P PZ zriadil **8** ŠVM. Tieto sú lokalizované v mestách Galanta, Topoľčany, Považská Bystrica, Martin, Čadca, Žiar nad Hronom, Spišská Nová Ves, Stropkov.

V rámci uvedeného projektu bolo realizované vzdelávanie vyšetrovateľov PZ špecializujúcich sa na vyšetrovanie trestnej činnosti súvisiacej s násillím na ženách, ich deťoch a domácim násillím, pričom vzdelávanie pokračuje v rámci udržateľnosti tohto projektu aj naďalej. Doposiaľ bolo vyškolených **138** vyšetrovateľov PZ.

Na základe projektu NJBPNM ÚHCP P PZ „Boj proti obchodovaniu s ľuďmi a aplikácia nástrojov na jej predchádzanie“ bolo z ISF/AMIF financované vybudovanie **2** ŠVM pre obeť obchodovania s ľuďmi. Tieto miestnosti sú umiestnené v Bratislave – Devínskej Novej Vsi a v Humennom.

A PZ – v hodnotenom období prebiehalo na A PZ vzdelávanie v kurze: „ŠVM pre detské obeť a ďalšie obzvlášť zraniteľné obeť trestných činov“. Kurz bol zameraný na získanie nových teoretických vedomostí a praktických zručností pri výsluchu a práci s detskými obeťami a ďalšími obzvlášť zraniteľnými obeťami trestných činov, s využitím na to zriadených. V rámci vzdelávania sa venuje pozornosť aj vybraným špecifikám v súvislosti s trestným činom sexuálneho zneužívania detí. Súčasťou kurzu bol nácvik modelovej situácie s reálnym nahrávaním a následným analyzovaním záznamu, zároveň absolventi získavajú v rámci odbornej prípravy vedomosti **ohľadom práce s metódou „demonštračné bábkky.“**

Strategický cieľ č.3		
Predchádzanie všetkým formám inštitucionálneho násillia		
Výzva 1	Zlepšenie postavenia a zvýšenie ochrany detských obeť a detských páchatel'ov v konaniach pred OČTK	
Úloha 2	Vybudovanie domov komplexnej pomoci (Barnahus) (komplexná pomoc pre dieťa pod jednou strechou)	
	Gestor	NKS
	Spolugestor	MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVM SR, MV SR
	Spolupracujúce subjekty	GP SR, KPD
	Predpokladaný termín plnenia	do roku 2025

Úloha sa priebežne plní.

NKS

NKS malo tlačovú konferenciu s p. štátnym tajomníkom Branislavom Ondrušom v júni 2024 k plánu výstavby Barnahusov -domov komplexnej pomoci pre deti ohrozené násillím. Hlavným cieľom Barnahusov je zaistiť, aby deti a dospievajúci, ktorí boli vystavení rôznym typom zneužívania a trestným činom, dostali primerané posúdenie, liečbu a podporu pod jednou

strechou.¹⁴ V roku 2024 bola vypracovaná architektonická štúdia pre budovanie Barnahus, vytipované lokality pre výstavbu a začal sa proces kúpy pozemkov. Na úrovni MPSVR SR prebiehajú pravidelné pracovné stretnutia. Zámer Národného projektu bol v roku 2024 vo fáze prípravy.

GP SR

Projekt vytvorenia domovov komplexnej pomoci deťom ohrozených násilím (tzv. Barnahus) sa javí ako vhodným prostriedkom pre zefektívnenie súčinnosti viacerých zainteresovaných subjektov. Vzhľadom na narastajúce množstvo a náročnosť špecifických prípadov násilia páchaného na deťoch by došlo k intenzívnejšej multidisciplinárnej iniciatíve a možnosti včasného odhaľovania páchanej trestnej činnosti ako aj skorého zahájenia tzv. uzdravovacieho procesu jej detských obetí. Včasnosť odhalenia trestnej činnosti páchanej na deťoch má popri zamedzení jeho ďalšieho pokračovania (na trestnom úseku prokuratúry napr. zaistením osoby v rámci inštitútu väzby, na netrestnom úseku prokuratúry napr. formou neodkladného opatrenia spočívajúceho v dočasnom zverení dieťaťa do starostlivosti inej fyzickej osoby alebo ústavu) význam predovšetkým v procese dokazovania, kedy sú u detských obetí vo vyššej miere zachované pamäťové stopy dôležité z hľadiska unesenia dôkazného bremena obžaloby. Tým skôr možno začať s intervenciou v rámci vyššie spomenutého zahájenia tzv. uzdravovacieho procesu.

Strategický cieľ č.3		
Predchádzanie všetkým formám inštitucionálneho násilia		
Výzva 2	Podpora práv detí a zlepšenie podmienok	
Úloha 1	Podpora práv detí so zdravotným znevýhodnením (v zmysle Dohovoru o právach dieťaťa)	
	Gestor	MPSVR SR
	Spolugestor	MZ SR, MS SR, MŠVVM SR, MV SR, MK SR, NKS
	Spolupracujúce subjekty	GP SR, KPD, KPOSZP
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne

Plní sa priebežne.

GP SR

Prokurátori v rámci svojej činnosti pracujú s Manuálom upravujúcim „Výpoved' dieťaťa predškolského a mladšieho školského veku pred štátnymi orgánmi“ vypracovaného VÚDPAPom v rámci Programu podpory a rozvoja multidisciplinárnej spolupráce v praxi. Uvedený Manuál obsahuje okrem iného odporúčania a postupy pri výsluchu detí so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami, vrátane detí so sluchovým alebo zrakovým postihnutím, detí s mentálnym postihnutím a autizmom, ako aj spôsoby vhodnej komunikácie s týmito deťmi na tému násilia, týrania alebo zneužívania.

Prokurátori všetkých prokuratúr v rámci výkonu dozoru dôsledne dbajú na dodržiavanie všetkých práv detí, vrátane detí so zdravotným znevýhodnením. V rámci výkonu svojich

¹⁴ Odkaz:

<https://www.facebook.com/detstvobeznasilia/posts/pfbid02KroC4yDDBtD14YzFR1dDFiNifKWfydzvn5J85Y956mDxM9scVyiYuMa5n5r6r6A4I>

právomocí v trestnej ako aj netrestnej oblasti dôrazne dbajú na dodržiavanie práv detí v zmysle Dohovoru o právach dieťaťa.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Martin vykonala v mesiaci marec 2024 dve prednášky na tému trestnoprávnej zodpovednosti detí a vysvetlila zrozumiteľným spôsobom prierez jednotlivých skutkových podstat trestných činov uvedených v osobitnej časti Trestného zákona ľuďom so špeciálnymi potrebami (ľudia s mentálnym postihnutím) medzi ktorými sa nachádzali aj osoby mladšie ako 18 rokov.

V okrese Liptovský Mikuláš je vytvorené Centrum sociálnych služieb ANIMA, v rámci ktorého bola zriadená organizačná zložka, poradenské centrum, ktoré poskytuje špecializované sociálne poradenstvo pre ženy zažívajúce násilie v párových vzťahoch a ich deti a osoby zažívajúce domáce násilie. V rámci tohto centra bola zriadená služba včasnej intervencie, čo je sociálna služba určená pre rodiny s deťmi so zaostávajúcim, oneskoreným alebo rizikovým psycho – motorickým vývinom alebo zdravotným postihnutím vo veku od 0 do 7 rokov. Podľa individuálnych potrieb každej rodiny podporujú dieťa pri jeho špecifických potrebách, podporujú zázemie dieťaťa, rodičov a blízke okolie rodiny a spoločne hľadajú možnosti pre zmysluplný život. Odbornou podporou rodiny v spolupráci s odborníkmi a začleňovaním rodiny do komunity, dosahujú zmiernenie dôsledkov zdravotného znevýhodnenia na život dieťaťa a zvyšujú kvalitu života rodiny ako celku. Okrem všeobecnej prevencie sa zo strany prokuratúry realizovala dňa 09.05.2024 prednáška pre deti v Dome Charitas sv. Kláry v Liptovskom Mikuláši osobitne zameraná na tému rasizmu a neznášanlivosti vrátane nenávistných prejavov na internete, ktorej sa zúčastnilo 7 detí.

MŠVVM SR

V školskom roku 2024/2025 rezort školstva zvýšil finančné prostriedky určené na pomoc a podporu deťom a žiakom a po novom sa pomoc a podpora bude poskytovať z väčšej časti z prostriedkov štátneho rozpočtu. Zvýšený je aj počet úväzkov pre podporné profesie. Pomoc bola doteraz financovaná primárne z európskych zdrojov. S prechodom na štátny rozpočet sa zvýšil aj počet úväzkov podporných profesií. V školskom roku 2023/2024 pôsobilo v školách na Slovensku 7 498 pedagogických asistentov, 1 357 členov školského podporného tímu a 335 pomocných vychovávateľov, resp. rodičovských asistentov. Od školského roka 2024/2025 v školách na Slovensku pôsobí 9 498 pedagogických asistentov, čo je nárast o dvetisíc úväzkov, 2 892 členov školského podporného tímu, čo je medziročný nárast o 1 535 úväzkov a 1 008 nepedagogických zamestnancov zabezpečujúcich sebaobslužné úkony, čo predstavuje nárast o 673 úväzkov. Pedagogickí asistenti majú kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní individualizácie vzdelávania a celkovej podpory najmä pre žiakov so špeciálnymi potrebami, a to priamo v triede počas vyučovania. Ich práca zahŕňa adaptáciu učebných postupov, poskytovanie podpory pri učení a pomoc pri prekonávaní rôznych prekážok, či už fyzických, psychických alebo emocionálnych.

MPSVR SR

V CDR, v ktorých sa vykonávajú opatrenia SPODaSK pobytovou formou, je deťom poskytovaná odborná pomoc a starostlivosť, vrátane poskytovania bývania, stravovania, obslužných činností, osobného vybavenia, úschovy cenných vecí a zabezpečenia zdravotnej starostlivosti ako aj plnenia si povinnej školskej dochádzky a prípravy na povolanie, aj s ohľadom na špecifické potreby detí.

V špecializovaných samostatných skupinách s ustanovenou špecializáciou je poskytovaná odborná starostlivosť deťom s poruchami správania; deťom s poruchou správania v dôsledku užívania alkoholu, drog alebo v dôsledku patologického hráčstva; deťom, ktoré vyžadujú zvýšenú starostlivosť z dôvodu, že boli týrané, sexuálne zneužívané alebo boli na nich spáchané trestné činy ohrozujúce ich priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin; maloletým bez sprievodu, ktorým je poskytovaná osobitná starostlivosť zohľadňujúca jazykové, kultúrne a náboženské odlišnosti; deti s duševnou poruchou; deťom s mentálnym, telesným, zmyslovým a kombinovaným postihnutím, ktorých zdravotný stav vyžaduje osobitnú starostlivosť.

CDR svoje činnosti stavajú na inkluzívnom prístupe, nakoľko sú schopné poskytovať starostlivosť v rôznych formách samostatne usporiadaných skupín a v profesionálnych náhradných rodinách vo vzťahu k potrebám detí (o.i. vzhľadom na vek, rozumové schopnosti, zdravotný stav alebo aj rôzne pridružené zdravotné znevýhodnenia), pričom sa pravidelne prehodnocuje aktuálna situácia dieťaťa tak, aby bol zohľadňovaný jeho najlepší záujem. Dlhodobou prioritou je deinštitucionalizácia náhradnej starostlivosti. V hodnotenom období bolo pripravených niekoľko legislatívnych a nelegislatívnych opatrení na zlepšenie starostlivosti deťom so zdravotným znevýhodnením umiestneným v CDR.

Za účelom podpory vytvárania vhodných priestorových podmienok bol v roku 2024 schválený Národný projekt „Život v komunite pre každé dieťa“, ktorého hlavnou aktivitou je podpora procesu deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti v CDR v zriaďovateľskej pôsobnosti ÚPSVaR. Cieľom aktivít tohto investičného projektu podporeného zo štrukturálnych fondov Európskej únie v rámci Programu Slovensko, je utváranie priestorových podmienok pre zlepšenie kvality života detí v zariadeniach - starostlivosť o deti sa výrazne posúva na komunitnú úroveň, kedy sú jednotlivé organizačné zložky centier integrované do širšieho sociálneho prostredia, čo pre deti predstavuje väčšie možnosti začlenenia do bežnej spoločnosti. Zároveň je v rámci projektu vytvorený priestor aj na zabezpečenie materiálneho vybavenia potrebného na podporu starostlivosti o deti so zdravotným znevýhodnením, či podporu starostlivosti o deti v profesionálnych náhradných rodinách.

Koordinátori ODPN v roku 2024 realizovali 169 multidisciplinárnych pracovných stretnutí so zástupcami participujúcich subjektov, témou niektorých bola aj podpora detí so zdravotným znevýhodnením.

MK SR

V roku 2024 podporilo MK SR pre cieľovú skupinu detí a mládeže so zdravotným postihnutím prostredníctvom dotačného programu Kultúra znevýhodnených skupín 62 projektov celkovou sumou 380 525 €.

BIBIANA – Medzinárodný dom umenia pre deti prihliada na potreby všetkých detí pri lektorských sprievodných a vzdelávacích programoch a workshopoch, napr.:

- **Zmysel to má aj bez zmyslov:** Putovná výstava v spolupráci s Medzinárodnou úniou pre detskú knihu IBBY. Detskí návštevníci sa hrovou formou dozvedia o živote svojich vrstovníkov so špeciálnymi potrebami. V roku 2024 bola výstava inštalovaná v Moravskom Lieskovom (ŽiTo v SÝPKE), Myjave (SNM-Múzeum Slovenských národných rád), Dunajskej Strede (Žitnoostrovská knižnica) a Galante (Galantská knižnica).
- **Noc s Andersenom v BIBIANE** (22. 3. 2024): BIBIANA sa pripojila k medzinárodnému podujatiu, ktoré prostredníctvom rozprávok podporuje záujem detí o čítanie. Program podujatia bol prispôbený aj deťom so stratou sluchu.

Slovenské národné múzeum – Historické múzeum v Bratislave vydalo v roku 2024 zaujímavú publikáciu s názvom **Rimania na dotyk. Dejiny, spoločnosť, kultúra**. Publikácia sa venuje dejinám, kultúre, spoločnosti a každodennému životu v Rímskej ríši. Samostatné kapitoly sa prostredníctvom najvýznamnejších lokalít venujú Rimanom na území dnešného Slovenska, ako aj dedičstvu Rímskej ríše pre súčasnú spoločnosť. Kniha je upravená potrebám nevidiacich a slabozrakých. Vychádza s použitím sýtlače – čiernotlače (v pravidlách jasnej tlače) a Braillovho písma. Texty podkapitol sú formou 49 audiozáznamov. Tie sú dostupné prostredníctvom QR kódov v knihe a na CD. Predmety ilustrujúce jednotlivé témy knižky sú nevidiacim a slabozrakým prezentované formou fotografií – výrezom v kontraste s bielym podkladom a sú prekryté dotykovým reliéfnym obrázkom. Unikátny projekt Slovenského národného múzea vznikol v spolupráci so Slovenskou knižnicou pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči.

Slovenské národné múzeum – Múzeum židovskej kultúry – Múzeum holokaustu v Seredi poskytuje odborný výklad po svojej stálej expozícii v slovenskom posunkovom jazyku. Nepočujúci návštevníci majú možnosť prehliadky múzea pomocou technológie QR kódov, cez ktoré sa spúšťajú videá s výkladom v slovenskom posunkovom jazyku.

Slovenské národné múzeum – Múzea v Martine spravuje viacero expozičných objektov, z nich prehliadka expozície v Múzeu slovenskej dediny je zabezpečená pre návštevníkov so zrakovým znevýhodnením možnosťou vnímania expozície hmatom. Expozícia „Príroda Turca“ v Múzeu Andreja Kmeťa je prostredníctvom audiokomentárov prístupná pre návštevníkov so zrakovým znevýhodnením a prostredníctvom digitálnych obrazoviek pre návštevníkov so sluchovým znevýhodnením. Expozícia Múzea Martina Benku je čiastočne prístupná bezbariérov. Prostredníctvom audiokomentára a dvoch taktilných replík Benkových diel, ktoré je možné vnímať hmatom, je prístupná pre návštevníkov so zrakovým znevýhodnením, pre návštevníkov so sluchovým znevýhodnením je dostupná dotyková digitálna obrazovka s množstvom rozširujúcich informácií o živote a diele Martina Benku.

Slovenský ľudový umelecký kolektív má v repertoári predstavenie pre detského diváka **Gašparko**, ktoré je možné uvádzať aj s tlmočením do slovenského posunkového jazyka.

Slovenský filmový ústav realizuje filmové projekcie pre deti so zdravotným postihnutím prostredníctvom projektov:

- **Inkluzívne kino pre deti:**¹⁵ senzoricky prispôsobených premietaní pre deti s poruchou autistického spektra a ADHD
- **Kino bez bariér:**¹⁶ sprístupnenie filmového zážitku pre všetkých – projekcie sú prístupné aj pre ľudí so zrakovým či sluchovým znevýhodnením a ľudí v seniorskom veku; filmy sú vybavené deskriptívnymi titulkami a audiokomentármi, pričom všetky sprievodné podujatia sú tlmočené do slovenského posunkového jazyka.

MZ SR

Vláda Slovenskej republiky dňa 21. augusta 2024 schválila nový **Národný program duševného zdravia a Akčný plán Národného programu duševného zdravia na roky 2024-2030**. Tento strategický program sa zameriava na rozvoj systému starostlivosti o duševné

¹⁵ <https://www.kino-lumiere.sk/klient-863/kino-241/stranka-12821>

¹⁶ <https://www.kino-lumiere.sk/klient-863/kino-241/stranka-8722/informacia-18697>

zdravie na Slovensku. MZ SR spolupracuje v rámci Akčného plánu Národného programu duševného zdravia na roky 2024-2030 na viacerých úlohách. MZ SR je v Akčnom pláne gestorom 27 úloh a spolugestorom 4 úloh. MZ SR vypracovalo Informáciu o priebežnom plnení úloh vyplývajúcich z Akčného plánu Národného programu duševného zdravia na roky 2024 – 2030 na základe úlohy B.2. z uznesenia vlády SR č. 482 z 21. augusta 2024. Vypracovaniu tohto materiálu predchádzalo plnenie úlohy B.1. z uznesenia vlády SR č. 482 z 21. augusta 2024, na základe ktorého príslušné rezorty predložili ministrovi zdravotníctva informáciu o priebežnom plnení úloh vyplývajúcich z Akčného plánu. Táto informácia obsahuje odpočet plnenia konkrétnych úloh so stavom k 31.12.2024, prípadne aktualizáciu aj za aktivity uskutočnené v roku 2025.

Úloha: A1.2: Zabezpečiť strategický rámec podporujúcej starostlivosti o raný detský vývin ako systém komplexnej a integrovanej podpory zdravia a well-beingu pre všetky rodiny s deťmi raného veku.

MZ SR v partnerstve s UNICEF a s FOND prof. K. Matulaya n. f. vďaka programu „**Posilnenie a rozšírenie starostlivosti o raný detský vývin na Slovensku, vrátane detí odídencom z Ukrajiny**“ v rámci univerzálného preventívneho programu pre všeobecnú ambulantnú zdravotnú starostlivosť „Zdravie dieťaťa“ vytvorili: ukrajinskú verziu elektronických skrínigov S-PMV a M-CHAT, zverejnené na webovom portáli: www.zdraviedietata.sk; otázky skrínigu S-PMV krátkymi videami na zvýšenie názornosti a porozumenia rodičmi v oboch jazykových verziách; odosielanie skrínigových dotazníkov vyplnených rodičmi v ukrajinskom jazyku na e-mailové adresy pediatrov zabezpečené v oboch jazykoch; príručku v ukrajinskom jazyku pre administráciu skrínigových metód zverejnenú v rámci štandardného postupu MZ SR „Štandard vyšetrení psychomotorického vývinu detí pri 2.-11. preventívnej prehliadke v primárnej starostlivosti - 1. revízia“ na stránke MZ SR, v prílohe 1.1: <https://www.health.gov.sk/?Prilohy-primarna-pediatrica>; možnosť písať otázky rodičov a dostať odpoveď aj v ukrajinskom jazyku cez kontaktný formulár pre prípad akýchkoľvek nejasností pri používaní webového portálu Zdravie dieťaťa: <https://www.zdraviedietata.sk/kontakt>; databázu na získavanie disagregovaných dát v rámci webového portálu Zdravie dieťaťa.

V marci 2024 vzniklo „**Virtuálne centrum zdravie dieťaťa MKF (tzv. medzinárodná klasifikácia funkčnej schopnosti, dizability a zdravia)**“ dostupné na: <https://mkf.online/>, ktoré zahŕňa prehľad MKF kódov so zameraním na telesné funkcie, stavbu tela, aktivity a účasť a faktory životného prostredia.

Spustenie **aplikácie Bebbó** v slovenskej verzii prebehlo v máji 2024. Prelinkovanie Bebbó sa nachádza na lište webového portálu www.zdraviedietata.sk. Na stránke Bebbó, časť náplň preventívnych prehliadok, sú uvedené podrobné informácie pre rodičov, a to najmä, že vyplnením dotazníka o psychomotorickom vývine na stránke <https://zdraviedietata.sk> alebo inou dohodnutou formou, nielenže poskytnú svojmu pediatrovi odpovede na štandardizované otázky, ale ich to prinúti zamyslieť sa nad pokrokom ich dieťaťa.

V Databáze vybraných vývinových ukazovateľov FOND Prof. K. Matulaya neziskový fond je doteraz uložených 283 657 rodičovských dotazníkov. Podľa Štatistického úradu sa v r. 2023 narodilo v SR 48 600 detí. Rodičovské dotazníky S-PMV v tom roku vyplnilo pre deti vo veku do 1 mes. 6 718 rodičov, z čoho vychádza odhad reprezentatívnosti údajov v Databáze: 13,8%. Pri elektronickej verzii spolupracuje už 36% pediatrov vzhľadom k všetkým poskytovateľom zdravotnej starostlivosti pre deti a dorast.

Úloha: A3.1 Zmapovať sieť poskytovateľov ďalšej starostlivosti o identifikované deti raného veku s rizikom vývinových problémov v zdravotníctve, školstve, poradenstve, sociálnej pomoci a neziskové organizácie

MZ SR spolupracuje na realizácii **Akčného plánu na roky 2023-2025 k Národnej stratégii rozvoja koordinovaných služieb včasnej intervencie a ranej starostlivosti 2022-2030**, ktorý bol schválený vládou SR uznesením č. 244/2023 dňa 24. 05. 2023 dostupný na: <https://www.employment.gov.sk/files/sk/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/vcasna-intervencia-rana-starostlivost/akcny-plan-roky-2023-2025.pdf>. Ako súčasť plnenia opatrení a úloh k predmetnej stratégii, bol vypracovaný materiál „Cesta dieťaťa v ranom veku“. Tento dokument poskytuje rámcové informácie o intervenciách v systéme podpory a pomoci, ktoré sú poskytované dieťaťu a jeho rodine. Cesta dieťaťa v ranom veku má slúžiť aj ako podkladový materiál k iným metodickým materiálom v oblasti ranej starostlivosti o dieťa. Cesta dieťaťa v ranom veku bola schválená ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny a je dostupná na: <https://www.employment.gov.sk/files/sk/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/vcasna-intervencia-rana-starostlivost/cesta-dietata-ranom-veku-december-2023.pdf>.

MZ SR plánuje pripraviť zámer NP „**Priprava systémového modelu komplexnej starostlivosti o raný detský vývin**“. Systémový model komplexnej multidisciplinárnej starostlivosti o raný detský vývin, s nadrezortným prístupom a s mechanizmom prechodu od osvetu, podpory, prevencie, identifikácie, diagnostiky, rehabilitácie/habilitácie a psychosociálnej podpory, je založený na funkčných potrebách dieťaťa, a to podľa Medzinárodnej klasifikácie funkčnej schopnosti, dizability a zdravia Svetovej zdravotníckej organizácie. Tento model starostlivosti je založený na základnom práve dieťaťa na maximálne možný rozvoj svojho vývinového potenciálu a zohľadňuje bio-psycho-sociálne podmienky zdravia v súlade s Rezolúciou a Akčným plánom OSN pre Behaviorálne a kultúrne vhlady /Behavioural and Cultural Insights – BCI v rámci Európskeho pracovného programu - EPW 2020–2025.

Uznesením vlády SR č. 109 zo dňa 24. februára 2021 bol schválený **Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030**. Medzi opatrenia, ktoré splnilo MZ SR patrí:

- Podpora poskytovania perinatálnej zdravotnej starostlivosti. S cieľom zabezpečiť systematické preverovanie a hodnotenie dodržiavania štandardného postupu (Štandardný postup na výkon prevencie: Starostlivosť o matku a novorodenca podľa zásad **Baby-friendly Hospital Initiative (BFHI)** – podpora vzťahovej väzby a laktácie) v oblasti gynekológie a pôrodnictva pri dodržiavaní zásad Baby-friendly Hospital

Initiative (BFHI) predložilo MZ SR Komisii pri Monitorovacom výbore pre Program Slovensko 2021 – 2027 pre Cieľ 4 (Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv) politiky súdržnosti EÚ Zámer národného projektu „Podpora vzdelávania zdravotníckych pracovníkov v podpore dojčenia a vzťahovej väzby a vykonávanie klinických auditov v oblasti Baby friendly hospital initiative (BFHI)“, ktorý predmetná komisia schválila dňa 09. 11. 2023. V rámci Národného projektu BFHI sa začali vykonávať klinické audity na gynekologicko-pôrodných oddeleniach nemocníc v SR od novembra 2024.

- MZ SR v roku 2024 pripravilo **návrh novely zákona č. 577/2004 Z. z o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov**, v ktorom uvedie zoznam diagnóz, pri ktorých má poistenec nárok na zubno-lekárské ošetrovanie v celkovej anestézii, s plne alebo čiastočne uhrádzanými zubno-lekárskymi výkonmi zo zdrojov verejného zdravotného poistenia, a to aj v prípade, ak takýto poistenec neabsolvoval v predchádzajúcom kalendárnom roku preventívnu zubno-lekársku prehliadku.
- MZ SR na požiadanie pacientskych organizácií raz ročne organizuje spoločné konzultačné stretnutie predstaviteľov MZ SR, zdravotných poisťovní, distribútorov a predstaviteľov organizácií osôb so zdravotným postihnutím a patientskych organizácií s cieľom analyzovať návrhy zástupcov pacientov na reálne riešenia aktuálnych problémov úhradovej politiky.
- MZ SR priebežne poskytuje osobám so zdravotným postihnutím rovnaký rozsah, kvalitu a štandard bezplatnej alebo cenovo dostupnej zdravotnej starostlivosti, ktoré sa poskytujú ostatným osobám, a to aj v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a v oblasti verejného zdravia určených pre celú populáciu.
- **Novela zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov** v znení neskorších predpisov - dieťa má pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti právo na prítomnosť zákonného zástupcu alebo iných blízkych osôb definovaných v zákone. Účinné je to od 1.9.2025.

Strategický cieľ č.3		
Predchádzanie všetkým formám inštitucionálneho násillia		
Výzva 2	Podpora práv detí a zlepšenie podmienok	
Úloha 2	Podpora práv detí, ktoré sú príslušníkmi menších alebo inak znevýhodnených skupín, a/alebo detí ohrozených zanedbávaním v dôsledku generačnej chudoby (v zmysle Dohovoru o právach dieťaťa)	
	Gestor	MZ SR, MPSVR SR, MŠVVM SR,
	Spolugestor	MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVM SR, MV SR, MK SR, NKS
	Spolupracujúce subjekty	GP SR, KPD
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne

Úloha sa plní priebežne.

NKS

NKS v roku 2024 pracovala na riešení systematického nedostatku identifikovaného koordinátorkou ODPN pre územný obvod koordinácie Nitra, ktorý sa týkal nedostatočnej ochrany neplnoletých ukrajinských občanov študujúcich na vysokých školách v SR. NKS v spolupráci s koordinátorom ODPN, s ÚHCP P PZ, MS SR, MŠVVM SR a Úradom komisára pre deti pripravovalo text a MŠVVM SR k prijímaciemu konaniu, jazykovej príprave, zápisu na štúdium, uzavretiu ubytovacej zmluvy, systému tútorstva, zdravotnému poisteniu a zdravotnej starostlivosti zahraničných študentov na slovenských vysokých školách s cieľom ochrániť maloletých ukrajinskej národnosti študujúcich na VŠ v SR. Usmernenie vyjde v roku 2025.

Na Slovensku sa podľa údajov MŠVVM SR sa k 31. októbru 2024 nachádza na vysokých školách 3453 neplnoletých ukrajinských študentov, keďže stredná škola sa na Ukrajine končí v 16. až 17.roku života. Títo študenti sú na území Slovenskej republiky zväčša bez svojich zákonných zástupcov. V medzirezortnej spolupráci bolo identifikované, že neplnoletí ukrajinskí vysokoškolskí študenti nemajú plnú spôsobilosť na právne úkony a majú byť napríklad pri zápise a pri uzatvorení zmluvy o ubytovaní zastúpení zákonným zástupcom alebo osobou splnomocnenou zákonným zástupcom a sú v mnohých ohľadoch zraniteľní. Zvýšil sa počet incidentov, kedy sa odborné subjekty stretávajú s nemožnosťou kontaktovať zákonného zástupcu týchto detí, keďže nie sú na území Slovenskej republiky alebo splnomocnených zástupcov zákonných zástupcov, keďže vysoké školy nemajú zákonnú povinnosť viesť ich zoznam (napr. 17-ročný zahraničný študent - dieťaťa pod vplyvom alkoholu a nie je zrejmé kam ho zveriť).

GP SR

Okresné prokuratúry v obvode pôsobnosti Krajskej prokuratúry Bratislava sa nestretávajú s maloletými príslušníkmi menšín, znevýhodnených skupín či rodín ohrozených generačnou chudobou tak často, ako je tomu v iných krajocho a okresoch, prevažne na južnom, strednom alebo východnom Slovensku. V prípade etnických menšín, príp. cudzincov, je štandardná komunikácia s maloletým v jazyku, ktorému rozumie. Vždy sa pritom v konaní dbá na to, aby bolo akékoľvek znevýhodnenie maloletých eliminované natoľko, že im bude zabezpečený priestor na plnú a bezproblémovú realizáciu ich práv.

Prokurátori všetkých prokuratúr v obvode pôsobnosti Krajskej prokuratúry v Nitre v rámci výkonu dozoru dôsledne dbali o dodržiavanie všetkých práv detí, vrátane detí ktoré boli príslušníkmi menšín alebo inak znevýhodnených skupín, a/alebo detí ohrozených zanedbávaním v dôsledku generačnej chudoby.

Prokurátori v pôsobnosti Krajskej prokuratúry Žilina v rámci výkonu svojich právomocí v trestnej ako aj netrestnej oblasti dôrazne dbali na dodržiavanie práv detí v zmysle Dohovoru o právach dieťaťa vrátane detí, ktoré sú členmi menšín resp. sú inak znevýhodňované alebo ohrozované zanedbávaním v dôsledku generačnej chudoby. Skupinám detí so zdravotným znevýhodnením sa venovali viaceré subjekty v rámci multidisciplinárnej pracovnej skupiny facilitovanej koordinátormi ODPN, pričom každá z nich mala svoj okruh činností, systém

pomoci a podpory týmto skupinám, a tieto subjekty navzájom spolupracovali na riešení vzniknutých problémov.

MŠVVM SR

MŠVVM SR vyhlásilo novú výzvu pre národný projekt s názvom „Príležitosť pre všetkých“. Cieľom projektu je odstrániť segregáciu vo vzdelávaní a priniesť pozitívne zmeny pre deti a žiakov z marginalizovaných rómskych komunit. Projekt sa zameriava na pilotné overenie inovatívnych riešení, ktoré majú zabrániť segregácii vo vzdelávaní, ako je definovaná v školskom zákone (zákon č. 245/2008 Z. z.). Kľúčovou súčasťou projektu je príprava a realizácia lokálnych desegregačných iniciatív, ktoré budú slúžiť ako základ na vytvorenie systémového a udržateľného procesu desegregácie. Tento proces má podporiť vznik plne inkluzívnych škôl, kde budú mať všetci žiaci rovnaké šance na úspech. Projekt ESO 4.6 má za cieľ podporovať rovný prístup ku kvalitnému a inkluzívnemu vzdelávaniu pre všetkých, najmä pre znevýhodnené skupiny. Tento cieľ zahŕňa podporu úspešného ukončenia vzdelávania na všetkých úrovniach, od raného detstva až po terciárne vzdelávanie a vzdelávanie dospelých. Súčasťou je aj uľahčenie vzdelávacej mobility a zlepšenie prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím. Národný projekt sa zameria na identifikáciu a riešenie príčin segregácie v rôznych lokalitách. Riešenia budú prispôbované podľa miestnych potrieb a podmienok, pričom kľúčovým prvkom bude participatívny prístup, zapájanie komunit a miestnych aktérov do procesu.

Nositelom projektu je MŠVVM. Projekt sa bude realizovať z PSK - Priorita: 4P2 Kvalitné a inkluzívne vzdelávanie, s celkovou indikatívnou alokáciou 6 902 780,64 EUR.

MŠVVM SR spustilo výzvu pre národný projekt s názvom: „Vytvorenie a overenie systému včasného varovania pred predčasným ukončením školskej dochádzky a adresnej podpory žiakov v systéme poradenstva a prevencie (NP PUŠD)“. Tento nástroj umožní školám a ministerstvu identifikovať žiakov v riziku a ponúknuť im konkrétnu pomoc. Predčasné ukončenie školskej dochádzky (PUŠD) je vážnym problémom, ktorý postihuje tisíce žiakov ročne. Žiaci, ktorí školu opustia skôr, než získajú výučný list alebo maturitu, majú značné ťažkosti s uplatnením na pracovnom trhu, pričom ich miera nezamestnanosti dosahuje takmer 80 percent. Navyše, štát prichádza ročne o odhadom 50 miliónov eur, čo predstavuje aj záťaž pre verejné financie. Cieľom nového národného projektu je vytvoriť a otestovať inovatívny systém včasného varovania pred PUŠD. Tento nástroj umožní školám a ministerstvu identifikovať žiakov v riziku a ponúknuť im konkrétnu pomoc. Včasnou identifikáciou a intervenciami sa môže výrazne znížiť počet žiakov, ktorí predčasne ukončia školskú dochádzku. Projekt bude prebiehať štyri roky a je rozdelený do štyroch fáz. Prvá fáza sa zameria na hĺbkové skúmanie príčin predčasného ukončenia školskej dochádzky. Na základe získaných dát a zahraničných skúseností bude v druhej fáze vyvinutá slovenská verzia systému včasného varovania, ktorá sa následne overí na dvoch desiatkach pilotných škôl. Počas pilotnej fázy budú tzv. oblastní koordinátori úzko spolupracovať s triednymi učiteľmi a členmi školských podporných tímov, aby poskytl žiakom v riziku PUŠD cieleňú podporu. Na základe dvojročných terénnych skúseností budú vypracované praktické metodiky a analytické materiály, ktoré budú slúžiť na plošné zavedenie systému. V záverečnej fáze sa bude klásť dôraz na vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov, ktorí budú vyškolení na praktické využitie systému včasného varovania a podporných opatrení. K školskému roku 2028/2029 bude systém pripravený na implementáciu

na všetkých základných a stredných školách na Slovensku.

Na projekt je alokovaných 7 672 788,20 EUR, pričom ho zastrešuje VÚDPAP. Realizácia projektu je podporená z PSK – Priorita: 4P4 Záruka pre mladých. Tento projekt predstavuje významný krok smerom k zabezpečeniu lepšej budúcnosti pre slovenských žiakov a celú spoločnosť. Včasným zásahom a podporou pre tých, ktorí to najviac potrebujú, môže štát zlepšiť šance mladých ľudí na úspech a zároveň ušetriť značné finančné prostriedky.

MPSVR SR

Koordinátori ochrany detí pred násilím v roku 2024 realizovali 169 multidisciplinárnych pracovných stretnutí so zástupcami participujúcich subjektov, mnohé z nich boli zamerané aj na témy týkajúce sa podpory práv detí z marginalizovaných rómskych komunít, odíedencov z Ukrajiny, ohrozených v dôsledku generačnej chudoby.

MK SR

Prostredníctvom Fondu na podporu kultúry národnostných menšín v rámci dotačného podprogramu 1.4 Výchovno-vzdelávacie aktivity pre deti, mládež alebo dospelých v oblasti práv národnostných menšín bolo v roku 2024 podporených 7 projektov celkovou sumou 45 806 €.

Zámerom podprogramu je podpora vzdelávania žiakov základných škôl, študentov stredných a vysokých škôl a dospelých v oblasti práv národnostných menšín zameraného na osvojenie si vedomostí a zručností vedúcich k ich aktívnemu uplatňovaniu v každodennom živote a rozvoju kritického myslenia v tejto oblasti.

MK SR v rámci dotačného programu Kultúra znevýhodnených skupín podporilo v roku 2024 4 projekty pre cieľovú skupinu detí a mládeže z marginalizovaných rómskych komunít celkovou sumou 11 800 €.

Slovenské národné múzeum – Archeologické múzeum v Bratislave pravidelne navštevujú deti z Diagnostického centra v Bratislave. V roku 2024 pre nich múzeum pripravilo špeciálny program na tému Záhadný Egypt a egyptské hieroglyfy spojený s tvorivými dielňami.

Slovenské technické múzeum v Košiciach realizovalo v roku 2024 edukačný program pre deti z Užhorodu vo Vedecko-technickom centre (január 2024), edukačný program pre Rehabilitačné centrum v Košiciach v planetáriu (január 2024), edukačný program v planetáriu pre deti z Ligy za duševné zdravie so sídlom v Košiciach (marec 2024), edukačný program v planetáriu pre deti z Arcidiecéznej charity (marec 2024) a interaktívny program pre deti z ukrajinského Užhorodu Šifry a hlavolamy pre deti z Ukrajiny (november 2024).

Slovenské národné divadlo v rámci programu **Divadlo pre všetky deti** poskytlo možnosť účasti na predstaveniach deťom v spolupráci s Krízovým strediskom DÚHA, ako aj Reedukačným centrom z Veľkých Levár, v ktorých sa edukujú aj deti, ktoré boli vystavené násiliu. Rovnako sa programu celoročne zúčastňujú deti z centier pre deti a rodiny z Novej Bane, Kolárova, Bratislavy, Bernoláкова, Trnavy, Považskej Bystrice a pod. Obdobne sa divadelných predstavení zúčastnili tzv. jednorodičia (osamelí, ovdovelí, prípadne takí, ktorí so svojimi deťmi odišli od násilných partnerov) a zúčastnili sa troch špeciálnych večerov pre jednorodičov (18. 5. 2024 – Aida; 25. 5. 2024 – Fashion Baller'24; 15. 6. 2024 – Giselle).

Štátna vedecká knižnica v Prešove zrealizovala výstavu obrazov Jozefa Feča pod názvom **Holokaust Rómov v diele Eleny Lackovej**, ktorú si mohli návštevníci pozrieť, napr. v Prešove, Starej Ľubovni, Svidníku alebo v Bardejove.

Štátny komorný orchester Žilina vytvoril koncertné cykly špeciálne určené deťom využívajúc nové technológie, videoprojekciu, elektronické médiá a nové formy práce s publikom, pri tvorbe ktorých spolupracovali viaceré subjekty, o. i. ZUŠ, MŠ, ZŠ, SŠ, Krajské osvetové stredisko v Žiline, Centrum sociálnych služieb LÚČ, Regionálne centrum autistov v Žiline, viaceré CDR (Necpaly, Rajecká Šuja, Lipovec, Klokočov, Bytča), OZ Detská misia atď.). V roku 2024 sa v Dome umenia Fatra uskutočnilo spolu 20 koncertov pre deti a mládež.

MZ SR

Od 1. januára 2023 MZ SR upravuje pre deti a adolescentov od narodenia do 18 rokov + 364 dní, ktorí majú poskytnuté dočasné útočisko v súvislosti s prebiehajúcim ozbrojeným konfliktom na Ukrajine, rozsah zdravotnej starostlivosti a to tak, ako je uvedené v **§ 2, §3 a §7 zákona č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov** (ďalej len „zákon č. 577/2004 Z. z.“). Určenie rozsahu potrebnej zdravotnej starostlivosti pre osoby s poskytnutým dočasným útočiskom a pre tranzitujúce osoby prichádzajúce z Ukrajiny z dôvodu vojnového konfliktu, ktoré nepožiadali o žiadnu ochranu je dostupné na stránke: [Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky](https://www.mpsr.sk/ministerstvo-zdravotnictva-slovenskej-republiky).

MZ SR spolupracuje na realizácii **Akčného plánu na roky 2023-2025 k Národnej stratégii rozvoja koordinovaných služieb včasnej intervencie a ranej starostlivosti 2022-2030**, ktorý bol schválený vládou SR uznesením č. 244/2023 dňa 24. 05. 2023 dostupný na: <https://www.employment.gov.sk/files/sk/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/vcasna-intervencia-rana-starostlivost/akcny-plan-roky-2023-2025.pdf>. Cieľom akčného plánu je zabezpečenie realizácie konkrétnych opatrení na posilnenie udržateľnosti a rozvoja dostupnej infraštruktúry služieb včasnej intervencie a ranej starostlivosti a vytváranie podmienok na vznik nových služieb reagujúcich na spoločenskú potrebu. Navrhované opatrenia na zabezpečenie realizácie cieľov stratégie sú v súlade s Dohovorom o právach dieťaťa, ako aj s Dohovorom o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorými sa pozornosť upriamuje najmä na najzraniteľnejšie skupiny detí a ich rodiny, ktorými sú deti s potrebou pomoci pri plnom rozvoji vývinového potenciálu, vrátane detí so zdravotným postihnutím, ako aj podporu detí, ktoré sú v nepriaznivom sociálnom prostredí a ich rodinám.

MZ SR v septembri 2024 predložilo **návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 577/2004 Z. z.**, ktorého cieľom je skvalitnenie zdravotnej starostlivosti poskytovanej v rozsahu ošetrovateľskej praxe dieťaťa s potrebou ošetrovateľskej starostlivosti, najmä dieťaťa so zdravotným postihnutím a dieťaťa zo sociálne slabého prostredia, po prepustení z ústavného zdravotníckeho zariadenia do domáceho prostredia alebo iného prirodzeného prostredia. Cieľom návrhu zákona je na základe verejného zdravotného poistenia poskytovať dieťaťu v domácom prostredí ošetrovateľské výkony agentúrou domácej ošetrovateľskej starostlivosti. Na základe verejného zdravotného poistenia sa plne uhrádza aj zdravotná starostlivosť v

rozsahu ošetrovateľskej praxe poskytovanej sestrou, ktorá poskytuje špecializovanú ošetrovateľskú starostlivosť v špecializačnom odbore ošetrovateľská starostlivosť v pediatrii alebo v špecializačnom odbore intenzívna ošetrovateľská starostlivosť v neonatológii alebo v špecializačnom odbore intenzívna ošetrovateľská starostlivosť v pediatrii alebo sestrou s pokročilou praxou podľa osobitného predpisu na neonatologickom pracovisku ústavnej zdravotnej starostlivosti alebo pediatrickom oddelení ústavnej zdravotnej starostlivosti alebo v špecializačnom odbore ošetrovateľská starostlivosť v komunite, v domácom prostredí alebo v inom prirodzenom prostredí v súvislosti so zdravotnou starostlivosťou v rozsahu najviac štyri návštevy dieťaťa s potrebou poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti počas šiestich týždňov po prepustení z ústavnej zdravotnej starostlivosti. Ďalej je zámerom návrhu zákona odbremeniť pracoviská ústavných zdravotníckych zariadení od dodatočných konzultácií poskytovaných zákonným zástupcom po prepustení dieťaťa do domáceho prostredia alebo iného prirodzeného prostredia dieťaťa, odľahčiť ambulancie zmluvných pediatrov, ktorí poskytujú všeobecnú ambulantnú zdravotnú starostlivosť pre deti a dorast, od takých ošetrovateľských výkonov, ktoré môže poskytovať agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti, a v neposlednom rade poskytnúť zákonnému zástupcovi pomoc so zabezpečením zdravotnej starostlivosti o dieťa, vrátane edukácie a podpory dojčenia. Zákon č. 577/2004 Z. z. nadobudol účinnosť dňa 31. 12. 2024.

Rozpočtová organizácia MZ SR **Zdravé regióny** v roku 2023 v rámci projektu „Zdravé komunity 2B“ realizovali 585 396 intervencií vo viac ako 245-tich lokalitách, kde bolo zamestnaných viac ako 340 ľudských zdrojov – asistentov podpory zdravia a koordinátorov asistentov podpory zdravia v 11-tich nemocniciach, kde pôsobili asistentky podpory zdravia v prostredí nemocníc. Úlohou asistentiek podpory zdravia v nemocniciach je pracovať s pacientmi pochádzajúcimi z marginalizovaných rómskych komunít počas ich pobytu v nemocničných zariadeniach, prioritne na gynekologicko-pôrodných a pediatrických oddeleniach, ale aj mimo nich – na neonatologickom oddelení a na oddelení šestonedelia. Asistentky podpory zdravia v nemocniciach realizovali najmä edukáciu o potrebe a výhodách dojčenia či edukáciu o potrebe dodržiavania medicínsky správnych postupov (napríklad po pôrode). Častá bola tiež edukácia o dodržiavaní osobnej hygieny. Tieto témy pravidelne patria medzi najčastejšie sa opakujúce osvetu vykonávané prostredníctvom asistentov podpory zdravia v nemocnici.

Od 15. decembra 2022 nadobudlo účinnosť Opatrenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 1. decembra 2022 č. S20737-2022-OL, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo 17. septembra 2010 č. 12422/2010-OL, ktorým sa ustanovujú minimálne štandardy pre špecializačné študijné programy, minimálne štandardy pre certifikačné študijné programy a minimálne štandardy pre študijné programy sústavného vzdelávania a ich štruktúra v znení neskorších predpisov. V rámci materiálu bol schválený aj inovovaný Minimálny štandard pre špecializačný študijný program v špecializačnom odbore Ošetrovateľská starostlivosť v komunite, ktorý je určený pre zdravotníckych pracovníkov v zdravotníckom povolání sestra. Do predmetného minimálneho štandardu boli okrem iného zapracované aj tematické okruhy zaoberajúce sa špecifikami poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti osobám z marginalizovaných rómskych komunitách.

Strategický cieľ č. 4 Práva detí v ohrození¹⁷

Strategický cieľ č.4		
Práva detí v ohrození		
Výzva 1	Podpora a rozvoj duševného zdravia u detí	
Úloha 1	Vytváranie a/alebo podpora krízových reakčných tímov na regionálnej úrovni (sieťovanie odborníkov, budovanie kapacít v oblasti krízovej intervencie)	
	Gestor	NKS
	Spolugestor Spolupracujúce subjekty	MPSVR SR, MZ SR
	Predpokladaný termín plnenia	do roku 2025

Úloha sa plní priebežne.

NKS

V roku 2024 prebiehala v spolupráci s NKS príprava metodiky pre multidisciplinárne expertné podporné tímy (ďalej ako „MEPT“). Koordinátori ODPN majú zakladať a facilitovať MEPT pre prípad násilnej krízovej udalosti, napr. útoku zbraňou na škole. MEPT zefektívni súčinnosť subjektov ODPN a urýchlí poskytovanie prvej psychologickej pomoci a krízovej intervencie.

MŠVVM SR

MŠVVM SR vyhlásilo výzvu Rozšírenie overených inovácií do výchovy a vzdelávania v školách 2023 a 2024.¹⁸ V rámci výzvy bolo podporených 16 organizácií celkovou sumou 1 380 000 EUR.

Cieľom výzvy bolo šíriť overené vzdelávacie inovácie a zvýšiť podiel nových inovatívnych prístupov vo výchove a vzdelávaní v materských školách, základných školách a stredných školách. Podporiť iniciatívnosť a podnikavosť žiakov, študentov a učiteľov

MPSVR SR

V rámci NP Spoločne za detstvo bez násilia pre všetky deti v roku 2024 pracovala odborná pracovná skupina koordinátorov ODPN zameraná na vytvorenie metodiky pre tvorbu a samotnú činnosť multidisciplinárnych expertných podporných tímov. Úlohou týchto tímov, ako nástroja vytvoreného koordinátorom ODPN v každom územnom obvode úradu práce, sociálnych vecí a rodiny za účelom aktívnej multidisciplinárnej podpory, bude poskytnúť pomoc včas a v súlade s najlepším záujmom dieťaťa s využitím všetkých dostupných zdrojov

¹⁷ ohrozenie – pre účely tohto dokumentu sa právami detí v ohrození myslia práva detí v čase osobného ohrozenia (v bezprostrednej blízkosti) aj všeobecného ohrozenia.

¹⁸ <https://www.minedu.sk/vyzva-rozsirenje-overenych-inovacii-do-vychovy-a-vzdelavania-v-skolach-v-roku-2024/>

v rámci systému v prípade potreby krízovej intervencie. MEPT budú koordinátori ODPN vytvárať v priebehu roku 2025 vo svojich regiónoch v súlade s uvedenou metodikou.

MZ SR

Naliehavú potrebu riešenia nedostatočnej dostupnosti zdravotnej starostlivosti v odbore psychiatria a detská psychiatria MZ SR vníma citlivo a intenzívne sa jej venuje prostredníctvom komunikácie a nadstavovania legislatívnych pravidiel v spolupráci s hlavnými odborníkmi MZ SR pre odbor detská psychiatria a pre odbor psychiatria a s odbornými spoločnosťami. Rovnako MZ SR personálne kapacity v oblasti duševného zdravia pozorne monitoruje. Problematika psychiatrie a detskej psychiatrie je riešená aj v rámci zriadených pracovných skupín pod Výborom pre kvalitu starostlivosti o duševné zdravie Rady vlády Slovenskej republiky pre duševné zdravie (ďalej len „RVDZ“). MZ SR sa v súčasnosti zameriava na všetky procesy podporujúce vytvorenie udržateľnosti zdravotníckych zariadení poskytujúcich zdravotnú starostlivosť v odbore psychiatria a v odbore detská psychiatria, postupnými legislatívnymi návrhmi na zmenu doterajšieho fungovania a financovania zdravotnej starostlivosti v uvedených odboroch.

RVDZ sa v roku 2024 zamerala najmä na riešenie problematiky starostlivosti o duševné zdravie detí a mládeže. Jednotlivé výbory na 8. riadnom zasadnutí RVDZ, ktoré sa konalo 12. 12. 2024, prezentovali nasledovné priority v danej oblasti:

- Podpora integrácie služieb starostlivosti o duševné zdravie detí a mládeže
- Prevencia a včasná intervencia
- Destigmatizácia (pomoc zvlášť zraniteľným skupinám detí a mládeže, vrátane migrantov)

Priority výboru pre primárnu prevenciu:

- Duševné zdravie v on-line priestore („bezpečný internet“)
- „Tolerancia pre deti“ mediálna kampaň
- Sieť komplexnej pomoci – projekt „Rodinné poradne II. “

Priority výboru pre kvalitu starostlivosti o duševné zdravie:

- Vykonanie prvej epidemiologickej štúdie výskytu duševných porúch v populácii Slovenskej republiky

Priority výboru pre výskum:

- Systém poradenstva a prevencie - krátky prehľad aktivít jednotlivých podporných úrovní
- „Šikana, kyberšikana“ – okrem iného aj príprava zmeny Smernice č.36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach
- „Bezpečnosť v on-line priestore“ – zákon o regulácii používania mobilov v školách
- Prevencia látkových závislostí – e-learning (portál na vzdelávanie v protidrogovej prevencii)

Výbor pre psychosociálnu podporu v oblasti duševného zdravia:

Hlavné ciele psychosociálnej podpory v oblasti duševného zdravia (ďalej len „MHPSS“):

- Poskytnúť technickú platformu pre koordinovanú a cieleú krízovú intervenciu v prospech naplňania potrieb, súvisiacich s duševným zdravím a psychosociálnou podporou populácie zasiahnutej krízou na území Slovenska;
- Posilniť dostupné, bezpečné a eticky poskytované služby realizované v súlade s medzinárodnými štandardmi Stáleho medziagentúrneho výboru (IASC), podporené analýzami a transparentným zdieľaním dát a informácií o MHPSS potrebách, prioritách a aktivitách na Slovensku, vrátane analýz potrieb;
- Propagovať a podporovať kvalitné a škálovateľné MHPSS intervencie v súlade s relevantnými štandardmi kvality, prostredníctvom spoločných aktivít zameraných na budovanie kapacít;
- Podporiť národné authority (vládu a jej inštitúcie) v riadiacej roli,
- Podporiť poskytovateľov rozličných MHPSS služieb ako aj iných zapojených aktérov, vrátane vládnych partnerov a inštitúcií, OSN agentúr a neziskových organizácií v aktívnej spolupráci na platforme spoločnej pracovnej skupiny;
- Spoločne identifikovať nové východiská pre rozširovanie kapacít pre podporu duševného zdravia a adaptácie populácií, komunít a jednotlivcov zasiahnutých nežiadúcimi a krízovými situáciami;
- Vytvorenie predpokladov pre integrované podporné služby, garantované vrstveným systémom starostlivosti, prepojeným na systém základných služieb a primárnej starostlivosti vo všetkých relevantných segmentoch verejných služieb.

Priority Výboru pre psychosociálnu podporu v oblasti duševného zdravia:

- Posilnenie kapacít Rady vlády v oblasti koordinácie, podpory rozvoja kapacít pre poskytovanie dostupných služieb psychosociálnej podpory a facilitácie spolupráce kľúčových poskytovateľov služieb v segmente starostlivosti o duševné zdravie;
- Vytvorenie a správa udržateľného koordinačného mechanizmu pre MHPSS služby v SR;
 - Podpora prípravy a ďalšieho vzdelávania MHPSS pracovníkov v súlade so štandardmi pre poskytovanie služieb a s podporou supervízie;
- Vytváranie predpokladov pre integráciu a rozvoj MHPSS služieb v SR;
- Špecifická pozornosť venovaná potrebám a plánovaniu služieb pre zraniteľné cieľové skupiny;
- Mapovanie a optimalizácia referenčných ciest k službám;
- Zvyšovanie povedomia o potrebách a MHPSS službách;
- Vytvorenie podmienok pre spoločné plánovanie a programovanie služieb;
- Podpora mobilizácie zdrojov a opatrení na zvýšenie dostupnosti služieb duševného zdravia a psychosociálnej podpory.

V októbri 2024 bola zakúpená doména www.rvdz.sk, ktorá bola v januári 2025 po odsúhlasení MV SR uložená vo vládnom cloude. Obsahová stránka webu bude pozostávať zo základných informácií pre odbornú a laickú verejnosť. Odborná verejnosť získa informácie o činnosti RVDZ, o práci výborov zriadených pod RVDZ, jednotlivých krokoch v rámci reformy v oblasti duševného zdravia ako aj informácie o Národnom programe duševného zdravia a Akčnom pláne Národného programu duševného zdravia na roky 2024-2030 a stave jeho plnenia. Laická verejnosť získa informácie o téme psychického zdravia, psychických poruchách a základných

odporúčaniach týkajúcich sa starostlivosti o psychické zdravie. Na stránke RVDZ aktuálne prebieha precizovanie odborného textu.

MZ SR na rozvoj systému starostlivosti o duševné zdravie na Slovensku vypracovalo **Národný program duševného zdravia a Akčný plán Národného programu duševného zdravia na roky 2024-2030**, ktorý vláda Slovenskej republiky dňa 21. augusta 2024 schválila. Materiál prináša viacero opatrení, ktorých implementácia má viesť ku systémovým a udržateľným zmenám. Cieľom je zabezpečiť humánnu, modernú a dostupnú starostlivosť pre všetkých obyvateľov Slovenskej republiky. Do roku 2030 sa plánuje vytvoriť a regulovať podmienky, mechanizmy, opatrenia a nástroje, ktoré podporia duševné zdravie na úrovni jednotlivcov, komunít a celej populácie. Medzi prioritné oblasti patria podpora, prevencia a skorá intervencia v oblasti duševného zdravia pre všetkých; dostupnosť, koordinácia, kvalita a udržateľnosť starostlivosti; destigmatizácia, inklúzia, dodržiavanie práv a zohľadnenie potrieb zraniteľných skupín; odborná príprava, vzdelávanie a manažment ľudských zdrojov; výskum, evaluácia a pretrvávajúci rozvoj poskytovaných služieb.

MZ SR je gestorm podaktivity 1.3. v znení: „**Podpora duševného zdravia prostredníctvom národnej linky na podporu duševného zdravia**“ v rámci národného projektu „Prevencia a eliminácia násillia a sociálneho vylúčenia prostredníctvom národných liniek pomoci“ a má poskytovať dištančné poradenstvo v oblasti duševného zdravia a v oblasti problematického prežívania vlastnej sexuality či sexuality blízkych osôb. Národná linka na podporu duševného zdravia bude spustená v roku 2025.

V roku 2024 v spolupráci s prevádzkovateľmi liniek poskytujúcich dištančné poradenstvo boli vypracované minimálne štandardy poskytovania dištančného poradenstva:

https://detstvobeznasillia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/8/minimlne-tandardy-poskytovania-ditannho-poradenstva-prostrednctvom-liniek-pomoci-1.pdf.

Tieto boli predložené na Radu vlády SR pre duševné zdravie a schválené uznesením č. 25/2024. Uvedené štandardy boli predložené aj na Radu vlády SR pre ľudské práva a rodovú rovnosť, kde boli tiež schválené. Tieto štandardy obsahujú základné kritériá pre vykonávanie dištančného poradenstva. Na MPSVR SR bola pripravená dopytovo-orientovaná výzva: Siete podpory pre každý krok (kód výzvy: PSK-MPSVR-033-2024-DV-ESF+). Termín uzavretia 1. kola bol 31. júla 2024. Prostredníctvom tejto výzvy sú implementované uvedené štandardy.

V roku 2025 sa plánuje priebežné vyhodnocovanie implementácie štandardov, na základe ktorého bude uvádzaná legislatíva pripravovaná.

Strategický cieľ č.4		
Práva detí v ohrození		
Výzva 1	Podpora a rozvoj duševného zdravia u detí	
Úloha 2	Prepájanie predstaviteľov verejnej správy a odbornej verejnosti k riešeniu nevyhnutných systémových zmien pre napĺňanie najlepšieho záujmu maloletých v oblasti duševného zdravia	
	Gestor	NKS
	Spolugestor	MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVM SR, GP SR, KPD

	Spolupracujúce subjekty	
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne

Plní sa priebežne.

NKS

NKS je externým partnerom v projekte vedenom MŠVVM SR Duševné zdravie detí a mládeže. V roku 2024 v rámci projektu pripomienkovalo smernicu č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach vďaka čomu došlo na začiatku roku 2025 k vydaniu novej smernice. NKS je stálym členom RVDZ a pravidelne sa zúčastňuje jej zasadnutí. NKS sa tiež zúčastňuje stretnutí platformy K14 organizovaných Úradom komisára pre deti a pracovných stretnutí k radikalizácii detí a mládeže organizovaných mimovládnu organizáciou IP-čko.

NKS vyhodnocuje a analyzuje systémové nedostatky ktoré identifikujú multidisciplinárne tímy pod vedením koordinátorov ODPN v každom územnom obvode koordinácie. V analyzovanom polroku od mája do decembra 2024 sa uskutočnilo 70 multidisciplinárnych pracovných stretnutí (ďalej ako MPS) a 9 krajských pracovných stretnutí, na ktorých bolo identifikovaných 50 systémových nedostatkov. Ako najčastejší systémový nedostatok bol na MPS označený nedostatok personálu, napr. pedopsychiatrov, psychoterapeutov, školských podporných tímov a policajtov – preventistov (celkovo v 20% MPS). V 16% MPS sa subjekty zhodli na systémovom nedostatku záškoláctva. Subjekty žiadali zmenu školského zákona pri ospravedlňovaní neprítomnosti žiakov v škole; ďalšie nedostatky pri záškoláctve sú, že deti z MRK majú potvrdenie, že absolvovali povinnú MŠ, aj keď potvrdenie je nepravdivé; obce neinformujú úrady PSVaR, keď uloženia pokutu rodičom za záškoláctvo a obce nevedia využívať efektívne inštitút osobitného príjemcu. Tretí najčastejší systémový nedostatok je nefungujúca prevencia (v 12% MPS.) Prevencia na školách je nesystematická, prevencia voči širokej verejnosti je zriedkavá. V 8% MPS označili ako nedostatok zariadení (nedostatok zariadení pre ubytovanie v núdzi, napr. v prípade požiaru, málo nízkoprahových zariadení, bývania na pol ceste pre deti z CDR, málo psychiatrických lôžok, chýbajúce detenčné zariadenie pre mladistvých. Ako posledný najčastejší systémový nedostatok bolo identifikované riešenie šikanovania na školách a potreba aktualizácie smernice č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov na školách v 6% MPS.

NKS v roku zrealizovalo na národnej multirezortnej úrovni sériu pracovných stretnutí k riešeniu 2 systémových nedostatkov z roku 2022 a 2023 a to k nedostatku úpravy pobytových táborov pre deti (2 pracovné stretnutia) a k neskorému oznamovaniu návratu ohrozujúcej osoby do blízkosti detskej obeť (2 pracovné stretnutia). NKS k obidvom systémovým nedostatkom pripravilo na základe pracovných stretnutí analýzu právneho stavu a možné spôsoby riešení. V roku 2025 budú prebiehať ďalšie pracovné stretnutia k dosiahnutiu konsenzu na spoločné kroky.

GP SR

Ako najefektívnejšia sa javí vzájomná spolupráca priamo s určenými zástupcami dotknutých subjektov na národnej úrovni. Dôležitá je realizácia stretnutí zástupcov jednotlivých participujúcich inštitúcií, na ktorých si budú vymieňať v následných formálnych ako aj neformálnych diskusiách svoje skúsenosti a poznatky. Podpore a rozvoju duševného zdravia

detí sa venujú subjekty na to určené, z multidisciplinárnej skupiny je to v obvode Krajskej prokuratúry v Žiline najmä Spišská katolícka charita, Garáž klub, o. z., Návrat o. z., Liga za duševné zdravie, Tlakový hrniec n. o., Úrad komisára pre deti, okresné Centrá poradenstva a prevencie, ZŠ a SŠ, Konzultačné a informačné centrum EDUKOS, o. z., CDR, Slovenský červený kríž a podobne.

V tejto súvislosti poukazujem na účasť námestníka okresného prokurátora v Revúcej na multidisciplinárnom stretnutí na Základnej škole na ulici Hviezdoslavovej v Revúcej na tému: „Duševné zdravie detí v súvislosti s násilím na nich páchaným a nimi páchanými násilnými skutkami“.

V rámci Krajskej prokuratúry v Prešove boli zrealizované multidisciplinárne pracovné stretnutia, na ktorých sa participujúce subjekty (spravidla stály zástupca orgánu SPODaSK, polícia, neziskových organizácií a akreditovaných subjektov, školských zaradení, zástupcov samosprávy, prokuratúry a ďalších delegátov) vzájomne informovali o preventívnych aktivitách, ktoré vykonávali, určili stratégiu a formu, akou jednotlivé úlohy plnili, konkretizovali, v čom vidia nedostatky a stanovili potreby pri realizácii preventívnych aktivít. Druhé stretnutie bolo zamerané na informácie k Národnému projektu Detstvo bez násilia pre všetky deti. Cieľom tretieho multidisciplinárneho pracovného stretnutia bolo predstavenie organizácie Tlakový hrniec, n. o. a prevencia v oblasti rizikového správania mládeže v súvislosti s pornozávislosťou vo vzťahovej väzbe. Táto potreba vyplynula aj z vyjadrení účastníkov diskusie (žiakov), ktorá prebehla v októbri 2022 za účasti zástupcov participujúcich subjektov na podieľaní sa plnení cieľov Národnej stratégie na podporu ochrany detí pred násilím a Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch. Štvrté multidisciplinárne stretnutie bolo zamerané na Radikalizáciu a extrémizmus, Extrémistické prejavy v školskom prostredí – znaky, prejavy, správanie študentov a žiakov, Nenávistné prejavy voči marginalizovaným skupinám.

Na lokálnej úrovni koordinátorkou ODPN v Košiciach zrealizovanie multidisciplinárnych pracovných stretnutí na tému: „Šikana“, „Radikalizácia“ a tiež Prepájanie, sieťovanie odborníkov pre efektívnejšiu spoluprácu, riešenie sociálno – patologických javov, poskytovanie včasnej a adekvátnej pomoci z hľadiska najlepšieho záujmu dieťaťa.

V územnom obvode Michaloviec boli v tejto oblasti vykonávané preventívne aktivity v spolupráci s OZ Integra, ktoré sa zameriava na problematiku duševného zdravia. V rámci škôl bol vykonávaný preventívny program „Šialený no a?“

Prokurátor Okresnej prokuratúry Trebišov, špecialista pre ochranu rodiny a mládeže sa zúčastnil aj dvoch multidisciplinárnych pracovných stretnutí so zástupcami policajného zboru, mestskej polície, orgánu SPODaSK a zástupcami regionálneho úradu verejného zdravotníctva venujúceho sa téme: „Implementácia Národného projektu Spoločne za detstvo bez násilia pre všetky deti“, ktorá sa konala dňa 09.04.2024 pod patronátom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trebišov, ako aj ďalšieho stretnutia dňa 24.09.2024 na tému „Eliminácia šikany a kyberšikany“, čo je v súčasnosti veľmi aktuálnou témou. Na týchto stretnutiach sa zúčastnili aj zástupcovia z mestského úradu a mestskej polície, kde sa vyhodnocovali aj najvypuklejšie problémy v súvislosti s osobitosťami regiónu, kde prevládajú centrá s marginalizovanými skupinami.

Organizovaním pravidelných multidisciplinárnych vzdelávaní zainteresovaných subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím dochádza ku bezprostrednej komunikácii medzi predstaviteľmi Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, súdov, prokuratúry, pedagógov, pediatrov a psychológov, čím je zabezpečená spolupráca medzi predstaviteľmi verejnej správy.

MŠVVM SR

MŠVVM SR realizuje národný projekt Duševné zdravie a prevencia, nakoľko MŠVVM SR má za to, že pre zabezpečenie podpory duševného zdravia detí a mládeže nestačí reagovať na vzniknuté kritické situácie, ale je nevyhnutné zamerať sa na prevenciu. Cieľom projektu, na ktorý je alokovaných vyše 8 miliónov do roku 2027 plánuje projekt realizovaný priamo riadenou organizáciou ministerstva, VÚDPAP, podporiť viac ako 1100 odborných a pedagogických zamestnancov, zrealizuje minimálne 7000 hodín vzdelávania a už počas trvania projektu pozitívne zasiahne vyše 10 000 detí, žiakov a študentov.

VÚDPAP zriadil pracovnú skupinu k regulácii smartfónov (ďalej len „SF“) na školách, ktorej cieľom bolo združiť odborníkov zo štátnych inštitúcií, univerzít, regionálneho školstva, neziskového sektoru a z poradní za účelom nájdenia čo najlepšieho modelu (modelov) toho, ako by regulácia SF mala vyzerať. Pracovná skupina pozostávala z 23 odborníkov.

Pracovná skupina sa zamerala najmä na diskusiu o vplyve SF na duševné zdravie detí, kyberšikanovanie, zlepšenie akademických výsledkov a mieru priamej interakcie medzi študentami tvárou v tvár. Pracovná skupina sa stretávala od 19.2.2024 do 31.3.2024, pričom na stretnutiach sa postupne prezentovalo aktuálne vedecké poznanie v problematike, analyzoval aktuálny stav v SR, EÚ a vo svete a na záver boli prezentované príklady dobrej praxe. Výstupom pracovnej skupiny bol dokument s názvom „Odporúčania pre školy k bezpečnému používaniu smartfónov“, ktorý v upravenej forme pod názvom „Usmernenie k zmene legislatívy ohľadom používania mobilných telefónov a obdobných osobných zariadení elektronickej komunikácie na školách“ zverejnilo na svojej webovej stránke MŠVVM koncom novembra 2024: <https://www.minedu.sk/data/att/4dd/31672.0c6aa4.pdf>

NIVAM uvedenú problematiku rieši prierezovo na vzdelávaní predovšetkým formou odborných podujatí. V roku 2024 poskytoval odborné podujatia tematicky zamerané na:

- vytváranie priaznivého a bezpečného prostredia v škole vyplývajúceho z potrieb dieťaťa,
- vytváranie bezpečného prostredia pri stresových situáciách,
- podporu prevencie a preventívnych programov v školskom prostredí,
- rodovo citlivú výchovu, rodovú nerovnosť ako príčinu násillia páchaného na ženách, jeho následky na deťoch ako primárnych obetiach,
- prevenciu obchodovania s ľuďmi,
- prevenciu šikanovania, kyberšikanovania a iných foriem násillia v školskom a multikultúrnom prostredí,
- výchovu k charakteru v intenciách nového kurikula,
- stratégie riešenia negatívnych prejavov v správaní detí a žiakov,
- prevenciu rizikového správania sa detí a žiakov v školskom prostredí,
- podporu rešpektovania a tolerancie v triede a škole,
- internetovú bezpečnosť na školách,
- ľudské práva a ich implementáciu do edukačného procesu,
- sebaopoznanie a poznanie druhých.

V roku 2024 do vzdelávania bolo zapojených **1 310 pedagogických a odborných zamestnancov**.

Z inovačných vzdelávaní, ktorých obsah prierezovo súvisí s danou problematikou, boli v roku 2024 ponúkané nasledujúce programy inovačného vzdelávania:

- **Tvorba inkluzívnej kultúry školy a školského zariadenia z pohľadu pedagogických a odborných zamestnancov;**
- **Tvorba inkluzívnej kultúry školy a školského zariadenia z pohľadu pedagogických a odborných zamestnancov – aplikácia aktivít na rozvíjanie inkluzívnej kultúry;**
- **Klíma triedy/skupiny – dôvera, bezpečie a prijatie všetkých bez rozdielu;**
- **Duševné zdravie a duševná imunita pedagogických a odborných zamestnancov,**
- **Projektovanie edukačnej jednotky s dôrazom na kritické myslenie;**
- **Inovácia stratégií výchovno-vzdelávacej činnosti vo výchove mimo vyučovania v súlade s rešpektovaním rôznorodosti detí a žiakov;**
- **Zvládanie záťažových situácií a konfliktov cestou sebapoznania**

V rámci **Katalógu podporných opatrení na rok 2024, špecificky Podporné opatrenie Prevencia na podporu fyzického zdravia, duševného zdravia a prevencia výskytu rizikového správania**- Cieľom podporného opatrenia podľa § 145a ods. 2, písm. t) školského zákona - Prevencia na podporu fyzického zdravia, duševného zdravia a prevencia výskytu rizikového správania - je systematicky posilňovať schopnosti detí/žiakov, ktoré majú priamy vplyv na ich optimálny zdravý vývin a formovanie primeraných postojov v oblasti fyzického a duševného zdravia a vedú k znižovaniu prejavov a výskytu rizikového správania. Cieľom opatrenia je tiež predchádzať vzniku poruchy duševného a fyzického zdravia u detí/žiakov prostredníctvom realizovania podporných aktivít zameraných na rozvoj ich subjektívnej pohody (psychickej, sociálnej a fyzickej)- https://NIVAM.sk/wp-content/uploads/2024/09/KPO_AKTUAL_sept.2024.pdf , <https://NIVAM.sk/podporne-opatrenia-pre-deti-a-ziakov/> .

MPSVR SR

Koordinátori ODPN v roku 2024 zrealizovali 169 multidisciplinárnych pracovných stretnutí so zástupcami participujúcich subjektov, mnohé z nich boli zamerané aj na témy týkajúce sa duševného zdravia detí, napríklad: „Vplyv duševného zdravia na výchovno-vzdelávací proces“, „Informácia o projekte Ligy za duševné zdravie: CHIPS II., ktorý ja zameraný na pomoc duševnému zdraviu“, „Duševné zdravie detí a mladých ľudí“ a podobne. Na multidisciplinárnych pracovných stretnutiach zástupcovia participujúcich subjektov mali pracovný priestor na identifikovanie potrieb a nedostatkov v danej téme a aj na prípadné návrhy na riešenia, či už na regionálnej alebo národnej úrovni.

MK SR

Ochrana maloletých pred nevhodnými mediálnymi obsahmi je v legislatívnej rovine zabezpečená príslušnými ustanoveniami zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách), zákonom č. 40/2015 z. z. o audiovizíi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o audiovizíi“) a niektorými vykonávacími predpismi. Podľa § 62 ods. 1 zákona o mediálnych službách vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní zabezpečiť, aby programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, ktoré

- a) môžu narušiť fyzický, psychický alebo morálny vývin maloletých, boli sprístupnené iba takým spôsobom, aby maloletí nemohli takéto programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie za bežných okolností počuť ani vidieť,
- b) obsahujú pornografiu alebo hrubé, neodôvodnené násillie, boli poskytované len v prípade zabezpečenia technických opatrení na zabránenie prístupu maloletých, najmä kódovanie alebo účinná rodičovská kontrola.

Účinný spôsob ochrany maloletých predstavuje najmä uplatňovanie **jednotného systému označovania**, resp. iného akceptovaného systému označovania. Zákon o mediálnych službách ustanovuje pravidlá v oblasti označovania vekovej vhodnosti a určovania typu potenciálne škodlivého obsahu.

Zákonom č. 203/2024 Z. z., ktorým sa mení a doplňa zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 203/2024 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť 24. júla 2024 sa precizovali ustanovenia zákona o mediálnych službách týkajúce sa povinnosti vysielateľa a poskytovateľa audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie tak, aby bolo zrejmé, že na vysielateľa a poskytovateľa audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sa vzťahuje povinnosť dôsledne uplatňovať jednotný systém označovania alebo iný akceptovaný systém označovania a povinnosť určiť vekovú vhodnosť vysielaného alebo poskytovaného programu a typ potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý, iba ak sú osobou uvádzajúcou označovaný komunikát na trh. Zároveň sa umožnilo poskytovateľovi audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, aby si svoju povinnosť uverejniť označenie vekovej vhodnosti poskytovaného programu a typ potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý, mohol splniť okrem uverejnenia označenia v katalógu programov audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, aj uverejnením označenia pri poskytovaní programu alebo v popise programu.

Zákonom č. 203/2024 Z. z. sa novelizoval aj zákon o audiovizii. Pôsobnosť **komisie na ochranu maloletých** vykonávať dohľad nad niektorými zákonnými povinnosťami sa upravila tak, aby bolo zrejmé, že kompetenciou tejto komisie je dohliadať taktiež na plnenie povinnosti uvedenej v § 62 ods. 1 písm. a) zákona o mediálnych službách (aby programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, ktoré môžu narušiť fyzický, psychický alebo morálny vývin maloletých, boli sprístupnené iba takým spôsobom, aby maloletí nemohli takéto programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie za bežných okolností počuť ani vidieť).

Z dôvodu posilnenia právnej istoty členov komisie na ochranu maloletých sa v zákone upravilo, že členstvo v komisii je nezastupiteľné a výkon funkcie člena komisie sa považuje za iný úkon vo všeobecnom záujme. Za účelom výkonu funkcie člena komisie na ochranu maloletých je teda zamestnávateľ povinný poskytnúť zamestnancovi pracovné voľno na nevyhnutne potrebný čas, ak túto činnosť nemožno vykonať mimo pracovného času.

Zákonom č. 203/2024 Z. z. došlo aj k úprave konania pred komisiou na ochranu maloletých. S cieľom zjednotiť právny režim upravujúci konanie pred komisiou na ochranu maloletých so zákonom o mediálnych službách, zákon ustanovil, aby sa na konanie pred komisiou nevzťahoval osobitný predpis o sťažnostiach, a aby sa pri vybavovaní podnetov na konanie pred komisiou na ochranu maloletých primerane vzťahovali ustanovenia upravujúce postup regulátora (Rada pre mediálne služby) pri vybavovaní podnetu na preverenie podľa zákona o mediálnych službách. Zároveň sa vylučuje uplatňovanie niektorých ustanovení správneho poriadku na konanie pred komisiou na ochranu maloletých obdobne, ako je to pri konaní regulátora podľa zákona o mediálnych službách. Zákon tiež ustanovil, že proti rozhodnutiu komisie na ochranu maloletých o uložení pokuty sa nemožno odvolať.

1. januára 2024 nadobudla účinnosť vyhláška MK SR č. 328/2023 Z. z. o jednotnom systéme označovania a spôsobe jeho uplatňovania (ďalej len „vyhláška o JSO“), ktorá bola prijatá v záujme ochrany maloletých pred nevhodnými mediálnymi obsahmi. Na základe vyhlášky o JSO sa audiovizuálne dielo, multimediálne dielo, program televíznej programovej služby a program audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie (ďalej len „označovaný komunikát“) klasifikuje deskriptorom typu potenciálne škodlivého obsahu (ďalej len „obsahový deskriptor“). Vyhláška o JSO ustanovuje nasledovné typy obsahových deskriptorov – násillie, diskriminácia, strach, závislosť, sex, vulgarizmy a nahota. Zavedením obsahových deskriptorov upozorňujúcich na prítomnosť potenciálne škodlivého obsahu, by sa mala zlepšiť predovšetkým informovanosť rodičov, detí a iných osôb o obsahu označovaného komunikátu, napríklad vo forme filmu, seriálu, počítačovej hry a podobne.

Vyhláška o JSO pri jednotlivých typoch obsahových deskriptorov ustanovuje podmienky, na základe ktorých sa označovaný komunikát klasifikuje ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 7 rokov, do 12 rokov, do 15 rokov alebo do 18 rokov. Pri klasifikácii sa obsah označovaného komunikátu posudzuje z hľadiska kontextuálneho výskytu hodnotiacich kritérií nevhodnosti v označovanom komunikáte, spôsobu a formy spracovania alebo zobrazenia jednotlivých hodnotiacich kritérií nevhodnosti vzhľadom na charakter a druh označovaného komunikátu a jeho umeleckého, satirického a morálneho posolstva, intenzity a frekvencie výskytu hodnotiacich kritérií nevhodnosti v označovanom komunikáte a predchádzajúcej klasifikácie označovaného komunikátu podľa iného akceptovaného systému označovania.

Okrem jednotného systému označovania zákon o mediálnych službách pripúšťa aj akceptovanie iných európskych systémov označovania, pričom ich zoznam je obsiahnutý vo vyhláške MK SR č. 78/2023 Z. z. o akceptovaných systémoch označovania (ďalej len „vyhláška o akceptovaných systémoch označovania“), ktorú MK vydalo na návrh Komisie na ochranu maloletých. Na základe predmetnej vyhlášky je akceptovaným systémom označovania Pan European Game Information. Multimediálnemu dielu sa môže určiť veková vhodnosť a typ potenciálne škodlivého obsahu podľa systému hodnotenia obsahu Pan European Game Information, v súlade s kódexom jeho správania. Vyhláška o akceptovaných systémoch označovania nadobudla účinnosť 1. apríla 2023.

MZ SR

Jednou z hlavných priorít RVDZ, MZ SR v rámci psychosociálnej podpory v oblasti duševného zdravia je vytvorenie predpokladov pre integrované podporné služby, garantované vrstveným systémom starostlivosti, prepojeným na systém základných služieb a primárnej starostlivosti vo všetkých relevantných segmentoch verejných služieb.

MZ SR na dodržiavaní práv detí v ohrození a podpore a rozvoji duševného zdravia u detí spolupracuje s Úradom komisára pre deti a s Úradom komisárky pre osoby so zdravotným postihnutím v rámci plnenia úloh Akčného plánu Národného programu duševného zdravia.

Prepájanie predstaviteľov verejnej správy a odbornej verejnosti k riešeniu nevyhnutných systémových zmien pre napĺňanie najlepšieho záujmu maloletých v oblasti duševného zdravia sa realizuje vo forme návrhov a plnenia uznesení RVDZ.

MS SR

Zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o obetiach“) vymedzuje základné práva obetí, bez ohľadu na to, či v danej veci začalo alebo prebieha trestné konanie, a týkajú sa najmä práva na informácie pri prvom kontakte, práva na poskytnutie odbornej pomoci, práva na ochranu pred druhotnou a opakovanou viktimizáciou a v prípade obetí násilných trestných činov aj práva na odškodnenie od štátu (ktoré je však podmienené začatím trestného konania).

V zmysle zákona o obetiach sú detské obeť považované za obzvlášť zraniteľné obeť (§ 2 ods. 1 písm. c) bod 5) a v zmysle § 6 ods. 1 majú právo na bezplatné poskytnutie špecializovanej odbornej pomoci. Táto forma pomoci zahŕňa:

- a) poskytnutie a náležité vysvetlenie informácií týkajúcich sa napr. práv obetí, trestného konania, o subjektoch poskytujúcich pomoc, prístupe k právnej pomoci, prekladu a tlmočeniu, a pod.;
- b) právnu pomoc na uplatnenie práv obete;
- c) právnu pomoc na uplatnenie práv obete, ktorá má postavenie poškodeného alebo svedka v trestnom konaní;
- d) psychologickú pomoc;
- e) poradenstvo a podporu týkajúcu sa rizika a predchádzania opakovanej viktimizácie;
- f) poskytnutie krízovej psychologickej intervencie;
- g) vyhodnotenie hrozby nebezpečenstva ohrozenia života alebo zdravia;
- h) sprostredkovanie poskytovania sociálnych služieb v zariadení núdzového bývania a špecializovaného sociálneho poradenstva, ak život alebo zdravie obzvlášť zraniteľnej obete je bezprostredne ohrozené.

V prípade osôb, pri ktorých by oživovanie v pamäti mohlo nepriaznivo ovplyvniť ich duševnú integritu alebo ich vystaviť riziku druhotnej viktimizácie, ak ide o obzvlášť zraniteľnú obeť, sa pri výsluchu postupuje obzvlášť ohľaduplne a v zmysle § 135 ods. 1 Trestného poriadku sa využije videokonferenčné zariadenie. Výsluch sa vykonáva tak, aby sa už nemusel opakovať. K výsluchu sa v zmysle § 135 ods. 2 Trestného poriadku priberie aj psychológ, s ktorým je výsluch vopred konzultovaný. V zmysle novely účinnej od 15. marca 2024 možno takejto obeti klásť otázky len prostredníctvom orgánov činných v trestnom konaní.

Novela Trestného poriadku s účinnosťou od 15. marca 2024 taktiež upravila zvýšenie ochrany osobných údajov svedka, poškodeného alebo oznamovateľa, ktoré sa v zápisnici poznáča len v miere nevyhnutnej na identifikáciu a odlíšenie od inej osoby, najmä uvedením mena a priezviska (§ 136 ods. 1 Trestného poriadku). Evidencia ďalších údajov sa vedie osobitne, mimo spisu, aby sa údaje ako adresa trvalého pobytu či číslo dokladu totožnosti nespřístupnili pri nazeraní do spisu.

Strategický cieľ č.4
Práva detí v ohrození

Výzva 1	Podpora a rozvoj duševného zdravia u detí	
Úloha 3	Podpora a rozvoj inovatívnych metód pri práci s deťmi pri rôznych životných situáciách na národnej a regionálnej úrovni (streetwork, clubwork a peer programov; nízko prahových programov pre deti a mládež, dobrovoľníckych programov..)	
	Gestor	NKS, MPSVR SR, MŠVVM SR
	Spolugestor Spolupracujúce subjekty	MZ SR
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne

Plní sa priebežne.

MŠVVM SR

MŠVVM SR testuje pilotný projekt aplikácie, zameraný na šikanovanie s Banskobystrickým samosprávnym krajom. Aplikácia funguje ako dôveryhodná schránka, kde môžu obeť alebo svedkovia bezpečne komunikovať, napríklad so školským podporným tímom.

MŠVVM SR podporuje v rámci dotačnej schémy na podporu práce s mládežou podľa zákona č.282/2008 Z.z. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov o.i. aj tematickú oblasť „Nízkoprahové programy pre mládež“ pričom v roku 2024 bolo alokovaných 274 843,87 € úspešným žiadateľom: https://www.minedu.sk/data/files/12499_zaverecny-protokol-o-prideleni-dotacie-v-roku-2024-v-tematickej-oblasti-nizkoprahove-programy-pre-mladez.pdf a aj tematickú oblasť „Dobrovoľnícke príležitosti pre mládež“, pričom v roku 2024 bolo alokovaných 534 691,96 € úspešným žiadateľom: https://www.minedu.sk/data/files/12496_zaverecny-protokol-o-prideleni-dotacie-v-roku-2024-v-tematickej-oblasti-dobrovolnicke-prilezitosti-pre-mladez.pdf.

Výzva: Rozšírenie overených inovácií do výchovy a vzdelávania v školách 2023 a 2024¹⁹

Cieľ výzvy: Cieľom výzvy bolo šíriť overené vzdelávacie inovácie a zvýšiť podiel nových inovatívnych prístupov vo výchove a vzdelávaní v materských školách, základných školách a stredných školách. Podporiť iniciatívnosť a podnikavosť žiakov, študentov a učiteľov.

MPSVR SR

MPSVR SR poskytuje dotácie na podporu dobrovoľníckej činnosti v sociálnej oblasti a v oblasti rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí a cez úrady práce, sociálnych vecí a rodiny aj dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa a dotáciu na podporu výchovy k plneniu školských povinností dieťaťa na dieťa, ktoré navštevuje MŠ/ZŠ, a to s cieľom podpory plnenia školskej dochádzky detí a zníženia finančných výdavkov rodičov týchto detí. (Zákon č. 544/2010 Z. z. o dotáciách).

V oblasti prevencie a osvetu sa koordinátori ODPN v roku 2024 spolupodielali na 898 rôznych preventívnych a osvetových aktivitách, niektoré z nich podporovali a rozvíjali inovatívne

¹⁹ <https://www.minedu.sk/vyzva-rozsirenie-overenych-inovaci-do-vychovy-a-vzdelavania-v-skolach-v-roku-2024/>

metódy pri práci s deťmi, ako napríklad: peer-to-peer vzdelávanie pri akcii Formálne-neformálne o podpore duševného zdravia u mladých ľudí v Revúcej (2 školy si počas niekoľkých stretnutí s CPP ozrejmili pojmy súvisiace s duševným zdravím a pripravili pre svojich spolužiakov peer-to-peer program, ktorý si v jednej z tried zároveň odskúšali. Žiaci pripravili napr. prezentáciu, divadielko, alebo aj nejaké zážitkové aktivity), preventívna a osvetová aktivita spolurealizovaná so sociálnym pedagógom s CPP Levice na tému: Spoznaj svoje emócie - interaktívna výchovná aktivita zameraná na rozvoj vzájomnej kooperácie žiakov a zlepšenie vzťahov v triede v kontexte eliminácie rovesníckeho násillia atď.

Strategický cieľ č. 5 Podpora vzdelávania a vedecko-výskumnej činnosti v oblasti ochrany detí pred násillím

Strategický cieľ č.5		
Podpora vzdelávania a vedecko-výskumnej činnosti v oblasti ochrany detí pred násillím		
Úloha 1	Podpora, vznik a realizácia výskumov, analýz, monitoringov a zberu štatistických údajov	
	Gestor	NKS
	Spolugestor	MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVM SR, KPD
	Spolupracujúce subjekty	
	Predpokladaný termín plnenia	
		Priebežne

Plní sa priebežne.

NKS

NKS v roku 2024 zrealizovalo v spolupráci s výskumníkmi z Katolíckej univerzity v Ružomberku a s koordinátormi ODPN výskum o vzoroch využívania internetu, online bezpečnosti a súvisiacich psychosociálnych faktoroch, ktoré ovplyvňujú deti a dospievajúcich v marginalizovaných rómskych komunitách (MRK) na Slovensku. Do prieskumu, ktorý bol realizovaný v spolupráci s koordinátormi ODPN koncom roka 2024, sa zapojilo 875 respondentov vo veku 10 až 19 rokov z celého Slovenska a poskytuje dôležité informácie o živote chlapcov a dievčat v MRK. Výskum nadväzuje na predchádzajúce výskumy NKS týkajúce sa správania detí na internete. Výsledky výskumu a výskumná správa budú zverejnené v roku 2025.

Koordinátori ODPN vykonali pod metodickým vedením NKS dotazníkový prieskum medzi subjektami ochrany detí pred násillím v mesiacoch november a december 2024 na tému Nahlasovanie násillia samotnými deťmi. Výskumná správa bude zverejnená v roku 2025.

NKS zverejnilo tlačovú správu a výskumnú správu z výskum realizovaného v spolupráci s výskumníkmi z Katolíckej univerzity v Ružomberku týkajúci sa rizík v online priestore. Tlačová správa „Výskum odhalil aktuálne formy rizík pre deti a mládež v online priestore.“²⁰

²⁰ Odkaz: <https://www.employment.gov.sk/sk/uvodna-stranka/informacie-media/aktuality/vyskum-odhalil-aktualne-formy-rizik-deti-mladez-online-priestore.html> ; výskumná správa dostupná tu: [vyskumna_sprava_2023-1.pdf](#)

MŠVVM SR

Školský prieskum ESPAD - Projekt európskeho školského prieskumu o alkohole a iných drogách („European School Survey Project on Alcohol and other Drugs“), ktorý sa v roku 2024 na Slovensku v gescii VÚDPaP realizoval po ôsmy raz. Sledoval kľúčové indikátory, ktoré na národnej úrovni členských krajín EÚ podporuje Agentúra Európskej únie pre drogy (EUDA) v Lisabone.

Správa ESPAD 2024 prináša detailný prehľad o situácii v užívaní návykových látok medzi mladistvými na Slovensku, ale tiež skúma faktory, ktoré môžu ovplyvňovať rizikové správanie, ako sú sociálne a rodinné podmienky, vplyv vrstovníkov, či dostupnosť návykových látok, sleduje aj fenomény šikanovania a kyberšikanovania.

Záverečná správa z prieskumu dostupná:

<https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2025/01/Projekt-europskeho-skolskeho-prieskumu-o-alkohole-a-inych-drogach-%E2%80%93-ESPAD-2024.pdf>

Výskumný projekt HoDeKoProM- Vnímanie hoaxov, dezinformácií, konšpirácií a propagandy medzi mladými ľuďmi -zameraný na skúmanie vnímania hoaxov, dezinformácií, konšpiračných teórií a propagandy medzi mladými ľuďmi v Českej a Slovenskej republike. Projekt financovaný programom Erasmus+ si kládol za cieľ prispieť k lepšiemu pochopeniu tejto kľúčovej oblasti a následne k rozvoju efektívnych stratégií na podporu mediálnej gramotnosti adolescentov.

Obsahom kvalitatívnej časti sú zistenia z fókusových skupín s českou a slovenskou mládežou aj dospelou populáciou, ktorá s mladými ľuďmi pracuje. Prebehlo dokopy 8 skupinových rozhovorov s adolescentmi, ktorých cieľom bolo preskúmať ich porozumenie dezinformáciám, ich účelu a efektu. Ďalšie 4 fókusové skupiny prebehli s učiteľstvom a pracovníkmi a pracovníčkami s mládežou, ktorí /-é sa venujú mediálnej gramotnosti. Cieľom bolo preskúmať ich potreby, úspechy a prekážky, s ktorými sa vo svojej práci s mládežou stretávajú.

Kvantitatívna časť pozostáva z online mapovania, do ktorého sa zapojilo 2075 študentov a študentiek zo Slovenskej republiky. Cieľom výskumu bolo zachytiť väčšiu časť populácie, s dôrazom na doplnenie výskumných zistení z fókusových skupín. Dotazníková batéria sa zameriavala na pochopenie toho, odkiaľ čerpajú mladí ľudia informácie, ako vnímajú HoDeKoPro, kde sa s nimi stretávajú, ako reagujú, alebo čo prežívajú pri kontakte s nimi.

Realizované aktivity a metodické postupy reflektujú súčasné trendy vo vzdelávaní, pričom zohľadňujú aj potreby žiakov na základných a stredných školách. Jedným z hlavných cieľov je vytvoriť z mladých ľudí aktívnych, informovaných občanov, ktorí budú schopní rozlišovať medzi pravdivými a manipulatívnymi informáciami.

Správa dostupná: <https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2024/10/Sprava-HoDeKoProM-SK-verzia.pdf>

Realizácia výskumu (v období január 2024 – december 2026) s názvom “Digitálne médiá a rodičovský stres: rodinná regulácia používania digitálnych médií deťmi a dospievajúcimi v súvislosti s rodičovským stresom a vyhorením.”

Vedecké výstupy:

Kateřina Lukavská; Michal Božík; Niko Männikkö, Ondřej Hrabec; Michaela Slussareff; Jaroslav Vacek; Martina Píšová; Roman Gabrhelík. (2024). Socio-Demographic and Other

Factors Contributing to Excessive Leisure Screen Time in Preadolescent Children. Central European Journal of Public Health. 32(3):205-214. DOI: 10.21101/cejph.a7941

Božík, M., Hrabec, O. (2024). Modely zavádzania pravidiel ohľadom digitálnych technológií (špecificky smartfónov) v školách. Zborník z konferencie Bezpečnosť detí v digitálnom priestore 2024. Verbum: Ružomberok.

Výskum „Vzdelávanie a dodržiavanie ľudských práv v škole“ (CVTI SR, 2024) sa zamerail na komplexnú analýzu úrovne povedomia žiakov základných a stredných škôl o ľudských právach a na ich reálne uplatňovanie v školskom prostredí. Realizoval sa v období október – november 2023 na reprezentatívnej vzorke, pričom výsledky ukázali, že žiaci disponujú pomerne vysokou úrovňou teoretických vedomostí o ľudských právach a právach dieťaťa. Napriek tomu sa však v praxi prejavujú nedostatky v dodržiavaní týchto princípov – až 15,5 % žiakov uviedlo skúsenosť so šikanovaním, 12,2 % s obmedzovaním práva na slobodný prejav a 9,3 % s diskrimináciou. Približne 44,6 % respondentov sa domnieva, že ľudské práva a práva dieťaťa sú na Slovensku dodržiavané, 17,3 % vyjadrilo opačný názor. Výskum identifikoval potrebu dôslednejšieho uplatňovania princípov rovnosti, prevencie porušovania práv a systematickej podpory bezpečného a inkluzívneho školského prostredia.

Správa z výskumu dostupná: [spravaLP2024-ziak](#)

Výskum „Používanie internetu a online riziká žiakov ZŠ a SŠ“ (CVTI SR, 2024) bol zameraný na mapovanie digitálneho správania mládeže, identifikáciu ich vystavenia sa rizikovému online obsahu a posúdenie miery informovanosti o bezpečnostných opatreniach. Prebiehal na reprezentatívnej vzorke žiakov vo veku 12 – 18 rokov počas októbra a novembra 2023. Výsledky ukázali, že 96,8 % respondentov malo doma stabilné internetové pripojenie a približne 65 % trávilo online viac než tri hodiny denne. Zistenia poukázali na častý kontakt s rizikovým obsahom – násilným (38,6 %), nenávisťným (46,4 %) a dezinformačným (54,8 %). Kyberšikanovanie zažilo 7,9 % respondentov, pričom najčastejšie išlo o šírenie nepravdivých informácií (35,6 %), posielanie urážlivých správ (30,6 %) a zverejňovanie zosmiešňujúceho obsahu (29,8 %). Alarmujúcim zistením bolo, že takmer každý desiaty žiak nebol vôbec poučený o bezpečnom používaní internetu. Výskum zdôraznil potrebu intenzívnej prevencie a systematických vzdelávacích programov na zvýšenie digitálnej gramotnosti a ochrany detí v online priestore.

Správa z výskumu dostupná: [spravaPouzivanie Internetu2024-ziak](#)

Výskum „Prejavy extrémizmu v základných a stredných školách“ (CVTI SR, 2024) sa zamerail na identifikáciu foriem, frekvencie a charakteru prejavov extrémizmu v školskom prostredí. Do výskumu bolo zapojených 2 420 žiakov vo veku 12 – 18 rokov zo základných a stredných škôl na Slovensku. Zistenia ukázali, že negatívne vyjadrenia o rase, národnosti či etnických skupinách zaznamenalo 59,9 % respondentov a prejavy nenávisťi voči vybraným skupinám uviedlo 52,8 %. Agresívne správanie s extrémistickým podtónom pozorovalo 24,6 % žiakov a 24 % videlo u rovesníkov nože či iné nebezpečné predmety. Symboly propagujúce extrémizmus identifikovalo 20,1 % respondentov a 19,1 % zaznamenalo spolužiakov v oblečení typickom pre extrémistické skupiny. Rovnaké percento uviedlo, že má kamarátov s extrémistickými názormi, zatiaľ čo väčšina (80,9 %) takýchto priateľov nemá. Výskum odhalil aj nízku úroveň informovanosti o extrémizme – 43,3 % respondentov pociťuje nedostatok poznatkov, len 24,8 % sa považuje za dostatočne informovaných. Výsledky poukazujú na

potrebu posilniť preventívne aktivity zamerané na rozvoj kritického myslenia, mediálnej gramotnosti a budovanie tolerantných medziľudských vzťahov v školách.

Správa z výskumu dostupná: [spravaExtremizmus-ziak](#)

MPSVR SR

Koordinátori ODPN sa v roku 2024 podieľali na zbere údajov od žiakov II. stupňa ZŠ a študentov SŠ pri výskume realizovanom NKS v spolupráci s výskumníkmi z Katolíckej univerzity v Ružomberku. Výskum bol zameraný na analýzu používateľských návykov a skúseností detí najmä z marginalizovaných rómskych komunít v online priestore s dôrazom na negatívne dopady intenzívneho používania internetu a tiež iné riziká, ako napr. šikanovanie, sexuálne zneužívanie, či skúsenosť s nenávisťnými prejavmi. Koordinátori ODPN sa v spolupráci s VÚDPaP v roku 2024 podieľali na výskume rodičovského stresu a vyhorenia v súvislosti s digitálnymi technológiami „Digitálne médiá a rodičovský stres“.

Koordinátori ODPN vykonali pod metodickým vedením NKS dotazníkový prieskum medzi subjektami ochrany detí pred násilím v mesiacoch november a december 2024 na tému Nahlasovanie násillia samotnými deťmi. Celkový počet získaných odpovedí od subjektov ochrany detí pred násilím z celého Slovenska je 2377, z toho 95% odpovedalo, že žiadosť dieťaťa o pomoc vie prijať. Tieto subjekty uvádzajú, že dieťa ich môže požiadať o pomoc osobne (97%) a tiež telefonicky a elektronicky (82% a 81%). V 29% prípadov tak dieťa môže urobiť aj prostredníctvom schránky dôvery. Subjekty uviedli, že ich dieťa môže kontaktovať v akomkoľvek čase (77%), a konajú aj na základe anonymného podnetu dieťaťa (69%). Subjekty ochrany detí pred násilím, ktoré vedia prijať žiadosť o pomoc od dieťaťa identifikovali aj možné problémy s tým spojené. Ako najvýraznejšie bariéry nahlasovania dieťaťom subjekty označili obmedzujúce úradné hodiny (36%) a nedostatok personálu vyškoleného na prijímanie žiadostí od dieťaťa (34%). Subjekty vnímajú tiež ako možný problém budovu neprehľadnú pre dieťa (15%) a chýbajúcu vrátnicu, ktorá by dieťa navigovala k pomoci (14%). 8% subjektov udáva, že proces nahlasovania násillia samotným dieťaťom je z ich pohľadu úplne bez prekážok. 20% subjektov ktoré žiadosť od dieťaťa vedia prijať sa k otázke aké možné bariéry nahlasovania násillia dieťaťom vnímajú nevyjadrilo. Len 5% subjektov tvrdí, že žiadosť dieťaťa o pomoc nevie prijať. Výskumná správa a ďalšie kroky budú zverejnené v roku 2025.

MK SR

MK SR ani organizácie v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti nerealizovali v sledovanom období žiaden prieskum, výskum, monitoring ani zber štatistických údajov špecificky zameraný na ochranu detí pred násilím.

Slovenská národná knižnica v rámci svojich úloh buduje rozsiahly knižničný fond a vytvára príslušné databázy. V roku 2024 bol knižničný fond rozšírený o 18 788 knižničných jednotiek, medzi ktorými je zastúpených 92 publikácií s témou ochrany detí pred násilím (oblasť legislatívy, psychológie, psychoterapie, prevencie a možností riešenia násillia na deťoch).

Slovenská národná knižnica prostredníctvom rešeršnej služby vypracovala rešerše na témy: Sociálno-psychologické aspekty profesijnej interakcie vyšetrovateľa s detskou obeťou násillnej trestnej činnosti; Činnosť policajta prvého kontaktu pri domácom násillí; Obete násillnej kriminality z pohľadu rizikových vekových kategórií; Literatúra ako nástroj prevencie šikanovania: Využitie kníh a príbehov na podporu pozitívneho správania v školskom klube detí.

Štátna vedecká knižnica v Prešove prostredníctvom rešeršnej služby realizovala niekoľko rešerší týkajúcich sa témy šikanovania, napr.: Nebezpečenstvá komunikácie detí na sociálnych sieťach; Strategické postupy posilňovania sebadôvery žiakov na stredných školách; Primárna prevencia šikanovania v triedach s integrovanými žiakmi mladšieho veku; Preferované spôsoby zvládania záťažových situácií žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami; Agresivita detí v školskom prostredí.

MZ SR

MZ SR realizuje podporu, vznik a realizáciu výskumov, analýz, monitoringov a zberu štatistických údajov prostredníctvom a v spolupráci s Výborom pre výskum RVDZ, ktorého gestorom je MŠVVM SR a spolu gestorom MZ SR a hlavnými prioritami v roku 2024 boli:

- Systém poradenstva a prevencie - krátky prehľad aktivít jednotlivých podporných úrovní - V období 02/2024 – 06/2025 prebiehala aktualizácia Štandardov odborných činností na základe podnetov z aplikačnej praxe. Ich aktualizované znenie bude schválené v roku 2025. Hlavným cieľom aktualizácie štandardov je debyrokratizácia systému poradenstva a prevencie, dostupné na <https://www.minedu.sk/standardy-odbornych-cinnosti-v-systeme-poradenstva-a-prevencie/>
- „Šikana, kyberšikana“ – okrem iného aj aktualizácia smernice č.36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach. Bude schválené v roku 2025.
- „Bezpečnosť v on-line priestore“ – zákon o regulácii používania mobilov v školách - Reguláciu upravuje zákon č. 245/2008 Z. z., ktorý nadobúda účinnosť 1.1.2025. Bližšie informácie k tomu, ako majú školy zaviesť reguláciu do praxe, nájdete v „Usmernení k zmene legislatívy ohľadom používania mobilných telefónov a obdobných osobných zariadení elektronickej komunikácie na školách.
- Prevencia látkových závislostí – e-learning (portál na vzdelávanie v protidrogovej prevencii). Digitálny portál ePoradenstvo, ktorý vytvoril Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, je určený odborným zamestnancom a školským špeciálnym pedagógom v školách, v zariadeniach poradenstva a prevencie a v špeciálnych výchovných zariadeniach. Portál poskytuje nástroje pre podporu odborných činností v oblasti diagnostiky, poradenstva a prevencie, dostupné na <https://www.minedu.sk/portal-prevencie/>.
- Národný projekt „Zavedenie systematického a dlhodobého monitorovania duševného zdravia detí, žiakov a študentov na Slovensku sledovaním ich vzdelávacieho, kognitívneho, emocionálneho a sociálneho vývinu“ realizuje Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie (VÚDPaP) od 07/2024 do 12/2027, dostupné na <https://www.minedu.sk/narodny-projekt-data/>.

MV SR

OPK MV SR - Na základe úlohy uloženej rezortu vnútra v **Koncepcii boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024** boli v rokoch 2021 až 2024 zrealizované „Prieskumy verejnej

mienky zamerané na stav a vývoj radikalizácie, extrémizmu, nenávistných prejavov a subjektívneho pocitu bezpečia obyvateľstva“ na vzorke 1 000 respondentov.

ÚHCP P PZ - NJBPNM na vyžiadanie poskytuje všetky zbierané informácie k obetiam a páchatel'om trestného činu obchodovania s ľuďmi, ako aj štatistické údaje k deťom, ktoré sa stali obeťami rôzneho typu vykorisťovania v rámci obchodovania s ľuďmi.

A PZ - SR sa prostredníctvom A PZ zapojila v rokoch 2023 a 2024 (24 mesiacov) do projektu **Bridge**, ktorý bol financovaný z prostriedkov Európskej komisie.

Tento projekt bol naplánovaný a vykonaný v spolupráci medzinárodného konzorcia výskumníkov zastúpených vo Švédsku, Nemecku, Španielsku, Českej republike, na Slovensku a vo Fínsku. S projektom Bridge ponúkame naše profesionálne služby jednotlivcom, ktorých znepokojujú ich myšlienky alebo správanie týkajúce sa materiálov zobrazujúcich sexuálne zneužívanie detí (CSAM - Child Sexual Abuse Material) a ktorí sa sami seba pýtajú, či chcú urobiť zmenu. Stretávame sa s nimi anonymne tam, kde sú online (na clearnete aj darknete) a vedíme ich, aby podnikli ďalšie kroky k liečbe. To sa deje podporovaním a povzbudzovaním ich motivácie k zmene, poskytovaním psychoedukácie, zdrojov a motivačných rozhovorov, ktoré im pomôžu napredovať v procese liečby.

Účastníci, ktorí hľadajú materiál o sexuálnom zneužívaní detí na Darknete a Clearnete, nájdu odkaz na ReDirection Chat. Ak majú záujem o pomoc s myšlienkami alebo správaním, ktoré sa týka detí, najskôr prejdú automaticky generovaným sebahodnotením, ktoré sa pýta na kritériá zaradenia, aktuálny stav duševného zdravia a frekvenciu a aktuálny vplyv ich myšlienok alebo správania.

Nasledujú ďalšie aktivity predovšetkým výskumného charakteru, podľa ich kategorizácie. V projekte sa tiež realizovala spolupráca s rôznymi platformami sociálnych médií, ako je napríklad Facebook. Znižovaním počtu užívateľov klesá aj dopyt po materiáloch CSAM a teda klesá aj zneužívanie detskej populácie na tento účel.

Strategický cieľ č.5		
Podpora vzdelávania a vedecko-výskumnej činnosti v oblasti ochrany detí pred násilím		
Úloha 2	Posilnenie oblasti vzdelávania profesionálov – odborné semináre, konferencie, školenia, praktické tréningy	
	Gestor	NKS
	Spolugestor	MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVM SR, MV SR, MK SR
	Spolupracujúce subjekty	GP SR, KPD
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne

Plní sa priebežne.

NKS

NKS organizuje **vzdelávanie pre odborníkov pracujúcich s mladistvými páchatel'mi a svedkami násillia**. V roku 2024 pokračovalo vzdelávanie formou dištančného vzdelávania, ktorého sa počas šiestich rokov zúčastnilo 200 odborných pracovníkov z centier pre deti

a rodinu, zamestnancov orgánu SPODaSK, reedukačných centier, CPP a krízových centier. Účastníci školenia sa dôkladne oboznámia s možnosťami identifikácie CSA a metódami intervencie. V obsahu vzdelávania sa výnimočne spája záujem a starostlivosť o obe zúčastnené strany. Okrem pomoci obetiam je potrebné účinnými metódami pomôcť aj páchatel'om, aby neopakovali, alebo dokonca zaujali postoje, ktoré odrážajú prijatie zodpovednosti za spôsobenú škodu a zmysluplne prispeli k jej náprave. To je dôraz na filozofiu restoratívnej justície. Intervencie majú byť účinné a zároveň vysoko humánne, čo možno dosiahnuť vhodnou kombináciou prvkov kontroly a podpory v prístupe k páchatel'om. Poskytované vzdelávanie predstavuje nielen teoretickú analýzu problematiky, ale predovšetkým poskytuje vedecky podložené a praktické podnety pre rozvoj sociálno-terapeutickej práce s páchatel'mi a obeťami sexuálneho zneužívania na Slovensku. Vzdelávanie sa tiež venuje šikanovaniu medzi mladistvými páchatel'mi.

GP SR

Prokurátori Krajskej prokuratúry Bratislava a okresných prokuratúr v obvode jej pôsobnosti – špecialisti sa pravidelne zúčastňujú vzdelávacích podujatí týkajúcich sa problematiky násillia páchaného na deťoch, organizovaných Justičnou akadémiou Slovenskej republiky, rovnako sa zúčastňujú aj rezortných pracovných porád prokurátorov a porád pracovných skupín zložených zo špecialistov na uvedenú problematiku. Takto získané poznatky využívajú v čo možno najvyššej miere pri objasňovaní trestných činov týkajúcich sa násillia páchaného na deťoch. Zároveň takto získané poznatky sú neformálne, ale aj formálne, prostredníctvom medzirezortných stretnutí, ako aj prostredníctvom záväzných pokynov prenášané na jednotlivých príslušníkov polície.

V apríli 2024 sa prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava I zúčastnil prednášky organizovanej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, ktoré bolo určené pre sudcov a prokurátorov a bolo zamerané na zlepšenia vedomostí o individuálnom posúdení obete, o práve na ochranu pred druhotnou a opakovanou viktimizáciou a o prostriedkoch ochrany obete.

Okresný prokurátor v Pezinku sa v priebehu roka 2024 zúčastnil dvoch policajno – bezpečnostných akcií s názvom „Škola“, a to konkrétne dňa 07.02.2024 na Základnej škole Kupeckého v Pezinku a dňa 16.10.2024 na Základnej škole Orešie v Pezinku. Akcie boli zamerané na predchádzanie, odhaľovanie a objasňovanie protiprávných konaní súvisiacich s distribúciou a konzumáciou omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov na školách.

Prokurátori špecializovaní na trestnú činnosť mladistvých a trestnú činnosť páchanú na deťoch sa pravidelne zúčastňujú školení organizovaných Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, jednotlivými krajskými prokuratúrami ako aj Justičnou akadémiou Slovenskej republiky. Podľa plánu odbornej prípravy a vzdelávania Prokuratúry Slovenskej republiky sa konajú pracovné porady prokurátorov špecialistov na trestnú činnosť mladistvých a maloletých, trestné činy spáchané na deťoch a násillie v rodinách.

V roku 2024 boli realizované vzdelávacie podujatia Justičnou Akadémiou Slovenskej republiky zamerané na problematiku ochrany detí pred násillím. Konkrétne: dňa 13.02.2024 podujatie s názvom „Deti ako svedkovia násillia medzi rodičmi“, dňa 20.02.2024 podujatie s názvom „Týranie blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona a metodika dokazovania“ a dňa 25.11.2024 podujatie s názvom „Porozumenie obetiam domáceho násillia“.

Poznatky získané účasťou na týchto podujatiach sú následne prednášané na pracovných poradách ostatným prokurátorom. Aplikačné problémy súvisiace s vyšetrovaním a dokazovaním trestnej činnosti mladistvých a trestných činov súvisiacich s domácim násilím a trestných činov páchaných na deťoch tvoria zároveň predmet medzirezortných pracovných stretnutí s vedením okresných riaditeľstiev Policajného zboru.

Zároveň sa prokurátori zúčastňujú odborných konferencií napr. s názvom Pomoc dieťaťu ohrozenému násilím: Spolu dokážeme viac, organizovanom občianskym združením Náruč a pod. ako aj viacerých participatívnych stretnutí organizovaných NKS, kde získavajú poznatky od samotných detí a mládeže, ktoré im pomáhajú pri odstraňovaní problémov pri ich každodennej práci (napr. v prístupoch k deťom ako svedkom alebo svedkom poškodeným) pri ich výsluchoch.

Zástupcovia Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici sa v máji 2024 zúčastnili prednášky pre študentov Právnickej fakulty UMB v Banskej Bystrici, teda budúcich profesionálov, v rámci študijného predmetu Štruktúra orgánov ochrany práva.

Dňa 19.11.2024 sa prokurátorka Okresnej prokuratúry Zvolen zúčastnila ako prednášajúca seminára „Oznamovacia a upozorňovacia povinnosť voči zodpovedným orgánom“ na Mestskom úrade Zvolen.

Okrem toho sa prokurátori – špecialisti pravidelne vzdelávajú aj účasťou na pravidelných multidisciplinárnych pracovných stretnutiach, stretnutiach s detskými lekármi, s detskými psychológmi. Konkrétne, napríklad v rámci okresu Banská Bystrica sa prokurátori – špecialisti zúčastnili vzdelávania cez koordinátora ODPN na tému „Syndróm CAN“, ďalej multidisciplinárneho pracovného stretnutia na tému Preventívno – osvetové aktivity pre žiakov základných a stredných škôl, multidisciplinárneho pracovného stretnutia na tému Možnosti multidisciplinárnej spolupráce v rámci projektu „Spoločne za detstvo bez možnosti násilia pre všetky deti“ a multidisciplinárneho pracovného stretnutia na tému: radikalizácia a extrémizmus medzi mládežou.

Pre vzdelávanie profesionálov sú Prezídiom Policajného zboru, koordinátormi ODPN, Katolíckou univerzitou v Ružomberku a Úradom ekumenickej a pastoračnej služby Ministerstva vnútra, priebežne organizované semináre na témy Domáceho násilia, Drogy, Extrémizmus a radikalizmus, Sekty a pokračujúci seminár NKS Bezpečnosť detí v kybernetickom svete a mnohé ďalšie, ktorých súčasťou sú aj praktické tréningy, tzv. workshopy.

MŠVVM SR

Konferencia Dieťa v ohrození - 31.ročník (29.-30.5.2024), počet účastníkov: 290, počet lektorov: 51, počet prednášok: 35, počet workshopov: 10, panelová diskusia: 1. Sekcie: Systém poradenstva a prevencie ako nástroj podpory psychickej odolnosti detí, žiakov, študentov, Efektívne prístupy k prevencii a podpore duševného zdravia, Digitálne technológie ako výzvy súčasnosti, Podpora odborníkov pracujúcich s deťmi, žiakmi, študentami

Konferencia 3×KaM - 5. ročník v r.2024, bezplatná medzinárodná online konferencia pre študentov a študentky (ale aj odborných pracovníkov a pracovníčky z praxe) pedagogických, psychologických a sociálnych smerov na Slovensku, ale aj v Českej republike. Každoročne reflektované aj témy rizikového správania, šikanovania, kyberšikanovania, násillia.

Božík, M. (2024). Webinár na tému: 5 C-áčok používania médií: sprievodca pre odborných zamestnancov. Zostrih z webinára dostupný online: <https://vudpap.sk/webinare/webinar-102-5-c-ecok-pouzivania-medii-sprievodca-pre-odbornych-zamestnancov/>

Brijáková, A. (2024). Webinár na tému: Digitálny wellbeing vo vzdelávaní. Zostrih z webinára dostupný online: <https://vudpap.sk/webinare/webinar-103-digitalny-wellbeing-vo-vzdelavani/>

MPSVR SR

Koordinátori ODPN v roku 2024 zrealizovali 92 odborných seminárov pre zamestnancov participujúcich subjektov (počet účastníkov cca 2500), ktoré boli zamerané na prehľbovanie vedomostí o všetkých druhoch a formách násillia páchaného na deťoch a o súvisiacich právnych predpisoch. Témy odborných seminárov vychádzali z identifikovaných potrieb daného regiónu a v roku 2024 sa týkali najmä tém, ako napríklad: „Riziká a hrozby internetu a sociálnych sietí“, „Riešenie rovesníckeho násillia a prevencie šikanovania v školskom prostredí“, „Sebapoškodzovanie, možné príčiny a možnosti intervencie“, „Návykové látky v kontexte násillia páchaného na deťoch“, „Práca s (problémovou) rodinou“ a iné.

MK SR

Národné osvetové centrum realizovalo tri tematické vzdelávania pre dospelých:

- **Sebapoškodzovanie a vybrané úzkostné poruchy u dnešných detí a mládeže** – prezentácia problematiky ochrany detí pred násillím v kontexte úzkostných porúch a sebapoškodzovania pre realizátorov sociálnej prevencie v praxi pod vedením lektorky PhDr. Nory Gavendovej (7. marec 2024, Bratislava);
- **Regionálne prezentácie metodicko-informačnej príručky „Ako rozpoznať bezpečné spoločenstvo v online a offline prostredí“ vo Svidníku** (26. september 2024) **a vo Vranove nad Topľou** (26. september 2024) – vzdelávanie zástupcov kultúrnych a vzdelávacích inštitúcií formou prednášok a interaktívneho tréningu s lektorkami Mgr. Luciou Greškovou, PhD. z cirkevného odboru MK SR a doc. PhDr. Mgr. Ingrid Hupkovou, psychologičkou z NOC; regionálna prezentácia sa tematicky zamerala aj na odporúčania ako pracovať s metodicko-informačnou príručkou, a poukázala na vzťahové závislosti a psychomanipulatívne skupiny v online aj offline prostredí.

Slovenská národná galéria realizovala metodický workshop pre pedagogickú podporu v rámci tréningu pamäťového vzdelávania pre ľudí pracujúcich s deťmi a mládežou pod názvom **Vcítiť sa. Porozumieť. Konat'**. (27 účastníkov).

MZ SR

MZ SR v rámci podpory vzdelávania a vedecko-výskumnej činnosti v oblasti ochrany detí pred násillím sa v rámci posilnenia oblasti vzdelávania profesionálov zameralo na špecializačné a certifikačné štúdium v špecializačnom odbore psychiatria a v špecializačnom odbore detská

psychiatria, ale sústreďuje sa aj na sústavné vzdelávanie a špecificky zamerané vzdelávacie aktivity. V Programe Slovensko na roky 2021 – 2027 boli vyčlenené aj finančné prostriedky priamo na vzdelávanie psychiatrov a detských psychiatrov až do výšky 1,2 mil. Eur a MZ SR pripravuje vyhlásenie výziev na vzdelávanie podporené aj z týchto zdrojov.

Dňa 19. 06. 2024 bola akreditačnou komisiou MZ SR schválená akreditácia študijného programu sústavného vzdelávania pre odborníkov z oblasti duševného zdravia – „Manažment agresivity a porúch správania v psychiatrii pre lekárov, sestry, zdravotníckych asistentov – praktické sestry, psychológov a zdravotníckych záchranárov“ a „Manažment agresivity a porúch správania v psychiatrii pre sanitárov, neodkladná podpora životných funkcií“, ktoré sú zamerané na vzdelávanie v oblasti deeskalačných techník pre odborníkov z oblasti duševného zdravia pre Lekársku fakultu Univerzity Komenského v Bratislave. Po akreditácii sa od októbra 2024 začalo vzdelávanie pre odborníkov z oblasti duševného zdravia.

K decembru 2024 bolo zaradených do špecializačného štúdia v odbore detská psychiatria spolu 39 lekárov, z toho 32 lekárov vrátane 11 lekárov v rezidentskom štúdiu (z toho 10 lekárov aktuálne na rodičovskej a materskej dovolenke) v rámci Lekárskej fakulty Univerzity Komenského (ďalej len „LF UK“) v Bratislave a spolu 7 lekárov v rámci Jesseniovej lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Martine (ďalej len „JLF UK v Martine“). Vzdelávanie v špecializačnom študijnom programe v špecializačnom odbore detská psychiatria v súčasnosti uskutočňujú dve vzdelávacie ustanovizne v SR LF UK a JLF UK.

MZ SR je v úzkej komunikácii s Národnou kanceláriou WHO v SR aj s Regionálnou kanceláriou WHO v Európe a zapája sa do projektov týkajúcich sa vzdelávania, napr. práve prebieha <https://www.health.gov.sk/Clanok?skolenie-dusevne-zdravie> - Slovensko ako prvá z krajín školí svojich odborníkov v oblasti duševného zdravia v rámci iniciatívy QualityRights na podporu reformných snáh o zvýšenie kvality starostlivosti o duševné zdravie pacientov. Nadväzujúc na vládou Slovenskej republiky schválený Národný program duševného zdravia a Akčný plán Národného programu duševného zdravia na roky 2024-2030 sa v dňoch 10. až 12. septembra 2024 na Slovensku konalo prvé školenie WHO QualityRights, ktoré bolo zamerané na alternatívy k obmedzovacím prostriedkom používaným v zdravotníckych zariadeniach. Školenie, ktoré predstavuje ďalší z podstatných krokov v prebiehajúcej reforme starostlivosti o duševné zdravie, sa zúčastnilo 27 expertov z 12 psychiatrických zariadení.

Aktivity z Národného programu duševného zdravia, ktoré bude MZ SR v rámci vzdelávania a capacity building postupne realizovať až do roku 2030:

1. Zriadená medzirezortná a multidisciplinárna pracovná skupina (ďalej ako „PS“) pri RVDZ k definovaniu vzdelávacích potrieb v oblasti duševného zdravia - Vypracovaný obsah vzdelávania odborníkov poskytujúcich starostlivosť o duševné zdravie - Odporúčenie PS pod RVDZ k zabezpečeniu vzdelávania odborníkov poskytujúcich starostlivosť o duševné zdravie vo všetkých rezortoch (uznesenie RVDZ).
2. Návrh na legislatívne zmeny v odbornej príprave a vzdelávaní odborníkov poskytujúcich starostlivosť o duševné zdravie vo všetkých rezortoch (na základe uznesenia RVDZ) - Vzájomné zhodnotenie vzdelávacích aktivít medzi rezortami.

3. Implementácia modelu safe wards, ktorý používa intervencie na redukciu konfliktov a minimalizáciu používania obmedzovacích prostriedkov.
4. Vytvorenie školiaceho strediska a podpora referenčného pracoviska.
5. Zriadená medzirezortná a multidisciplinárna PS pri RVDZ k vypracovaniu programu na podporu zdravého bytia a kvality života pracujúcich, týkajúcich sa psychohygieny, psychoregulácie a ochrany a podpory zdravia (behaviorálne faktory zdravia) v zmysle odporúčaných preventívnych postupov MZ SR.
6. Zriadenie PS k vypracovaniu návrhu vzdelávacieho programu na udržiavanie a podporu duševného zdravia odborníkov poskytujúcich starostlivosť o duševné zdravie populácie - Vzdelávací program na podporu duševného zdravia odborníkov poskytujúcich starostlivosť o duševné zdravie populácie.
7. Vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov v oblasti duševného zdravia o základných ľudských právach pacienta a individuálnych potrebách zraniteľných skupín.
8. Semináre, webináre, školenia pre vzdelávanie odborníkov v Medzinárodnej klasifikácie chorôb (MKCH- 11), pre správne používanie kódov.

Aktivity realizované v zmysle Memoranda o spolupráci MZ SR so Slovenským národným strediskom pre ľudské práva z 1.7.2024.

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (ďalej len „Stredisko“) zrealizovalo v roku 2024 desať vzdelávacích aktivít pre zdravotníckych pracovníkov v oblasti duševného zdravia zameraných na problematiku ľudských práv na úrovni práce s pacientmi psychiatrických zariadení, konkrétne:

- 29.2.2024 Bratislava: Psychiatrická klinika LF UK a UNB Staré Mesto – prednášky sa zúčastnilo 25 zamestnancov/zamestnankýň psychiatrickej polikliniky.
- 4.4.2024 Martin: workshop realizovaný na celoslovenskom pedopsychiatrickom podujatí Hlavalamy v detskej psychiatrii v Martine
- 14.6.2024 Košice: workshop realizovaný v rámci XVI. Slovenského psychiatrického zjazdu pre 35 účastníkov/účastníčok
- 4.10.2024 Bratislava: Psychiatrická klinika SZU a UNB Ružinov – prednášky sa zúčastnilo 16 zamestnancov/zamestnankýň psychiatrickej kliniky.
- 18.10.2024 online prednáška pre 33 zamestnancov/zamestnankýň Psychiatrickej liečebne Sučany.
- 21.10.2024 Banská Bystrica: II. Psychiatrická klinika SZU a Fakultnej nemocnice s poliklinikou F.D. Roosevelta Banská Bystrica - prednášky sa zúčastnilo 19 zamestnancov/zamestnankýň psychiatrickej kliniky.
- 28.10.2024 Trenčín: Psychiatrická klinika Fakultnej nemocnice Trenčín - prednášky sa zúčastnilo 21 zamestnancov/zamestnankýň psychiatrickej kliniky.
- 6.11.2024 online prednáška pre zamestnancov/zamestnankyne Psychiatrickej liečebne Rožňava - prednášky sa zúčastnilo 12 zamestnancov/zamestnankýň psychiatrickej liečebne.

- 7.11.2024 Nové Zámky: Psychiatrické oddelenie Fakultnej nemocnice s poliklinikou Nové Zámky - prednášky sa zúčastnilo 42 zamestnancov/zamestnankyň psychiatrického oddelenia.
- 4.12.2024 Trenčín: Psychiatrická klinika Fakultnej nemocnice Trenčín - prednášky sa zúčastnilo 29 zamestnancov/zamestnankyň psychiatrickej polikliniky.

V gescii MZ SR sú výzvy na vzdelávanie odborníkov poskytujúcich starostlivosť v oblasti duševného zdravia:

Výzvy na vzdelávanie odborníkov poskytujúcich starostlivosť v oblasti duševného zdravia v rezorte a taktiež mimo rezortu boli spustené za účelom zvýšiť počet odborných pracovníkov s moderným vzdelaním a odbornou prípravou v oblasti duševného zdravia v rezorte zdravotníctva a mimo rezortu zdravotníctva, čo umožní zvýšiť dostupnosť a najmä kvalitu v poskytovaní zdravotnej a sociálnej starostlivosti.

Výzva s názvom „Podpora ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov v oblasti starostlivosti o duševné zdravie“ a s kódom 12I08-21-V02 bola vyhlásená dňa 16. 08. 2022. Bližšia špecifikácia oprávnených vzdelávacích aktivít podľa zdravotníckych povolání a špecializácii je uvedená v zoznam vzdelávacích priorít, v rámci ktorej sú priority 1 až 8 (priorita 2 podľa špecifikácie vydavateľa diagnostickej metódy) určené pre odbor lekár, resp. lekár v špecializačnom odbore. Od vyhlásenia výzvy ku dňu 31. 12. 2024 bolo prijatých doposiaľ 505 žiadostí o poskytnutie prostriedkov mechanizmu (ďalej len „ŽoPPM“). Z celkového počtu žiadostí bolo v rámci podporovanej profesie – lekár prijatých 59 žiadostí. Z uvedeného počtu žiadostí bolo 17 žiadateľov v špecializácii psychiater, resp. lekár v špecializačnom študijnom programe psychiatria.

V rámci K-12 POO bola vyhlásená Výzva 12I08-21-V02 Podpora ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov v oblasti starostlivosti o duševné zdravie / Vzdelávanie odborníkov v rezorte zdravotníctva. K 30.11.2024 evidujeme 476 predložených ŽoPPM. 255 ŽoPPM splnilo podmienky PPM, 181 ŽoPPM nesplnilo podmienky PPM, v procese hodnotenia je 15 ŽoPPM a 8 ŽoPPM bolo späťvzatých. Počet zmlúv zverejnených v CRZ k 31.12.2024: 203 V procese zazmluvňovania je približne 6 zmlúv.

Reálnym údajom o ukončení vzdelávania OII disponuje až pri predložení záverečnej žiadosti o platbu, kedy má prijímateľ povinnosť predložiť doklad o absolvovaní vzdelávacej aktivity – diplom/certifikát/osvedčenie. Celkovo bolo doteraz ukončených vzdelávaní a vyplatených záverečných žiadostí o platbu: 44

Vzhľadom na nízky počet prichádzajúcich ŽoPPM a úspešné naplnenie CID cieľa bola dňa 4.10.2024 na NIKA zaslaná žiadosť o vydanie súhlasného stanoviska ku zmene výzvy, týkajúca sa časovej oprávnenosti realizácie projektu. MZ SR dňa 25.10.2024 obdržalo záväzné stanovisko NIKA k zmene výzvy. Následne bola zmena výzvy predložená na podpis ministrovi MZ SR a dňa 7.11.2024 bola zmena výzvy uverejnená na web stránke MZ SR zmena výzvy <https://www.health.gov.sk/Clanok?plan-obnovy-vzdelavanie-mimo-rezort-zdravotnictva>, týkajúca sa

V rámci K-12 POO Výzvy 12I09-21-V03 Podpora vzdelávania odborníkov mimo rezortu zdravotníctva v oblasti starostlivosti o duševné zdravie bolo k 30.11.2024 evidovaných 812 predložených ŽoPPM. Podmienky PPM splnilo 663 ŽoPPM, 77 ŽoPPM nesplnilo podmienky

PPM, v procese hodnotenia je 41 ŽoPPM a 13 ŽoPPM bolo späťvzatých. Počet zmlúv zverejnených v CRZ k 31.12.2024: 287. Celkovo bolo doteraz ukončených vzdelávaní a vyplatených záverečných žiadostí o platbu v rámci Investície 9: 124.

Vzhľadom na nízky počet prichádzajúcich ŽoPPM a úspešné naplnenie CID cieľa bola dňa 4.10.2024 na NIKA zaslaná žiadosť o vydanie súhlasného stanoviska ku zmene výzvy, týkajúca sa časovej oprávnenosti realizácie projektu. MZ SR dňa 25.10.2024 obdržalo záväzné stanovisko NIKA k zmene výzvy. Následne bola zmena výzvy predložená na podpis ministrovi MZ SR a dňa 7.11.2024 bola zmena výzvy uverejnená na web stránke MZ SR zmena výzvy <https://www.health.gov.sk/Clanok?plan-obnovy-vzdelavanie-mimo-rezort-zdravotnictva>,

MS SR

Justičná akadémia SR je inštitúcia zodpovedná za organizáciu a realizáciu školiacich aktivít pre cieľovú skupinu sudcov, prokurátorov a zamestnancov súdu. Justičná akadémia zabezpečuje vzdelávacie podujatia prostredníctvom svojich zamestnancov a pedagogického zboru podľa schváleného ročného študijného plánu (akademický plán).

V roku 2024 absolvovali sudcovia a vyšší súdni vzdelávanie na nasledovné témy:

Výkon rozhodnutia vo veciach maloletých : Všeobecná charakteristika výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých. Analýza medzinárodných dokumentov súvisiacich s touto problematikou (najmä Dohovor OSN o právach dieťaťa). Analýza vyhlášky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých. Tituly výkonu rozhodnutia. Priebeh výkonu rozhodnutí vo veciach maloletých. Odklad a zastavenie výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých. Cochemská prax. Aplikačná prax slovenských súdov pri výkone rozhodnutia vo veciach maloletých.

Bezpečie ako kľúčové kritérium najlepšieho záujmu dieťaťa: Vzdelávanie o vedecky podložených informáciách o domácom násilí, situácii a potrebách obetí a aj o validovaných nástrojoch na identifikáciu násillia a kvalifikovanom odhade rizika ohrozenia života a zdravia. Schopnosť identifikovať domáce násillie a zvládanie empatickej komunikácie s účastníkmi nielen napĺňa princíp zistenia materiálnej pravdy ako nosného princípu mimosporového konania podľa čl. 6 CMP, ale aj umožňuje realizovať vyšetrovací princíp s potrebnou citlivosťou k situácii obetí domáceho násillia. Znalosť štruktúrovaných nástrojov špecificky zameraných na identifikáciu domáceho násillia znižuje riziko, že domáce násillie nebude odhalené alebo bude podcenené a umožní sudcom a sudkyňiam podporiť udržiavanie bezpečných citových väzieb medzi členmi rodiny a kompetentným rozhodovaním znížiť škodlivé následky narušenia rodiny a rozpadu manželstva v dôsledku domáceho násillia a ohrozenia detí násillím.

Hľadanie najlepšieho záujmu dieťaťa v dobe dezinformácií: Vymedzenie post-pravdivej / post-faktickej doby vo vedeckej literatúre. Charakteristiky diskurzu skupín údajne presadzujúcich práva detí. Znaky dezinformácií a stratégie ich šírenia. Zručnosti kritického myslenia dôležité pre identifikovanie dezinformácií. Stratégie zastrašovania odbornej verejnosti. Vplyv dezinformácií na verejnú mienku, politiky, právne normy. Implikácie pre rodinnoprávnu agendu (poručenské spory),

Problémy v kontakte dieťaťa a rodiča v kontexte poručenských sporov: Aktuálne vedecké pohľady a kontroverzie v interpretácii predmetného fenoménu. Potenciálne príčiny prečo dieťa

odmieta jedného z rodičov po rozchode rodičovského páru. Potenciálne príčiny prečo jeden z rodičov bráni druhému v kontakte s dieťaťom. Riziko predsudkov a kognitívnych skreslení pri posudzovaní predmetných prípadov.

Deti ako svedkovia násilia medzi rodičmi : Vymedzenie problematiky; kontinuum skúsenosti (presahujúce očité svedectvo detí). Repertoár copingových (zvládacích) stratégií, ktoré deti používajú v reakcii na to, keď sú vystavené násiliu medzi rodičmi. Možné následky takýchto zážitkov na deti a spôsoby ich identifikácie (skrining, znalecké vyšetrenie, zisťovanie názoru dieťaťa). Podmienky zotavenia sa detí z takýchto zážitkov. Implikácie pre rodinnoprávnu agendu (poručenské spory).

Špecifiká vedenia rozhovoru s dieťaťom v náročnej životnej situácii: Vymedzenie náročnej životnej situácie v detskom veku. Techniky a metódy vedenia rozhovoru s nespolupracujúcim dieťaťom. Vplyv náročnej situácie na dôveryhodnosť výpovede dieťaťa. Zvládanie emočného prejavu dieťaťa počas vedenia rozhovoru.

Na svojom 3. zasadnutí Rada Justičnej akadémie SR dňa 28.11.2024 schválila študijný plán akadémie na rok 2025 týkajúci sa problematiky násilia na deťoch, do ktorého zaradila nasledovné podujatia:

Obzvlášť zraniteľné obete, špecifiká vyšetrovania a stíhania trestnej činnosti páchanej na obzvlášť zraniteľných obetiach: Špecifiká prístupu orgánov činných v trestnom konaní a súdov k jednotlivým kategóriám obzvlášť zraniteľných obetí - prvý výsluch, poučenie podľa Trestného poriadku, opakovanie výsluchu, prítomnosť na výsluchu, znalecké dokazovanie. Osobitný dôraz na:- deti ako obete násilných a sexuálne motivovaných trestných činov,- obete domáceho násilia,- obete sexuálneho násilia,- seniorov,- obete obchodovania s ľuďmi,- obete trestných činov spáchaných z nenávisťi v dôsledku príslušnosti k určitej skupine. Aktuálna judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúca sa obzvlášť zraniteľných obetí a záväzky z nej vyplývajúce.

Sexuálna viktimizácia detí: mýty a predsudky verzus vedecké poznatky: Spektrum mylných presvedčení o problematike sexuálneho zneužívania (o miere výskytu a charaktere zneužívania, o frekvencii výskytu krivých obvinení, o páchatel'och, o reakciách obetí, o pamäťovom výkone obetí počas forenzného výsluchu, o spôsobe vedenia výsluchu u detí, ktoré sú suspektnými obeťami, o spôsobe diagnostiky sexuálneho zneužívania) a ich konfrontácia s vedecky-overenými poznatkami. Intuitívne očakávania týkajúce sa prežívania a správania sa obetí. Spektrum kontraintuitívnych reakcií obetí a ich príčiny. Riziko dezinterpretácie zhromaždených dôkazov v dôsledku predsudkov a kognitívnych skreslení profesionálov.

Grooming ako súčasť stratégie osôb, dopúšťajúcich sa sexuálnych deliktov na deťoch : Vymedzenie a typy (klasifikácia) groomingu vo vedeckej literatúre. Škála manipulatívnych techník cielených (nielen na primárne) obete. Dôsledky groomingu na prežívanie a správanie sa obetí. Význam zohľadnenia groomingu pri objasňovaní a posudzovaní prípadov sexuálneho zneužívania detí.

MV SR

Centrum vzdelávania a psychológie MV SR (ďalej len „CVP“) uvádza, že vzdelávanie príslušníkov PZ v uvedenej tematickej oblasti sa realizuje v stredných odborných školách PZ (ďalej len „SOŠ PZ“) v Bratislave, Pezinku a Košiciach v rámci pomaturitného kvalifikačného

štúdia Základná policajná príprava a pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia Špecializovaná policajná príprava. Posilnenie vzdelávania odborníkov je obsiahnuté v školských vzdelávacích programoch v predmetoch Právo, Kriminalistika, Etika a psychológia policajnej práce a Policajná komunikácia. V predmete Policajná komunikácia v časti Psychológia policajnej práce sa kladie dôraz na komunikáciu s rôznymi typmi osobnosti na základe typológie páchatel'ov trestnej činnosti vrátane detí. V priebehu štúdia policajtov sa vykonávajú prednášky na rôzne témy ako napríklad: Trestná činnosť mládeže a páchanie na mládeži; Mravnosťná trestná činnosť; Identifikácia obetí obchodovania s ľuďmi; Extrémizmus; Drogy s dôrazom na alkohol a Závislosť žien a Domáce násillie.

ÚHCP P PZ - Preventívnej činnosti a odborným školeniam v oblasti obchodovania s ľuďmi sa prioritne venuje najmä "Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality MV SR" a OPK MV SR. Napriek uvedenému, na základe prijatých žiadostí o poskytnutie odborných školení boli v roku 2024 príslušníkmi Národnej jednotky boja proti nelegálnej migrácii vykonané nasledovné prednášky a školenia:

Prednáška na tému: Úlohy na úseku migrácie a obchodovania s ľuďmi zrealizované na SOŠ PZ Bratislava v rámci výučby predmetu „Operačné riadenie“ a „Poriadková polícia“ kde bolo preškolených 50 príslušníkov PZ.

Kurz MEPA o predchádzaní a boji proti medzinárodnej relevantnej kriminalite, zrealizovaný na A PZ so zameraním na prevádzasťstvo a obchodovanie s ľuďmi, kurzu sa zúčastnilo 19 poslucháčov z rôznych krajín EÚ.

Školenie pre príslušníkov ozbrojených síl SR ustanovených do nasaditeľných funkcií v zastúpení NATO/EÚ bolo zrealizované v Martine s účasťou 21 príslušníkov Armády SR.

Prednáška na tému: Úlohy na úseku migrácie a obchodovania s ľuďmi zrealizované na SOŠ PZ Bratislava v rámci výučby predmetu „Poriadková polícia“ kde bolo preškolených 32 príslušníkov PZ.

Realizácia školenia v rámci stáže dvoch policajných kadetiek z Vysokej policajnej školy Nemeckej spolkovej krajiny Brandenburg na základe súhlasu prezidenta PZ.

Školenie pre kadetov A PZ v Bratislave, bolo preškolených 80 príslušníkov PZ.

Školenie pre príslušníkov ozbrojených síl SR, ktorí boli vyslaní ako vojenská pozorovatelia, bolo zrealizované v Martine, preškolených bolo 7 príslušníkov Armády SR.

Preškolenie policajných pridelenecov k problematike obchodovania s ľuďmi príslušníkmi NJBPNM, ktorí boli vyslaní na výkon štátnej služby na Ukrajinu a do Maďarska.

Kurz MEPA pre príslušníkov zaradených na úseku hraničnej polície, na ktorom bola vykonaná prednáška so zameraním na obchodovanie s ľuďmi, zrealizované A PZ pre 22 poslucháčov zo 7 krajín.

MÚ v rámci svojej činnosti spolupracuje a v minulosti sa aj podieľal na spoločnom projekte s UNICEF a katedrou sociálnej práce Univerzity Komenského, v rámci ktorého prebieha aj výskum niektorých aspektov problematiky migrácie, aj v kontexte maloletých migrujúcich osôb. Spolupráca nie je však zameraná výlučne na problematiku násillia na deťoch, aj keď v jeho rámci sú mapované aj zraniteľnosti maloletých, ktoré môžu medziiným indikovať aj to, že dieťa bolo obeťou násillia.

OKaP P PZ - Preventisti z Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bardejove, v Martine a Ružomberku sa zúčastnili v priebehu roku na konferenciách v rámci posilnenia oblasti vzdelávania profesionálov.

PTC P PZ v roku 2024 realizovala v spolupráci s občianskym združením **IPčko** celkovo desať odborných vzdelávaní naprieč celým Slovenskom zameraných na zvyšovanie povedomia školských psychológov a odborných zamestnancov škôl na prejavy radikalizácie u mládeže.

A PZ - Vedecko-pedagogickí zamestnanci katedry verejnoprávných vied A PZ v Bratislave v kontexte predmetnej požiadavky zabezpečujú výuku predmetu Ochrana ľudských práv, Polícia a ľudské práva, čím sa podieľajú na plnení úlohy spočívajúcej v podpore informovanosti o ochrane a právach detí medzi osobami pôsobiacimi na úseku presadzovania práva. Jedna z prednášok je venovaná osobitne téme ochrany práv detí, v rámci ktorej sú študenti oboznámení so zmluvným a inštitucionálnym systémom ochrany v predmetnej oblasti kreovaným na pôde OSN, Rady Európy, Európskej únie, ako aj na vnútroštátnej úrovni. Analýzou vybraných ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa, jeho opčných protokolov, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, revidovanej Európskej sociálnej charty, Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním, ako aj ďalších na tomto úseku relevantných ľudsko-právnych dokumentov prijímaných v rámci univerzálneho, regionálneho – európskeho a vnútroštátneho systému ochrany práv detí, ktorým je v rámci predmetu venovaná pozornosť osobitne so zreteľom na záväzky z nich plynúce, dochádza v rámci pedagogického procesu katedry k systematickej podpore informovanosti o ochrane a právach detí medzi orgánmi presadzovania práva. Študenti sú náležite oboznámení rovnako s obsahom aj súvisiacich všeobecných komentárov Výboru OSN pre práva detí, správami o činnosti, hodnotiacimi správami subjektov podieľajúcich sa na ochrane práv detí (Výbor OSN pre práva dieťaťa, komisár pre deti, verejný ochranca práv a pod.), ako aj obsahom rozhodnutí súdnych autorít prijímaných s cieľom doplnenia teoreticko-právnych východísk o aplikačný rozmer konfrontujúci študentov s obsahom konkrétnych sťažností namietajúcich porušenie vybraných práv detí, sledujú postupy, argumentáciu, zdôvodnenia rozhodnutí súdov pri posudzovaní toho, či predmetným konaním došlo / nedošlo k porušeniu práv detí.

V podmienkach A PZ v Bratislave sú študenti bakalárskeho stupňa štúdia v rámci predmetu Kriminológia oboznámení s problematikou práv dieťaťa a prístupu k dieťaťu predovšetkým v rámci témy „Osobnosť obete kriminality (Viktimológia)“ – napríklad v časti venovanej sekundárnej viktimácii, ktorej zdrojom môže byť aj orgán činný v trestnom konaní. V súvislosti s uvedeným nie je opomenutá ani potreba fungovania „špeciálnych výsluchových miestností“. V téme „Kriminalita mládeže a proti mládeži“ sú študenti oboznamovaní s časťou obsahu Dohovoru o právach dieťaťa a právami premietnutými do zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a do zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej, so zameraním na ochranu dieťaťa pred negatívnymi javmi v spoločnosti. Značná časť pozornosti je venovaná deťom, ako (potenciálnym) obetiam ale aj páchatelom kriminality v téme „Prevencia kriminality“ – poukázané je na aktuálne preventívne projekty a programy fungujúce predovšetkým v podmienkach SR. Určitá pozornosť je dieťaťu, jeho právam a povinnostiam venovaná aj v rámci iných špecifických tém ako napríklad „Drogy a kriminalita“, „Mravnostná kriminalita“,

„Organizovaná kriminalita“, „Násilná kriminalita“ či „Kriminalita cudzincov“. V rámci prednáškovej činnosti katedry kriminológie A PZ v Bratislave je pozornosť zameraná napríklad aj na legislatívu v podobe zákona o obetiach trestných činov, fenomény kriminality ohrozujúce deti v podobe kyberšikanovania, či takzvaných „hate crimes“ alebo problematiku LGBTI.

Pozornosť študentov magisterského stupňa štúdia v rámci predmetu Kriminológia je upriamená na deti ako obeť kriminality, a to v rámci tém „Kriminalita páchaná na ženách, deťoch a senioroch“ (ako špecifických kategóriách osôb vzhľadom na vek). Študenti sú tiež informovaní predovšetkým o právach dieťaťa v súvislosti s „Dohovorom o právach dieťaťa“ a v rámci podmienok Slovenskej republiky nepochybne aj v súvislosti s „Národnou stratégiou na ochranu detí pred násilím Detstvo bez násilia pre všetky deti“. Dieťa je vzhľadom na vek veľmi zraniteľným, kedy môže byť postavené do role potenciálnej obeť či obeť. Uvedené špecifikum (dieťa verzus kriminalita) je spomenuté aj v témach ako: Masmédia a kriminalita, Počítačová kriminalita, Kriminalita v doprave, Alkoholizmus a kriminalita či Patologické hráčstvo. Katedra kriminológie A PZ v Bratislave každoročne vypisuje témy záverečných prác na bakalárskom a magisterskom stupni, ktoré reflektujú na potreby praxe, rovnako na úseku ochrany detí pred rôznymi formami násilia.

Strategický cieľ č.5		
Podpora vzdelávania a vedecko-výskumnej činnosti v oblasti ochrany detí pred násilím		
Úloha 3	Posilnenie a rozvoj publikačnej činnosti – metodiky, informačné letáky a brožúry	
	Gestor	NKS
	Spolugestor	MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVM SR, MV SR, MK SR
	Spolupracujúce subjekty	GP SR, KPD
	Predpokladaný termín plnenia	Priebežne

Plní sa priebežne.

NKS

NKS pracovalo na materiály, ktorý na konkrétnom prípade približuje deťom priebeh trestného konania.

NKS vytvorilo v spolupráci s koordinátormi ODPN metodiku k výskumu na nahlasovanie násilia samotnými deťmi. Výskum dotazníkovou formou prebehol medzi subjektami ochrany detí pred násilím v novembri a decembri 2024. Výskum bude analyzovaný v roku 2025 a identifikuje bariéry s akými sa deti môžu stretnúť, keď idú požiadať o pomoc v inštitúciách samotné.

GP SR

GP SR aj v spolupráci s Justičnou akadémiou Slovenskej republiky pravidelne organizujú pracovné školenia a semináre, ktorých sa zúčastňujú prokurátori poverení vybavovaním trestnej činnosti mladistvých a maloletých, trestných činov spáchaných na deťoch a násilia v rodinách.

Zo strany Justičnej akadémie Slovenskej republiky sú pravidelne organizované školenia prokurátorov, sudcov a vyšších súdnych úradníkov za účelom prehlbovania si kvalifikácie vo vyššie uvedenej oblasti.

Krajská prokuratúra v Trenčíne v rámci svojho obvodu pre okresné prokuratúry zorganizovala v roku 2024 pracovnú poradu na tému trestných činov páchaných na maloletých deťoch a trestnej činnosti domáceho násilia.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Martin sa podieľala na recenzii viacerých publikácií napr. PhDr. Ľudmily Húskovej, PhD. s názvom Tabak, alkohol a drogové závislosti detí a mládeže. Zároveň sa podieľala na príprave odborných letákov NKS určených pre deti a mládež, v rámci ktorého by mal byť deťom im zrozumiteľným jazykom prezentovaný prípad, na ktorom má byť vhodným spôsobom vysvetlený priebeh trestného konania.

Na lokálnej úrovni prokuratúra spolupracovala pri realizácii odborných seminárov na tému „Šikana“ a „Práca s (problémovou) rodinou“. Seminára boli organizované koordinátorkou ODPN v Košiciach.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Trebišov, špecialista pre ochranu rodiny a mládeže sa zúčastnil v roku 2024 dvoch multidisciplinárnych pracovných stretnutí so zástupcami policajného zboru, mestskej polície, orgánu SPODaSK a zástupcami regionálneho úradu verejného zdravotníctva venujúceho sa téme „Implementácia Národného projektu Spoločne za detstvo bez násilia pre všetky deti“, ktorá sa konala dňa 09.04.2024 pod patronátom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trebišov, ako aj ďalšieho stretnutia dňa 24.09.2024 na tému „Eliminácia šikany a kyberšikany“, čo je v súčasnosti veľmi aktuálnou témou, kde súčasne prebehli prezentácie vystupujúcich a boli distribuované brožúry s postupom v závažných situáciách v školách a v rodinách, tieto materiály sú následne rozposielané na školy v obvode Okresnej prokuratúry Trebišov, ako aj príspevky sú medializované masovokomunikačných prostriedkoch.

MK SR

MK SR v spolupráci s NOC a vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci operačného programu Ľudské zdroje vydalo **printovú verziu** informačno-metodickej príručky **Ako rozpoznať bezpečné spoločenstvo v online a offline prostredí**.²¹ Publikácia vyšla v náklade 800 ks.

Okrem toho NOC publikovalo tematicky zamerané odborné články v odbornom časopise Sociálna prevencia (online a v tlačenej podobe v náklade 320 ks).²²

Divadelný ústav vydal v roku 2024 edukačný román Juraja Šebestu **Sme divadelníci** pre mládež, ktorý sa zaoberá dejinami svetového a slovenského divadla a drámy. Publikácia v jednej z línií (v príbehovej časti) reflektuje nástrahy a potenciálne nebezpečenstvá, ktorým môžu mladí ľudia čeliť, ak zlyhávajú výchovné systémy a rodina. V tomto kontexte sa kniha dotýka aj motívu šikanovania a nezmyselného násilia medzi tínedžermi v rámci románovej časti knihy. Publikácia sa však primárne zameriava na pozitívny prístup. Namiesto zobrazovania

²¹ <https://www.nocka.sk/ako-rozpoznat-bezpecne-spolocenstvo/>

²² <https://www.nocka.sk/studeo-noc/socialna-prevencia/>

negatívnych javov poukazuje na silu pozitívneho vplyvu dospelých a osvieteného učiteľa, ktorí dokážu u mladých ľudí vzbudiť nadšenie pre umenie aj v náročnom veku. Publikácia ponúka pozitívnu alternatívu, zdôrazňuje silu umenia, vzdelávania a pozitívnych vzorov. Ukazuje, že aj v náročných životných situáciách môžu mladí ľudia nájsť zmysel a naplnenie v umení a vzdelávaní, a to s pomocou chápaných dospelých.

MV SR

MÚ na základe svojej činnosti vydáva publikácie, ktoré odzrkadľujú trendy vo vývoji migrácie, ako aj profesionálne praktické skúsenosti, hlavne sociálnych pracovníkov v migračných táboroch. Obsah publikácií reflektuje okrem iného, aj na problematiku ochrany detí v rámci kategórie zraniteľných osôb. Publikáčna činnosť spočíva vo vydávaní brožúr a letákov, ktoré sú určené pre žiadateľov o azyl na území SR, ako aj cudzincom ako potenciálnych žiadateľov o medzinárodnú ochranu. Publikácie sú taktiež zverejňované na internetovej stránke Migračného úradu MV SR, kde sa s nimi môže oboznámiť aj široká verejnosť.

A PZ - v rámci realizácie projektu: „Zlepšenie ochrany práv obetí - posilnenie kapacít a postupov boja proti násiliu na ženách a domácomu násiliu“ členovia katedry spoločenských vied sa podieľali na spracovaní súboru prednášok a prezentácií, ktoré odzneli v rámci vzdelávania vyšetrovateľov na pôde A PZ v Bratislave.

Vedecko-pedagogickí zamestnanci katedry verejnoprávných vied A PZ reflektujú požiadavky praxe pravidelne navrhujú témy záverečných prác rovnako v predmetnej oblasti. V hodnotenom období boli pod ich vedením spracovávané záverečné práce na tému: Ľudsko-právne nástroje na úseku boja proti vybraným formám obchodovania s deťmi, Právna reglementácia činnosti príslušníkov Policajného zboru na úseku boja proti násiliu páchanému na deťoch v domácom prostredí, Teoreticko-právne aspekty šikany detí, Mediálne násilie a jeho vplyv na deti, Vplyv sociálnych sietí na bezpečnosť, Bezpečnostnoprávna ochrana detí na medzinárodnej a národnej úrovni.

Realizované štúdie katedry kriminalistiky a forenzných vied: Child pornography in Slovakia and project Bridge, The potential of the Bridge project to address the problem of child pornography in Slovakia, Possible influence of ReDirection and MiBridge questionnaires from Bridge project for Slovakia.

Strategický cieľ č.5		
Podpora vzdelávania a vedecko-výskumnej činnosti v oblasti ochrany detí pred násilím		
Úloha 4	Sprístupnenie odborných tém laickej verejnosti	
	Gestor	NKS
	Spolugestor	MPSVR SR, MZ SR, MS SR, MŠVVM SR, MV SR, MK SR
	Spolupracujúce subjekty	GP SR, KPD
	Predpokladaný termín plnenia	priebežne

Úloha sa plní priebežne.

NKS

NKS realizuje **Večerné školy** pre širokú verejnosť prostredníctvom online seminárov, ktoré sú zamerané na zvýšenie bezpečia v online priestore, a tiež aj na iné témy v oblasti ochrany detí pred násilím (napr. duševné zdravie, kyberšikanovanie a pod.) Priemerný počet účastníkov každej večernej školy v roku 2024 bol 150. Na youtube kanále NKS Detstvo bez násilia majú záznamy z večerných škôl z roku 2024 priemerne 169 zhliadnutí.

Sprístupnenie informácií k téme prevencie násilia na deťoch a v nej obsiahnutej témy prevencie šikanovania prebieha celý rok pravidelne aj cez **sociálne siete NKS** (FB: Detstvo bez násilia - Bezpečný internet a IG: Detstvo_bez_nasilia) , cez web www.nks.gov.sk a cez **podcast Týka sa ma to** (9 dielov podcastu za rok 2024 šírených na sociálnych sieťach, na youtube a na spotify). Priemerný počet zhliadnutí jedného podcastu Týka sa ma to za rok 2024 je youtube 2921.

GP SR

Prokurátori – špecialisti sa v rámci svojej osvetovej činnosti – prednášok, účasťou na participatívnych stretnutiach ako aj konferenciách, účasťou na diskusiách ako aj multidisciplinárnych stretnutiach ako aj diskusiách s triedami (ktoré sa zúčastnili pojednávani ako verejnosť) po pojednávani, participáciou na príprave vzdelávacích materiálov snažia prezentovať ako aj vysvetľovať odborné témy a tým sa priblížiť a edukovať laickú verejnosť.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Martin počas výkonu preventívnych opatrení opakovane poskytla so súhlasom nadriadeného mediálne výstupy vo forme televíznych a novinových príspevkov a rozhovorov. Zároveň bol zaznamenaný pozitívny ohlas laickej verejnosti na vykonávanú vzdelávaciu činnosť tunajšej prokuratúry na sociálnych sieťach.

Regionálna spolupráca Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici so zástupcami Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, odbor prevencie kriminality, informačná kancelária pre obeť Banská Bystrica sa realizuje vo forme spoločných preventívnych aktivít – prednášok na tému „Oznamovacia a upozorňovacia povinnosť voči zodpovedným orgánom“.

Novou multidisciplinárnou aktivitou uskutočnenou pod záštitou krajského prokurátora v Banskej Bystrici, v spolupráci so zborom väzenskej a justičnej stráže a policajným zborom, bolo uskutočnenie dvoch interaktívnych prednášok zameraných najmä na prevenciu drogovej trestnej činnosti a na prezentáciu fungovania týchto orgánov. Prednášky sa konali v mesiaci máj 2024 a november 2024 v zasadacích priestoroch Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica. Ich cieľovou skupinou boli banskobystrickí maturanti, teda dospelí občania, ktorých možno považovať za laickú verejnosť. Súčasťou uskutočnených preventívnych aktivít boli vstupy za jednotlivé orgány, prezentovanie príbehu odsúdeného formou riadeného dialógu, statické a dynamické ukážky príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže – výstroj, výzbroj, detekcia drog prostredníctvom služobného psa, eskortný autobus či ukážka zásahu príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže v pojednávacej miestnosti

V uvedenej gescii (spolupráci) je realizovanie konferencií, podcastov, online večerných škôl pre širokú odbornú i laickú verejnosť v spolupráci s rôznymi participujúcimi subjektami.

Okresná prokuratúra sa zapojila do realizácie preventívno-osvetových aktivít koordinátorky ODPN, napr. pre pedagógov a rodičov na Spojenej škole, Vojenská, Košice ohľadom správania detí a rizík na internete, možných nebezpečenstiev v digitálnom priestore (sociálne siete, komunikačné kanály, aplikácie, hry) a ich dopad na deti, možnosti ochrany detí pred kyberšikanou, rodičovský zámok v spolupráci s OZ „Digitálni rodičia“.

Aktívna účasť na konferencii s medzinárodnou účasťou na tému Ochrana detí pred násilím – rodovo podmienené násilie, multidisciplinárna spolupráca v praxi s príspevkom pod názvom „Dieťa ako obeť virtuálneho prostredia.“

V roku 2024 bola vykonaná prednáška v Reedukačnom centre Bačkov (RC Bačkov) prednášku na tému „Úteky z reedukačného centra a trestné činy mladistvých“, ktorú realizovali spoločne prokurátor špecialista a prokurátor netrestného úseku.

MŠVVM SR

Nahrané a zverejnené podcasty v réžii VÚDPaP, ako aj pre iné inštitúcie, venujúce sa prevencii problematického používania digitálnych technológií, vrátane ochrany detí pred násilím v digitálnom priestore:

Božík, M. (2024). Digitálne technológie v rukách detí. Alžbeta Králiková: podcasty VEDA NA DOSAH. Uverejnené dňa 27.3.2024. Dostupné na internete: <https://vedanadosah.cvtisr.sk/ludia/psychologia-a-pedagogika/podcast-digitalne-technologie-v-rukach-deti/>

Božík, M. (2024). Mobilné telefóny na školách po novom – 1. časť. Darina Mikolášová: Podcast Nahlas o Deťoch. Uverejnené dňa 6.5.2024. Dostupné na internete: <https://vudpap.sk/podcasty/mobilne-telefony-na-skolach-po-novom-1-cast/>

Božík, M. (2024). Mobilné telefóny na školách po novom – 2. časť. Darina Mikolášová: Podcast Nahlas o Deťoch. Uverejnené dňa 13.5.2024. Dostupné na internete: <https://vudpap.sk/podcasty/mobilne-telefony-v-skolach-po-novom-2-cast/>

Božík, M. (2024). Digitálne technológie cez prázdniny. Darina Mikolášová: Podcast Nahlas o Deťoch. Uverejnené dňa 2.7.2024. Dostupné na internete: <https://vudpap.sk/podcasty/digitalne-technologie-cez-prazdniny/>

MPSVR SR

V oblasti prevencie a osvetu sa koordinátori ODPN v roku 2024 spolupodielali na 898 rôznych preventívnych a osvetových aktivitách, niektoré z nich boli zamerané aj na laickú verejnosť, ako napríklad: interaktívna prednáška spojená s prezentáciami na tému internetovej bezpečnosti, zameraná na rodičov detí, divadelné predstavenie o kyberšikane a duševnom zdraví určené aj pre rodičov a širokú verejnosť, propagácia a prezentácia Národnej linky pre pomoc deťom v ohrození VIAC AKO NI(c)K pre širokú verejnosť a ďalšie.

MK SR

Národné osvetové centrum publikovalo v sledovanom období v odbornom časopise Sociálna prevencia viaceré tematické príspevky. Sociálna prevencia č. 1/2024 vyšla s podtitulom **Význam prevencie rizikového správania**²³ a Sociálna prevencia č. 2/2024 s podtitulom **Vybrané aspekty sociálnej prevencie**.²⁴ Obe čísla časopisu sú dostupné online prostredníctvom webového sídla NOC. Názvy článkov:

- GAVENDOÁ, Nora: **Rodičia prešľapujúci na mieste**. In: Sociálna prevencia č. 1/2024. autorka: PhDr. Nora Gavendová, škola pri Psychiatrickej liečebni v Opave, Česká republika
- JAŠŠOVÁ, Mária: **Traumu rešpektujúci prístup pre každého**. In: Sociálna prevencia č. 1/2024. autorka: Mgr. Mária Jaššová, psychologička OZ Inkluzentrum - Centrum inkluzívneho vzdelávania, Bratislava
- ŠKOVIERA, Albín: **Reštrikcie a prevencia**. kontinuum alebo protiklady? In: Sociálna prevencia č. 1/2024. autor: doc. PhDr. Albín Škoviera, PhD., katedra vied o výchove Filozofickej fakulty Univerzity Pardubice, Česká republika
- ONDICOVÁ, Magdaléna: **Školské prostredie verzus sociálno-patologické javy**. In: Sociálna prevencia č. 1/2024. autorka: pplk. doc. PhDr. Magdaléna Ondicová, PhD., LL.M., vedúca katedry kriminológie Akadémie Policajného zboru v Bratislave
- KRIŽAN, Ondrej: **Kvalitatívna sonda do reakcií mladých ľudí na školstvo**. In: Sociálna prevencia č. 1/2024. autor: Ondrej Križan, MSc., analytik OZ YouthWatch
- BAMBURÁKOVÁ, Martina: **Ako rozpoznať násillie**. In: Sociálna prevencia č. 1/2024. autorka: Mgr. Martina Bamburáková, programová riaditeľka OZ Pomoc rodine, Michalovce
- MIHALIKOVÁ, Veronika: **Porucha internetového hrania a adolescencia**. In: Sociálna prevencia č. 1/2024. autorka: Mgr. Veronika Mihaliková, katedra psychológie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave
- RÁC, Ivan: **Duševné zdravie detí v marginalizovaných rómskych komunitách**. In: Sociálna prevencia č. 1/2024. Autor: doc. PhDr. Ivan Rác, PhD., Ústav sociálnej práce a sociálnej politiky, Fakulta sociálnych vied Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave
- HUSÁROVÁ, Daniela: **Úloha školy v starostlivosti o dospievajúcich s duševnými problémami**. In: Sociálna prevencia č. 2/2024. autorka: Mgr. Daniela Husárová, PhD., Centrum medicínskeho vzdelávania, Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
- KOPČÁKOVÁ, Jaroslava – HUSÁROVÁ, Daniela: **Čo pomáha slovenským dospievajúcim cítiť sa v škole dobre a bezpečne?** In: Sociálna prevencia č. 2/2024. autorky: Mgr. Jaroslava Kopčáková, PhD. a Mgr. Daniela Husárová, PhD., Inštitút sociálneho zdravia Univerzity Palackého v Olomouci a Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
- BRYNDZÁK, Pavel: **Prečo resocializácia a reedukácia?** In: Sociálna prevencia č. 2/2024. autor: doc. PhDr. Pavel Bryndzák, PhD., katedra sociálnej práce Vysokej školy zdravotníctva a sociálne práce sv. Alžbety v Bratislave
- HUPKOVÁ, Ingrid: **Šikanovanie a kyberšikanovanie**. In: Sociálna prevencia č. 2/2024. autorka: doc. PhDr. Ingrid Hupková, PhD., Národné osvetové centrum

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči vydáva 17 druhov časopisov, ktoré sú obsahovo aj formálne vyprofilované – redakcie časopisov reflektujú témy súvisiace s problematikou ochrany detí pred násillím najmä v časopisoch Vierka, Slovenka a Život.

²³ <https://www.nocka.sk/casopis-socialna-prevencia-2024-1/>

²⁴ <https://www.nocka.sk/casopis-socialna-prevencia-2024-2/>

V roku 2024 informovala svojich čitateľov prostredníctvom článkov Zaváňa to šikanou? (rubrika Radíme rodičom, Vierka č. 5/2024); Stredovek v reedukačných centrách (Slovenka č. 2/2024); Zákaz mobilov na školách (Slovenka č. 3/2024); Za bránami detského domova (Slovenka č. 5/2024); Duševné zdravie mladých dievčat na Slovensku je v alarmujúcom stave (Slovenka č. 11/2024); Aké problémy trápia deti? (Život č. 12/2024).

MV SR

OPK MV SR - zvyšovanie informovanosti o problematike násilia páchaného na deťoch bolo v hodnotenom období realizované prostredníctvom nasledovných nástrojov:

Kampaň realizovaná v rámci propagácie **“Prevencia obchodovania s ľuďmi”** – Svetový deň boja proti obchodovaniu s ľuďmi (30.07.) – OPK MV SR sa prekladom materiálu a zdieľaním s partnermi pripojilo ku kampani United Nations Office on Drugs and Crime s názvom **“Nenechajme za sebou žiadne dieťa v boji proti OSL”** zameranej na deti. Ako súčasť kampane boli vytvorené a preložené grafiky súvisiace s problematikou prevencie obchodovania s ľuďmi so zameraním na ochranu detských obetí, ktoré boli sprístupnené prostredníctvom sociálnych sietí a šírené aj prostredníctvom spolupracujúcich partnerov na regionálnej úrovni.

Medializácie tém prevencie kriminality, z hľadiska požadovanej témy bola pozornosť venovaná pravidelnému publikovaniu a zverejňovaniu informácií prostredníctvom komunikačných kanálov OPK MV SR a MV SR a to:

Sociálne siete - **Facebook** - prevencia kriminality 5 777 sledovateľov (63,10 % žien)

Instagram – prevencia kriminality 589 sledovateľov.

webová doména – webové sídlo MV SR – www.minv.sk (sekcia Tlačové správy, sekcia Prevencia kriminality a i.)

Počet využitých nástrojov propagácie – 47 (internet, TV, rozhlas, tlač, podcast, tlačové správy).

OKaP P PZ

PZ na informovanie o rôznorodých príspevkoch zameraných na prevenciu kriminality a inú protispoločenskú činnosť intenzívne využíval oficiálnu facebookovú stránku „Polícia Slovenskej republiky“ a facebookové účty krajských riaditeľstiev Policajného zboru a Instagram. V rámci danej témy upozorňoval najmä rodičov, aby mali prehľad o voľnočasových aktivitách svojich detí a aby im venovali dostatok času a pozornosti.

A PZ - v rámci Univerzity tretieho veku, ktorej účastníkmi boli predovšetkým seniori, zaradila katedra spoločenských vied prednášku: „Ochrana obetí trestných činov a psychologických zásad vedenia výsluchu“ a exkurziu „Špeciálne výsluchové miestnosti“.

V rámci celoživotného vzdelávania boli v hodnotenom období pre frekventantov Univerzity tretieho veku vedecko-pedagogickými zamestnancami katedry verejnoprávnych vied zrealizované prednášky na tému Rodovo motivovaná trestná činnosť – ľudskoprávne východiská, Postavenie štátneho občana a základné práva a slobody, v rámci ktorých bola rovnako venovaná pozornosť aktuálnym otázkam na úseku ochrany práv detí v podmienkach

Slovenskej republiky reflektujúc záväzky plynúce z textu ľudsko-právnych dokumentov prijímaných na pôde OSN, Rady Európy a Európskej únie.

V mesiaci máj 2024 vedúci katedry kriminalistiky a forenzných vied A PZ prof. JUDr. Jozef Metenko, PhD. vystúpil v dvoch televíznych debatách (Markíza a STV) a v Slovenskom rozhlase. Témou bol projekt Bridge a jeho možné výsledky pre Slovenskú republiku.

Informácia o činnosti Národného koordinačného strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch za rok 2024

Digitálny – online priestor: aktivity na podporu bezpečného internetu pre deti

[Uznesením vlády 215/2024](#) bol schválený [Akčný plán k Národnej koncepcii ochrany detí v digitálnom priestore na roky 2024 - 2025](#). Obsahuje aktuálne **úlohy dôležité pre zvýšenie bezpečnosti detí v online priestore**, na ktorých sa zhodli členovia pracovnej skupiny expertov – zástupcovia rezortov, iných orgánov štátnej správy, neziskových organizácií a vedecko-výskumných inštitúcií.

INHOPE a Centrum bezpečného internetu

NKS koordinuje projekt Centra bezpečného internetu, ktoré vzniklo 22.7.2024. Centrum je súčasťou prestížnej európskej siete Insafe a iniciatívy **Better Internet for Kids**. Jeho poslaním je chrániť deti v digitálnom priestore, poskytovať podporu a vzdelávať verejnosť o bezpečnosti na internete. Centrum bezpečného internetu má tri hlavné zložky:

- Zvyšovanie povedomia: Programy pre deti, rodičov a odborníkov, ktoré zvyšujú povedomie o bezpečnom správaní online – konferencie, mládežnícka konferencia DYF, preventívno-osvetové aktivity na školách, kampaň Deň bezpečného internetu a peer-to-peer vzdelávanie prostredníctvom mimovládnej organizácie DigiQ
- Linka pomoci Viac ako ni(c)k: Nonstop podpora pre deti v krízových situáciách prostredníctvom četu, e-mailu a aplikácie. NKS metodicky riadi národnú linku Viac ako ni(c)k
- Hotlinka: Nástroj na nahlasovanie a odstraňovanie nelegálneho obsahu, ako je materiál zobrazujúci sexuálne zneužívanie detí (CSAM). Odpočet bude robený samostatne.

Online večerná škola

NKS v roku 2024 zrealizovalo 10 večerných online škôl pre širokú verejnosť zameraných na témy bezpečia v online priestore, duševného zdravia, porúch príjmu potravy, groomingu, hoaxov a pod. Priemerný počet účastníkov každej večernej školy bol 150. Na youtube kanále NKS Detstvo bez násilia majú záznamy z večerných škôl z roku 2024 priemerne 169 videní. Materiály spolu s výstupmi z večerných škôl sú postupne zverejňované na webstránke www.nks.gov.sk.

Deň bezpečného internetu

NKS organizovalo s pomocou koordinátorov ochrany detí pred násilím aj v roku 2024 februárovú kampaň **Deň bezpečného internetu**. V roku 2024 bolo zapojených 100 škôl a 3500 detí. Výzva na rok 2024 znela „Šírme digitálne dobro po Slovensku“. Kolektívy žiakov zasielali NKS audiovizuálne a iné umelecké diela k téme. NKS školy odmenilo certifikátom a preventívno-osvetovou aktivitou na témy digitálnej bezpečnosti pre žiakov na 27 najúspešnejších školách. NKS takto navštívilo školy v každom kraji a malo preventívnu aktivitu s 1700 žiakmi.

Konferencia Bezpečnosť detí v digitálnom priestore

NKS usporadúva každoročne **konferenciu Bezpečnosť detí v digitálnom priestore** spolu s Katolíckou univerzitou v Ružomberku a DigiQ. Konferencia ponúkla v roku 2024 príspevky aj o šikane, kyberšikane a ich prevencii a o možnostiach pomoci obetiam.
<https://detstvobeznasilia.nks.gov.sk/bezpecnost-deti-v-digitalnom-priestore-2024/?csrt=7046845052949768542>

Osvetové programy pre odborníkov v digitálnych témach

NKS pravidelne organizuje **osvetové programy pre odborníkov** pracujúcich s deťmi, pričom jeden osvetový program v sebe zahŕňa 7 tém zameraných na ochranu detí v digitálnom priestore, vrátane kyberšikanovania. V roku 2024 to boli 2 osvetové programy ktorých sa zúčastnilo cca 80 odborníkov.

Detstvo bez násilia pre všetky deti

Koordinácia plnenia *Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím Detstvo bez násilia pre všetky deti (2023 - 2029)*

NKS koordinuje plnenie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím (ďalej len „Národná stratégia“), a to organizovaním pracovných stretnutí subjektov spoluzodpovedných za plnenie Národnej stratégie k plneniu jednotlivých úloh, prípravou podkladov a realizáciou výstupov k jednotlivým úlohám na základe podkladov a pripomienok spoluzodpovedných a spolupracujúcich subjektov, metodickým riadením koordinátorov ochrany detí pred násilím a vyhodnocovaním koordinácie participujúcich subjektov na miestnej úrovni (pracovné stretnutia a kontinuálna komunikácia s koordinátormi ochrany detí pred násilím, príprava školení pre účastníkov multidisciplinárnych pracovných stretnutí, analýza výstupných materiálov a návrhov systémových opatrení a pod.),

NKS ako vecný gestor participuje na implementácii Národného projektu Spoločne za detstvo bez násilia pre všetky deti a pokračovalo v podpore samostatnej pozície koordinátora ochrany detí pred násilím, ktorý pôsobí na miestnej úrovni, podporilo vytváranie koordinačného rámca na miestnej úrovni, najmä metodickým usmerňovaním koordinátorov ODPN pôsobiacich na regionálnej úrovni pri realizácii stretnutí multidisciplinárneho tímu, pri príprave a realizácii osvetových aktivít a multidisciplinárneho vzdelávania.

Koordinátori ochrany detí pred násilím pod metodickým vedením NKS v roku 2024 :

- Sa spolupodieľali na organizácii 898 rôznych preventívnych a osvetových aktivít, zameraných na deti, odbornú aj laickú verejnosť (počet účastníkov 92 697). Názvy aktivít: napríklad Divadelné predstavenie SPLEŤ o (kyber)šikane a duševnom zdraví, „Neži online, užívaj offline“ (práca so žiakmi v skupinách), „Aj na nás záleží“ – festival pre mladých, „Nebud' nevšímavá/ý“ – detská konferencia určená pre žiakov 8. a 9. ročníkov formou odborných prednášok na prevenciu šikany a kyberšikany atď. Uvedené aktivity prebiehali vo viacerých okresoch SR v spolupráci so zástupcami participujúcich subjektov: Centrá poradenstva a prevencie, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, okresné prokuratúry, úrady PSVR, Úrad komisára pre deti a ďalšie,
- zorganizovali 92 odborných seminárov zameraných aj na prehľbovanie vedomostí v oblasti všetkých druhov a foriem násilia páchaných na deťoch, vrátane šikany a

súvisiacich právnych ustanovení. Odborných seminárov sa zúčastnilo 1700 subjektov ochrany detí pred násilím a počet účastníkov bol 2550. Témy multidisciplinárnych odborných seminárov boli napr. Výskyt šikany a kyberšikany v základných školách a možnosti jej riešenia v multidisciplinárnom prístupe, Riziká a hrozby internetu a sociálnych sietí, Riešenie rovesníckeho násillia a prevencie šikanovania v školskom prostredí, Oznamovacia povinnosť, jej plnenie so zameraním na školy a školské zariadenia, Zjednotenie multidisciplinárnych postupov pri riešení rovesníckeho násillia v offline a aj v online priestore atď. Uvedené aktivity prebiehali vo viacerých okresoch SR v spolupráci so zástupcami participujúcich subjektov: Centrá poradenstva a prevencie, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, okresné prokuratúry, úrady PSVR, Úrad komisára pre deti, Informačné kancelárie pre obeť trestných činov a ďalšie,

- zrealizovali 169 multidisciplinárnych pracovných stretnutí so zástupcami subjektov participujúcich v oblasti ochrany detí pred násilím (poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, školy a školské zariadenia, obce, orgány sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Centrá pre deti a rodiny, akreditované subjekty, Policajný zbor, prokuratúra, súdy, mimovládne organizácie, občianske združenia, projekty zamerané na deti v ohrození). Do multidisciplinárnych pracovných stretnutí bolo celkovo zapojených 2675 subjektov. Na multidisciplinárnych pracovných stretnutiach koordinátor vytvára pre zástupcov participujúcich subjektov priestor na nastavenie si vzájomnej komunikácie a multidisciplinárnej spolupráce. V roku 2024 sa venovali mnohým témam, napr.: zlepšeniu bezpečnosti detí v online a offline priestore, ochrane mäkkých cieľov na školách v súvislosti s radikalizáciou mládeže, nárastom násilnej a mravnostnej kriminality na deťoch páchanej samotnými deťmi či riešeniu problematiky sociálno-patologických javov, možnostiam pomoci a podpore duševného zdravia detí a iným.

Národná stratégia – riešenie systémových nedostatkov

NKS na národnej úrovni facilituje medzirezortnú skupinu zloženú z kontaktných osôb Národnej stratégie a multidisciplinárne pracovné skupiny k systémovým nedostatkom v ochrane detí pred násilím, ktoré identifikovali koordinátori ODPN, v roku 2024 to boli témy táborov pre deti a neskorého oznamovania návratu ohrozujúcej osoby do blízkosti dieťaťa.

V roku 2024 zorganizovalo NKS tri pracovné stretnutia k téme detských táborov. Prvé stretnutie 13.8. načrtlo odborný základ problematiky, na druhom stretnutí 9.10. boli prítomné všetky dotknuté subjekty ktoré predstavili svoju činnosť, kompetencie a dobrú prax a spoločne sa zhodli na 6 najväčších problémoch v oblasti detských táborov (1. Chýbajúca komplexná úprava organizácie detských táborov, 2. Potreba aktuálnosti a zjednodušenia vyhlášky o zotavovacích podujatiach č. 526/2007, 3. Problém legislatívnych požiadaviek na zdravotníkov, 4. Pri táboroch môžu byť činní dospelí s poruchou preferencie sexuálneho objektu, 5. Obchádzanie zákona č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch organizátormi detských táborov z hľadiska zákona o zájazdoch, 6. Chýbajúca definícia toho, čo je detský tábor). Na treťom stretnutí 14.11. dotknuté subjekty predstavili riešenia ktoré sú ochotné ponúknuť na odstránenie alebo zmenšenie jednotlivých prioritizovaných problémov. NKS ponúklo materiály pre vzdelávanie pracovníkov táborov v safeguardingu na zmiernenie problému č. 4 a pripravuje návrh zákona o táboroch pre deti, ktorý rieši problémy č. 1, 4 a 6.

NKS v roku 2024 viedlo pracovnú skupinu k neskorému oznamovaniu návratu ohrozujúcej osoby do blízkosti dieťaťa. Uskutočnili sa 2 pracovné stretnutia s MV, ÚPSVaR, MPSVR, MS, GP a s Inštitútom pre výskum práce a rodiny, ktorý robil v roku 2024 výskum o skúsenostiach

žien zažívajúcich partnerské násillie so službami a inštitúciami (vrátane skúsenosti detí). NKS zanalyzovalo stav oznamovania návratu ohrozujúcej osoby v súčasnej praxi a legislatíve a pracovná skupina navrhla niektoré riešenia ako nové znenie §46 ods. 10, §139 ods.4 a §415 ods. 6 Trestného poriadku a zavedenie nového príznaku „hrozba násillia“ do vyšetrovacieho spisu. Pracovná skupina pokračuje vo svojej činnosti.

NKS sa zúčastňuje pracovnej podskupiny „Ochrana detí“ vedenej UNHCR a UNICEF. Na základe podnetu z tejto podskupiny NKS v roku 2024 pripravovalo v spolupráci s MŠVVM a Úradom komisára pre deti Usmernenia MŠVVM pre nepľnoletých zahraničných študentov na vysokých školách. Usmernenie vyjde na začiatku roku 2025.²⁵ Usmernenie sa týka jazykovej prípravy, prijímacieho konania, zápisu na vysokoškolské štúdium, uzavretia ubytovacej zmluvy, podporného systému tutorstva a zdravotnej starostlivosti pre zahraničných študentov. Osobitný dôraz sa kladie na maloletých zahraničných študentov, hlavne z Ukrajiny, vzhľadom na rozdielny systém stredoškolského vzdelávania v tejto krajine.

Participácia detí

NKS v každom roku realizuje stretnutia „**Participácia detí**“. Na týchto stretnutiach sa deti a subjekty ochrany detí pred násillím (PZ, GP SR, súdy, orgán SPODaSK, samospráva, pediatri, atď.) v moderovaných diskusiách a sediac za spoločnými stolmi oboznámia s Dohovorom o právach dieťaťa a dostanú priestor vyjadriť sa k dodržiavaniu a porušovaniu práv detí. V roku 2024 boli 3 stretnutia „Participácia detí“ v Stropkove, Rožňave a Prievidzi, kde účastníci participácie detí pomáhali NKS pri tvorbe materiálov k téme „Justícia priateľská a zrozumiteľná deťom,“ s cieľom zdôrazniť, že systém spravodlivosti má byť prispôsobený potrebám detí – rešpektovať ich práva, chrániť ich a vytvárať podmienky pre ich bezpečnú a zrozumiteľnú účasť na procesoch, ktoré sa ich týkajú. Celkovo sa zapojilo takmer 100 detí a vyše 30 dospelých - odborníkov pracujúcich v oblasti ochrany detí pred násillím.

Barnahusy – Domy komplexnej pomoci

NKS zrealizovalo tlačovú konferenciu so štátnym tajomníkom MPSVR SR p. Ondrušom v júni 2024 k plánu výstavby barnahusov - domov komplexnej pomoci v SR. Hlavným cieľom barnahusov je zaistiť, aby deti a dospelávajúci, ktorí boli vystavení rôznym typom zneužívania a trestným činom, dostali primerané posúdenie, liečbu a podporu pod jednou strechou. (<https://www.facebook.com/detstvobeznasillia/posts/pfbid02KroC4yDDBtD14YzFR1dDFiNifKWfydzvn5J85Y956mDxM9scVyiyuMa5n5r6r6A4l>). V roku 2024 bola vyhotovená architektonická štúdia a začal sa proces obstarávania pozemkov.

Safeguarding – zvyšovanie bezpečia detí vo všetkých situáciách

NKS sa spolupodieľalo na vytvorení viacerých metodických materiálov k safeguardingu, ktoré sú k dispozícii na webovej stránke NKS v sekcii Dokumenty, Odborné materiály: Metodická príručka SAFEGUARDING – Stratégia na ochranu detí pred zneužívaním, vykorisťovaním a zlým zaobchádzaním, 2022, Safeguarding – Sprievodca pre pracovníkov s deťmi v mimoškolských aktivitách. Distribúciu daných materiálov, ako aj šírenie povedomia o nutnosti safeguardingu zabezpečujú koordinátori ODPN, ktorých NKS metodicky vedie,

²⁵ <https://www.minedu.sk/usmernenie-k-prijimaciemu-konaniu-jazykovej-priprave-zapisu-na-studium-uzavretiu-ubytovacej-zmluvy-systemu-tutorstva-zdravotnemu-poisteniu-a-zdravotnej-starostlivosti-zahranicnych-studentov-na-slovenskych-vysokych-skolach/>

príkladom je multidisciplinárne stretnutie organizované koordinátorkou ODPN Čadca v júni 2024 so subjektami z organizovaného športu a mimoškolských aktivít na tému: „Koncepcia Safeguarding. Sprievodca pre pracovníkov s deťmi v mimoškolských aktivitách. Ako reagovať, keď sa Vám dieťa zdôverí o násilí“ a koordinátorkou ODPN Spišská Nová Ves vo februári 2024.

Podozrivé spoločenstvá

NKS je členom medzirezortnej pracovnej skupiny v záujme ochrany detí pred manipulatívnymi svetonázorovými a spirituálnymi skupinami. V roku 2024 sa realizovali 2 stretnutia pracovnej skupiny.

Deti dopúšťajúce sa násilia

Vzdelávanie zamestnancov, pracujúcich s detskými obeťami násilia, ale aj páchatel'ami

NKS organizuje **vzdelávanie pre odborníkov pracujúcich s mladistvými páchatel'mi a svedkami násilia**. V roku 2024 pokračovalo vzdelávanie formou dištančného vzdelávania, ktorého sa počas šiestich rokov zúčastnilo 200 odborných pracovníkov z centier pre deti a rodinu, zamestnancov orgánu SPODaSK, reedukačných centier, CPP a krízových centier. Účastníci školenia sa dôkladne oboznámia s možnosťami identifikácie CSA a metódami intervencie. V obsahu vzdelávania sa výnimočne spája záujem a starostlivosť o obe zúčastnené strany. Okrem pomoci obetiam je potrebné účinnými metódami pomôcť aj páchatel'om, aby opätovne nepáchali násilie, alebo dokonca zaujali postoje, ktoré odrážajú prijatie zodpovednosti za spôsobenú škodu a zmysluplne prispeli k jej náprave. To je dôraz na filozofiu restoratívnej justície. Intervencie majú byť účinné a zároveň vysoko humánne, čo možno dosiahnuť vhodnou kombináciou prvkov kontroly a podpory v prístupe k páchatel'om. Poskytované vzdelávanie predstavuje nielen teoretickú analýzu problematiky, ale predovšetkým poskytuje vedecky podložené a praktické podnety pre rozvoj sociálno-terapeutickej práce s páchatel'mi a obeťami sexuálneho zneužívania na Slovensku. Vzdelávanie sa tiež venuje šikanovaniu medzi mladistvými páchatel'mi.

Európska záruka pre deti

Národný akčný plán Európskej záruky pre deti v Slovenskej republike s výhl'adom do roku 2030 – aktualizácia a Informácia o naplňaní opatrení vyplývajúcich z Národného akčného plánu Európskej záruky pre deti v Slovenskej republike s výhl'adom do roku 2030

Aktualizácia Národného akčného plánu Európskej záruky pre deti (ďalej „NAP ECG – aktualizácia“) nadväzuje na dokument z r. 2023 a spolu s Informáciou o naplňaní opatrení vyplývajúcich z NAP ECG tvorí komplexný materiál, ktorého cieľom je prostredníctvom implementácie, monitorovania a hodnotenia zlepšovať podmienky života na Slovensku pre všetky deti ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením v ich prístupe k základným oblastiam, ako sú raná starostlivosť, vzdelávanie, zdravotná starostlivosť, primerané bývanie a zdravá výživa. Oba dokumenty vznikli za spolupráce s relevantnými rezortmi. Z mapovania súčasného stavu a existujúcich opatrení boli stanovené nielen súčasné, ale aj budúce výzvy. Materiál tak nehodnotí iba navrhnuté opatrenia, ktoré sú, resp. budú implementované, ale dáva možnosť

vytvárať a formovať úlohy pre identifikované oblasti, ktoré sú v podmienkach SR nezachytené či neriešené.

Ako koordinátori ECG sme zrealizovali multidisciplinárne pracovné stretnutie (MPS) v Prešovskom regióne s miestnymi aktérmi so zámerom zozbierať príklady dobrej praxe a podnety na ďalšie potrebné opatrenia. V rámci ECG reagujeme predovšetkým na podporu a dostupnosť vzdelávania (dochádzka, asistenti na školách), odstraňovanie príčin predčasného ukončovania vzdelania a mimoškolské a iné aktivity, ktoré prispievajú k rozvoju a inklúzii detí nielen z marginalizovaných rómskych komún, ale aj detí so zdravotným znevýhodnením a zo sociálne znevýhodneného prostredia.

V oblasti zlepšenia prístupu k zdravotnej starostlivosti a informovanosti o zdraví vytvárame možnosti pre pôsobenie pediatrov a zdravotníkov aj priamo v komunitách. Zároveň podporujeme programy na zabezpečenie bývania pre deti v núdzi a ich rodiny, dostupného bývania s podporou housing-led prístupov (napr. právna, sociálna a psychologická služba, poradenstvo, peer-to-peer, sprevádzanie a i.)

V apríli 2024 bol vládou SR schválený odpočet opatrení za rok 2023, pričom aktualizácia NAP ECG a odpočet opatrení za rok 2024 budú vládě predložené do 31.3.2025. Tieto dokumenty sú následne ďalej predkladané Európskej komisii (aktualizácia NAP ECG v r. 2025 a odpočty opatrení za r. 2024 a 2025 spolu v r. 2026).

Aktivity na medzinárodnej úrovni

Rada Európy

NKS zabezpečuje úlohy koordinátora pre vykonávanie [Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním](#). V roku 2024 sa prostredníctvom svojho zástupcu aktívne zapojilo do troch zasadnutí Lanzarotského výboru, na ktorých zastupovalo Slovenskú republiku. NKS koordinovalo prípravu a predloženie oficiálnej odpovede Slovenskej republiky na dotazník „Prehľad mechanizmov zberu údajov o sexuálnom vykorisťovaní a sexuálnom zneužívaní detí“, vrátane niekoľkých doplnení a rozšírení pôvodnej odpovede.

V nadväznosti na rozhodnutie Lanzarotského výboru zamerať nové monitorovacie kolo opätovne na ochranu detí pred sexuálnym zneužívaním v kruhu dôvery, NKS koordinovalo prípravu odpovedí na prvý súbor špecifických otázok zaslaných členským štátom prostredníctvom elektronickej platformy v rámci dotazníka „Ochrana detí pred sexuálnym zneužívaním v kruhu dôvery: právne rámce“, ktorý bol prijatý na 38. plenárnom zasadnutí Výboru.

Ako každoročne, aj v roku 2024 sa NKS zapojilo do osvetu pri príležitosti 18. novembra – Európskeho dňa na ochranu detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním, ktorý bol tento rok podľa rozhodnutia Lanzarotského výboru zameraný na tému „Vznikajúce technológie: hrozby a príležitosti pre ochranu detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním“.

NKS zároveň zabezpečovalo priebežnú komunikáciu a spoluprácu so sekretariátom Lanzarotského výboru a so Stálou misiou SR pri Rade Európy v Štrasburgu, ako aj plnenie ďalších úloh vyplývajúcich z členstva Slovenskej republiky vo výbore.

Zástupca SR – ako expert v riadiacom výbore pre práva detí, ktorým je členka NKS sa zúčastňuje zasadnutí Riadiaceho výboru Rady Európy pre práva dieťaťa (CDENF) a zabezpečuje komunikáciu so sekretariátom výboru a relevantnými vnútroštátnymi subjektmi a plní úlohy vyplývajúce z práce predmetného výboru.

Výbor ENF-VAE

ENF-VAE (Committee of Experts on the Prevention of Violence) je odborný výbor zriadený Radou Európy, ktorý pôsobí pod **Výborom pre práva dieťaťa (CDENF)**. Jeho cieľom je posilniť opatrenia proti násilliu voči deťom pomocou integrovaného prístupu, vypracovávať odporúčania, nevyžadujúce právne záväzky, a užitočné nástroje pre členské štáty. Slovenská republika má v tomto výbore zastúpenie a zároveň prostredníctvom svojej zástupkyne aj predsedníctvo.

Medzi očakávané výsledky patria:

- Štúdiá uskutočniteľnosti o vekovo primeranej komplexnej sexuálnej výchove, ktorá bola schválená výborom CDENF
- Príprava odporúčania pre zapojenie sexuálnej výchovy do vzdelávacieho procesu
- Smernice o účinných stratégiách prevencie násillia

EÚ

NKS prostredníctvom svojho zástupcu zabezpečuje účasť SR na Sieti EÚ pre práva detí (EU Network on children's rights). Zástupca SR prezentoval na stretnutí v novembri 2024 dobrú prax SR pri realizácii participácie detí.

Dištančné poradenstvo prostredníctvom liniek pomoci a podpora duševného zdravia

Príprava štandardov pre dištančné poradenstvo

Minimálne štandardy dištančného poradenstva boli vytvorené na základe participatívnych stretnutí na multidisciplinárnej úrovni s rezortom vnútra, rezortom práce sociálnych vecí a rodiny, Úradom na ochranu osobných údajov, mimovládnyimi organizáciami a štátnymi linkami pomoci. Minimálne štandardy boli schválené Radou vlády pre duševné zdravie a Radou vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny pripravilo dopytovo orientovaný projekt Siete podpory pre každý krok (PSK-MPSVR-033-2024-DV-ESF+). Cieľom výzvy je zabezpečiť dostupnú sieť dištančného poradenstva a anonymizovanej pomoci pre osoby zažívajúce násillie a v oblasti podpory duševného zdravia. Realizácia projektov v rámci uvedenej výzvy prispeje k zavedeniu minimálnych štandardov kvality tohto typu poradenstva a stabilizácii systému poskytovania dištančného poradenstva, ktoré zohráva kľúčovú rolu v oblasti primárnej prevencie a má nezastupiteľnú úlohu pri intervencii v krízových situáciách.

Výskumná činnosť

Realizácia výskumu o vzoroch využívania internetu, online bezpečnosti a súvisiacich psychosociálnych faktoroch, ktoré ovplyvňujú deti a dospievajúcich v marginalizovaných rómskych komunitách (MRK) na Slovensku

NKS v roku 2024 zrealizovalo v spolupráci s výskumníkmi z Katolíckej univerzity v Ružomberku a s koordinátormi ODPN výskum o vzoroch využívania internetu, online bezpečnosti a súvisiacich psychosociálnych faktoroch, ktoré ovplyvňujú deti a dospievajúcich v marginalizovaných rómskych komunitách (MRK) na Slovensku. Do prieskumu, ktorý bol realizovaný v spolupráci s koordinátormi ODPN koncom roka 2024, sa zapojilo 875 respondentov vo veku 10 až 19 rokov z celého Slovenska a poskytuje dôležité informácie o živote chlapcov a dievčat v MRK. Výskum nadväzuje na predchádzajúce výskumy NKS týkajúce sa správania detí na internete. Výsledky výskumu a výskumná správa budú zverejnené v roku 2025.

Nahlasovanie násilia samotnými deťmi

NKS zrealizovalo pomocou koordinátorov ochrany detí pred násilím na konci roka 2024 prieskum o stave nahlasovania násilia samotnými deťmi. Výskum prebehol v súlade s metodikou vypracovanou odbornou pracovnou skupinou zloženou z koordinátorov ODPN a NKS na základe § 8 ods. 1 a 2 zákona č. 305/2005 Z. z. Celkový počet získaných odpovedí od subjektov ochrany detí pred násilím z celého Slovenska je 2377. Podľa výsledkov dotazníka sa javí, že subjekty ochrany detí pred násilím vnímajú svoju povinnosť prijať žiadosť o pomoc od dieťaťa samotného (95 % zo všetkých odpovedí) a sú schopné označiť možné bariéry, s ktorými sa dieťa pri nahlasovaní násilia v inštitúciách môže stretnúť (až 73 % zo všetkých odpovedajúcich identifikovalo možné bariéry pre dieťa). Na základe návratnosti dotazníka je možné skonštatovať, že 32 % oslovených subjektov ochrany detí pred násilím vníma tému nahlasovania násilia dieťaťom samotným ako dôležitú. Ako najvýraznejšie bariéry nahlasovania dieťaťom subjekty označili obmedzujúce úradné hodiny (36 %) a nedostatok personálu vyškoleného na prijímanie žiadostí od dieťaťa (34 %). Subjekty vnímajú tiež ako možný problém budovu neprehľadnú pre dieťa (15 %) a chýbajúcu vrátnicu, ktorá by dieťa navigovala k pomoci (14 %). 8 % subjektov konštatuje, že proces nahlasovania násilia samotným dieťaťom je z ich pohľadu úplne bez prekážok. Na začiatku roka 2025 prebehnú multidisciplinárne pracovné stretnutia so subjektami ochrany detí pred násilím s cieľom označiť možné spôsoby odstránenia bariér, ktoré bránia deťom samostatne žiadať o pomoc v ich inštitúcii a tvorby kontaktných bodov pre deti na nahlasovanie násilia.

Zvyšovanie povedomia o násilí

Kampaň zameraná na zvyšovanie povedomia o násilí páchanom na deťoch a deťmi

NKS realizovalo v roku 2024 1 kampaň "Šírme digitálne dobro" od 2.12 do 22.12.2024. Kampaň pozostávala z dvoch spotov na tému kyberšikanovania. Kampaň bola zameraná na zvyšovanie povedomia o problematike násilia na deťoch prostredníctvom sociálnych sietí a o webovej stránke: www.nks.gov.sk. Počet impresií v portfóliu Ringier (aktuality.sk, najmama.sk a iné) bol 2 360 000/počet klikov 7 305/ CTR 0,23 %. Počet impresií na News and Media Holding 2 941 000/počet klikov 6 365/ CTR 0,22 %. Počet impresií na Zozname 7 730 000/počet klikov 39 400/ CTR 0,51 %.

Videopodcasty

NKS sa venovalo téme násilia na deťoch i prostredníctvom videopodcastov so zaujímavými hosťami, ktorí mali rôzne profesie (napr. odborník na radikalizáciu a extrémizmus, herec-clowndocor, zakladatelia portálu Digitálni rodičia, spoluautorka metodiky Emocionálny

kompas, odborná poradkyňa z IPčka, stand-up komik, herečka, psychológ a pod.). Videopodcasty sa zameriavajú na tému násilia ako na celok, účelom je otvoriť spoločenskú diskusiu a detabuizovať tému násilia páchaného na deťoch. Podcast sa nazýva „Týka sa ma to“ (#tykasamato) a v diskusiách sa zaoberáme spoločne s hosťami tým, v akej miere a kde všade je v ich profesionálnom aj osobnom živote násilie a ako s ním oni bojujú. V roku NKS vydalo 9 dielov podcastu, ktorý je šírený na sociálnych sieťach NKS (FB: Detstvo bez násilia - Bezpečný internet a IG: Detstvo bez nasilia) , cez web www.nks.gov.sk, na youtube a na spotify. Priemerný počet videní jedného podcastu Týka sa ma to za rok 2024 je na youtube 2921.

Bubnovačka - aby detský hlas bolo počuť

NKS realizuje celoslovenské podujatie Bubnovačka do ktorého bolo zapojených v novembri roku 2024 viac ako 320 000 detí a dospelých v SR a ČR v 1128 participujúcich obciach – ide o dlhoročnú spoluprácu s Centrom Slniečko. Už 11. ročník Bubnovačky s ústrednou myšlienkou, aby bolo deti lepšie počuť, každoročne upozorňuje na dôležitosť ochrany detí pred násilím a pripomína v spoločnosti potrebu včasnej prevencie a informuje o možnostiach pomoci. Web podujatia je www.bubnovačka.eu. Bubnovačka organizovaná NKS v Bratislave sa v roku 2024 venovala predstaveniu tímu odborníkov, ktorí sa venujú ochrane detí pred násilím. Deti mali možnosť diskutovať s prítomnými odborníkmi ohľadom ich kompetencií a zaujímavostí týkajúcich sa ich profesií. Bubnovačky sa zúčastnili sudcovia, prokurátor, zástupcovia PZ, Slovenská advokátska komora, pracovník Justičnej a väzenskej stráže, pracovník diagnostického centra, pracovník orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a zástupca Protiteroristickej centrály. Podujatie Bubnovačka bolo po celej SR spoluorganizované aj koordinátormi ODPN, ktorých NKS metodicky vedie.

Divadelné predstavenie PUNK ROCK

Zvyšovanie povedomia o rovesníckom násilí pre deti prijateľnou formou je realizované divadelným predstavením PUNK ROCK (www.punkrock.sk) a následná diskusia s divákmi poukazuje na problematiku rovesníckeho násilia s fatálnym dopadom. Diskusia je zameraná na základné vysvetlenie procesov a pojmov, ale predovšetkým na sprostredkovanie pomoci. NKS zabezpečuje účasť odborníkov na diskusii s divákmi po divadelnom predstavení.